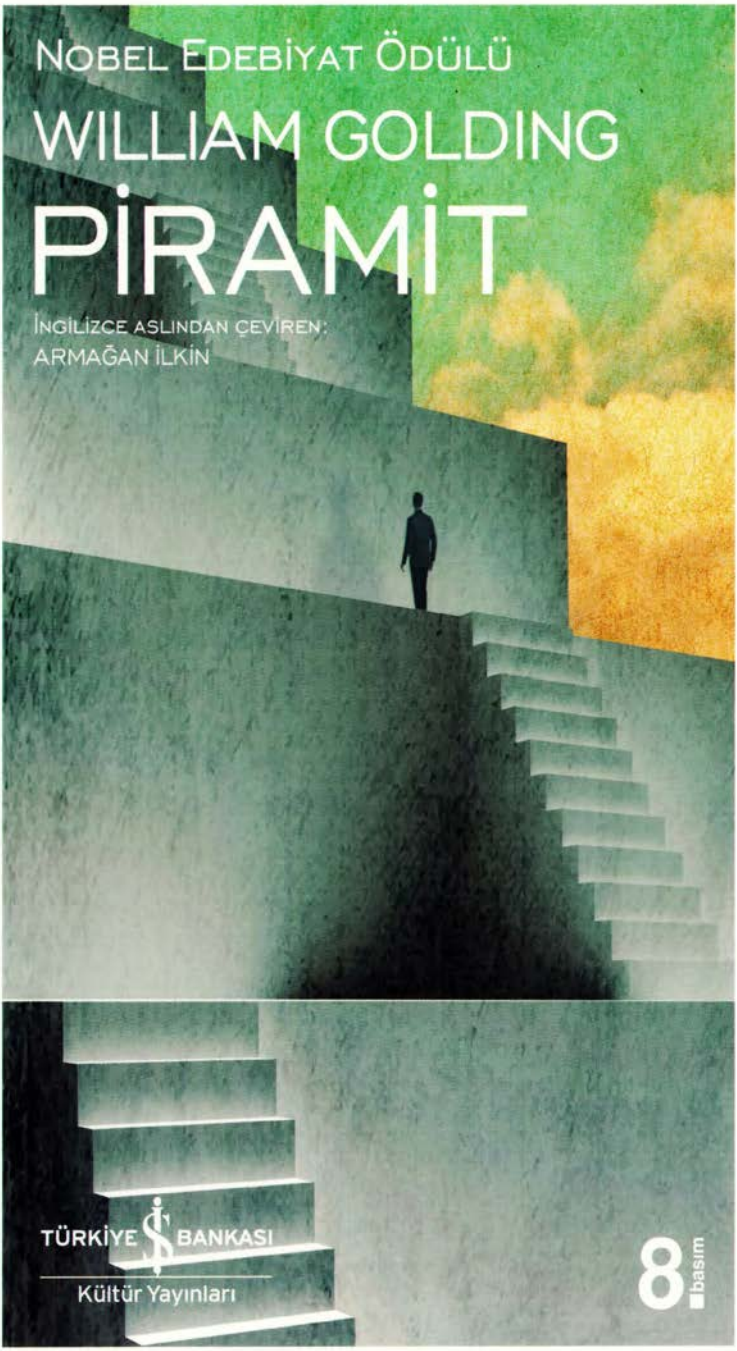
Modern Klasikler Dizisi - 54

ÖZGÜN ADI
THE PYRAMID

COPYRIGHT © WILLIAM GOLDING, 1966, 1967
FABER & FABER, LTD / ANATOLIALIT TELİF HAKLARI
AJANSI KANALIYLA ALINMIŞTIR

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2014
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
MEHMET CELEP

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM: ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ, 1984

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI'NDA
1. BASIM 2003, İSTANBUL
MODERN KLASİKLER DİZİSİ'NDE: 2. BASIM HAZİRAN 2015, İSTANBUL
8. BASIM OCAK 2020, İSTANBUL

ISBN 978-975-458-448-6

BASKI: UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
Keresteciler Sitesi Fatih Caddesi Yüksek Sokak No: 11/1 Merter Güngören/İstanbul
Tel. (0212) 637 04 11 Sertifika No: 45162

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: ARMAĞAN İLKİN

1936'da doğdu. İzmir Amerikan Koleji'ni bitirdi. 1994 yılında yaşama veda eden İlkin, E. M. Forster, Patricia Highsmith, Paul Auster, Joseph Conrad, William Golding, George Orwell gibi yazarların yapıtlarını dilimize kazandırdı.

Modern
Klasikler
Dizisi - 54

William Golding

Piramit

İngilizce aslından
çeviren: Armağan İlkin

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Oğlum DAVID için

"İnsanların arasındaysan, yüreğinin her köşesini sevgiyle doldur."

Ptahhotep'in Vecizeleri'nden

Aslında yaz mevsimindeydik, ama yağmur bütün gün ara vermeden yağmış, hâlâ da dinmemişti. Tam da bahçede eğlence düzenlediğiniz günlere özgü bir havaydı. Yeşil yapraklar durmak bilmeyen sağanağın etkisiyle dallarından koparak yerlerdeki su birikintilerinde yüzüyordu. Arada bir öyle güçlü bir rüzgâr esiyordu ki ağaçlar bilgeleşecek kadar uzun bir süredir topraklarımızda kök salmış olmalarına rağmen, yalvarırcasına inliyor ve göğe uzanan dallarını sallıyorlardı. Hava erken karardı. Yağışlı havanın kasveti bütün gün sürmüştü zaten; gece karanlığının ne zaman bastırdığı pek fark edilmedi. Ama bir bastırınca, sokak lambalarının aydınlatamadığı yerler kapkara kesildi, yağmur o karanlığı yararak iniyordu şimdi. Kafam şişinceye kadar piyano çalmış, Moisewitch yorumlarken bana kendi umutsuz tutkumu, kendi aşkımı bütün derinliği ve bütün boyutlarıyla dile getirdiği izlenimini veren Do minör Chopin etüdü hiç aman vermeden, büyük bir hırsla tangırdatmışım. Gelgelelim nasıl bir hırsla çalarsam çalayım sonuç değişmiyordu. Imogen nişanlanmış, konu orada kapanmıştı.

Onun için de, kupkuru bir ağızla, öylece yatarak çekilmesi gereken acıya katlanıyordum. Arada bir kendime gelmemi sağlayan tek şey, pencere camına çakıl taşları atılıyormuş gibi bir ses çıkaran yağmur damlalarıydı. On sekiz

yaş acı çekmek için iyi bir yaştır. İnsan on sekizinde acıya dayanacak kadar güçlüdür; savunma sistemlerini de geliştirmemiştir henüz. Kilisenin kulesindeki saat gece yarısını çaldı, on ikinci vuruşun titreşimleri kesilmeden meydandaki üç sodyum lambasının ışıkları da söndü. Imogen gözlerimin önündeydi. Adamın üstü açık yeşil Lagonda'sını sürerek yeşil çayırlar boyunca ilerliyor; uzun, kızılımtırak saçları solgun yüzünün çevresinde uçuşuyordu. Benden topu topu beş yaş büyüktü. Bir şeyler yapmam gerekirdi, ama artık iş işten geçmişti. Görünmeyen tavana baktım, Imogen arabayı sürüyordu hâlâ. *Stilbourne Advertiser*'ın sahibi olduğundan kendine çok güvenen, çok yaşlı ve çok iriyarı nişanlısı da yanında. Yıkılmaz bir kale sanki. Sivrisinek vızıltısını andıran sesini bile duyabiliyordum. Derken adama yıldırım çarptı ansızın. Yıldırımın çatal matal uzandığını gördüm, ardından da bir duman bulutu çıktığını. Yok olmuştu adam. Imogen de yıldırım düşmesiyle kendinden geçmişti nedense. Kızı kucaklamış götürüyordum.

Birden yatakta sıçradım, yorganı çeneme çekerek pencereye baktım. Çok sert bir çatırtı olmuştu. Birisi havalı tüfekle ateş etmişçesine, neredeyse camı kıracak kadar sert bir sesti. Kırılan dalları, uçan kiremitleri düşündüm bir an; ancak duyduğum sesin kırılan dal ya da kiremit sesi olmadığını biliyordum. Hah, yine aynı çatırtı duyulmuştu işte! Çat! Bu garip durumdan ötürü diken diken olan tüylerimle yataktan çıktım, pencereye giderek aşağıdaki meydana baktım. Burnumun dibinde bir çıtırtı daha oldu. Öyle yakındı ki elimde olmadan başımı eğdim. Sonra da karşıya baktım. Evimizi meydanın arnavutkaldırımı taşlarından ayıran demir parmaklığın dışında bembeyaz bir yüz görülüyordu. Camı araladım, rüzgâr kreton perdeyi yüzüme örttü hemen.

"Oliver! Oliver!"

Yüreğimde çılgınca bir umut yeşeriyordu, ama Imogen'in sesi değildi bu.

"Ne var? Kimsin?"

"Hişş! Bağırma öyle!"

Beyaz yüz demir bahçe kapısının sürgüsüne eğildi, kanadı usulca geriye itip tuğla döşeli bahçe yolunda yürüyerek penceremin altına geldi.

"Kimsin?"

"Benim, Evie. Evie Babbacombe. Görmüyor musun?"

"Ne?.."

"Kimseyi uyandırmadan aşağı gel. Giyin de gel. Çabuk ol lütfen! Benim..."

"Dur bir dakika."

Dönüp giyeceklerimi aradım. Evie'yi yıllardır görürdüm ama hiç konuşmamıştık. Kimseninkine benzemeyen yürüyüşüyle meydanın karşı kaldırımından sessizce geçip giderdi hep. Gövdesi kıpırtısız, yalnız dizlerden aşağısı oynayan bacaklarıyla hızlı, ancak ölçülü adımlar atarak ilerlerdi. Bitişikte, Dr. Ewan'ın yanında çalıştığını biliyordum. Omuzlarına dümdüz inen pırıl pırıl siyah saçları olduğunu biliyordum. Giydiği mavili beyazlı pamuklu elbiseye bambaşka bir hava katan bir vücudu olduğunu biliyordum ve kasaba tellalının kızı olduğunu, Chandler's Close'un oradaki virane kulübelerden birinde oturduğunu da. Ama hiç konuşmamıştık tabii. Hiç tanışmamıştık. Elbette.

Parmak uçlarıma basarak, üçüncü basamağı atlayıp, karanlıkta merdivenlerden indim. Annemle babamın yatak odasından yumuşak bir horultu geliyordu. Sokak kapısının yanındaki kancadan yağmurluğumu aldım, kapının sürgüsünü ve kilidini bir kasa hırsızının dikkatiyle açtım. Evie eşikte büzülmüş bekliyordu.

"Bir saatte gelemedin!"

Garip bir ses çıkarıyordu dişlerinin arasından. İyice yaklaşınca başına bir eşarp bağladığını, yağmurluğunun önünü iki eliyle sımsıkı örttüğünü gördüm.

"Elimden geldiğince çabuk indim," dedim. "Ne istiyorsun?"

"Bobby Ewan, korulukta kaldı. Arabayla. Arabayı yerinden oynatamıyor."

Damarlarımda dolaşan belirsiz umutlar balon gibi söndü. Bobby Ewan, Dr. Ewan'ın oğluydu. Komşuyduk, ama ondan hoşlanmazdım. Oğlanın özel okulda okumasını, yakında Cranwell'e gidecek olmasını, hepsinden çok da kırmızı motosikletini kıskanırdım.

"Bobby Ewan'dan bana ne?" dedim. "Henry Williams'ı arasa ya!"

"Ahh! Şansa bak!"

Durduğu yerde hafifçe sallandı. Üstüme düşecek gibi oldu sanki. Bilmem ay bulutların arasından sıyrılmıştı da ondan mı, yoksa bulutlar dağıldığından mı, bir ışık yayılmıştı şimdi ortalığa. Zayıf ve sanki her yandan geliyormuş gibi ya da havanın kendinden kaynaklanır gibi görünen bir ışık. Ve o ışıkta kızın yüzünü daha iyi görebiliyordum. Bembeyazdı, ağzıyla gözleri birer kara erik, eriklerin üstüne düşen saç telleri sırılsıklam. Her yanından sular akıyordu. Burnunu çekti, pazılarımı parmaklarıyla kavradı, başını eğip göğsüme yasladı.

"Ayakkabımın ökçesi de kırıldı. Babam görürse..."

Aksırmaya hazırlanarak başını kaldırdı, aksırmamak için ağzını elleriyle örttü. Gövdesi kasılmıştı birden. Sesli sesli yellendi.

"Affedersin."

Kara erikler parmaklarının üstünden bana bakıyordu. Parmakların altından kıkır kıkır güldü.

"Bak Evie... Benim ne yapmamı istiyorsun, söyler misin?"

"Git de arabayı gölden çıkarmasına yardım et."

"Gölden mi?"

"Yerini bilirsin canım! Tepedeki korunun biraz aşağısında kalır hani... Lütfen... N'olur, Olly! Kimse duymamalı. Yoksa kötü olacak."

"Ne olacağı babasıyla onun arasındaki bir konu. Başında düşünseydi dangalak."

Robert benden üç ay büyük, Evie de üç ay küçüktü.

"Anlamıyorsun, Olly! Araba babasının arabası değil ki!"

"O zaman başına gelecekleri hak etmiştir."

"Ah Olly! Ben de sana güvenmiştim."

İyice sokulmuştu yine. Göğüsleri göğsüme değiyordu. Dahası, kokuyu canı istediği zaman, soluğuyla birlikte salabilirmiş gibi, aklımı başımdan alan bir koku yaymaya başlamıştı birden. Islak yağmurluğu vücuduna iyice yapışmıştı. Onun altına pek fazla bir şey giymediği de belliydi.

"Ben saat on ikide evde olmak zorundayım."

"Saat on ikiyi geçti bile."

"Biliyorum. Babam haber alırsa..."

Hava soğuktu, yağmurluydu ama benim ateşim başıma vurmuş, yüreğim güm güm atmaya başlamıştı. Kollarım kendiliklerinden gidip kıza sarıldılar. Tir tir titriyordu.

"Peki, giderim."

Kolumu sıktı yine.

"Olly! Bulunmaz adamsın!"

Alttaki kara erik yüzüme yaklaştı ve dudaklarıma soğuk bir öpücük kondurdu. Evie beni iterek kendinden uzaklaştırdı.

"Hadi, çabuk ol! Bisikletinle gidebilirsin."

"Bisikletimin ışığı yok. Koşarak giderim. Bir de... Evie..."

"Ne?"

"Acaba diyordum... Biz... Yani sen benimle..."

Duruşu değişti sanki. Saçını arkaya atmaya hazırlanırmışçasına elini başına götürdü.

"Bakalım," dedi. "Düşünürüz artık..."

Sonra da kırık ökçesinin üstünde topallayarak, evdekilere ne uyduracağını düşünerek uzaklaştı.

Döndüğümde sokakta kalmamak için kapıyı aralık bıraktım, demir bahçe kapısını da sessizce kapatıp ayakkabılarımın uçlarına basarak uzaklaştım. Evden yeterince

uzaklaştığıma karar verince koşmaya başladım; belediyenin yanından anacaddeye, oradan Eski Köprü'ye. Rüzgâr biraz hafiflemişti, ama hâlâ çok yağmur yağıyordu. Henry Williams'ın tamirhanesinin oraya geldiğimde sular ensemden aşağı akmaya başlamıştı. Robert Ewan'a yardım etmeye pek hevesli olmadığım halde keyifli ve heyecanlıydım. Evie gözümün önünden gitmiyordu. Yüzü, içinde üç kara erik bulunan beyaz bir tabağı andıran ıslak Evie değil, üzerinde yazlık pamuklu elbisesi ve –kimilerinin mükemmel güzelliğe halel getirecek kadar kısa buldukları– ancak ikisi de yere değdiğine göre yeterince uzun sayılabilecek bacaklarıyla meydandan geçen Evie. Yeterince deyince sormak gerek: Ne için yeterli oluyor bacakların uzunluğu? Görünen o ki, Evie söz konusu olduğunda bunun yanıtı açıktır. Kasabanın gülüydü Evie; o yörede oturup da onun farkında olmayan erkek yoktu. Dudaklarını hep aralık tutması hiç sonu gelmeyen cinsel heyecanlarla soluksuz kalmasından değil, güzelliğine kusur bulunamayacak kalkık burnunun soluk almasına yetmediğindendir belki. Bacaklarının üst yarısını hiç oynatmadan, yalnız dizlerden aşağısını sallayarak hızlı hızlı yürürken omuzlarına dökülen siyah saçları belli belirsiz savrulur, yazlık kılığının –kısa beyaz çoraplar, sandalet ve pamuklu bir elbise– gizlediği vücudu hem incecik hem de dişidir. Kızı gün ışığında yakından görme fırsatını bulamamıştım, ama meydandan geçerken yan gözle süze süze kirpiklerini de incelemiştim. Gecenin karanlığında, yağmur altında Eski Köprü'ye koşarken suluboya fırçaları, dedim kendi kendime. Ressamların temiz düzgün fırçaları değil; çocukların boyaya bastıra bastıra biçimini bozdukları, kılları birbirine karışıp dört yana yayılan fırçalar. Kaçamak bakışlarıma hedef olan o kirpikleri –yok, Evie'nin gözlerinin çevresinde cazibeyle kırpışıp duran o *avuç* dolusu minik suluboya fırçalarını– düşününce adımlarım büsbütün hızlandı. Yokuşa sardığımı fark etmeden Eski Köprü'nün ortasına varmıştım.

Imogen'in kutsal güzelliğinden iz yoktu Evie'de. Kesinlikle dünyevi bir güzelliği vardı.

Yokuşa sardığımı fark etmemiştim ama ormana çıkan dik yamaç adımlarımı yavaşlatırken, beni de kendime getirdi. Bobby Ewan diye biri vardı ortada. Bobby Ewan'ın motosikleti, seçkin özel okulu ve bilinçli üstünlüğü. Bir de Çavuş Babbacombe vardı. Çavuşu düşününce zınk diye durdum. Benim, gece yarısından sonra kızını öptüğümü –ya da kızının beni öptüğünü– haber alırsa kafamı kırardı herhalde. Daha da kötüsü, annemle babama haber verirdi. Ha birini yapmış, ha öbürünü. Çavuş Babbacombe; Belediye Binası'nın kavası, kasaba tellalı, mübaşir, başıboş köpekleri toplama görevlisi ve tarihsel ihmalkârlığımızın ona miras bıraktığı çeşitli unvanların sahibi. On sekizinci yüzyıldan kalma tellal üniformasını giydiğinde kasabalılara alay konusu olabilirdi ama Evie Babbacombe'un babası diye düşününce, yalnızca geniş göğsü, etli yumrukları ve belirgin biçimde patlak gözleriyle kırmızı yüzü canlanıyordu zihnimde. Yüzyıllardır sorulan bir soruyu da ilk kez o gece düşündüğümde irkildim: Böyle bir babadan öyle bir kız nasıl çıkıyordu?

Ardından –kız hemen yanımdaymış gibi– yaydığı kokuyu duydum yine. Duymamla birlikte Çavuş da gözümden silindi. Islak paçalarım kavalkemiklerime yapışarak, saçlarımdan gözlerime sular süzülerek hızlı hızlı yokuşu tırmanmaya koyuldum. Neyse ki rüzgâr da hafiflemişti, yağmur da. Ağaçların ördüğü tünele girerken gökyüzünde bulutların arasından sıyrılmaya çalışan ayın neden olduğu parlak yama gibi bir ışık gördüm. Arkamda kalan vadiden, biri çalan kilise saatinin sesi geldi.

Leg-O'-Mutton gölünün yanındaki açık alana yaklaştığımda, ortalık biraz daha aydınlanmıştı. Yolun sonunda, kıyıya yakın bir yerde duran iki kapılı arabayı görebiliyordum, ama etrafı suyla çevriliydi. Robert Ewan da sığındığı ağacın altından çıkmış, yolda durmuş beni bekliyordu.

"Olly? Sen misin ufaklık?"

Yanına yaklaşınca Evie'den beter titrediğini hem gördüm hem de işittim; acınacak durumdaydı ama umursamaz görünmeye de kararlıydı. Zayıf, iri kemikli bir oğlandı, saman sarısı darmadağınık saçları vardı ve yandan bakıldı mı Wellington Dükü'ne benzerdi. Sıkıca sarındığı yağmurluğun altında çıplak beyaz dizleri görünüyordu. Dizlerinin ve kavalkemiklerinin altında da birtakım kara lekeler ve sarkık çoraplar. Pabuçlarından yalnız bir teki ayağındaydı.

"Evet, benim. Canına yandığımın! Yaptığın işi beğendin mi?"

"Nerede kaldın yahu? Neyse, artık geldiğine göre davran bakalım."

"Pabucunun teki nerede? Pantolonuna ne oldu?"

"Sulara gömüldü, ufaklık," dedi Robert, hiç aldırmazmış gibi görünmeye çalışarak, ama dişleri takırdamaya başlayınca havası epey bozuldu. "Geride en ufak bir iz bırakmadan sulara gömüldü."

"Ben o arabayı tanıyorum," diye söylendim. "Yo-yo'nun arabası! Bayan Dawlish'in yani."

Robert dük profilini arabaya çevirdi.

"Öyle olsa ne çıkar? Ne yapacağımıza karar verelim şimdi."

"İyi ama *neden*?.."

Robert bir adım daha yaklaşarak yüzünü burnumun dibine uzattı.

"Aslında seni hiç ilgilendirmez. Ama mutlaka bilmek istiyorsan söyleyeyim. Küçük dostumuz Evie Babbacombe'u Bumstead'deki danslı eğlenceye bırakacağıma söz vermiştim. Bu havada kızı motosikletle götüremezdim, değil mi? O yüzden Yo-yo'nun arabasını bir iki saatliğine ödünç aldım. Onun için bir sakıncası olacağını sanmam. Ama gidip haber vermene de gerek yok tabii."

Anlaşılmıştı. Doktor Ewan'ın oğlu Çavuş Babbacombe'un kızını dansa götürmek için babasının arabasına bindiremez-

di elbette. Kafa yormadan anlaşılabilecek bir şeydi bu. Doğuştan bildiğimiz şeylerden biriydi.

"Anlıyorum," dedim.

"Memnun musun?"

Ben çoraplarımla ayakkabılarımı çıkarırken, o yolun ortasında zıp zıp zıplayarak, dişleri takırdayarak bekledi. Gölün suyu çok soğuktu, ama derin değildi. Ne var ki Robert –Robert olduğundan– arabayı iki ayrı yönde itebileceğini akıl etmemiş, geldiği yönde gerisingeri iterek eğimden yukarı çıkarmaya çalışmıştı. Oysa bunun için harcadığı enerjinin yarısını harcayarak suyun içinde itip götürerek gölden çıkabilirdi. Arabayı kurtarıp yola çıkardık. Ben yan basamağa oturarak çoraplarımla pabuçlarımı giymeye çalışırken, Robert da bujilerle uğraştı, kol demirini takıp motoru işletmeye çabaladı.

Ben ayakkabılarımı bağlarken de pes etti ve profilini ayla benim arama uzatarak dikildi.

"Olmuyor, Oliver. Hiç yararı yok. İteceksin, ufaklık."

"Kim itecekmiş? Ben mi? Şu lanet olası şeyi neden kendin itmiyorsun?"

"Mantıklı ol çocuğum. Birinin direksiyonda oturması gerek. Sen araba kullanmasını bilmiyorsun, değil mi? Ayrıca benden daha güçlüsün."

"Eee... Hadi canım!"

Haklıydı yine de. Robert benden yedi sekiz santim uzun olabilirdi ve on beş yirmi santim uzunmuş gibi davranmaya da bayılırdı ama iş yapıya gelince benim yarım kadardı. Birden öfkeden titremeye başlamıştım.

"Lanet olsun! Utanmadan konuşuyor! Sen tut, arabayı göle sür, ondan sonra da..."

Saçlarımı karıştırdım hırsla.

"Sinirlenme," dedi Robert. "Doğrusunu istersen arabayı sürmüyordum."

"Ya ne yapıyordun?"

"Bütün gece burada mı kalmak istiyorsun sen? Neyse, anlatayım... Arabayı yolun sağına çekip şu ağacın altında durmuştuk. Biraz eğleniriz diye düşündük. Haa, iyi ki aklıma geldi. Bir dakika bekle."

Gölün etrafında koşarak, gösterdiği ağaca giden hafif eğimi çıktı ve ağacın altından topladığı birtakım şeylerle, eli kolu dolu döndü.

"Arabanın döşeme tahtaları."

"O da ne demek oluyor?"

Arabanın ön kapılarını açıp, döşeme tahtalarını yerlerine yerleştirmeye başlamıştı. Bunu yaparken arada bir omzunun üstünden, askerlerini tehlikeli değilse bile güç bir göreve yollamaya hazırlanan komutan havasıyla konuşuyordu.

"Bu arabalar da pek dar. Küçük arkadaşımız ön koltukta oturuyordu. Ben de döşeme tahtalarını çıkarıp zeminde ayakta durayım diye düşündüm. Anlatabiliyor muyum? Gelgelelim araba kaymaya başladı birden. Kendi kendine kaçıp gitti. Nasıl olduysa, kıçımla el frenini oynatmışım herhalde. Hadi bakalım Olly, yüklen şimdi."

Arkamı arabaya dayayıp bacaklarımla yerden güç alınca yavaş yavaş yerinden kımıldatabildiğimi gördüm. Araba yolda ilerlemeye başlayınca, kırk beş derecelik yatay bir açıyla ittim. Pek büyük bir zorluk çekmiyordum artık. Ne var ki araba zınk diye durmuştu ansızın. Dengemi kaybettim ve kollarımla bacaklarım açık vaziyette arabanın arka bagaj yerindeki açılır kapanır koltuğa yuvarlandım.

"Off! Off karnım!"

"Fren biraz sert," dedi Robert. "Bir dakika bekle Olly. Ben çok üşüdüm. Artık gizleyemeyeceğim. Şimdi durduğumuza göre, o kız kurusu bagajda bir örtü bulunduruyor mu diye bir bakayım."

"Sen direksiyonun başından kalkma! Bu araba bir daha stop ederse, ben eve dönerim!"

Arabanın yan tarafından profilini ve inmeye hazırlandığını görebiliyordum.

"Ölüyorum," dedi.

"Eh, öl o zaman!"

Kesin bir isyandı bu. Robert hiç ses çıkarmadan direksiyona sarıldı. Dişleri takırdıyor, omuzları sarsılıyor, elleri titriyordu. Yeniden yola koyulduk.

Homurdanıp duruyordum.

"Adı batasıca araba. Koca budala... Lanet olasıca fren. Araba ağacın altından uzaklaşmadan çekemez miydin freni?"

Robert da sabrının sonuna gelmişti. At kişnemesini andıran bir öfke çığlığı attı.

"Sen pantolonun ayak bileklerine inmişken, yokuş aşağı geri geri koşmayı denedin mi hiç?"

"Lanet olsun o kıza öyleyse. O neden frene basmadı ki?"

"Ayaklarını ön cama dayamışken nasıl basabilirdi ki?"

O da haklıydı. Arada bir homurdanarak itmeye devam ettim.

"Dayan Olly! İyi gidiyoruz. Birazdan tepede olacağız. Sana bir şey söyleyeyim mi... Küçük Babbacombe çevik bir kızmış gerçekten, hakkını vermek lazım."

"Neden?"

"Arabanın oraya buraya çarpmaması için direksiyona sarıldı yavrucak."

Omzumdaki yük hafiflemişti birden. Robert'ın el frenini çektiğini duydum, araba yine durdu.

"Şimdi ne halt..."

"Tepeye geldik. Atla hadi."

Tepenin doruğuna, yolun ormandan çıkıp Stilbourne'a yöneldiği noktaya gelmiştik gerçekten. Aşağıda, kilisenin kulesini, bir araya toplanmış evleri ve ağaçların karaltısını seçebiliyordum. Geçip Robert'ın yanına oturdum. Ben söyleniyordum, o titriyordu.

"Anacaddenin yokuşunu nasıl çıkacağız bilmem!"

"Senin itmen gerekmeyecek," dedi Robert dük profilini havaya kaldırarak, "çünkü oralarda bir polis bulunabilir. Haydi bakalım!"

Yüz yirmi saniye sonra, Robert'ın okulundan ya da ailesinden, yahut belki de *Chums* ve *The Boy's Own Paper* gibi erkek çocuklara özgü dergilerden benim bütünüyle iğrenç bulmadığım bazı özellikler edindiğini itiraf etmek zorunda kaldım. Farları yanmayan, motoru çalışmayan arabayla kayakçı gibi atladık Eski Köprü'nün ortasındaki tümsekten. O hızla anacaddenin yokuşunu çıktık, Williams'ın tamirhanesinin önündeki beton düzlüğü boydan boya geçtik ve iki barakanın arasından sağa sapıp, Robert'ın arabayı önceki akşam bulduğu yerde bıraktık. Bütün bunları yerçekiminin gücüyle yaptık. Araba sarsıntıyla durunca yüzüm Yo-yo'nun ön camına çarptı. Canımın acısı geçince Robert'a saygıyla baktım ister istemez. Gelgelelim ikimiz de birbirimize karşı öyle öfkeliydik ki gergin ve son derece soğuk bir vedadan daha fazlası elimizden gelmezdi. Ayak parmaklarımızın ucunda, öfkeli bir sessizlik içinde meydanın etrafından dolandık. Robert bizim bahçenin kapısında durdu, yine yirmi-yirmi beş santim birden uzayarak buz gibi bir sesle fısıldadı.

"Yardımına teşekkür ederim."

Ben de fısıldayarak karşılık verdim.

"Bir şey değil. Sözünü etmeye değmez."

Her birimiz kendi evimize girerken kimseyi uyandırmamak için alınacak önlemleri düşünerek ayrıldık. Kilisenin saati üçü çalıyordu.

Yüzüme vuran güneşle uyandım. Uyanır uyanmaz da her şeyi hatırladım – araba, Robert, üç erik, biri yukarı bakıyor, bir esans kokusu. Gençliğin içgüdüsel iyimserliğiyle biliyordum ki, sona eren bir şey yoktu. Her şey yeni başlamıştı.

Hepsi bu kadar da değildi. Evimizin banyosu yalnızca bizim bahçeye değil, Ewan'ların bahçesine de bakardı. Robert'ı orada formunu korumak için egzersiz yaparken görmem mümkün, hatta muhtemeldi. Görebilir ve onunla alay edebilirdim. Sırıtarak banyoya koştum. Gerçekten de başımı banyo penceresinden uzatır uzatmaz bahçe yolunda üzerinde şortu ve atletiyle koştuğunu, ellerindeki boks eldivenleriyle de havayı yumrukladığını gördüm. Derken koşarak ahıra girdi, orada asılı duran kum torbasını yumruklamaya girişti.

"Ha!"

Sıçrayarak torbadan uzaklaştı, ardından yine yumruklamaya koyuldu.

"Ha, ha!"

Torba hiç karşılık vermiyor, ancak yumruğu yedikçe hafif hafif titriyordu. Robert dans edercesine uzaklaştı torbadan. Ona, sıkıysa peşimden gel diye kafa tuttuktan sonra talimli sporcuların etkileyici hareketleriyle, dizler yüksekte, yumruklar havada, çene aşağıda, bahçe yolunda koşmaya başladı. Dönüp gerisingeriye koşmaya başlayınca kavalkemiklerinin beyaz yara plasteriyle zırhlanmış olduğunu gördüm. Kum torbasının başına döndü yine. Pencereyi açtım, coşkuyla sabunlanırken kahkahalarla gülmeye başladım. Bir an durakladıktan sonra torbayı çok yakından büyük bir hırsla dövmeye başladı.

"Ee, yeni yeni gezintiler var mı bakalım?"

Robert bu kez duymazlıktan geldi. Başını eğip zikzaklar çizmeye başladı. Yeni tıraş makinemle yanağımı kazırken cırtlak bir sesle şarkı söylemeye koyuldum.

"Dünyayı görmek için, yazıldık *donanmayaa*..."

Boks yapmayı bıraktı. Neşeyle Stilbourne'un kuzeyinde kalan tepenin yamacına, bayır aşağı yayılmış yerleşim bölgesine, dorukta kümelenmiş ağaçlara gözlerimi dikerek, şarkının gerisini getirdim.

"...gölü gördük!"

Görüş açımın biraz altında kalıyordu ama bana bir Bakış attığını hissediyordum. Büyük Britanya İmparatorluğu'nu ayakta tutan, sömürgeleri hizaya getiren türden bir Bakıştı bu. Beyaz adamlar o Bakışla ve belki bir de binici sopasıyla silahlandığında, sopalı ve mızraklı yerliler arasında düzeni koruyabilir. Dük profili havada, gözler tam karşıda, büyük bir vakarla evine girdi. Vahşi kahkahalar atarak uzun uzun güldüm.

Kahvaltıda annem sevgi dolu bir sesle uyarıda bulundu.

"Oliver, yavrucuğum... Biliyorum bütün sınavlarını verdin, Oxford'a girmeyi de başardın. Tanrı biliyor ya, mutluluğunu paylaşıyorum ama bu sabah banyoda çıkardığın o sesler, o korkunç gürültü... Komşular ne der?"

Muğlak bir karşılık verdim.

"Ewan'ların oğlu. Ona gülüyordum."

"Ağzında lokma varken konuşma yavrum!"

"Affedersin."

"Bobby Ewan. Keşke siz ikiniz... Ama o yılın büyük bir bölümünde yatılı okulda." Telgraf dilini andıran bu konuşma biçiminde anlaşılmayacak hiçbir şey yoktu. Annem Ewan'larla bizim aynı toplumsal sınıftan olmadığımıza yanıyordu. Aynı zamanda Bobby'yle benim aramdaki geçimsizliği, bu geçimsizliğin söz konusu farkı daha da büyütüp vurguladığını düşünüyordu. Küçükken, toplumsal sınıflar konusunda bilgisiz, dolayısıyla da masum iki çocukken, birlikte oynardık sık sık. Ve o oyunların annemle Bayan Ewan'ın kulağına gitmeyen yanları vardı. Bebek arabalarımızdan daha yeni çıkmıştık diyebilirim.

"Sen benim kölemsin."

"Değilim işte!"

"Evet, kölemsin! Benim babam doktor, seninkiyse altı üstü eczacı işte."

O yüzden itmiştim onu duvardan aşağı. Ewan'ların salatalık fidanlarını sardırmak için yaptıkları tahta kafesin üs-

tüne düştü, çıkan çatırtı da çok tatmin ediciydi. O günden sonra birbirimizden uzaklaşmamızda şaşılacak bir yan yoktu sanırım ve ayrı okullar, motosikletler, dikkatli ana babalar falan derken gün geldi, birbirimize hedefi sürekli ıskalamak niyetiyle havalı tüfeklerimizle saldırmak en çok yaptığımız şey haline geldi. Şimdiyse ben Evie Babbacombe'u öpmüştüm –öyle sayılırdı canım– ve Robert'ın da kendini gülünç bir duruma düşürdüğüne tanık olmuştum.

"Oliver, yavrum... Ağzın doluyken ıslık çalmasan olmaz mı!"

Kahvaltıdan sonra, elimden geldiğince umursamaz bir hava takınarak eczaneye gittim. Babam eski yöntemlerle çalışarak, haplar hazırlıyordu. Evimizi eczaneye bağlayan kapının eşiğinde dururken ilk kez farkına vararak babamın o ağırbaşlı Dr. Ewan'dan ya da sıska yardımcısı Dr. Jones'dan çok daha fazla doktora benzediğini düşünüyordum. Benim oralarda dolaşmam pek alışılmış bir durum değildi. Babam gür kaşlarının altından ağır ağır etrafa bakındıysa da bir şey söylemedi. Ben de kapının yanında duvara yaslanarak eczaneden muayenehaneye, Evie'nin çalıştığı bekleme odasına geçmek için nasıl bir bahane bulabileceğimi düşünmeye koyuldum. Babamı doktora görünmem, şöyle tepeden tırnağa bir muayene olmam gerektiğine inandırabilirdim belki. Gerçekten de kalbimin atışında bir tuhaflık vardı. Gelgelelim benim herhangi bir şey söylememe fırsat kalmadan –belki de annem gibi duyargaları olan– Evie eczaneyi muayenehaneye bağlayan geçidin ucunda göründü. Yine mavili beyazlı pamuklu elbisesi vardı üstünde. Ancak şimdi kısa beyaz çoraplarının altına doğru dürüst uzun çorap da giymişti. Bekleme odasındaki masasında çıplak bacakla oturamazdı tabii. Parmağını dudaklarına dayamış, ciddi bir tavırla başını iki yana sallıyordu. Yüzü değişmişti. Sol gözü balon gibi şişmiş, o yandaki boya fırçaları kımıldayamaz olmuştu; kirpiklerinin uçları kesin bir çizgi halinde uzanıyordu. Yüzünün sağ

yanı sol yanın hareketsizliğini rahatça telafi edebilirdi, ama bana bir şey anlatmaya çalıştığı açıkça ortada olduğundan, onu uzun uzadıya inceleyecek zaman bulamadım. Dudaklara dayanan parmak, iki yana sallanan baş... bunları anlamak kolaydı. Hiç kimseye hiçbir şey söyleme! Haklıydı tabii, ama uyarıda bulunmasına gerek yoktu. Bu kadarı iyi de, gırtlaklanan biri gibi ellerini boğazında gezdirmesine, parmaklarını oynatıp durmasına, işaretparmağını meydanı göstererek şiddetle sallamasına –şimdi de başını sallıyor, saçları uçuşuyordu– ne demeli?

Olduğu yerde durdu. Kulak kabarttı. Bekleme odasının derinliklerinde kaybolurken, kapı sessizce kapandı. Babam haplarını hazırlıyordu hâlâ. Kayıtsız bir tavırla aylak aylak eve dönüp, piyanonun başına oturdum. Piyano çalarken düşünüyordum. Piyano her zaman faydalı bir sığınaktı. Evie'nin meydanla derdi neydi? Onu boğacak olan kimdi? İlk akla gelen kişi Çavuş Babbacombe'du, ama o da bu işi doktorun bekleme odasında yapmazdı herhalde. Belki de Evie bana bir şey söyleyeceği için meydana –farz edelim ki anacaddeye– çıkmamı istiyordu. İyi ama onun işten çıkmasına saatler vardı daha. Ama bir bahane uydurabilirdi. Açıkça ortada olan daha memnuniyet verici bir nokta da Evie Babbacombe'un benimle buluşmak istemesiydi. Robert'la değil. Benimle!

Meydana çıktım, ellerim ceplerimde göğü incelemeye başladım. Gökyüzü de bize yardımcı olmaya karar vermişçesine masmavi ve pırıl pırıldı o sabah. Evie'nin her an gelebileceğini düşünerek umutla bekledim. Geldikten sonra da beni baş başa konuşabileceğimiz uygun bir yere götürecekti kuşkusuz. Ne var ki, dakikalar uzadıkça uzuyor, zaman geçmek bilmiyordu; Evie ise hâlâ ortada yoktu. Sonunda gele gele Çavuş Babbacombe geldi. Belediye Binası'nın sütunlarının arasından çıktı, dikdörtgen biçimindeki meydanın ucundaki kiliseyi gözleyerek hazır olda durdu. Elinde pirinçten

yapılmış çıngırağı, üstünde tellal üniforması vardı; tokalı pabuçlar, beyaz pamuklu çoraplar, kırmızı golf pantolon, kırmızı yelek, pamuklu kırmalı yaka, lacivert redingot, üç köşeli lacivert şapka. Göğsünü şişirip düşman bakışlarla çan kulesine bakarak çıngırağını salladı, ardından bas bas bağırmaya başladı.

"Duyduk duymadık demeyin! Kayıp duyurulur! Chandler's Lane'de, kiliseyle Chandler's Close arasında. Altın kaplama haç ve zincir kaybolmuştur. Üstünde eee bee harfleri vardır. Arkasında 'Hamor vinshit Homniar'* yazısı okunmaktadır. Bulana ödül verilecektir."

Çıngırağını bir kez daha salladı, üç köşeli şapkasını göğe doğru kaldırarak vatanseverlik narasını patlattı:

"Tanrı KRALI korusun!"

Şapkasını giydi, sağa döndü, her adımda iç hizmet talimatnamesine uygun biçimde yol alıp doksan santim ilerlemeye özen göstererek duyurusunu yinelemek üzere Mill Lane'e saptı. Eee bee demişti! Evie Babbacombe! Her şeyi anladım. O haçla zinciri bulup kimselere duyurmadan sahibine ulaştırmak gerekiyordu. Korulardan göllerden hiç söz edilmemeliydi. Büyük bir olasılıkla, Bumstead'deki danslı eğlenceden de söz edilmemeliydi. Ne yapacağımı çok iyi biliyordum.

O günden beri ülkeme de pek yararlı olduğu anlaşılan uzun uzun ve derin düşünme yeteneğimle durumu değerlendirmeye koyuldum. Evie altın kaplama haçını istiyordu, ben de Evie'yi. Robert'a "kucak" açtığı yere dönmek iki soruna da çözüm getirebilirdi. Fırsat bulursa, korku içinde ve gizlice de olsa, o da haçını aramak için aynı yere gidecekti. İnce hesaplarımın amacı ikimizin de aynı saatte, aynı yerde bulunmasını sağlamaktı. Her şeyi bildiğim gibi Doktor Ewan'ın çalışma düzenini de biliyordum. Evie'nin etrafı toparlamak ya da dosyaları düzenlemek gibi bahanelerle

* (Lat.) *Amor vincit omnia*: Aşk her şeye kadirdir. (e.n.)

muayenehanede kaça kadar oyalanabileceğini de. Belki de kendi acil durumunu kolaylaştırmak için doktora acil bir vaka yaratırdı. Çünkü koruda gezen biri kırık dallarla meşe palamudu kapsüllerinin arasında pırıldayan haçı bulur da Çavuş Babbacombe'a götürürse, Evie'nin iki gözü de renk değiştirip menekşe moruna dönerdi. Fısıltı gazetesi denen yaratık yalancı bir yosma değilse, babasının demir tokalı asker palaskasını ve üzerinde sıra sıra parlayan pirinç tırnakları bile hak edebilirdi kız. Söylentilere konu olan palaskayı ve Evie'yi o tehlikeden kurtarmak için yapabileceklerimi düşününce, kapıldığım gerginlikle heyecana soylu bir duygudaşlık sızısı karıştı.

Eve gidip bisikletimi aldım, anacaddeye çıkarak büyük bir dikkatle Eski Köprü'ye yöneldim. Çünkü Çavuş Babbacombe köprünün en yüksek noktasında durmuş duyurusunu yineliyordu. O yüzden oradan geçerken çok dikkatli davrandım. Tepeye tırmanırken bisikleti yedekte götürdüm, doruğa ulaşınca da üstüne atlayıp pedal çevirmeden göle kadar indim.

Her şey farklıydı, bir yandan da aynıydı. Gölün suyu kımıltısızdı. Orman da sessizdi, ama ağaçlar güneşin altında vızıldıyor, vınlıyordu sanki. Suyun üzerinde yeşil bir benek, bir yusufçuğun pırıltısı, döne döne dans eden sinekler. Bisikletimi gölün gerisindeki eğimli topraktan yukarı götürüp ulu bir meşenin gövdesine dayadım. Çevreme bakındım, sonra da göle doğru giden tekerlek izlerini takip ettim. Haçı bulamadım, ama çamurlu bir pabuç buldum. Çiçeğe durmuş bir çalının önündeki çimenlerin arasına attım pabucu. Gözlerimi dikerek gölün çamurlu sularını inceledim. Tutulacak bir tek yol vardı. Arama, bilimsel bir yöntemle sürdürülmeliydi. Çöle düşen uçakları arayanların yaptıklarını yapıp bölgelere ayırarak aramalıydım oraları. Haç belki –belki değil, büyük bir olasılıkla– gölün dibinde yatıyordu. Ama aramaya kolay yerlerden başlamak daha mantıklıydı.

Meşe ağacının yanına dönerek tekerlek izlerinin iki yanında kalan toprağı santim santim aradım. Belirli bir alanı aramayı bitirdiğimde dört köşesine birer kırık dal yerleştirdim. Bir süre sonra meşe ağacıyla gölün arasında kalan toprakların tümü böyle kare alanlara bölünmüştü. Her birini aradım, haçı bulamadım. Tek bir çare kalmıştı. Pabuçlarımla çoraplarımı çıkarıp göle girdim. Her adımda suyu bulandırıyor, çamurun yatışması için bir süre beklemek zorunda kalıyordum. Ne kadar beklersem bekleyeyim, suyun dibini açık seçik gördüğümü ileri süremezdim yine de. Sonunda suyun dibini parmaklarımla yoklayarak, körlemesine aramaya başladım. Arada bir fikir versin diye ince dalları diklemesine suya daldırıyordum. Bulduğum tek şey tortop olmuş bir pantolondu. O da dipteki çamura iyice gömülmüştü.

Sudan çıktım, karamsar bir halde meşenin altına otururak ayaklarımın kurumasını bekledim. Yaptığım hesabı bir kere daha gözden geçiriyordum, ama sonunu getiremedim. Uzaya fırlatılan roketlerin gümbürtüsüne benzeyen bir ses Stilbourne'dan yukarı, tepeyi tırmanmış, yol boyunca ilerleyip ormanı inletmeye başlamıştı. Motosiklet gölün kıyısına yaklaşınca yavaşladığını duydum. Derken yeniden hızlandı, egzoz patlamaları arasında sokularak ulu meşenin öbür yanında durdu. Motor da köh diye bir öksürüp sustu.

"Atla bakalım, güzelim."

Evie tam bir asker kızı gibi, bütün kuvvetlerini seferber etmesini bilmişti.

"Vay vay vay," diye söylendi Robert. "Bak hele bak! Kimler varmış burada! Kimler gelmiş kimler!"

Evie onun peşinden ağacın çevresini dolanıp koşarak geldi.

"Buldun mu, Olly?"

"Bulamadım. Kusura bakma."

Parmaklarını kenetledi, ellerini ovuşturdu.

"Vay başıma gelenler!"

Kısa beyaz çoraplarla sandaletler bir yana bırakılırsa, pamuklu elbisesinden başka bir şey giymemişti sanki. Motosikletin arkasına oturacağından uzun çoraplarını kaçırmaktan korkmuştu belki. Belki de kat kat giyinmeyi sevmiyordu. Gözlerimi boynundan aşağısından kurtarıp yüzüne bakmayı başardığımda, sol gözündeki şişin yanağına kadar yayıldığını gördüm. Kıpırtısız suluboya fırçalarının arasından bakan diğer parlak ve mavi gözü kocaman açılmıştı. Koskocaman açılmış kaygılı bir göz.

"Yüzün nasıl, Evie?"

"Şimdi iyi. Hiç acımıyor. Kapıya çarptım da... O zaman çok acımıştı. Dinle bak... O haçı *mutlaka* bulmalıyız. Ya bizden önce biri bulduysa! Babam beni..."

Robert elini kızın omzuna koydu. Yumuşak, ancak kararlı bir sesle konuşuyordu.

"Dur bakalım, küçük Babbacombe, gereksiz yere telaşa kapılma. Güzelce aramak gerek."

"Ben aradım."

"Biz bir daha araırız."

"Bütün bu dal parçaları ne işe yarıyor sanıyorsun? Bilimsel bir arama yaptım ben. Santim santim aradım. Şimdi tek çare gölün suyunu boşaltmak. Haaa, aklıma gelmişken. Pantolonun şuradaki çalıda asılı. Kuruyor."

"Teşekkür ederim," dedi Robert buz gibi bir tavırla. Çalıya doğru baktı. "E yani, Olly! İnsan şunun çamurunu biraz temizler be çocuğum!"

"Yok daha neler!"

"Olly! Bobby! Yapmayın çocuklar!"

"Elimden gelseydi haçını bulurdum, Evie."

"Biri yürütmüştür," dedi Robert. "Bilimsel arama yapmış! Hah! Santim santim aramış. İyi hoş ama bunu kanıtlayan herhangi bir şey yok değil mi, ufaklık?"

"Ne demeye getiriyorsun yani?"

"Bilimsel arama," diye üsteledi Robert profiliyle gülerek. "Güçlü kafa, büyük zekâ falan filan..."

Ona hakaret etmenin güzel bir yolunu buldum.

"Pantolonunu asmadan ceplerini de aradım ama bulamadım, Evie. Belki de gömlek cebine koymuştur. Bir sorsana."

"Olly! Bobby! Ben yarım saat sonra muayenehanede olmak zorundayım."

Artık gülmüyordu Robert. Çok sakin, çok sessizdi. Kızın omzunu okşadı.

"Hiç merak etme, canım."

Pis pis güldüm.

"Dün gece bir elin boynundaki zincire asıldığını hissetmedin mi, Evie."

"Elbette ki hayır. Seninki de laf!"

Yüzünün bir yanı kıkır kıkır güldü, sonra yine asıldı. Robert ağır adımlarla çalıya giderek ceketini de pantolonunun yanına astı. Boynuna bağladığı ipek mendili çözdü, onu da ceketin cebine soktu. Sonra da aynı ağır adımlarla yanımıza döndü.

"Küçük Babacombe, sen lütfen şu meşenin öbür yanında şöyle bir gezinirsen..."

"Niye? Ne yapacaksın?"

"Bu küçük hergele çok kaşındı. Ona bir ders vereceğim."

Bana döndü. Boyu en az otuz kırk santim daha uzundu şimdi. Başını sertçe yana eğerek söylendi.

"Hadi bakalım. Şöyle gel."

Çalı kümesinin arkasına gidiyordu. Ne yapmamı istersin dercesine kıza baktım. O, dudaklar aralık, elleri ensesinde kenetlenmiş, Bobby'yi izliyordu. Çıplak ayaklarımla kırık dallara, meşe palamudu kapçıklarına basarak ben de oğlanın peşinden gittim. Çalı kümesinin arkasında bir düzlük, boylu eğreltiotlarının ördüğü duvarlar arasında biçilmiş çim gibi dümdüz uzanan küçük bir çayır vardı. Robert orada bekliyordu beni. Korkunç bir incelik örneği göstererek rahatça geçmem için dikenli bir dalı da kenara çekmişti. Aramızda birkaç metre boşluk bırakıp karşıma dikildi. Çenesi

kenetli, kolları gevşekti. Bir şey hatırlatmıştı bana; bir kitapta gördüğüm resmi belki. O da bir kitapta okuduğu cümleyi yinelercesine sordu.

"Ne tarafta durmak istersin?"

Okulda biz de kendimize göre dövüşürdük gerçi. Biz de yumruklaşırdık ama boks eldivenlerine, kum torbalarına verecek paramız yoktu. Kaldı ki ben sınıf mümessili ve kendini kimyaya adamış bir öğrenciydim. Böyle çocukça işlerle ilgilenmiyordum artık.

"Ben boks bilmem," dedim.

"Şimdi öğrenirsin. Özür mü dileyeceksin yoksa?"

"Ölürüm de yine dilemem."

Sol omzunu bana doğru çevirerek yumruklarını havaya kaldırdı, çenesini de yumruklarına yaklaştırdı. Ben de yumruklarımı kaldırdım, sol yumruğum öndeydi. Zira Robert'ın bilgili bir insan olarak "solak" diyeceği insanlardanım. Piyanoya oturduğum zaman da sol elimin oktav tekniği, hiç çaba harcamaya gerek olmaksızın öyle mükemmeldir ki, sağ elimin beceriksizliği ilk anda göze çarpmaz. Ne var ki Robert piyano değildi. Kemikli sol kolunun ileri doğru uzandığını gördüm. Ardından da ağaçların arasında beyaz elektrik yıldızlarının uçuştuğunu. Ben de bir yumruk salladım ama Bobby üç metre uzağa kaçmıştı çoktan. Saman sarısı kafasını sallıyor, dans edercesine zıplıyor, yeniden yaklaşmaya hazırlanıyordu. Şimdi sağ gözümün önünde büyüyüp küçülmeye başlayan kırmızı halkaların arasından bir yumruk daha salladım. Bu kez de başka bir yana kaçmıştı Robert. Derken sağ kolu uzanıp sol kulağımı buldu ve kulağımın içinde –aslında, ormanın içinde– upuzun, tatlı bir nota çınladı. Parmaklarım hesaba katılmazsa, hareketlerim her zaman biraz sarsak, biraz sakardır. Şimdi, her yumruk sallayışta Robert'ı kol uzaklığının dışında erişilmez vaziyette hoplayıp zıplarken ya da teknik olarak nasıl

ifade ediliyorsa öyle gördükçe, sinirim öfkeye, öfkem hırsa dönüşüyordu. Yüzüme gözüme inen yumruklar –sağ gözüm de elektrikli yıldızlar görmeye başlamıştı yine– önemli değildi. Soluk soluğa kalıp ter dökmemin nedeni, herifin erişilmezliğiydi. Sonunda onu taklit etmekten vazgeçtim. Kırmızı halkaların az gerisinde olduğunu hisseder etmez midesinin ortasına oktav tekniğiyle, *fortissimo*, *sforzando* bir güçle vurdum. Çok güzel oldu doğrusu. Soluğunu da tükürüğünü de yüzüme boşalttı. Üstüme abandı, ciğerlerinde bulunması gereken havanın orada olmadığını fark ettikçe uzun kollarıyla sırtıma hafif yumruklar indirmeye koyuldu. Ayakkabılarından biri çıplak ayağımın üstüne basınca fena halde canımı yaktı. Bir çığlık atarak ayağımı yukarı çektim, dizim iki bacağının arasına gömüldü. Tam kasığının ortasını bulmuştu. Robert olağanüstü bir hızla durduğu yerde iki kat oldu. Ağzı açık, yumrukları apış arasındaydı. Sol yumruğumla iki yüz yetmiş derecelik bir açı çizerek hız aldım. Yumruk oğlanın burnuna indiğinde havada ıslıklar çalmaya başlamıştı. Robert arkaya devrildi, boylu eğreltiotlarının arasına sırtüstü düşerek gözden kayboldu.

Kulağımın içinde çınlayan o tatlı nota hafiflemiş, kırmızı halkalar da gitgide küçülmeye başlamıştı. Her yanımdan ter akarak, çıplak ayaklarımla öylece duruyordum çimenlerin üstünde. Dişlerimi sıkmaktan çenem ağrıyordu. Kafamdaki fırtınanın dışında, duyabildiğim tek ses eğreltiotlarının arasına gizlenen Robert'ın sesi. "Uuu" teması üstünde çeşitlemeler yapıyordu. Duyduğum ilk inilti çok tiz ve uzundu, giderek yükseliyor ve susuyordu; Robert kendi kendine bir soru soruyordu sanki. İkincisi de aynı derecede uzun, ama çok yumuşaktı; sorduğu sorunun yanıtını bulmuş gibiydi. Üçüncüsünde utanmayı falan bir yana bıraktı, kendini kapıp koyverdi. Benim de göğsüm körük gibi inip kalkıyordu. Gidip pabuçlarımı giysem, şunun üstünde bir güzel tepinsem diye düşündüm bir an.

"Olly! Bobby! Neredesiniz?"

Evie de eğreltiotlarının arasında dolaşıp duruyordu. Yumruklarımla dişlerimi gevşetmeden çıkarabildiğim en güçlü sesle bağırdım.

"Nerede olacağız, buradayız!"

Ortaya çıktı.

"Bobby nerede? Ne yaptın çocuğa? Bobby!"

Yine gözden kayboldu. Eğreltiotlarının arasından Bobby'nin başıyla omuzları yükseldi. Elindeki ıslak, kızıl mendili yüzüne bastırmıştı. Öbür eli görünürlerde değildi – büyük bir olasılıkla kasıklarında tutuyordu hâlâ. O halinde bile, kanlı mendilin gerisinden centilmence bir umursamazlıkla konuşmaya çalıştı.

"Ufak bir yara. Hastane. Ayakta tedavi. Affedersin."

Güçlükle yürüyüp gitti. Evie'yi göremiyordum.

"Bobb-iiii! Ne-re-de-sin?"

Kısa beyaz çoraplı ayaklarını bir o yana, bir bu yana sallayarak Evie de düzlüğe geldi sonunda. Eğreltilerin gerisinden motosikletin sesi duyuldu. Uzaklaştıkça *decrescendo*'ya kayan bir uğultu. Evie olduğu yerde kaldı.

"Gördün mü şimdi! Ben nasıl döneceğim? Hep senin yüzünden! Yarın da Cranwell'e gidecekti çocuk! Tam da son..."

"Son ne?"

Bana sırtını döndü. Bir gözü pırıl pırıl parlıyor, o da benim kadar hızlı soluk alıyordu. Utanmış gibi bir havada güldü.

"Siz oğlanlar yok musunuz!"

"O oğlanın güzelliği bozuldu doğrusu."

"Senin gömleğin de sırılsıklam. Bak, sırtına yapışmış."

"Burunsuz harp okulu öğrencisi diyecekler Cranwell'de. Parlak öğrenci burunsuz Ewan!"

Kendi terimin ekşi kokusunun arasında kızın kokusunu duydum yine. Bileğine yapışarak onu kendime çektim. Çenem gevşemişti ama kalbim eskisinden de hızlı atıyordu.

"Evie..."

Orman gözümün önünde yüzüyordu.

"Senin için... gölün suyunu boşaltırım, Evie."

Suluboya fırçaları inip kalktı. Sağlam göz, yuvasında yukarı doğru kalktı. Ben başımı eğince dudakları büsbütün aralandı.

"Dinle bak! Tamam işte!"

Sarılmaya çalışıyordum ama o Robert'tan daha güçlüydü, beni itip kendini kurtardı. Korku içinde olduğu belliydi. Vadiden, kilise saatinin sesi geldi.

"Bu hafta içinde üçüncü kez işe geç kaldım!"

Eğreltilerin arasına daldı. Ben de peşinden. Ne var ki çıplak ayakla dikenli bir dalın üstüne basınca durduğum yerde sıçrayarak bağırmaya başladım.

"Beni bekle, Evie!"

"Doktor muayeneye başlamıştır bile!"

Dikenlerin ilk anda göze batanlarını ayıkladım, sonra da çalıların arasındaki geçitten çıktım. Robert'ın pantolonuyla ceketi bir çalının üstünde duruyordu hâlâ. Onların altında da pabucunun teki. Paçalarımı indirip kendi çoraplarımla pabuçlarımı giydim çabucak. Ben yola koyulurken Evie elli metre kadar uzaklaşmıştı. Bir süre yürüyor, ardından saçlarını savurarak biraz koşuyor, sonra yine yürüyüşe geçiyordu. Tek düşündüğüm, o günkü karşılaşmamızdan bir yarar sağlayarak, bir buluşma ayarlayabileceğimdi. Onun için pedalları hızla çevirdim. Yanına gelince ustaca fren yapıp durdum.

"Aaa, bak bunu iyi düşündün. Arkana bakma sakın..."

Dönüp baktım. Eteklerini beline sıyırmıştı neredeyse. Elbisesinin altına kenarları işlemeli beyaz külot giymişti. Bisikletin arkasına oturup bacaklarını iki yandan sarkıttı. Bisiklet bu ağırlığın altında hafifçe gıcırdadı.

"Bir tanesin sen! Hadi, çabuk!"

Pedala olanca gücümle bastırınca bisikleti yerinden oynatmayı başarabildim. Sağdan sola kayarak ilerlemeye başladık.

"Çok geç kaldım!"

Kendimi zorladım, kalan gücümü de –ne kalmışsa– toplayıp biraz daha hızlandım. Her yanımdan ter sızmaya başladı yine. Fena olmayan bir hızla ilerledik.

"Oliver... sanırım Bobby ceketini orada unuttu... Şeyi de... Bayan Ewan ne diyecek kim bilir! Acaba?.. beni bıraktıktan sonra... İstersen..."

"Ne istersem?"

"Biri çocuğun ceketiyle pantolonunu getirse iyi olur."

Aslan kükremesine benzer bir ses çıkardım. Gözüme giren saç telleriyle ter damlalarını silmek için elimi kaldırınca yere yuvarlanmamıza ramak kaldı.

"Dikkat et!"

Dünya birden aydınlanmıştı. O zaman, gözlerimi ön tekerleğin altındaki yoldan ayırmadığım halde ormandan çıktığımızı anladım. Tepenin en yüksek noktasına gelmiştik öyleyse. Bundan sonrasını kayarak giderdi bisiklet. Arkaya kaykılarak rahatça oturdum. Kilisenin saati, saat başını bir çeyrek geçtiğini gösteriyordu.

"Biraz hızlı gitmiyor musun?"

Frenlerin ikisini birden sıktım. Biraz yavaşladık, ardından yine hızlandık. Fren kollarını sımsıkı sıkıyordum ama hiç yararı yoktu. Kulağımın dibinde bir çığlık duydum, hemen sonra da Eski Köprü'nün ayaklarında buldum kendimi. Önümüzdeki tümseği yaklaşık doksan kilometre hızla tırmanacaktık. Tam tümseğe doğru ilerliyorduk ki bisikletten bir tangırtı geldi, arka lastik pat diye patladı ve Evie çığlık attı. Bisiklet birden durdu. Gidonun üstünden uçacaktım az kalsın. Evie yere kaydı. Poposuna hafif şaplaklar indirerek birkaç saniye öylece durdu.

"Sanırım eteğim yırtıldı. Yok, hayır... Bir şey olmamış. Hadi hoşça kal."

"Dur bir dakika!"

"Gitmek zorundayım!"

"Bir gün benimle..."

"Belki. Bilmiyorum. Beni buraya kadar getirdiğin için teşekkür ederim."

Köprüyü hızlı adımlarla aşarak tümseğin gerisinde gözden kayboldu. Bisiklete baktım. Taşıyıcı ve arka çamurluk lastiğin üstüne oturmuştu ağırlıktan. Lastik inmişti. Biraz sövüp saydım, enkazla uğraştım. Sonunda çamurluğu tekerlekten ayırmayı başardım. Bisikleti köprünün üstünden –gümp gümp sesler çıkararak– geçirdim. Evie tıpkı gölden uzaklaşırken uyguladığı yöntemle ilerliyordu anacaddede. Biraz yürüyor, biraz koşuyor, sonra yine yürüyordu. Bir ara iyice hızlandı ve o hızla ilerledi; ama artık çok geçti. Başında çan biçiminde gri şapkası, elinde alışveriş sepetiyle, kuş gibi ufak tefek bir kadın olan Bayan Babbacombe kızını görmüştü. Koşarak caddenin karşısına geçti ve Evie'nin dirseğine yapıştı. Yapıştıktan sonra da bir daha bırakmadı. Yan yana yürürlerken Bayan Babbacombe parmağıyla kızının omzunu gagalıyordu ha bire. Utanılacak bir keyifle, Evie'nin bu belanın altından kalkması için hızlı düşünüp usturuplu bir yalan uydurması gerekecek diye düşündüm. Bisikletimi arnavutkaldırımı taşların üstünde gümleterek sokağın ucuna yürüdüm ve Henry'yi aramak için tamirhanenin önündeki beton düzlüğe saptım. Ancak Henry'nin nerede olduğunu görünce bisikleti çevirerek geldiğim yere dönmeye hazırlandım. Ustamız beyaz bir tulum giymiş, elleri belinde, Bayan Dawlish'in iki kapılı arabasına bakıyordu.

"Bay Oliver! Küçük Bey!"

"Ah, merhaba Henry. Baktım işin var, hiç rahatsız etmeyeyim dedim."

Henry eğilip benim arka lastiğe baktı. Ben de *onun* sırtının üstünden arabaya baktım. Baktım ve adeta ayaklarım betona çakıldı. Bir iki yıl bataklıkta kalmış gibi bir hali vardı arabanın.

"*Dyma vi*," dedi Henry Gal dilinde. "Bu lastik kötü yarılmış gerçekten. Arkadaşlarınızdan birini arkanıza bindirmiştiniz değil mi? Yazık... Lastikten hayır beklemeyin artık."

Arkamda bir hışırtı duydum. Yüzbaşı Wilmot elektrikle çalışan tekerlekli sandalyesini sürüp yanımıza gelmişti.

"Merhaba Henry. Benim yedek akü doldu mu?"

"Bir saat sonra hazır olur, yüzbaşım," dedi Henry. "Siz şuna bir bakın hele."

Bayan Dawlish'in arabasına doğru yürüyordu.

"Biraz bekle," dedi Yüzbaşı Wilmot. "Kalkayım da bacaklarım açılsın biraz. Sen de kaçma, Oliver. Takımın durumunu konuşmak istiyorum."

Dişlerini sıkıp homurdanarak hasır koltuğundan kalkmasını sağlayacak manevralara başladı.

"Süngü taaak!"

Savaşta sakatlanmıştı Yüzbaşı Wilmot. Ordu ona yeterli bir aylık bağlamış, elektrikli tekerlekli sandalye vermiş, hastanede bir kâtiplik bile bulmuştu. O işin karşılığı olarak da –kendi deyişiyle– "mütevazı bir tahsisat" alıyordu. Yüzbaşının belinden aşağısını toprağa gömen top mermisi vücudunun ulaşılmayacak yerlerine de sayısız metal parçası gömmüştü. Chandler's Close'da, Çavuş Babbacombe'un evinin karşısında otururdu. O sokağın şakacı hödükleri, yüzbaşının tekerlekli sandalyesinden çok daha fazla tangırdadığını söylerlerdi. Sakatlanmasına yol açan mermi bir kulağını da sağır etmişti. Kulağına pamuk takardı hep. Akıntısı hiç kesilmezdi.

"Ben gitmek zorundayım. Ben..."

"Uzun ettin! Bekle dedim sana."

Huysuzlanmıştı. Sandalyesinden kalkmaya çalıştığı içindi. Sandalyesinden kalkarken, sandalyesine otururken huysuzlanırdı hep. O arada, yüzünü yeniden uygun bir biçime sokmasına fırsat kalmadan görenler, koltuktan kalkmasını sağlayan gücün yüreğindeki nefretten kaynaklandığına inanabilirlerdi, öyle hayvanca bir vahşilik okunurdu suratın-

dan. Öte yandan gençleri severdi genellikle, belki de kendi delikanlılığının hayrını görmeden gençliği elden gittiği için. Vatanı kurtarmaya çağrılan gencecik bir kâtipmiş orduya katıldığında. Bizim okuldaki atıcılık takımını hiçbir ücret almadan çalıştırırdı. Bizler küçük atış alanında yere yatarak tüfeklerimizi omuzlarken o koltuğunda oturup öğüt verir, yol gösterirdi.

"Asılma, çocuk. Şu arpacığa bak! Kuyuya sallanan kova gibi inip çıkıyor. Şöyle avuçlayacaksın!"

Derken kaba etinizin avuçlanıp bir iki saniye mıncıklandığını hissederdiniz.

"Evet yüzbaşım, buna ne dersiniz?"

Yüzbaşı Wilmot çifte bastonuna dayanarak santim santim ilerledi ve arabaya yakından baktı.

"Görünüşe bakılırsa selde, tufanda kalmış bu."

Ayaklarım betona çakılmakla kalmamış, betona gömülmüştü şimdi.

"Adına da gezmek diyorlar," diye homurdandı Henry. "Şöyle bir tur attık diyorlar. Genç değil, haydut bunlar. Bir elime geçirsem gezintinin nasıl olduğunu gösteririm." Kapıyı açarak içerisini karıştırdı. "Hey, bu da nesi?"

Gerileyip yüzünü bize döndü. Elinde altın bir haçla zincir vardı.

"Yok canım! Bayan Dawlish ömründe haç takmamıştır boynuna. Kalıbımı basarım takmamıştır."

Yüzbaşı Wilmot eğilip Henry'nin eline baktı.

"Emin misin, Henry? Bunu bir yerde gördüm gibime geliyor."

Henry haçı gözlerine yaklaştırdı.

"I. H. S. Altında da E. B. Bir de yazı. 'Amor vincit omnia.' Bu ne demek peki?"

Yüzbaşı Wilmot bana döndü.

"Sen söyle bakalım, Oliver. Lisede o kadar Latince okudun."

Korkudan yüreğim donmuş, utançtan yüzüm yanmaya başlamıştı.

"Sanırım 'Aşk her şeye kadirdir' demek."

"E. B." dedi Henry. "Evie Babbacombe."

Hüzünlü, kahverengi gözlerini yüzüme dikti, bir daha da ayırmadı.

"Birinde gördüğümü biliyordum," dedi Yüzbaşı Wilmot. "Bizim orada oturuyorlar. Bana da ders almaya gelir sık sık. İş mektuplarının nasıl yazıldığını, evrakın nasıl dosyalandığını falan öğretiyorum. Elbisesinin altına sarkıtır haçı. Şöyle... iki şeyinin arasına..."

"Doktorun yanına girmeden önce burada çalışırdı," diye söylendi Henry, gözlerini yüzümden ayırmadan. "O zaman düşürdü herhalde."

"Gerçi her zaman elbisesinin altına gizlemez," dedi Yüzbaşı Wilmot. "Boncuklarını takmamışsa dışarıya sallandırır. Tam şeyinin üstüne. Eh, ben yollanayım artık."

Dolmasını beklediği aküye ya da atıcılık takımına hiç değinmeden, tekerlekli sandalyesine döndü güçbela. Bize bakarak sırıttı, gövdesini sandalyeye yerleştirirken gülüşü vahşileşti. Bastonlarını da koltuğa yerleştirdikten sonra tekerleklerini hışırdatarak uzaklaştı.

Henry hâlâ bana bakıyordu. Her yanıma al basıyordu. Tabanlarımdan başladı, omuzlarıma, kollarıma, gidonu tutan ellerime yayıldı. Başım, yüzüm, hatta saçlarım alev alev yanıyordu sanki.

"Vay vay," dedi Henry sonunda. "Evie Babbacombe ha?"

Bir kamyonun motorunu sökmeye çalışan kara suratlı iki delikanlı işi bırakmış bizi gözlüyorlardı. Yüzbaşı Wilmot'ınki kadar vahşi olmayan bir gülüşle sırıtıyorlardı onlar da. Henry ensesinde de gözleri varmış gibi hızla döndü.

"Bütün gün orada durup ağzı açık bakasınız diye mi para veriyoruz size! Beş buçuğa kadar hazır olacak o supaplar."

Kendi kendime konuşurcasına mırıldandım.

"Ben kendisine verebilirim. İstersen ben götürür veririm ona..."

Henry bana döndü yine. Bir elimi bisikletin gidonundan koparıp avucumu açtım. Henry de haçı zincirinden tutarak saat sarkacı gibi elimin üstünde sallamaya başladı.

"Siz henüz araba kullanmıyorsunuz değil mi, Bay Oliver?"

"Yoo, hayır. Hayır. Henüz öğrenmedim."

Henry başını sallayarak haçı avucuma bıraktı.

"Selam da söyleyin."

Sırtını dönerek arabanın içine eğildi. Tangırdayan bisikletimi sürerek, haçı avucumda sımsıkı tutarak yürüdüm. Ayaklarımı oynatabilmiştim sonunda. Eve giderken kafamda bir tek düşünce vardı.

Ramak kalmıştı, kıl payıyla sıyırdık.

*

Bisikleti yerine koyduktan sonra eczaneye girdim. Babam pencerenin önünde durmuş mikroskopla bir şeyleri inceliyordu.

Haçı kayıtsız bir tavırla havada sallayarak, "Henry," dedim. "Henry Williams... Bayan Babbacombe onun yanında çalışırken bunu düşürmüş." Haçı havaya atıp tuttum. "Henry kendisine vermemi istedi. Sanırım bekleme odasındadır. Şuradan geçeyim..."

Eczaneyi doktorun evine bağlayan kısa geçitten geçerek kapıyı araladım. Evie, elinde küçük bir ayna, masasına oturmuş sağ gözüyle sol gözünü incelemeye çalışıyordu. Gözünü göreceğine beni gördü aynada.

"Olly! Sen buraya gelmemelisin."

"Al bakalım, şunu getirdim. Sevinirsin sanmıştım."

Robert'ın aldırmazlığını taklit etmeye çalışarak haçı masaya fırlattım. Evie de sevinçli bir çığlıkla üstüne atıldı hemen.

"Haçım!"

Aynayı bırakıp zinciri boynuna geçirdi. Yüzüne bir ağırbaşlılık geldi, başı öne eğildi. Bir şeyler mırıldandıktan sonra hızlı hareketlerle haç çıkardı. Kasabamızın halkı, ya devletin resmi din kabul ettiği Anglikan Kilisesi'ne bağlıdır ya Anglikan Kilisesi'ne karşı çıkan bir mezhebi seçer ya da büsbütün dinsizdir; onlar gibisini hiç görmedim. Evie başını kaldırıp, bana baktı, birden tek gözünü kırparak, ağzı açık gülümsedi. Beni bir şeylerle suçlarcasına neşeyle fısıldadı.

"Olly! Sen de az değilsin ha!"

"Ne demek istiyorsun?"

İskemlesini üç beş santim geriye itti, masanın kenarını tutarak gözünü bana dikti. İlk kez görmüş gibi inceliyordu.

"Evie... Hani benimle?.. Ne zaman?.."

"Hemen hıı denir mi öyle?"

Artık kuşkum kalmamıştı. Ağaçtaki en olgun meyve, Evie Babbacombe onaylayarak, hayranlıkla bakıyordu bana.

Doktorun evinin derinliklerinden bir ses yükseldi.

"Bayan Babbacombe!"

Evie ayağa kalkarak saçını düzeltti ve muayenehaneye açılan kapıya yöneldi. Kapıya gelince durup arkasına baktı. Ve kıs kıs güldü.

"O hep sendeydi!"

Öfkemi eczaneye taşıdım. Babam hâlâ mikroskop başında duruyor, iri parmaklarını belli belirsiz kımıldatarak lamı istediği yere getirmeye çalışıyordu. Uyuyan yılanı uyandırmayalım dedim, ne yapabileceğimi düşünerek eve geçtim. Çavuş Babbacombe konuyu kurcalar, kızına işkence yaparak ya da başka yöntemler kullanarak işin aslını öğrenirse, benim haçın bulunmasında gösterdiğim başarıyı –Evie'nin gösterdiğimi sandığı başarıyı– kızı gibi hayranlıkla karşılamazdı. Gecikmeye gelmezdi hiç, evine gitmeden görmeliydim kızı. Görmeliydim ama bir daha muayenehaneye gitmek için bahane bulamıyordum. Öte yandan, yatak odamdaki pencereden meydanı ve Ewan'ların sokak kapısını görebilirdim. Evie çıkar çıkmaz aşağı koşarsam arka bahçeye çı-

kabilirdim. Annem mutfakta ya da kilerdeyse ona açıklama yapmam zor olmazdı. ("Gidip bisikletime bakacağım.") Sonra hızlanıp bahçe duvarından *Chandler's Lane*'e atlar, Ewan'ların, papaz evinin ve sokağın bitimindeki üç yapının arka bahçelerini geride bıraktım mı, bu kez ters yönde yürüyüp papaz eviyle kilisenin arasına çıkabilirdim. O zaman da meydana o yönden girmiş gibi, Evie'yle –rastlantı sonucu– karşılaşırdım. Odama çıkıp kreton perdelerin gerisinde nöbete durdum. Epey beklemem gerekecekti ama işi şansa bırakamazdım. Derken, kızın çıkmasına birkaç dakika kala, asker adımlarıyla gelip penceremin altına giren Çavuş Babbacombe'u gördüm. Belediye Binası'ndan çıkmış olmalıydı ama her zamanki gibi Wertwhistle, Wertwhistle ve Wertwhistle Hukuk Danışmanları firmasının, Bayan Dawlish'in kavisli penceresinin ve onun bitişiğindeki evlerin önünden geçmemişti bu kez. Doğrudan doğruya bizim bahçe kapımıza dayanmasını sağlayacak bir rota çizmişti. Müthiş bir korkuya kapılmama yol açan şey son yirmi dört saat içinde yaptıklarım değil, ileride yapmaya niyetlendiklerimdi. Çünkü adamın üç köşeli şapkasının altında, öyle kırmızı bir öfkeli baba suratı vardı ki, soluğum kesildi. Sert adımlarla ilerlerken sıkılı yumruklarını sallıyor, ayakkabılarının metal kabaraları sokak taşlarından kıvılcımlar çıkarıyordu. Derken, Evie de pencerede beklermiş gibi, Ewan'ların evinden çıkıp kapının önündeki basamaklardan aşağı koştu. Başına dört köşe bir örtü örtmüş, beyaz ipeğin iki köşesini çenesinin altından tutturmuştu, serbest kalan köşelerse o hareket ettikçe uçuşuyordu. Şimdi uzun çorap giyiyordu tabii. Elleri omuzlarının hizasında, baldırları hızla sallanarak, poposu hafifçe yuvarlanarak, güle oynaya gidiyordu Çavuş Babbacombe'a. Yanına sokuldu, o yakınlıktan babasının yüzünü görmek için başını iyice arkaya eğip şakrak bir kahkaha attı.

"Bak baba, bak! Tuvalette unutmuşum meğer. Doktorun muayenehanesindeki tuvalette kalmış. Ne aptalım değil mi!"

Çavuş Babbacombe duraklamamıştı bile. Evie adamın önünden çekildi, birlikte yürüyebilmeleri için yanına geçti. Kızın yetişemeyeceği kadar hızlı yürüyordu çavuş. Evie arada bir sıçrayıp ayak değiştirerek ona yetişmeye çabalıyordu. Bunu yaparken de neşeli bir kahkaha atıyordu hep. Babasının yanına geçince adamın elini tutmaya çalışıyor, parmak uçlarında yükseldikçe başındaki beyaz ipek, Çavuş'un omzuna sürtünüyordu. Çavuş bir adım ileri geçer geçmez Evie yine sıçrayıp ayak değiştiriyor ve babasının eline uzanıyordu. Sonunda başardı da. Çavuş Babbacombe'un eli sallanmaz oldu, adımları hiç yavaşlamadan parmakları kızının avucundan sıyrılıp bileğini kavradı. Ondan sonra Evie ne sıçradı ne ayak değiştirdi. Küçük adımlarla koşarak babasının yanında kalmayı başardı. Zorunluydu bu, başka bir şey yapamazdı.

Alt kata inip bahçeye çıktım, ellerimi ceplerime sokarak küçük çimenliğimizi arşınlamaya başladım. Bir yanda Evie'nin ince, kıvrak gövdesinin yüreğimde doğurduğu ten tutkusu, bir yanda kana susamış babasının aynı yürekte uyandırdığı korku, bu ikisi arasında da daha önemsiz kaygılar. Henry bir yerlerde ağzından bir şey kaçırabilirdi. Henry'ye farkında olmadan güven duyuyordum gerçi. Öte yandan Yüzbaşı Wilmot da konuşabilirdi. Robert –öfkem geçince Robert da kaygılandırmaya başlamıştı beni– kötü durumda olabilirdi. Benim sol kulağım hâlâ ateş gibi yanıyor, sağ gözüm de –Evie'ninki kadar kötü olmamakla birlikte– sızlıyordu. Kolayca sulanıyordu. Imogen vardı bir de. Çimenlikte durup bir peygamberçiçeğinin üstünde dolaşan saatini şaşırmış arıya baktım. Imogen'i saatlerdir düşünmediğimi fark edip, hayretler içinde kaldım. Şimdi yine aklıma gelmiş, yüreğimi yine hüzne boğmuştu, ama bu kez anlamadığım bambaşka bir üzüntüydü duyduğum. Imogen, Evie'nin peşinden gitmemi yalnızca acil değil, aynı zamanda da zorunlu kılıyordu sanki. Imogen'i düşünmek bile beni hızla umarsızlığa sevk ediyordu. Duygumun saçmalığını ben

de anlıyordum, ama sanki Imogen nişanlandığına göre, ben de onunla ve nişanlısıyla boy ölçüşmek, onlardan geri kalmadığımı kanıtlamak zorundaydım. Yeniden bahçeyi arşınlamaya başladım. Pekmez küpünde debelenen sineğe benzetiyordum kendimi.

Ertesi sabah tıraş olurken Robert'ın Cranwell'e gitmeden önce kum torbasıyla son bir karşılaşma yapmak üzere bahçeye indiğini gördüm. Görünce de çok utandım. Kavgamız tıpkı bütün gençlik edebiyatında anlatıldığı üzere tam onun gibi bir delikanlıyla benim gibi birinin arasında geçen tipik dövüşlerdendi. Düzgün ve endamlıydı o. Sol yumruğu da canavar gibiydi. Bense güçlü, tıknaz ve hantaldım; kısacası hödüğün biriydim. Yine de onu yenmiştim. Benim gibi bir hödükten beklenebilecek bir yönteme başvurarak –yani hile yaparak– yenmiştim. Kasıklarına indirmiştim dizimi. Kendimi aldatmaya kalkışıp bunun bir kaza olduğunu söylemenin de yararı yoktu çünkü o çaresizlik içinde, iki büklüm dururken kötücül bir sevinç, kapkara bir kin duymuş, ona yumruk atmadan önce düpedüz buna niyetlenmiştim. Pekmez koyuluyordu. Şimdi de Robert kıpırtısız kum torbasının çevresinde o güzel sporcu çevikliğiyle dans ediyordu. Bacaklarındakilerin dışında burnunda da bir plaster vardı. Ben de, araba kullanamayan, onun gibi kibar bir şiveyle konuşamayan ben, şurada durmuş birtakım kirli hesaplar yapıyordum. Boks antrenmanını bitirip eve girmeye hazırlandığını gördüm. Yarısı kazınmış suratımı pencereden dışarı uzatarak tıraş makinesini salladım.

"N'aber Robert! Bugün yolcusun demek. Şansın açık olsun!"

Duymazlıktan geldi. Plastere falan aldırmadan, Wellington Dükü profilini havaya kaldırdı ve dosdoğru evine götürdü. Gülemedim. Küçük düşmüş, utanmıştım.

Ne kadar kirli hesaplar yaparsam yapayım, nerelerde dolanırsam dolanayım, ortak dostumuz Evie Babbacombe'la

karşılaşmak da kolay olmuyordu. Kilit altına alınmıştı kız. Kilit altına alınmış, ayağına pranga vurulmuştu. Babası her sabah önüne katıp işe getiriyor, kaldırımda durarak kapıdan içeri girmesini bekledikten sonra Belediye Binası'ndaki katlanır iskemleleri toplamaya –ya da yerleştirmeye– yahut genel tuvaletlerdeki para kutularını boşaltmaya, belki de bayrak çekmeye ya da çıngırağını sallayarak İşçi Kurumu'nda bir kâğıt oyunu partisi ya da kilise bahçesinde bir şölen düzenlendiğini duyurmaya gidiyordu. Akşamüstleri genellikle Bayan Babbacombe geliyordu kızını almaya. Bayan Babbacombe çekiciliğini kimsenin yadsıyamadığı, ancak pek az kimsenin karşılık verdiği bir toplumsal farkındalık ve dostluk havası taşırdı genellikle. Evie gibi ufak tefek, serçe kuşunu andıran bir kadındı ama erkenden çökmüş, buruşmuştu. Başını havada tutarak, bir ona bir buna bakıp gülümseyerek –kimi zaman da anacaddenin karşı kaldırımında yürüyen ve onun ait olduğu toplumsal sınıfının çok üstünde olan birine hafifçe eğilip selam vererek– hızlı hızlı yürürdü. Doğal olarak bu selamlara hiçbir zaman karşılık verilmez ya da hatta bunların sözü bile edilmezdi; zira Bayan Babbacombe deli miydi, bu kişileri selamlamaya hakkı olduğunu mu düşünüyordu, yoksa Kasaba Tellalı'nın karısıyla Polis Müdürü'nün karısı arasında yakınlık kurulabilen bir masal ülkesinden mi gelmişti, kimse bilmiyordu. Deli olması daha akla yakın geliyordu herkese. Bir bakardık serçe gibi cik cik öterek Büyük Mağaza'da alışveriş yapıyor, derken karşı tezgâhta duran ve büyük bir olasılıkla onun varlığını bile fark etmeyen Leydi Hamilton-Symthe'e dönmüş (baş sol omza eğilmiş, boyun kırık) leydiler gibi gülümseyerek selam veriyor. Evie'yi saymazsak, kasabadaki tek Katolik Bayan Babbacombe'du. Bu özelliği öbür garipliklerine eklenince, hem ilgi konusu hem de katlanılması güç biri oluyordu kadın. Kendisi Chandler's Close'da oturan "ayaktakımı"yla konuşmadığına, kimse de onunla ahbaplık etmeye yanaşmadığına göre, boyun kırıp

gülümsemekten bir yarar sağlamadığını anlayarak selamlara bir son vermesi beklenirdi. Gerçekten de, kayıp haç olayından bir iki gün sonra yüzü gülmez, başı eğilmez oldu. Sabahları Çavuş Babbacombe kızını paket gibi getirip bırakıyor, akşamüstleri de ufak tefek, asık yüzlü, buruşuk Bayan Babbacombe alıp götürüyordu.

Aşağı yukarı bir hafta sonra, Evie başının ağrıdığını söyleyerek eczaneye geldi, babam da ona bir ilaç verdi. O gün akşamüstü Bayan Babbacombe Ewan'ların kapısına geldiğinde, ana kız eski dostlar gibi konuşup gülüşerek çıktılar. Değişen bir şeyler vardı. Arkası da geldi. Evie cezasını çekmiş olmalıydı; ayağındaki prangayı söktüler. Birkaç akşam sonra –sanırım dokuz sularında– meydanın karşısında tek başına dolaştığını gördüm. Pamuklu yazlık elbisesini, kısa beyaz çoraplarıyla sandaletlerini giymişti yine. Uzun çorap yoktu. Dudakları –soluk almakta güçlük çekercesine– aralık, yüzünde yaz akşamının havasına ışık saçan bir gülüş, saçlar pırıl pırıl, bu kez her iki gözü de parlayarak, yalnız dizlerden aşağısı oynayan bacaklarıyla hızlı hızlı gidiyordu. Başladığımız yere dönmüştük. Cinsel çekiciliği, ateşböceklerinin gizemli ışığı gibi, neredeyse gözle görülecek bir ışıltı saçıyordu çevresine. Bizim evin karşısına, Bayan Dawlish'in kavisli penceresinin önüne gelince adımları iyice yavaşladı, neredeyse yerinde sayar oldu. Parlak gözlerini bizim eve çevirdiğini, suluboya fırçalarının hızlı hızlı inip kalktıklarını ta o uzaklıktan gördüm, düş görmediğime de emindim. Birinden emir almışçasına, gizlice evden çıktım.

Evie anacaddeye ulaşmış, Belediye Binası'nın önüne gelmişti. Köşedeki polisle sinemanın gişesinde oturan kızı saymazsanız ortalıkta kimse yok gibiydi. Yasak kavramı yüreğime iyice yerleşmiş olduğundan elli metre geriden izliyordum kızı. Gelgelelim işim çok zordu; çünkü Evie'nin öyle bir toplumsal kaygısı yoktu ve o kaplumbağa hızıyla ilerliyordu. Aramızdaki o elli metrenin kısalmaması için

eyercinin, tütüncünün, hatta o ikisi kadar çekici olmayan Çeyiz-Nakış Mağazası'nın vitrinlerini incelemek zorunda kaldım. Evie Eski Köprü'ye kadar gidip durdu. Cinsel tutkuyla doğru toplumsal davranışların çatışmasında hangisinin baskın çıkacağı başından belliydi. Ayrıca, güneş batmış, ortalık kararmıştı. Hele köprünün kemerinin altı kapkaranlıktı. Yukarısı alacakaranlıktı henüz. Evie köprünün ayağına kadar gitmiş, oradaki taş sütunun üstüne oturmuştu. Güneşin battığı noktayı gözlüyordu. Yanına sokuldum. Birbirimizi görünce çok şaşırdık.

"Gözün nasıl, Evie?"

"İyi. Çok iyi. Seninki nasıl?"

Ben yediğim yumrukları unutmuştum. Elimi sağ gözüme bastırdım.

"Bir şeyim kalmamış sanırım."

"Bobby'den haber aldın mı?"

O kadar şaşırmıştım ki bir süre karşılık veremedim.

"Hayır. Almam mı gerekirdi?"

Evie de bir süre karşılık veremedi. Derken başını arkaya atarak göz ucuyla bana baktı ve güldü.

"Senin yapacak pek fazla işin yok değil mi, Olly? Bol bol boş zaman buluyorsun?"

"Üniversiteye gideceğim ya!"

Gözlerimi kızdan ayıramıyordum. O kendine özgü ışığı saçmakla kalmıyor; ince, nakışlı şeylerin, güzel çiçeklerin kokularını da yayıyordu. Gülüşü erkek kahkahasından en az bir oktav daha tizdi. Yine bakışlarımı yana çevirmeyi başardım. Ben öyle yapar yapmaz da meydana giden caddedeki bütün sokak lambaları birer birer aydınlandı, her biri kendini alacakaranlıktan sıyırıp sarı bir ışık yaymaya başladı. Görünmez olmaktan çıkmıştık artık.

"Gel bir yürüyüş yapalım," dedim.

"Yürüyüş yapılacak neresi var ki?"

"Tepeye çıkıp ormana kadar gidebiliriz."

"Babam ormana gitmemi istemez. Hele karanlık bastıktan sonra..."

Bir pantolon, gözümün önünde çamura gömüldü, sonra da çamurdan çıkıp kurumak için çalıya asıldı.

"İyi ama... hani..."

Hem ezici hem de öfkelendirici bir tavırdı kızınki. Savunması hazırdı; güven içindeydi, kayıtsızdı. Bir gözünden batı ufkunda kalan son kızıllık, öbür gözünden bir sokak lambasının sarı ışığı yansıyordu. Bir iki adım uzaklaştım, sonra da durup arkaya baktı.

"Gel ırmak boyunda yürüyelim öyleyse."

Başını öyle bir hızla salladı ki saçları önce havalandı, sonra yine omuzlarına indi.

"Babam olmaz diyor."

Nedenini düşünmeme gerek yoktu. Irmak boyundaki yol, tarlaları geride bırakır bırakmaz Hotton'daki yarış atları ahırlarına ulaşırdı. Çavuş Babbacombe her çalının ardında kötü niyetli bir seyisin gizlendiğinden kuşkulanıyordu herhalde. Belki de haklıydı.

"Öyleyse... öbür yöne yürürüz. Pillicock'a doğru."

Dişlerini kenetledi, başını iki yana sallayarak gizemli bir havayla gülümsedi.

"Neden ama?"

Ses yok. Yalnızca o ışıltı, gülüş ve olumsuz bir baş hareketi. Ve başını her sallayışında saçları insanda olmadık düşünceler uyandıran kokuyu yayıyordu çevreye. Bu ikinci coğrafi kısıtlamanın nedenini düşündüm şaşkınlıkla. Aklıma gelen tek şey o yöndeki ünlü özel okuldu. Kasabayla arasında ancak altı yedi tarla vardı ama okuldakiler kasaba halkının arasına karışmaz, pek ortada görünmezlerdi. Çavuş Babbacombe'un o konuda da bazı korkuları vardı belki. "Bak kızım, şu yüksekokulun öğrencilerinden uzak dur! Birine yaklaştığını görmeyeyim! Ne şeytandır onlar!" Her nedense, kırlar bayırlar dört yandan kuşatmışlardı bizi. Güneyde şu erotik orman, batıda

yarış atlarının ahırları, doğuda yüksekokul, kuzeyde çıplak, kıraç yamaçlar. Biz de, biz ikimiz, Eski Köprü'nün yokuşunun başında, herkesin gözü önünde.

Evie bu kuşatmadan hoşlanmışçasına şarkı söylemeye başlamıştı. Başıyla da tempo tutuyordu.

"Bi-ba-bı bip, bi-ba-bo bap."

Kan beynime sıçradı. Bir şey söyledim ama ne dediğimi bilmiyorum. Kalın bir odun ya da bir taş balta geçirebilmeliydim elime. Evie şaşkın şaşkın baktı.

"Sevmez misin o çocukları?"

"Hangi çocukları?"

"Radyoda söylüyorlar hani. Savoy Orpheans Topluluğu. Ben her gece dinliyorum."

Beynime sıçrayan kan tepemden tabanlarıma kadar yayılan bir hırs dalgası oluşturdu.

"Nefret ediyorum! Nefret! Beş para etmeyen... sıradan..."

İkimiz de sustuk. Öfkem usul usul söndü, onun yerini sürekli bir titreme aldı. Evie sonunda yeniden konuştuğunda kibirli ve soğuktu.

"Eh, üzüldüm doğrusu."

Hiçbir yere varamamıştım, bu kesindi. Şimdi ne yapabileceğimi düşünüyordum, baktım kız ışıl ışıl gülerek sesleniyor.

"Dün çaldığın bir parça vardı, Olly. O da çok hoşuma gitti. Piyanoda çalıyordun."

"Chopin. Do minör etüt. Opus yirmi beş."

"Piyanoyu da iyi *tangırdatıyordun* haa!"

"Bilmem, farkında değilim..."

Biraz düşündüm. *Appassionata*'nın on altılık notalardan oluşan pasajları ya da la bemol majör Polonaise'in sol el oktavlarını çalmaya başladığımda, babam –eczanenin eve açılan kapısını açık bırakmışsa– kanadı usulca örtüverirdi bazen. Aslında o da müziğe çok düşkündü ve elindeki çok ince bir işse dikkatinin dağılmasını istemezdi.

"Senin bizim evin önünden geçtiğini bilmiyordum, Evie."

"Geçmedim ki şapşal. Doktorun bekleme odasındaydım."

Biraz şaşırdım doğrusu. Bizim piyanonun sararmış tuşlarıyla doktorun bekleme odasının arasında bizim oturma odası, bir koridor, eczaneye açılan kapı, eczanenin kendisi, ondan sonra doktorun muayenehanesine giden kapalı geçit ve bir kapı daha vardı. Belki de gerçekten iyi *tangırdatıyordum.*

"Yalnızca egzersiz yapıyordum. Eğlenmek için."

"Ben öğle yemeğine giderken çalıyordun. Yemekten döndüğümde yine çalıyordun! Müziği çok seviyorsun herhalde. Kaç saat çaldın?"

"Evet, seviyorum. Bütün gün çaldım."

"Ne güzel! Benim için de çalar mısın bir gün? Doktor Ewan da beğeniyor çalışını."

"Gerçekten mi?"

"Dün Bayan Miniver gittikten sonra bekleme odasına geldi. Hâlâ piyano çalan bizim Oliver mı diye sordu."

"Ee, başka ne dedi?"

"Fazla bir şey söylemedi. Ama Oxford'a gideceğine çok seviniyormuş o da."

Çok memnun olmuştum. Doktor Ewan'ın da müzik sevdiğini bilmezdim. Chopin'in do minör etüdünü öğrenmeye çalışıyordum, çünkü o çılgın inişli çıkışlı notalar, notaların yarattığı o fırtına, anlaşılan Imogen Grantley'ye duyduğum o büyük, umutsuz ve soluksuz aşkı tam olarak ifade ediyor ve içeriyordu; ama parçanın teknik güçlükleri muazzamdı ve benim için saplantı haline gelmişti. Açıklamaya çalıştım. "Bir nota var... sol natürel... geçerken şu parmakla basmak zorundayım..."

Sağ işaretparmağımı yüzüne uzattım. O da parmağımı iki eliyle tutup inceledi, çekiştirdi.

"Off! Yapma. Acıyor."

Kahkahalar atarak parmağıma iyice asıldı. Buzlar çözülmüştü birden. Sokak lambalarının alacakaranlığı altında kıkır kıkır gülüşerek, bağırıp çağırarak boğuştuk. Derken, nasıl oldu bilmem, kurtulmaya çalışan değil, kovalayan olmuştum ben. Şimdi Evie kurtulmaya çalışıyordu.

"Hayır, Olly! Hayır, olmaz!"

Bana çok yakındı. Göğsüme dayanmıştı. Debelenmekten vazgeçti birden.

"Yapma," dedi. "Bir gören olur."

Bileğinden tuttum, onu köprünün tümseğinden yarısı karada, yarısı suyun içinde olan ayağına sürükledim. Sodyum lambalarının ışığı oraya ulaşmıyordu. Kız susup yeniden titremeye başladı. Şimdi sadece Evie'nin yaydığı ışık vardı. Üç kara erik burnumun dibindeydi yine. Ama bu kez yağmur yoktu, eriklerin üstüne düşen ıslak saçlar yoktu. Ne var ki o gizemli koku büsbütün güçlenmişti, çıldırtıcıydı. Ona sıkıca sarıldım. Kasıklarım zonkluyor, gövdem yanıyordu. Gönlümce öptüm. İstemediğim kadar öpücük. Ve hepsi bu kadardı.

Kilisenin saati çalıyordu. Evie heyecanlı ve dokunaklı sözlerle dil dökülmeksizin gelen bir saldırıdan kendini koruyamayan güçsüz bir kız olmaktan çıktı, odun yarıp kömür taşıyabilecek sağlam bir kadın oluverdi. Başım fırıl fırıl dönüyordu, onun için de iki eliyle birden ittirince boş bulunup kıyıdan aşağı yuvarlandım. Neredeyse sulara gömülecektim.

"İşte bu kadar! Annem demişti zaten..."

Evie yola tırmanıyordu. Yerdeki kesekleri ellerimle iterek arkasından tırmandım. Köprünün üzerinde ona yetiştim.

"Evie... Yarın akşam yine gelelim mi buraya? Ya da biraz dolaşmaya çıkalım mı?"

Sodyum lambalarının altında yeniden harekete geçti.

"Karşıma çıkmanı önleyemem değil mi? Özgür bir ülke burası."

"Öyleyse yarın..."

"Sen öyle diyorsan."

Anacaddeye çıktı. Aklım başıma gelince, yaklaşmakta olduğumuz insanların, çevredeki hassas etkilerin farkına vardım. Caddenin ortasında, bir dükkânın üstünde öğretmenlerimden biri oturuyordu. Belediye Binası'nın orada annemle babamın denetledikleri bölge başlıyordu. Belediye Binası'nın biraz ilerisinde de bizim meydan başlıyordu. Bizimkiler meydanda yolumu gözlüyor olabilirlerdi. Adımlarımı yavaşlattım. Önden giden Evie'nin yürüyüşü de yavaşladı. Zor bir durumdu; onun yanında görünmemek için yapabileceğim bir tek şey vardı.

"Peki o zaman," dedim yolun ortasında durup. "O zaman. Yarın görüşürüz."

Evie omzunun üstünden baktı.

"Eve gitmiyor musun?"

"Kim? Ben mi? Yok canım, ben yürüyüşe çıkmıştım zaten."

Yan yan bakarak güldü.

"İyi öyleyse. Hoşça kal."

Hızlı adımlarla köprüye döndüm, en yüksek noktasına vardığımda çömeldim ve uygun bir açıdan etrafı gözledim. Evie'nin elbisesiyle çoraplarının, caddeden yukarı çıkıp, Belediye Binası'yla Bayan Dawlish'in kavisli penceresi arasında gözden kayboluşunu izledim. Yan sokaklardan geçerek eve yürüdüm ve meydana kuzeybatı yönünden girdim; ama bizim ev karanlıktı, annemle babam yatmışlardı. Yatmadan önce biraz piyano çalayım dedim, yine Chopin etüdü çalıştım. Her düzeyde tutkuyla dolu bir engelleyici durum oluşturan bu çalışmada, yalnız Imogen'i değil, Evie'yi de buluyordum şimdi.

Annem kafasını kapıdan içeri uzatıp sevecenlikle gülümsedi.

"Oliver, yavrum, biraz geç olmadı mı sence?"

Ertesi gün sağ işaretparmağım hafifçe sızlıyordu; kemiğin ucu biraz zedelenmişti sanki. O yüzden, üzüntüyle bir günlüğüne piyano çalmaktan vazgeçip, onun yerine yürüyüşe çıktım. Yanıma öğle yemeği olarak sandviç alıp, akşama kadar dağ bayır dolaştım. Evie'nin peşinden gitmeme çok az zaman kalmıştı. O zamanı da elimdeki sınırlı araç gereçle cazibemi artırmaya çalışarak geçirdim. Robert'ın profili vardı, benden yedi sekiz santim daha uzun olması ve motosikleti konusunda yapabileceğim bir şey yoktu. Bunları değiştiremezdim ama yüzümdeki bir günlük kirli sakalın bütün izlerini tıraş olarak giderebilir, saçıma da bolca briyantin sürerek Evie'nin kokusuyla boy ölçüşebilirdim. Yakışıklı olduğumu düşünüp de kendimi aldatmanın yararı yoktu. Neyse ki kızların yakışıklılığa pek fazla önem vermediklerini duymuştum. Duyduklarımın doğru olmasını diledim, çünkü aynaya bakınca üzülerek karşımdaki surata âşık olunamayacağı sonucuna vardım. Hiçbir inceliği olmayan bir yüzdü bu. Kendi kendime gönül çelecek biçimde gülümsemeye çalıştım, sonuç tiksintiyle yüzümü buruşturmama yol açtı.

"Bugün ne kadar süt istersiniz, hanımefendi? Teşekkür ederim, hanımefendi. Evet hanımefendi, hayır hanımefendi, sağ olun hanımefendi, iyi günler hanımefendi."

Aynaya bakıp kendime dil çıkardım.

"Öööö!"

Bu konuda hiç kuşku yoktu. Belli ki incelik göstermem, dolambaçlı yollardan gitmem, diplomatça davranmam gerekecekti. Kısacası, aklımı kullanmalıydım. Aksi takdirde, bir kız arkadaş *edinmemin* tek yolu kalın bir odunla silahlanmaktı. Evie tam bir genç kadındı. Evie'nin beni suyun kıyısına iterken ortaya koyduğu kas gücünü, çekingen parmaklarımın ilerleyişini nasıl durdurduğunu, elimden kurtulmak için ustalıkla dil döküp yalvarışını hatırladım. Odun taşısam da pek yararı olmazdı belki. Öte yandan,

hiçbir iz bırakmadan çamura gömülen pantolon da kesin bir kanıt olarak çıkıyordu karşıma.

Evie elde edilebilecek kızlardandı.

"Öööö!"

O akşam meydanın güney yanından bu kez bizim eve hiç bakmadan geçti. Bir akşam önceki deneyimlerim biraz beklemenin daha doğru olacağını öğretmişti bana. Ben yanına vardığımda o köprünün kenarına oturmuştu bile. Nasıl bir hareket tarzı benimseyeceğimi bilmiyordum, parlak bir stratejim yoktu. Kuş gözlemeye meraklı olduğumu söyleyip onu benimle birlikte küçük kızılbacak kuşunu izlemek için kırlara gelmeye razı edebilirdim belki. Gel gör ki ben tarlakuşuyla baykuşu bile ayırt edemezdim ve kuş gözlemcilerinin kullandıkları jargonu hiç bilmezdim. Kır çiçekleri aramaya, eski kale yıkıntılarını göstermeye ya da nadir rastlanan madenleri aramak için toprağı kazmaya götüreyim desem... Yok, hiçbiri olmazdı. Zaten Evie annesiyle babasının koyduğu yasakları tabela gibi burnuma dayadı mı, köprüden ya da köprüyle Chandler's Close arasındaki yoldan ayrılmak hemen hemen olanaksız hale geliyordu. Bir karara varamadım. Bu durumda, dans edercesine hoplayıp zıplayarak karşısına çıktım, bastonumu belimin hizasında tutarak durdum.

"Merhaba, Evie."

Başını yana eğerek gülümsedi.

"Geciktin."

"İşim vardı."

"Senin mi?"

Bu imaya içerledim.

"Güç topluyorum. Çok çalıştım, biliyorsun."

"Piyano çalmak iş değil mi?"

"Değil tabii ki."

Bir şey söylemedi. Gülümsüyordu hâlâ. Piyanonun ne olduğuna dair muğlak düşünceler geçti aklımdan; ben düşü-

nürken Evie bir şarkı mırıldanmaya başlamıştı. Ezgi dikkatimi çekti ve kafama takıldı. Nota duydum mu hemen belleğimi yoklarım zaten.

"Dowland'ın bestesi."

Evie bir kahkaha attı. Güzel yüzü ışıl ışıldı. Şarkı söylemeye başladı.

"...her gün ağlarım
ve göz kulak olurum
otla beslenen koyunlarıma!"

"Sesin çok güzel," dedim. "Ders alsana."

"Eskiden alırdım."

"Bayan Dawlish'ten mi? Yo-yo'dan?"

Neşeyle gülerek başını salladı.

"Lal lal la, lal lal la!"

Sıkıcı müzik öğretmenimizi, iç karartan müzik derslerini hatırlayınca, sokak lambasının altında birlikte gülmeye başladık.

"*Laaa*, la, la, la, la, *laaaa*!"

"Neden daha çok şarkı söylemiyorsun ki?"

"Dowland'ın bestesi değildi ama, başkasınındı... Anladın mı akıllım?"

"Müziği bırakmaman gerek, Evie."

"Benim için piyano çalacak birini bulabilsem çalışırım."

"Sizin evde piyano yok mu?"

Başını iki yana salladı. Irmağın ötesine bakıyordum, ama sonra Chandler's Close'un o esnadaki manzarasını inceledim. Çavuş Babbacombe'la Yüzbaşı Wilmot'ın evleri çıkmazın girişinde karşı karşıyaydı. İkisi de o sokaktaki öbür evlerden en az bir gömlek üstündü. Sonraki evler giderek küçülür, pis, külüstür barakalar haline gelir ve yıkık değirmende son bulurdu. Çocuklar o çamurlu sokakta yuvarlanır ve kavgaya tutuşurlardı. Oğlanlar yoksul çocukların tek tip giysilerini giyerlerdi. Babalarının eski pantolonlarıyla eski gömlekleri küçültülerek bedenlerine uydurulmuştu. Gömlekler panto-

lonların arkasından dışarı sarkardı. Çoğunun ayağı çıplaktı. Sokağın gazetelerde "sefil semtler" diye adlandırılan yerlerden biri olduğunu fark ettim ansızın. Çavuş Babbacombe'un evinde piyano yoksa öbürlerinde hiç olmazdı.

"Ya Yüzbaşı Wilmot'ın evinde. Belki o..."

Evie başını iki yana salladı yine.

"Hayır. Bir gramofonu var, bir de radyosu. Küçükken beni müzik dinlemeye çağırırdı sık sık."

"Nazikmiş."

"Bir bardak limonatayla bir de çörek verirdi. Hep klasik müzik dinlerdi. Onun daktilosu da var."

Bir süre sessizce oturduk.

"İşte bu yüzden artık şan çalışmıyorum," dedi Evie sonunda. "Zaten daktilo öğreniyorum..."

Anlamıştım. Ciddi bir tavırla başımı salladım. Yazık olmuştu.

"Bugün piyano çalmadın değil mi, Olly?"

Gülerek sızlayan parmağımı gösterdim. Kendi beyaz ellerinin arasına alıp inceledi parmağı. Yine aynı oyun başladı. Her akşam bire bir aynı gösteri tekrarlanıyordu: Köprü üstünde gülüşmeler, kovalanan kişiyken kovalayan kişi oluşum, köprünün ayağının karanlığına inişimiz, yüz yüze durduğumuz zamanki yarı teslimiyet, karşı çıkma, rıza gösterme, yine karşı çıkış, öpüşme ve boğuşma, koku, üç kara erik, ışıldayan bir yüz, titreşimler...

"Benden hoşlanmıyor musun?"

"Elbette hoşlanıyorum... Hayır, Olly... Olmaz... Yapmamalısın!"

"Hadi ama..."

"Yapmamalısın... Hoş değil bu."

Hoş olmadığını biliyor ve kabul ediyordum. Gelgelelim o anda davranışımın hoş olup olmamasına hiç aldırmadığımı da biliyordum.

"Bırak, Olly... *Bırak*!"

Kendimi ırmak kıyısında buldum. Bu kez bir ayağım suya girdi. Tırmanarak geri döndüğümde, Evie gözlerini göğe dikmişti.

"Dinle bak!"

Yıldızlı gökten hafif bir uğultu geliyordu. Evie köprünün üstüne koşarak tümseğin en yüksek noktasında durdu. Sanki gökyüzünde başıboş egzotik bir yıldız dolaşıyordu, Büyük Ayı'nın kuyruğunun ucunda hareket eden kırmızı bir ışık vardı.

"Tam üstümüzden geçecek!"

"Kraliyet Hava Kuvvetleri'nin uçağıdır."

Kırmızı ışığın yanında yeşil bir ışık da belirdi.

"Bobby mi acaba?"

"Bobby mi?"

Evie göğü gözlüyordu. Ağzı açılmış, başı iyice arkaya kaykılmıştı. Uçak ışıkların arasında koyu renk bir şekildi.

"İlk fırsatta buraya geleceğini söylemişti. Stilbourne'un üstünden uçarken hünerlerini göstereceğini söyledi. Buralarda inecek bir yer bulabilirse beni de bindirecekti uçağa..."

"Hah! Güleyim bari!"

"Ah bak! İniyor... Hayır, inmeyecek."

Uçak üstümüzden geçerken olduğu yerde döndü. Gölgesi ormanın karaltısının gerisinde kaybolona dek yavaş yavaş başını eğdi.

"Robert'a pilotluk yaptırmazlar daha. Okula gideli ancak bir hafta on gün oldu."

Ayağını yere vurdu.

"Erkekler çok *şanslı* yaratıklar!"

"Oxford'a gidince ben de uçmayı öğrenirim... herhalde. Daha önce de niyetlenmiştim."

Yine bana döndü.

"Uçmayı her şeyden çok isterdim. Dans etmek isterdim... bir de şarkı söylemeyi tabii... seyahat etmeyi... Her şeyi, her şeyi isterdim!"

Evie'nin her şeyi birden yapmak istemesine güldüm. Ancak gölden çıkardığım pantolon aklıma gelince gülüşüm yarım kaldı. Her şeyi yapmak istemiyordu işte. Benim yapmak istediğime yanaşmıyordu.

"Hadi, iskeleye inelim yine."

Başını iki yana salladı.

"Ben eve gideceğim."

Sokak lambasının parlak ışığına doğru kayarcasına yürüdü. Ben de genel olarak Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne, özellikle de son günlerde bünyesine katılan birine söverek peşinden gittim. Her sokak lambasını geride bıraktığımızda, üçüncü kişilerin etki alanlarına girdiğimizi hissediyordum. Adımlarımı yavaşlattım. Evie de yavaşladı.

"Eh... Hadi hoşça kal, Evie. Yarın akşam görüşürüz."

Omzunun üstünden ışıl ışıl gülümseyerek yürüdü. Arkasına bakarken sol elini de omuz hizasına kaldırmış, parmaklarını oynatarak hoşça kal demişti. Sinemanın kapısındaki Douglas Fairbanks afişini büyük bir dikkatle inceledim. O meydana sapınca ben de eve yöneldim. Meydanda korkulacak kimse bulunmadığına güven getirinceye kadar da Belediye Binası'nın gölgesinden çıkmamaya özen gösterdim.

Eve girdiğimde annem oturmuş eski bir pantolonumu örerek onarıyordu. Ben koltuğa yerleşirken bana doğru döndüğünde gözlük camları ışıkta parlayıp söndü, sonra da kır saçlı başı yine önüne eğildi.

"Bobby gelmiş."

"Bobby Ewan mı?"

"Hafta sonu."

"Ne diyorsun? Uçakla mı gelmiş yoksa!"

Annem güldü ve parlayan yüksüğüyle gözlüğünü yukarı itti.

"Hayır canım. Bayan Ewan arabayla Barchester'a gidip trenden almış."

Babam piposunu şöminenin ızgarasına vurdu.

"Trende birinci mevkide gelmiş olacak. Subayların birinci mevkide yolculuk etmeleri zorunlu."

"Bobby daha subay olmadı, baba! Harp okulu öğrencisi henüz."

"Bilmem artık."

Kalktım. Kalkarken annemin bana göz ucuyla baktığını, sonra gözlerini kaçırdığını fark ettim. Hemen banyoya gidip yüzümü inceledim, ama yüzümde dudak boyası falan yoktu. Aynanın önünde dururken yüzümle ilgili yargılarım pekişti. Suratım yalnızca incelikten yoksun olmakla kalmıyordu. Üstelik melankoli ve aksi bir ifade de vardı. Çıplak bir kızın tam olarak nasıl göründüğünü, Evie'nin neye benzediğini merak ediyordum. Kesin bir fikrim yoktu ama oldukça güzel olurdu herhalde. Imogen Grantley'nin çıplakken nasıl göründüğünü merak ederken buldum kendimi; üstelik kendimi farkında olmadan onunla Evie'yi aynı kefeye koyarken yakaladığımda dehşete düştüm. Böyle düşüncelerle ve isteklerle işim olmadığını da biliyordum. Daha on sekiz yaşındaydım. Futbol, kriket, müzik, yürüyüş ve kimya çalışmalarım yeterli olmalıydı bana. Bu muğlak ve tarifi zor rekabeti Imogen kazanırdı sonunda. Alnımı küçük aynaya dayadım, gözlerimi yumarak uzun, çok uzun bir süre öylece durdum. Düşünmüyordum artık. Kendimi duygularıma kaptırmıştım.

Gelgelelim ertesi sabah haince bir plan yaptım. Gözümü karartıp karar vermiştim: Ne yapıp edecek, Evie'yi kötü niyetlerimi gerçekleştirebileceğim bir yere atacaktım mutlaka. Niyetimin kötü olduğunu biliyordum. Eh ne yapalım, kötüydüm ben. Kararımdan dönmeyeceğime yemin ettikten sonra içim biraz rahatladı. Çaydan sonra ormana gidip, gizlenip gönül eğlendirmeye elverişli en yakın kuytu köşeleri araştırdım. Yeteri kadar kuytu köşe vardı, her biri içimde yanan ateşi biraz daha güçlendirmiş, sonunda ter içinde, soluk soluğa kalmıştım. Tepeden inip köprüde onu beklemek

üzere yola yöneldim. Ve yoldan yukarı çıkan bir roketin sesini duydum. Wellington Dükü'nün profili hızla geçti yanımdan. Evie'nin de, üzerindeki nakışlı beyaz şey rüzgârla havalanarak, pırıl pırıl gözleri ve sevinçle aralanmış dudaklarıyla, oğlanın arkasında oturduğunu gördüm. Bir an sonra gözden kayboldular, orman da sakinleşti.

Bir süre sonra tepeden aşağı inip, Eski Köprü'yü ve anacaddeyi geçtim. Eve girdim. Annem, babamın boyundan ayakbileklerine kadar uzanan tek parça çamaşırlarından birini onarıyordu. Başını kaldırıp baktı.

"Erken döndün ha Oliver?"

Başımı sallayıp piyanoya oturdum. Bir süre sonra annem kalktı, sessizce dışarı çıkarak kapıyı kapadı. Boş odaya çaldım. Boş odaya, boş bekleme odasına, boş kalan meydana ve kasabaya. Sonunda parmağımı zedeledim yine.

Ertesi sabah banyoya girince pencereden bakarak Robert'ı aradım. Görürsem, o da beni görürse, görmezlikten gelecektim açıkça; gelgelelim bahçeye çıkmamıştı. Kum torbası kımıltısız, motosikleti de köşedeki yerindeydi. Her yeri kireçle kaplanmıştı, o uzaklıktan bile kimi yerlerin ezildiğini görebiliyordum. Gidonlarından biri sağa bükülmüştü. O anda heyecanlanmıştım. Biraz da kaygı duydum. Robert için değil, kendi adıma kaygı duydum. Yamru yumru olan motosiklete baktıkça duyduğum sevinç hiç hoş değildi. Kendi kendime insani duyguları hatırlatmak için yüksek sesle söylendim.

"Zavallı Robert! Umarım yaralanmamıştır..."

Derken uçuşan nakışlı beyaz şeyle, çıplak diz geldi gözlerimin önüne. Duygularımla düşüncelerim anlaşılamayacak, akıl erdirilemeyecek kadar karıştı. Elimden geldiğince çabuk tıraş olup aşağı indim. Babam çoktan eczaneye geçmişti, ama kahvaltı sofrası beni bekliyordu. Annem indiğimi duyunca kahvaltımı vermek üzere yanıma geldi.

"Robert'ın motosikletinin halini gördün mü?" dedim.

Mutfaktan getirdiği kızgın yumurta sahanını masaya bırakıp ellerini kurulama beziyle sildi.

"Görmedim ama duydum. Günün birinde böyle olacağını *biliyordum* zaten. Şimdiki gençler! Bana kalsa motosikletlerin trafiğe çıkmasını yasaklarım."

"Robert'a bir şey olmuş mu? Yaralanmış mı?"

"Elbette yaralanmış. Sen ne sanmıştın?"

"Ağır mı?"

"Henüz belli değil. Hastaneye kaldırmışlar."

HP sosuna* uzandım.

"Başka yaralı var mı?"

Annem bir süre karşılık vermedi. Sessizliği beni tedirgin ederdi her zaman. Önünde tuğla duvar olsa, arkasında olup bitenleri görürdü annem. Köprünün altındaki yerimizin çok karanlık olduğunu düşünerek kendimi rahatlatmaya çalıştım. Ayrıca, Evie'ye köprünün üstünde rastlamış ve biraz çene çalmak için durmuş olabilirdim pekâlâ. Ne de olsa bitişiğimizde çalışıyordu, kapı komşu sayılırdık.

"Başka yaralı var mı, anne?"

"Bana kalsa yasaklanacak tek şey motosiklet de değil yaa!"

Babamın kahvaltısının kalıntısını topladı.

"Başka yaralı yokmuş... ne yazık!"

Mutfağa dönerken kaşlarımın altından onu gözledim. Heyheyleri üstündeydi anlaşılan. Öyle günler çok sık olmazdı, ama olduğu zaman kafama bir şeyler yememek için ayakaltında dolaşmamaya özen gösterirdim. Ne kadar diplomatik bir tavırla sorarsam sorayım, o gün ağzından başka doğru bilgi alamazdım artık. Babama da soramazdım. Daha doğrusu sorabilirdim ama o duyduklarının ayrıntılarını çoktan unutmuş olurdu. Geriye bir tek Evie'nin kendisi kalıyordu. O nedenle, kahvaltımı bitirince babamın her za-

* Domates, sirke, tatlandırıcılar ve baharatlardan oluşan bir sos. (e.n.)

manki gibi sessizce çalıştığı eczaneye geçtim. Doktorun bekleme odasından beceriksizce kullanılan bir daktilonun sesi geliyordu. Doğruydu demek. Evie'ye bir şey olmamıştı. İşe gelmesini, işine saatinde gelmesini önleyecek bir şeyi yoktu. Büyük bir sevinç duydum. Benim yumruğumun yapamadığını kendi kendine yapmıştı Robert. Benden hiç yardım görmeden.

"Sana bir yardımım dokunur mu, baba?"

Babam koca kafasını çevirip bana baktı. Gözlüğünün yuvarlak kalın camlarının ardında bakışları şaşkındı. Kırçıl bıyıklarını biraz çekiştirdikten sonra başını iki yana salladı, sonra yine başını çevirdi. O gün annemin heyheylerinin çok erken bir saatte bastırdığını sezinledim. Piyanonun başına oturdum, Evie'ye varlığımı duyurmak, annemi sinirlendirmemek ve parmağımı yine zedelememek için ortak bir çare bulmaya çalışarak biraz çaldım. Kasabada dolaştım. Bayan Babbacombe'un Belediye Binası'nın önünde Çavuş Babbacombe'u azarladığını görünce biraz oyalandım. Kadın gittikten sonra yine yola koyuldum. Çavuş Babbacombe'un yanından geçerken, adam fırçaladığı paspastan başını kaldırıp beni selamladı. Hiç kuşkum yoktu. Daha önce hiç öyle bir şey yapmamıştı ama şimdi başıyla selam vermişti bana. Ben de başımı sertçe salladım. Selam olarak da yorumlanabilirdi bu hareket, yüzüme konan bir sineği kovma girişimi olarak da. O kadar şaşırmıştım ki uzun bir süre Antikacı'nın önünde durup vitrindekileri inceledim. Ne düşüneceğimi bilemiyordum. Kapının dışındaki tezgâhta duran eski kitaplardan çok yırtık pırtık olmayanların adlarını okudum, birini elime alıp karıştırdım. Ama kitaptaki yazıları değil, Çavuş Babbacombe'un olağandışı baş selamını görüyordum. Onun bir asker arkadaşı ya da birlikte içki içtiği arkadaşlarından biriydim sanki. Kitabı yerine bıraktım, yüksekokul öğretmenlerinden altısının karısının kahve içip çörek yiyerek çene çaldıkları kafenin, eskiden mısır borsasıyken şimdi sinema

olan yapının ve Douglas Fairbanks afişinin önünden geçip anacaddenin geri kalan bölümüyle Eski Köprü'yü dikkatle inceledim. Endişelenecek bir durum yoktu. Anacaddeden bakıldığında, uzaktaki köprü ayağına yaslanan herhangi bir kişi –herhangi iki kişi– tam anlamıyla gözden uzak kalıyordu. Tehlike yoktu.

Bayan Babbacombe, elinde kesekâğıtları ve paketlerle dolu filesiyle, anacaddenin karşı tarafından dönmüş geliyordu. Her zamanki gri tayyörünü giymiş, her zamanki tas gibi gri şapkasını takmıştı. Sol kulağından koskocaman bir sahte inci sarkıyordu. Buruşuk yüzünden gülücükler saçarak, şuna buna karşılık görmeyen selamlar vererek yaklaştı. Sonra beni gördü. Adımları yavaşlamadı ama başı önce iki yana, sonra öne eğildi, takma dişleri ışıl ışıl parladı. Bu baş selamını ve gülümsemesini koruyarak, beş altı metre yürüdü. Sonunda elektrik direğinin yanında duran bir adamın arkasında gözden kayboldu.

Birden uyanmıştım. Huşu içinde kalmış, ten tutkusunun başıma ne tehlikeler açabileceğini kavramıştım artık. Bildiğim bir şey daha vardı. Annemin şeytanca sezgisi ne Çavuş Babbacombe'da bulunabilirdi ne de karısında. Ne yapmışsa Evie yapmıştı. Paratoner olarak kullanmıştı beni. Gamlarla arpejlere çalışırken bile göstermediğim bir şaşmazlıkla, gayriihtiyari, insan soyuyla ilgili gerçekliği hızla gözden geçirdim. Evie, Robert'ı ömrünün sonuna kadar elinde tutamazdı. Hatta elde edemezdi. Öyle bir şeye kalkışsa yıkılmaz bir duvar bulurdu karşısında. Ama oğlanın motosikletinden hoşlandığına, gezintilerin ücretini de ödediğine –evet, ücret ödüyordu!– göre geceleri geç saatlere kadar dışarıda kalıp, eve geç gitmesini açıklayacak bir şeyler söylemesi gerekiyordu. Zira benim çevremdeki duvar da Ewan'larınki kadar sağlamdı, ama o kadar yüksek değildi. Hayır, o kadar yüksek değildi. Evie'yi, Belediye Binası'nın önündeki kaldırımları eskiten işsiz güçsüz serserilerden ayıran duvar kadar

yüksek değildi sözgelimi. Evie için bir paratonerdim ben. Annesiyle babası için, bir damat adayı olabilirdim. Suratsız Çavuş Babbacombe'u o çın çın öten şakrak sesiyle kandırıp küçük beyaz parmağının ucunda oynatmış, adamı benimle flört ettiğine inandırmıştı herhalde. Annesiyle babasının bu konudaki umutlarını düşündükçe kapıldığım korku bir yana, Evie'nin beni nasıl kullandığını zihnimde ölçüp biçiyordum. Onu geceleri saat on ikiden sonra orada burada oyalayan ben miydim acaba? Hatta Yo-yo'nun arabasını çalan? Daha başka? Evie'nin başka ne gibi planları vardı? Gerekirse yalan söyleyeceğine hiç kuşkum yoktu. Gerektiğinde ben de söylüyordum çünkü. Kâbus görür gibi, Çavuş Babbacombe'un kapımıza dikildiğini, üç köşeli şapkasını elinde evirip çevirerek babama, oğlunuzun niyeti nedir, diye sorduğunu gözümün önüne getirdim. Ben niyetimin ne olduğunu biliyordum; Evie de biliyordu. Ama ailelerin önünde konuşulacak bir konu değildi bu. Belediye Binası'nın arkasından dolaşıp eve döndüm ve usul usul piyano çaldım.

Robert'ın durumuna ilişkin haberler o akşam da netleşmedi. Kesin olan tek şey oğlanın uzunca bir süre hastanede kalacağıydı. Erkenden köprüye gittim, sık sık oralarda görülürsem Evie'yle birlikte görüldüğümde dikkati çekmeyebileceğimi, en azından konuşulacak konu olmayacağımı düşünmüştüm. Evie karanlık basarken göründü; caddede ağır ağır yürüyordu. Yanıma yaklaşırken yüzünde her zamanki gülüşünün bir gölgesi vardı yalnızca.

"Sana hiçbir şey olmadı mı?"

Gülüşü aydınlandı ve biraz da cilveli bir havaya büründü.

"Ne demek istiyorsun, Olly? Neden söz ediyorsun?"

"Dün geceden."

"Ben yanında değildim ki..."

"Gördüm seni, Evie. Motosikletin arkasındaydın."

Birden ürperdi, omuzlarını kaldırdı.

"Neyin var?" dedim. "Ne oldu?"

"Ölümün ürpertisi herhalde. Olly?"

"Efendim?"

Yan yan caddeye baktı.

"Kimseye söylemezsin değil mi?"

"Neden söyleyeyim?"

Tatlı tatlı gülümseyerek soluğunu koyverdi.

"Sağ ol."

Alaycı bir kahkaha attım.

"Evet, tabii. Sen dün gece burada, benimle köprü üstündeydin, değil mi? Müzikten söz ediyorduk, öyle değil mi? Sonra da kıyıya inip küçük balıklar yakaladık. Annene bir kavanoz dolusu küçük balığı gösterdin mi bari?"

"Ben yalnızca..."

"Seni Bumstead'deki eğlenceye götürdüğümü söyledin onlara. Bayan Dawlish'in arabasını çaldığımı söyledin. Ben seni bilmez miyim!" Düşmanca baktım ona, amacım kalbini kırmaktı. Hiç olmazsa bunu yapabilirdim. "Başka neler söyledin kim bilir. Ne yalanlar uydurdun. Sen adamı gece yarısı yataktan kaldır... Motosikleti olmasa da, iyi çocuktur Oliver!"

"Hayır Olly, dediğin gibi değil... Bak... Öyle yapmak *zorundaydım*... Anlamıyorsun..."

"Çok iyi anlıyorum. Sen... sen..." Yola, ırmağa, tepenin doruğundaki ormana çökmekte olan karanlığa baktım. Nereden aklıma geldi bilmem, gürledim: "Senin de o Savoy Orpheans Topluluğu'ndan farkın yok!"

Evie öyle bir kahkaha patlattı ki şaşırdım, söyleyecek sözüm kalmamıştı.

"Çok komik çocuksun, Olly!"

Kıkırdıyor, kahkahalar patlatıyordu. Boğulacak gibi olmuştu. Oturduğu köprü duvarından eğilerek omuzlarımı tuttu. Başı öne sarkmıştı. Sarsıla sarsıla gülüyordu.

"Ay çok komiksin! Çok!"

"Kes, Evie. Tanrım! Kes diyorum ama!"

Sonunda sustu. Toparlandı, sırtını dikleştirip köprünün kenarına oturdu. Başını bir o yana bir bu yana sallıyordu. Saçları savruldu, havaya yine o koku yayıldı. Sol kolundaki kehribar taklidi bileziğin altından beyaz bir şey çıkararak yüzüne sürdü. Elimde olmadan duygulandım. Sert erkek havasını elden bırakmamaya çalışarak homurdandım.

"Yat kalk da şansına şükret. Sen nasıl sağlam çıktın o kazadan?"

"Boş ver... Peki, söyleyeyim. Ben motosiklette değildim."

"Nasıl?.."

"Damarına bastım. Kafa tuttum ona. 'Ben kullanırsam, bu motor ağaca bile tırmanır,' diyordu. Ben de ona kafa tuttum. Onu denemek istemiştim. Kireç ocağına inmiştik..."

"Bunlar nerede oldu kuzum?"

"Yemin ederim ben de onunla birlikte deneyecektim. 'Olmaz,' dedi. 'Seni arkamda taşıyamam, Küçük Babbacombe, atla,' dedi. Motosikletin altında kaldı."

Büyük Ayı'nın altından bir uçak geçiyordu yine. Uğultusunu duyup havaya bakınca bize doğru gelen kırmızı ışığını gördüm. Demek ki programlı bir uçuştu. Belki bir manevra falan. Evie göğe bakmamıştı. Ayaklarına bakıyordu. Konuşmaya başladığında boğuk ve Chandler's Close'un yerlisi olduğunu inkâr etmeyen bir sesle konuştu.

"Sakat kalıcak belki."

Uçağın uğultusu uzaklaştı, kırmızı ışık tepenin doruğundaki ağaçların ardında yavaş yavaş gözden kayboldu. Evie boğazını temizledi.

"Ömür boyu hem de."

Sonra suskunlaştık. Evie ayaklarımın arasından yola bakıyor, bense verdiği haberi kendi meşrebimce sindirmeye çalışıyordum. Adamakıllı sarsılmıştım elbette; bir yandan da, bütün Stilbourne gibi, ben de başkasının başına gelen felaketi biraz heyecan, biraz da hevesle karşılamıştım.

Evie oturduğu yerde doğrularak gülümsedi.

"Bugün piyano çalmadın, Olly."

"Çaldım. Usulca."

Parmağımı havaya kaldırdım. Hem açıklamaydı bu hem bir tür çağrı. Gelgelelim Evie parmağa kısaca bir göz atıp başını çevirdi. Nasıl yaptıysa yaydığı dişilik havasına son vermişti. Geriye doğru oynatılan filmler vardır hani; alevler canlanacakken küçülür, yanan kâğıt yeniden eski haline döner, alevler kaybolur ve geriye sadece sıradanlık kalır. Evie'nin sağ gözünden yansıyan sokak lambasının ışığı bile biraz daha donuktu şimdi ve belki de daha sabit bir parıltı vardı bu gözde. Donukluğu beni de etkilemişti ama, iyimserliğim durumunu görmezlikten gelmeme yol açtı.

"Hadi gel, Evie! Köprünün ayağına inelim."

Başını iki yana salladı.

"Hadi ama, Küçük Babbacombe!"

Sodyum lambasının ışığı patlayıp bin parçaya ayrıldı.

"Bana Küçük Babbacombe deme!"

Fırlayıp oturduğu yerden kalktı.

"Robert diyor ama!"

"Robert istediğini söyleyebilir."

"Peki, sinirlenme."

Konuşmaya yeltendiyse de vazgeçti. Omzunun üstünden arkasına baktı, tozlanmış olabileceğini düşünerek eteğinin arkasına vurdu. Ben de sodyum lambasının ışığı gibi patladım.

"Niye geldin öyleyse köprüye?"

Eteğini silkelemekten vazgeçip, ağzını ve gözlerini açarak bana baktı.

"Gidilecek başka neresi var ki?"

Tozlu elini öbür elinin ayasına sürüp sıvazlayarak gülümsedi ve yola koyuldu.

"Evie..."

Karşılık vermeden yürümeye devam etti. Köprünün ucuna, yani caddenin başına gelince bir parıltı yayarak sol omzunun üzerinden dönüp baktı ve hoşça kal anlamında elini kaldırıp parmaklarını salladı. Bastonumu bacaklarıma dayayıp arkasından baktım. Kasabanın gülü kendine özgü yürüyüşüyle yürüyordu. Çavuşla Bayan Babbacombe'un çizdikleri görünmez çizginin üstünde, bacaklarının alt yarısından başka hiçbir yerini oynatmadan. Bir sokak lambasından öbürüne. Yeni zuhur eden kötülüğüm ve dayanılmaz arzum, her *pub*'ın önündeki yolsuz insan müsveddelerinin suskun ve umutsuz bir açgözlülükle başlarını çevirip kızı nasıl izlediklerini görmeme ve anlamama yardım etti. O geçerken bütün başlar döner, ama ağızlar açılmazdı. Ancak kız kırk elli metre yürüdükten sonra çapkınca, hergelece gülüşmeler başlardı. Ben olsam böyle bir şeye asla dayanamazdım. Ayaklarım şişer, yüzüm katılaşırdı. Oysa Evie hiç istifini bozmazdı. Oradan geçme sıkıntısına katlanmamak için arka sokaklardan eve döndüm.

Ertesi sabah, somurtarak tıraş olurken aklıma öyle bir fikir geldi ki tıraş makinesi çenemde durdu. Robert'ın motosikleti Ewan'ların ahırında duruyordu hâlâ. Bir koşu gidip baktım ve motosiklete el sürülmemiş, tamire gönderilmemiş olduğunu gördüm. Tıraşı bitirip aceleyle kahvaltıya indim, bir yandan da kendi kendime incelikli ve diplomatik bir tavır takınmam gerektiğini söylüyordum. Lafı döndürüp dolaştıracak, sonunda konuya gelecektim.

Öyle acele etmiştim ki annemle babam bile kahvaltıyı bitirmemişlerdi henüz. Annem beni görünce yumurtalarımı getirmek için mutfağa gitti. Çok da iyi etti.

"Robert'ın motosikleti hâlâ ahırda duruyor," dedim babama.

"Öyle mi?"

"Evet. Öyle."

Babam kaşlarının altından, gözlüğünün kalın camlarının ardından baktı.

"O motosiklet için en iyi yer orası."

Başımı sallayarak topu yeniden oyuna sürdüm.

"Hiç olmazsa yağmurdan korunur."

"Hıh!"

Annem odaya döndü ve tabağımı, söyleyecek bir iki sözü olduğunu belirten bir sertlikle, önüme bıraktı.

"O motosikleti aklından çıkar, Oliver. Ne satın alabilirsin ne de ödünç!"

Ağzım açık kaldı. O gidip yerine oturdu.

"Zaten," dedi babam, "bütçemiz elvermez."

"Benim..."

"Senin paran sende dursun," dedi annem. "Yakında her kuruşuna ihtiyacın olacak."

"İyi ama eğer Robert..."

"Konuşmaya başlamadan önce lokmanı yutmayı öğrenemeyecek misin, yavrum?" Annem de yutkundu. "Robert da motosikletine kendi binmek isteyecektir zaten. Babası izin verirse tabii. Vereceğini de sanmam ya! Ewan aptal değil."

"Sakat kalacaksa nasıl biner ki?"

"Sakat mı?!" dedi annem. "Sakatlığı da nereden çıkardın?"

"Yumuşak dokular fena zedelenmiş," dedi babam. "Birkaç kaburgası da kırılmış. Ama iyileşecek."

"Ben sanmıştım ki... Motosikleti görünce... öyle çok hasar görmüş ki..."

"Birkaç haftada iyileşir," dedi babam. "Bu da ona bir ders olur, kafasız kerata!"

"*Stilbourne Advertiser*'da her hafta bir kaza haberi okuyoruz zaten. Herkes canına susamış sanırsın. Haa, aklıma gelmişken, canım... Imogen Grantley'nin düğünü Barchester Katedrali'nde yapılacakmış."

"Tantanalı bir düğün olacaktır," dedi babam tabağını iterken. "Ne zamanmış?"

"Temmuzun yirmi yedisinde. Hazırlanmak için sadece birkaç haftası var. Ama tabii insanın parası bol olunca..."

"Saçma işler," dedi babam. "Giyinip kuşanmalar, süs püs."

"Büyük amcası dekanlık yapmıştı ne de olsa. O da Totterfield'lerden kız almıştı. Merak ediyorum, gelinin nedimesi kim olacak acaba?"

"Herhalde ben olmayacağım," dedi babam. Kalın gözlük camlarının ardından göz kırparak ayağa kalktı. "Eh, ben işimin başına gideyim artık."

"Oliver, yavrum, yumurtanın biri olduğu gibi duruyor."

"Motosikleti aklından çıkar, evlat. Sen de benim yaşıma geldiğin zaman anlayacaksın."

"Yiyiver şu yumurtayı."

"Rahat bırakın beni!"

"Annenle öyle konuşma, oğlum!"

"Rahat bırakın diyorum! Rahat bırakın! Yumurta istemiyorum!"

Babam yerine oturarak ciddi bir tavırla bana baktı.

"Hep böyle, saati saatine uymuyor," dedi annem, babama bakarak. Babam da ona baktı. Annem manidar bir şekilde başını sallıyordu. "Başından beri acaba doğru mu yaptık diye düşünüyorum."

İlgi ve kaygı ipliklerinden dokunan bir ağ örülüyordu masanın üstünde.

"Düzen," dedi babam. "İhtiyacı olan şey bu."

"Bilmiyorum doğrusu. Öteden beri saati saatine uymazdı, biliyorsun. Bana çekmiş."

"İstikrarlı, sakin ve düzenli bir hayat iyi gelir. Okula dönüp tatilin son üç haftasını okuldaki yaz kurslarında geçirmeli."

"Gitmem! Lise öğrencisi değilim artık!"

"Sen şu dilini bir uzat bakayım, oğlum."

"Tanrı aşkına!"

"Babanla böyle konuşma."

"Buradan gitmek istiyorum!"

"*Amma yaptın*, Oliver!.."

"İstiyorum işte! Neresi olursa."

"Zaten," dedi annem tatlı tatlı. "Oxford'a gidiyorsun, değil mi? Birkaç hafta kaldı..."

"Bir bardak suda fırtına," dedi babam sert bir sesle. "Belki de kabızlık çekiyor, bağırsaklarının temizlenmesi gerekiyor."

"O hep böyleydi. Bebekliğinde bile."

Babam yine ayağa kalkmıştı. Ağır ağır eczaneye doğru yürüdü. Homurdanarak söyledikleri kapıdan çıkınca duyulmaz oldu.

"Ben şimdi gidip ona..."

Ben de ayağa kalktım. Bacaklarım titriyordu.

"Nereye gidiyorsun yavrum?"

Yemek odasının kapısını büyük bir hırsla çarptım. Durduğum yerde titreyerek oturma odasındaki eski piyanomuza, önündeki köhnemiş tabureye baktım. Sol yumruğumu sıkıp olanca gücümle iki şamdanın arasındaki cilalı ceviz kaplamaya indirdim. Kaplama boydan boya çatladı.

"*Oliver*!"

Sokak kapısının zincirleri, sürgüleri ve kilitleriyle boğuşuyordum.

"Oliver! Buraya gel! Seninle konuşmak istiyorum! Bütün bunlar motosiklet alamayız dedik diye..."

Sokak kapısını da çarptım. Kilisenin saati çarpma sesini yankıladı. Demir bahçe kapısını açtım, çimenliğimizi çevreleyen demir zincirin dışındaki arnavutkaldırımında durdum. Bayan Babbacombe da Bayan Dawlish'in bahçe çitinin önünden geçiyor, çarpık gülüşüyle beni selamlıyordu.

*

Eski Köprü'nün taş duvarına oturduğumda biraz kendime gelmiştim. Boğazım hayatımda ilk kez bu kadar kuruydu ve sol elim boks eldiveni biçimindeydi.

Kasabada amaçsızca dolaşmaya başladım. Evie'nin doktorun evinden çıktığını ve hızlı adımlarla Chandler's Close'a yöneldiğini çok uzaktan gördüm ve kendi kendime pis pis güldüm. Ne var ki az sonra geri döndü, papazın evini geçip bir ucu bizim arka bahçeye dayanan Chandler's Lane'e çıkan dar bir sokakta gözden kayboldu. Hâlâ içimden eğlenerek ve pis pis gülerek, nereye gittiğini görmek için başka bir yoldan Chandler's Lane'e çıktım ben de. Gelgelelim yola vardığımda Evie görünürde yoktu. Pek umutlu olmadığım halde, onu aramaya koyuldum; hiçbir şey yapmamaktan iyiydi ne de olsa.

Stilbourne kadar küçük bir kasabada bile, alışkanlıklar o denli güçlüydü ki saptığım yolun ucunu son gördüğümde oraya bebek arabasıyla götürülmüştüm sanırım. O çıkmazın sonundaki çorak toprakta, sarp bir bayıra çıkan eğimin altına sıkışıp kalmış ahşap bir baraka vardı. Daha önce ona benzer bir yapı görmediğimden ilgiyle inceledim barakayı. Bu bir Katolik kilisesiydi. Kapısındaki tabelada da olanak bulundukça ayin düzenleneceği yazılıydı. Yüreğimdeki öfkeye karşın gülümsedim, zira tarih kitaplarının dışında, tek bir Katolik kilisesi görmemiştim o güne kadar. Deyim yerindeyse, hâlâ işlev gören bir Katolik kilisesine rastlamak ot yiyen bir dinozor görmek gibiydi benim için. Gülmeye başladım. Ben gülerken Evie barakanın kapısından dışarı çıktı. Elinde bir toz bezi vardı, sert hareketlerle onu silkelemeye girişti.

"Merhaba, Evie."

Dönüp baktı, beni görünce soluğunu tuttu.

"Benim işim var."

Yine alaycı bir gülümseme belirdi yüzümde.

"Beklerim. Benim işim yok."

"Git buradan, Olly! Yoksa..."

"Yoksa ne?"

"Hiç."

İçeri girdi. Ben de kapıda durarak o saçma ilanı, tahtadan oyulmuş İsa'yı inceleyip pis pis sırıttım. O pis gülüş yüzümde sabitlenmişti sanki.

Evie yirmi dakika sonra yine çıktı. Eteğini silkeliyordu. O dört köşe ipek parçasının yine başında olduğunu fark ettim. Haçı, o meşhur haçı da pamuklu elbisesinin üstündeydi. Benimle hiç ilgilenmeden kapıyı kilitledi ve gerisingeri Chandler's Close'a yollandı. Beni bir çalı yerine koymuştu sanki.

"Ayin falan mı yaptın, Evie?"

Adımlarını yavaşlatmadan hafifçe güldü.

"Sen anlamazsın."

"Öyleyse gel biraz dolaşalım."

"Olmaz."

"Ha! Tabii, motosiklet yok ki!"

"Ona elimden geldiği kadar yardım ediyorum."

"*Sen* ona yardım edemezsin. Ne sanıyorsun kendini? Hastabakıcı mı?"

Evie karşılık vermedi ama yüzünde gizemli bir gülüş belirdi. Haçını yakasından içeri sarkıttı. Onun gözden kayboluşunu izlerken, aniden mutlak bir kararlılık ve kesinlik hissine kapıldım.

"Zaten yardım etmene de gerek yok. O iyi. Orası burası ezilip berelenmiş, bir iki kaburgası da kırılmış, o kadar."

Evie zınk diye durdu, dönüp bana baktı. Ben de durdum.

"Ne demek istiyorsun, Olly? İyileşiyor mu yani?"

Haksızlığa bak diye düşündüm acı acı. Robert hem korkusuz delikanlı olarak görünüyor hem de karşılığında hiçbir şey vermeden kızın yüreğini titretiyor.

Kesin olduğunu bildiğimden çekinmeden konuştum.

"Onun için Robert'ı bırak da *bana* yardım et."

Sağdaki kıraç yamaca çıkan çalılarla kaplı patikaya baktım. Sonra yine Evie'ye dönerek ciddi bir tavırla başımı salladım.

"Evet, o iyi ama ben değilim."

"Sakat kalma..."

"Ben iyi değilim."

Evie eve gitmek üzere yola koyuldu. Çavuş Babbacombe'dan gördüğüm gibi kavradığım bileğine iyice asıldım. Bunun üzerine durdu, sendeledi, sonra da yüzüme baktı.

"İyi değilim. Canının istediğini yapabileceğini mi sanıyorsun sen?" Patikanın başına doğru yürürken onu da sürükledim.

"Olly! Ne yapıyorsun?"

Duymazlıktan gelerek yürüdüm. Bodur ağaçlarla çalıların arasında ilerliyorduk. Etrafıma bakmadan sarp bir keçiyoluna kadar sürükledim onu.

"Küçük Olly enayi değil artık. Bundan böyle küçük Olly'nin dediği olacak. Bobby iyileşir de herhangi bir şeye kalkışırsa küçük Olly onun kafasını kıracak."

"Olly, bırak beni!"

"Gerekirse küçük Evie'nin de kafasını kıracak."

Kulaklarına inanamıyormuş gibi güldü ve serbest eliyle şiş parmaklarımı gevşetmeye çalıştı. Hırsla ittim elini. Patika daralıyor, ağaçların dalları tepemizde birleşiyordu. Evie'nin eli gevşedi. Parmaklarının arasından cansız bir el gibi sarkıyordu artık. Kendini geri çekmekten de vazgeçmiş, uysal bir havayla peşimden gelmeye başlamıştı. Bir kahkaha attım.

"Bak şimdi iyi kız oldun."

"Dinle Olly, anlatacağım."

Tumturaklı bir sesle karşılık verdim.

"Sevgili küçük bayan, emin olun ki anlatacak hiçbir şey yok."

"Demek istediğim şu ki her şey değişti artık. Anlıyor musun?.. Eğer sen..."

"Hah, işte geldik!"

Kızın söylediklerine kulak vermeden çevreme, etraftaki ağaç kümelerine baktım. Sarp bayırın kenarında kasaba sakinlerinin gözlerinden uzaktaydık; ağaçların altında biten çalılar birbirine dolanıp karmakarışık olmuş, aralarında bolca çiçek bitmişti. Evie'yi arkamdan önüme geçirdim, şimdi yüz yüze duruyorduk.

"Beni dinlemiyorsun!"

Ona sarıldım, yeni kavuştuğum o garip kararlılıkla sımsıkı sarıldım. Gözleri kapandı, başı arkaya kaydı. Ben de başımı eğip dudaklarını öptüm. Bir an için karşı koyacak gibi oldu. Yalnızca bir an için. Derken dudaklarını çekti, kıkır kıkır gülerek elimden kurtulmaya çalıştı. Şaşılacak şeydi ama odun kırabilmesini, kömür taşımasını sağlayacak güç pek yetersiz kalmıştı birden.

"Bırak gideyim, Olly. Anneme yardım etmem gerek."

Yine sarıldım, götürüp bir ağacın gövdesine dayadım. Tam bir dişiydi ve ben bundan sonra ne yapacağımı kestiremiyordum. Sonunda, ilkel bir esinlenişle, sorunumun alev alev yanan kaynağını çıkarıp onun hiçbir direniş göstermeyen ellerine uzattım. Gözleri açıldı, bakışları aşağı kaydı. Ağzı da çarpılmıştı. Az önce gülümsüyordu, ama şimdi o da pis pis sırıtmaya başlamıştı; hem kurnazca hem hevesli hem de hakir gören bir sırıtış. Sesi boğuklaşmıştı; soluk soluğa bir şeyler mırıldanıyordu. Göğsü inip kalkmaya başladı.

"Hepsi benim mi?"

Evet, diye temin ettim onu, soluk soluğa ve boğuk bir sesle, ki orman sesimle çınlasın ve yüreği ağzına gelsin, evet, hepsi onundu. Dizleri çözülüyor, yere doğru kayıyordu. Kafamdaki uğultunun arasında soluk alırcasına söylendiğini duydum.

"Hadi öyleyse, oyalanma."

Kalbimin atışı yavaşlarken ağaçlar da eski yerlerine yerleştiler. Gözlerim yarı açık, sırtüstü yatıyordum. Tepemde-

ki yaprakları bulanık görüyordum nedense. Ve kalbimin her atışında, kıpırtısız sulara yansıyan görüntülerin bir taş atılmasıyla parçalanması gibi parçalanıyordu yapraklar. Farkında olduğum tek şey huzurdu; kanımda, sinirlerimin içinde, kemiklerimde huzur; kafamın içinde, derin soluklarımda, yavaşlayan kalbimde aynı huzur. Güzel bir huzur; yayılan, genişleyen. Şu tepedekiler güzel yapraklardı, onların arkasında da güzel, aydınlık bir gök. Üzerinde sırtüstü yattığım, güzel bir topraktı, yatak kadar yumuşaktı, bütün o bilinmeyen derinliklerinde güzel bir karanlığı barındırıyordu. Başım yana kaydı, beyaz bir çorapla kahverengi bir sandalet gördüm, öbür çorapla sandalet bir metre ötedeydi. Dönüp dirseğimin üstünde doğruldum, dingin bir huzurla ayaklarını, bacaklarını santim santim inceledim. Bacakları ayrık, gevşek, beyaz ve yumuşak; incecik mavi damarlar görünüyor. Gözlerim daha yukarı kaydı. Uyluklarından tüysüz denebilecek bedenine, iki yana açılan kollarına, gevşek parmaklarına, boynunda atan damara, benimkinden daha hızlı inip kalkan göğsüne.

Zafer kazanan kişilerin sevinci tomurcuklanıyor ve yayılıyordu içimde. Koltukaltlarında toplanan buruşuk pamuklu elbiseye bakarken güldüm. Çenemi kaldırdım, gülerek yüzüne baktım. Başı biraz yüksekte, titreşen suluboya fırçalarının arasındaki gözleri derin, karanlık ve kısık görünüyor. Dudakları daha da sarkmıştı, bedeninin ısısından kurtulmasının tek yolu buymuş gibi ağzından hızlı hızlı nefes alıyordu. Kalkıp oturdum. Kafasının derinliklerindeki bir yerden göz ucuyla baktı, sonra da bakışlarını kaçırdı.

"Sanırım bu kadar," diye mırıldandı.

Siyah saçları ezilip dağılmış çançiçeklerinin üstüne yayılmıştı. Eğildim ve pembe uçlu yarıkürelerden birini öptüm. Tepeden tırnağa ürperdi. İkincisini de öptüm gülerek. Sonra da kalkıp gözümün üstüne düşen saçımı arkaya attım. Bunu yaparken epey canım yanmıştı. Sol elimi inceledim. Par-

maklarımın üstündeki deri çok kötü sıyrılmış, elim de iyice şişmişti. Parmaklarımı açıp kapamayı denedim, elimin sızısı koluma yayıldı.

"Aman Tanrım, neden böyle sızlamaya başladı ki? Daha önce ağrımıyordu!"

Evie başını kaldırmış kendini inceliyordu.

"İstediğin oldu mu şimdi?"

"İşte. Mendilimi al."

Sahiplenici bir havayla elimi göğsüne uzattım, ama elimi sertçe itti.

"Rahat bırak beni!"

Ayağa kalkarak elbisesini çekiştirdi; elbise akordeon gibi açıldı.

"Şu kırışıklıklara bak... Eve nasıl gideceğim?.. Offf!"

Yerdeki kuru yaprakları tekmeledi, başına örttüğü beyaz ipek parçasını fırlattığım yerden almaya gitti.

"Saçında yapraklar var. Bir de dal kırığı."

"Şu kırışıklıklara *bak*!"

Evet, kırışıklıklar olan biteni açıkça anlatıyordu gerçekten. Bir an, Evie bu sorunla daha önce de karşılaşmış olmalı diye düşündüm. Hiç değilse Robert'la gezmeye gittiğinde. Ona yardım etmek için sırtındaki tozu toprağı temizlemeye çalıştım, hırsla uzaklaştı.

"Beni malın gibi görmeye kalkışma, küçük Oliver!"

"Ben senden büyüğüm."

Gözünü dikip baktı. Işıltısını yaymıyor, kışkırtıcı bir bakışla da bakmıyordu. Bir insanın bir nesneyi incelediği gibi bakıyordu yalnızca. Mavi gözler ne kadar kararabilir ki diye düşündüm. Ağzını açtı, konuşacakken vazgeçip yine kapadı. Eteğini silkeliyor, buruşukluklarını düzeltmeye çalışıyordu hâlâ. Ne olursa olsun, dedim kendi kendime –ve bunu düşünürken yüreğimde tomurcuklanan zafer duygusu açıp kocaman, kıpkırmızı çiçekler verdi ansızın– şu suratsız dişi, muhteşem yaratık *benim* oldu!

"Dur bir dakika, Evie. Saçındaki dal kırığını çıkarayım."

Saçlarını parmaklarımın arasına alıp kokladım. Toprağın kokusunu, ezilen kır çiçeklerinin hafif, baygın kokusunu duydum. Dal kırığını yere atıp kıza sarıldım. Külçe gibi durdu kollarımın arasında; suratsız ve kımıltısız.

Yanımdan ayrıldı, ağaçların arasından geçip patikaya yöneldi. Ben de arkasından. Adımları hızlandı, o hızla ağaçların arasından çıkıp çalıların arasına daldı. Dikenli çalılar yolunu kesip hassas bir görüşmeyi olanaksız kıldığında yavaşlıyor, sonra yine düzensiz bir koşu tutturuyordu. Chandler's Lane'e sapmasına birkaç metre kala kolunu tutup durdurdum.

"Evie..."

Ateş püsküren bakışlarla baktı.

"Bir daha ne zaman..."

"Bilmiyorum."

"Akşamüstü yine burada beklerim."

Daha önce yalnız bir kez gördüğüm şekilde suratını ekşitti.

"Çok beklersin!"

"Öyleyse yarın?"

"Nasıl bilebilirim?"

"Yarın... işten çıkınca. Akşamüstü."

"Bahse girer misin, Bay Akıllı?"

Omuzlarını tuttum hoyratça.

"Yarın akşamüstü, işten çıkınca. Seni bekleyeceğim. Biraz daha..."

Karşılık vermeden karanlık bakışlarını göğsüme dikti.

"Tamam mı, Evie? Geleceksin değil mi?"

Omuzlarına koyduğum ellerimin arasında küçülür gibi oldu.

Her zamanki hızıyla papazın evini, ondan sonraki evleri geride bırakıp Chandler's Close'a yönelişini izledim. Arkasından bakarken ona sahip olmanın gururunu duy-

dum. Saçının savruluşunu, poposunun kabarıklığını, ince kollarının sallanışını beğeniyle izledim. Eve gidip başıma gelecekleri göğüslemeye hazırlandım. Annemle babamın söyleyecek çok sözleri vardı, ama kimse bağırıp çağırmadı. Babam, bana öfkeden daha korkunç gelen ciddi bir kaygı içindeydi. Piyanonun çatlayan panelinden kimse söz etmedi. Annem kendimden utanmam gerektiğini ileri sürdü, ama o da aklımı kaçırmış olmamdan korkuyor, bu korkusunu da umarsızca saklamaya çalışıyordu, ama bana göre çok barizdi. Babam elime baktı, sıyrıklara tentürdiyot sürdü, sonra da ağzıma bir müshil dayadı. Herkesten özür dilediğimi bildirdim; neden öyle yaptığımı ben de bilmiyordum. Piyanoyu onaracak, hiç değilse, onarımı için gerekli parayı ilk fırsatta ödeyecektim. Bir daha öyle bir şey yapmayacaktım; evet, son derece *sakin*dim artık. Bir kez daha özür diliyordum onlardan, son derece üzgündüm. Ama gerçekte hiçbiri umurumda değildi; ne çatlayan kaplama ne babamın derin kaygısı. Annemin gözyaşlarından bile etkilenmemiştim.

O gece yatağa yattığımda, sol elim seğiriyor ve zonkluyordu. Biraz serinletmek için örtünün üstünde tuttum; sonra bundan pek bir yarar görmeyince, önkolumu yastığa dayadım ki elim başımın üstünde havada dursun ve oraya kan gitmesin. Hayatın bu kadar değişmiş olması olağanüstüydü. Imogen'i düşündüğüm zaman hâlâ yüreğim sızlıyordu, ama donuk bir sızıydı bu; eskisi kadar can yakmayan bir sızı. Imogen'in anısının üstüne mis kokulu, beyaz bir gövde yerleştirmiştim. Tuhaf isteklere kapıldım. Imogen'in Evie'ye *sahip* olduğumu bilmesini istiyordum sözgelimi; bana bu derin huzuru veren o ateşli bebeğin, kasabamızın biricik gülünün ne kadar güzel olduğunu görmesini istiyordum. Ama onu tanıyordu herhalde. Stilbourne harita gibi canlandı gözümün önünde. Doğuda özel okulun centilmen öğrencileri, batıda seyisler, güneyde sıcacık bir cinsellik yayan orman,

kuzeyde de bizim kıraç yamaçlar. Chandler's Close ile Eski Köprü'nün arası ana babaların devriye gezdikleri güvenli bir hat, bir sırma iplik. Ancak Robert motosikletiyle o hatta arka sokaklardan sızmayı başarmıştı; ben de daha bile korunaklı sayılabilecek, Close ile o ahşap, gülünç kilisesi arasındaki yola sızmayı becermiştim. Çavuş Babbacombe'u boynuzlatmıştım. Boynuzlatma deyiminin yerinde olup olmadığını bilmiyordum ama aklıma başka bir söz gelmiyordu. Her şeyden çok da Evie'nin bedenini düşündüm, her ayrıntısını hazla gözden geçirdim yeniden. Ayrıntılarını biliyordum artık. Ertesi gün yeni yeni zaferler kazanabilmek için planlar yaptım. Bir pembe göğüsbaşıyla ötekinin arasında zincirler örecektim öpücüklerle, sahip olduğum kadının titreyip ürperişini hazla gözleyerek gülecektim. Zonklayan elim başımın üstünde, zihnim bembeyaz, kadınsı görüntülerle dolu, tan ağarırken ancak uyuyabildim.

Ertesi sabah, daha kahvaltı saatinde uzamaya başladı gün. Geçmek bilmeyen bir süre olacağı belliydi. Sıcaktı, güneşliydi, saatleri nasıl geçireceğimi bilemiyordum. Annemle babam hâlâ kaygılı, hâlâ sıkkın görünüyorlardı. Suçumu bağışlatmak için elimden geldiğince nazik davrandım, kahvaltı bulaşıklarına bile yardım ettim. Başka ne yapabileceğimi sordum. Alışverişi üstlenmemi ister miydi annem? Hayır, istemiyordu. Eczaneye geçerek herhangi bir yere götürülecek ilaç olup olmadığını sordum –yıllardır yapmadığım bir şeydi bu– babam başını iki yana sallamakla yetindi. Yürüyüşe çıkamıyordum çünkü babamın akşam içirdiği ilaç etkisini göstermişti; günün büyük bir kısmını fazla uzaklaşmadan, evin civarında geçirecektim. O şiş elle piyano çalmam da olanaksızdı. Babam, çatlayan ön paneli yerinden çıkarıp eczanenin duvarına dayamıştı; fırsat bulunca onaracaktı. Şimdi tabureye oturunca beni müzik değil, piyanonun içindeki çetrefil teller karşılıyordu. Gerçi bu benim için hiç önemli değildi, canım ille de çalmak istemiyordu. Son derece hızlı olmasıyla

gurur duyduğum kromatik gamı sağ elimle denedim yalnızca. Piyano yediği yumruktan fazla zarar görmemişti; daha doğrusu yumruk zaten çok köhne olan alete fazladan bir zarar vermemişti. Tuşların rengi bile, ne pahasına olursa olsun kendi kötü durumunun gülünçlüğü görmeye, güçten düşse bile son ana kadar oyun oynamaya kararlı bir ihtiyarın sararmış dişleriyle hortlak gibi sırıtışını anımsatıyordu.

Chandler's Lane'in girişinde aşağı yukarı dolanmaya başladığımda doktorun çalışma saatlerinin sonuna gelmemiştik, ama ben sabrımın sonuna gelmiştim. Düzgünce budanmış yavşanotu bitkisinin oluşturduğu çit boyunca yürüdüm, bizim bahçenin dibindeki yüksek duvara yaslanarak bir süre durdum. Orasında burasında tavşan yuvalarının, kızılağaçların, onların gerisinde de cinselliği çağrıştıran ağaçlardan oluşan kümenin bulunduğu bayıra baktım. Kilisenin saatini duydum, Evie'nin o dakikada muayenehaneden çıktığını düşününce yüreğim küt küt atmaya başladı. Ne var ki Evie gelmedi. Giderek artan bir öfkeyle bekledim; neredeyse Chandler's Close'a kadar yürüdüm, ama Evie görünürde yoktu. Sırma ipliğimin üstünde gidip geldim. Ayrılamıyordum o çizgiden. Sonunda oraya yapışıp kaldığımı anladım. Karanlık basıncaya kadar bekleyecektim gerekirse, gün ağarıncaya kadar bekleyecektim, en ufak bir umut gördüğüm sürece bekleyecektim...

Derken, umudum gerçekten iyice zayıflamışken geldiğini gördüm. Kasabanın gülü olmuştu yine; çok uzaktan duyuruyordu kokusunu. Dudakları aralık, yüzü güleç, geliyordu. Beni görünce sevinmiş ve heyecanlanmıştı, zira onu selamlamak için elimi kaldırdığımda, gülerek saçlarını arkaya savurdu ve koşmaya başladı. Kokusu ondan önce geliyordu.

"Merhaba Evie! Çok geciktin!"

"Dersteydim."

"Ne dersi?"

"Sekreterlik."

"Haa! İhtiyar Wilmot'tan ha..."

Evie zorlamama gerek kalmadan, kıkırdayarak sapmıştı ağaçlarımızın oraya giden dar patikaya. Omzunun üstünden bakarak pırıldadı –yoksa "ışıldadı" mı desem– ona yetişmek için hızlandım.

"İsteno öğreniyorum. Şey... Steno yani."

" 'Zatürree' yazmasını becerebilir misin?"

Bir kahkaha attı ve yamacın eğimi hızını kesinceye kadar o çocuksu tavrıyla koştu.

"Öyle şeyler yazmıyorum ki!"

Bodur ağaçların arasına dalmıştık. Soluk gibi bir hava akımı yaprakların arasından sıyrılıp onun elbisesiyle benim arama girdi, hanımeli kokusu bir bulut olup ikimizi sardı. Arayı açmamaya çalışarak arkasından dikkatle ilerledim.

" 'Öyle şeyler yazmıyorum' ne demek?"

"Doktorlukla ilgili şeyler yani. Öyle..."

Yine güldü.

"Öyle, rastgele bir kitap çekip yazdırıyor."

Dikenli çalılar hızımızı kesti. Burnum Evie'nin saçından ancak birkaç santim uzaktaydı. Şimdi başlarımızın üstünde kavuşan dallardan gelen karışık, ayartıcı yaz kokularını mı, yoksa Evie'nin kokusunu mu duyduğumu kestiremiyordum. Duyduğum onun kokusu mu, değil mi, bilmesem de, bedeninin ince beyaz ve mavi pamuklunun altındaki hareketlerini görebiliyordum. Onu kolundan tutup kendime çektim ve uzun uzun öptüm.

"Hayır, hayır, hayır!"

Beni itti, gülerek, ışıldayarak, kokular saçarak patikadan yukarı kaçtı.

"Daha fazla çalışmazsam dövecekmiş beni!"

Yüzbaşı Wilmot'ın kurt gibi sırıtarak elektrikli koltuğundan kalkmaya çalışması gözümün önüne gelince kahkahalarla güldüm.

"Önce seni yakalaması gerek tabii. 'Süngü taak!' "

"Dövsem hoşuna gider diyor."

"Pis moruk! Babana söylesene!"

O da güldü ama kahkahası biraz tizdi. Patikadan ayrılıp ağaç kümesinin altındaki düzlüğe girdik. Sarılmaya çalıştım, kıs kıs gülerek, kadınca bir cilveyle çalıların arasına kaçtı.

"Evie! Neredesin?"

Aşağıdan, vadiden gelen gürültülerin dışında hiçbir ses duyamadım. Çalıları aralayarak peşinden gittim ben de. Bekliyordu; pespembeydi, pırıl pırıldı. Ona sarıldım, beni iki eliyle itti.

"Hayır! Hayır! Hayır!"

Aşağıdaki kasabadan bir pirinç çıngırağın şıngırtısı ve bir erkek sesinin bütün özelliklerini taşıyan boğuk bir ses yükseldi.

"Duyduk duymadık demeyin! Kulak verin!"

Evie soluğunu tuttu. İnce pamuklu elbisenin önünde düğmeye benzeyen iki küçük nokta kabardı birden. Gözlerimin önünde. Gözlerini yumarak göğsüme atıldı.

"Al beni, Olly! Sar beni! Şimdi!"

Bir an sonra, çiçeklerin arasında sırtüstü, mavili beyazlı elbise koltukaltlarında toplanmış, gözleri titrek, yüzü kasılmış, gülmek yerine...

"Canımı yak, Olly! *Canımı yak*!"

Canını yakmak için ne yapılacağını bilmiyordum. Çocukça bir telaşla tempomu hızlandırırken, gövdesinin kasılıp gerilmelerine, kıvrılıp bükülmelerine gömülerek kayboldum. Ama o hızlı bir tempoya razı gelmiyor, karşısındaki erkeğin, delikanlının bir nesneden başka bir şey olmadığı upuzun, büyük okyanus dalgalarını istiyordu; kemiksiz gibi görünen bu kadının en derin dalgalarına yumulu gözler, kırışan bir alın, oradan oraya dönen bir baş da –eziyetli bir yolculuk; uzak kıyılara, kötü, karanlık, korkunç bir yere varmak için harcanan çaba– eklenmişti. Derin bir denizde, küçük bir teknedeydim; deniz bizzat küçümseme ve tiksintiyle dolu bir

inilti, özel, kişisel bir şeydi; bir partneri gerekli gören, ama onu hoş karşılamayan bir şey. Denetimi elde tutamıyordum artık, dümen bende değildi ve ansızın onun denetimine geçen sandal dalgaların altında kalıyor, kayalıklara sürükleniyor, bir çığlık, acı dolu, güçlü bir çığlık yükseliyordu ve kendimi kırılan dalgaların arasında kazazede olarak buldum...

Ağaçlar eski yerlerine yerleştiler. Ses çıkaran tek şey kalbimdi sanki. Çiçekler boyayla yapılmışçasına uzak ve hareketsizdiler. Hızla uzaklaştım Evie'den, yüzümü kuru yapraklara gömerek yattım. Buz gibi bir kaygı doluyordu yüreğime; giderek daha kötü bir şeye dönüşüyordu. Sallanarak ayağa kalkıp elbisesini düzelttiğini duydum. Ben de dizlerimin üstünde doğrularak ona baktım, ama yok saydı beni. Patikaya yöneldi. Arkasından koştum, önünü kestim.

"Evie!"

Yana kaçarak çalıların arasına girdi. Ben de peşinden.

"Evie! Canına yandığımın!.."

Yüz yüze duruyorduk şimdi. Birimiz bağırarak, birimiz çığlıklar atarak senin suçun, hayır senin, nasıl, neden diye çekişiyor, gürültü etmekle şu ya da bu dakikayı geciktirmeyi umuyorduk sanki. Derken, başladığımız gibi birden sustuk. Değiştirilemeyecek gerçek soğuk, sessiz bir korku olup çıktı.

Sırtını bana dönerek, ağaçların arasından bayırın kıyısına doğru yürüdü. Havasız kalmıştı da orada derin bir soluk alacaktı sanki. Gürültü etmemek için gülünç bir dikkat göstererek yanına gittim, gırtlağımı temizleyip fısıltıyla sordum.

"Evie, acaba çocuk?.."

Sinirli bir havayla silkindi ve eteğindeki kırışıklıkları gereksiz bir hırsla düzeltti.

"Ne bileyim be?"

"Belki..."

"Sen de benim gibi bekler ve görürsün, öyle değil mi?"

O çirkin, çarpık gülüşüyle gülümsedi.

"Alacağını alıp karşılığında hiçbir bedel ödemezsin sanmıştın, değil mi?"

Dişlerimi kenetleyerek, kadın soyunun tümünden nefret ederek dik dik baktım ona. Aklımdan geçenleri okumuşçasına söylendi.

"Erkeklerden nefret ediyorum."

Zayıf ve pişkin bir çan sesi yükseldi vadiden. İkimiz de dönüp baktık. Çavuş Babbacombe duyurusunu yineleyeceği ikinci mahale ulaşmıştı. Kızılağaçların arasından bakınca onu Eski Köprü'nün en yüksek noktasında kırmızı lacivert minik bir benek olarak görebiliyordum. Evie babasını görmemek için başını çevirdi. Önümde, biraz sağımda duruyordu. Kollarını göğüslerinin altında kavuşturmuş, bacaklarını iki yana açmış, başını önüne eğmişti. Kasabanın gülü falan değildi o anda. Çamaşırcı kadınlara benziyordu. Bakışlarını kiliseden köprüye, Chandler's Lane'den dosdoğru ormana çıkan diğer bayıra kaydırarak bütün kasabayı gözden geçirdi. Sonunda, ağzını açtığında, Chandler's Close'a özgü kaba bir sesle, tam da diğer uçtaki hırpani kılıklı çocukların canhıraş, boğuk sesiyle konuştu.

"Bu kasabadan da nefret ediyorum... Nefret ediyorum! Nefret ediyorum! Nefret ediyorum!"

Yer yer tavşan yuvalarının bulunduğu yeşil bayırdan aşağıya, kasabaya baktım. Bahçemizin dibindeki yüksek duvarı, önündeki çimenliği, banyonun penceresini inceledim. Bayan Dawlish'in evinin çatısının üstünden baktım, bir arabanın sıradan korna sesini duydum. Suçumun derecesi orada, aşağıdaki vadide belirlenecekti. Geriye, kızılağaçların altına çekildim. Evie alaycı bir tavırla yüzüme baktı.

"Korkma. Bu uzaklıktan seni kimse tanımaz nasıl olsa."

"Evie... Ne yapacağız?"

"Yapılacak bir şey yok."

"Acaba sen..."

Biyolojik faktörler konusunda hiç bilgim olmadığı gibi, başvurabileceğim herhangi bir kaynak da yoktu. Sıkıntılı bir ıslık öttürerek gözlerime düşen saçı geri ittim.

"Ne zaman anlarsın?"

"Gelecek pazartesi ya da salı... Belki."

Sırtını dönüp patika boyunca ilerlemeye koyuldu. Arkasından yürüdüm. Ne o konuşuyordu ne de ben. Hava hâlâ sıcak, hâlâ aydınlıktı. Kadın olmanın korkunçluğunu anlamama yol açan o zayıf, çaresiz sırtı mıydı, yoksa güçsüz, çıplak kolları mı bilmiyorum.

"Evie..."

Durdu ama arkasına bakmadı.

"Aldırma, gül biraz. Belki de öyle bir şey olmaz."

Hıçkırığa benzeyen bir ses çıkararak patikadan aşağı koşmaya başladı. Ben de ne yapılabileceğini düşünerek ağır ağır onu takip ettim. Patikayı geride bırakıp Chandler's Lane'e çıktığımda aramızda kırk beş metre vardı ve Evie eve gidiyordu. Sakin ve güven içinde, yavaş yavaş yürümeye başlamıştı yine.

Eve döndüm, onu öyle görünce başımdaki tehlikenin boyutlarını daha iyi anlamıştım, korkudan elim ayağım tutmuyordu. Eğer *–eğer–* Evie gebe kalmışsa Oxford'u unutmam gerekecekti. Duvarlarla kiremitlerin bile fısıldaşarak, kıkır kıkır gülerek konuştuklarını duyar gibi oldum. On sekiz yaşında okulu bırakmış; üniversiteye gidememiş. Evlenmek zorunda kaldığı için. Ya da çocuğun bakımı için haftada yedi şilin altı peni nafaka ödersin. Yedi şilin altı peniden haberim vardı. Kasaba delikanlılarının lügatinde bulunan, kıs kıs gülmeleri tetikleyen dokuz ay on gün, on sekizinden gün almamış gibi ifadelerdi.

"Böyle bir şey hiç olmayabilir!"

Annemle babamı düşününce yumruk yemiş gibi oldum. Babam çok yumuşak, ağırkanlı, oturaklı; annem sert ama bana karşı çok ilgili ve özenli, benimle hep gurur duyar. Yüreklerine iner. Yalnızca evlilik yoluyla da olsa, *Çavuş Babbacombe*'la akraba olmak! Onların çok hassas dengeler üzerine kurulu, dikkatle korunan ve cansiperane savunulan

sosyal hayatlarının paramparça olup, en aşağı tabakadan ibaret bir hale geldiğini görüyordum. Benim yüzümden, tırmanılmasına olanak bulunmayan, ama kayıp düşmeye çok elverişli olan o küçük toplumsal basamaklardan aşağı yuvarlanacaklardı birer birer. Evet, ikisinin ölümü de benim elimden olacaktı.

Görünmeden üst kata çıkmaya çalıştımsa da, anneme yakalandım.

"Oliver! Sen misin yavrum?"

"Benim anne."

"Oyalanma da gel. Yemek seni bekliyor."

Yemek odasına geçtim. İkisi de sofradaydılar. Masanın üstündeki soğuk jambona baktım. Yemeği unutmuştum, istemiyordum.

"Ben yemesem diyorum..."

"Saçmalama!" diye söylendi annem pırıl pırıl bir gülüşle. "Büyüme çağındaki delikanlılar öğün atlamazlar. Hadi otur bakayım, aferin. Hem babanın da sana söylemek istediği bir şey var."

Boyun eğip oturdum ve tabağımdaki jambon dilimlerine baktım.

"Hadi artık oyalanma babası. Söyle hadi."

Babam ağzındaki lokmayı yuttu. Bakışları düşünceliydi. Çiğnerken uzun, sarkık bıyıklarının uçları inip kalkıyordu. Kabak kafasını bana çevirdi ağır ağır.

"Şu piyano konusu, Olly."

"Özür dilemiştim ya!"

Annem şakrak bir kahkaha attı. "O olay kapandı, çocuğum. Çoktan unutuldu. Babanı dinle sen."

"Annenle ben uzun uzun düşündük. Piyanonun onarılması uzun sürecek. Tutkalın kuruması falan... Ama sen de o elle uzun bir süre piyano çalamazsın sanıyorum."

"Aman, kocacığım, sen de bir sözü söyleyinceye kadar!.."

"Bu yıl çok çalıştın, karşılık beklemeden çalıştın. Biz, yani annenle ben, sana bir armağan vermeyi düşündük. Piyanoyu Barchester'a gönderip bir elden geçirtip yeniletsek, bir taşla iki kuş vurmuş oluruz. Gerçi elimiz biraz dar... Öyle değil mi, annesi?"

"Elimiz her zaman dar," dedi annem. "Para dediğin elde durmaz."

"Evet... Yine de, ben düşündüm taşındım, *sanırım* bu iş için gerekli parayı gözden çıkarabiliriz."

"Elin çabuk iyileşirse keman da çalabilirsin, Oliver. Piyano delisi olmadan önce ne güzel çalardın!"

"Tatilde Oxford'dan döndüğün zaman da doğru dürüst bir piyano bulursun evinde."

Başını yine tabağına eğip yemeye devam etti.

"Gerçi BBC'de çalınan piyanolar gibi olmaz," diye ekledi annem. "O kadar olmaz tabii."

"Daha da güzel olur," dedi babam. "Piyanoların pek çok şeyini değiştirebiliyorlar. Neyse ki bizimkinin iskeleti tahta değil. Tahta iskeletler dayanmıyor. Neden tahta kullanırlar bilmem."

"Belki tuşları da ağartabilirler."

"Tahta iskelet hiç dayanmıyor. İklimden midir nedir!"

"Şamdanlara hiç gerek yok. Şamdanları çıkarsınlar istersen."

"Demir iskeletten şaşmayacaksın. Bizimkinin iskeleti demirdir."

"Neyin var, yavrum? Hadi gül biraz. O olay unutuldu dedik ya."

"Yapma, evlat!"

"Biliyorsun, babası... Delikanlılık çağı."

"Dilini uzat bakayım, oğlum."

"Rahat bırak çocuğu. Hadi jambonunu ye, Oliver. Göreceksin bak nasıl iyi gelecek."

Babam ağır hareketlerle yerinden kalkıp eczaneye yöneldi.

Annem, "Sulugözlü bebek," diye söylendi sevgiyle. "Duygularını anlıyorum yavrum. Erkek de olsa, herkes büyüme çağında sıkıntı çeker. Kandan ötürü. Gençlerin kanı deli kan. Hadi şu jambonu ye, kendini çok daha iyi hissedeceksin. Hiç unutmam... Anlatsam şaşarsın. Haa, Olly... Biliyorsun, seninle övünüyoruz çocuğum. Ama her dakika bunu söylemek hoş olmaz, değil mi? Hardalı vereyim mi?"

Babam sessizce dönüp tabağımın yanına bir bardak bıraktı. Bir müshil daha hazırlamıştı bana.

Günler çok yavaş geçiyordu. Bayan Babbacombe elli metreden kısa bir menzile girdikçe başını yana eğip takma dişlerini ışıldatarak selam vermeyi bırakmamıştı. Devriyelerin denetimindeki yolda yürüyüş yapmıyordu Evie. Onu Chandler's Lane'de bekliyordum, ama umudum her gün biraz daha zayıflıyordu. Zaman zaman doktorun bekleme odasında daktiloyla yazı yazdığını, bazen da hızlı adımlarla muayenehaneden evine gittiğini görüyordum, ama hepsi bu kadardı. Evie benden kaçıyordu. Pazartesi geldi geçti. Ardından salı ve çarşamba. Evie'den ses soluk yoktu. Zaman zaman duyduğum korku sürekli bir kaygı olup çıktı. Rüyalarıma giriyordu başımdaki dert. Ve hep aynı rüyayı görüyordum. Stilbourne sokaklarında yürüyormuşum, ama ölüm cezasına çarptırılmışım. Annemle babam da oralarda bir yerdeler. Aslına bakılırsa bütün Stilbourne halkı oralarda bir yerde ve suçum hiç bağışlanamayacak bir suç olduğundan –ne var ki rüyamda bu suç açıklanmıyordu– ölüm cezasını yerinde buluyorlar hepsi. Gözlerimi açtığımda rüya olduğunu anlayıp rahat bir soluk alıyordum ama hemen ardından Evie geliyordu aklıma.

Bir hafta sonra Evie'yi yine gördüm, gelgelelim konuşamadım. Banyodaydım, Evie'yle Doktor Ewan'ın sıska yardımcısı Dr. Jones'un, evin iki çimenliğinden daha büyük

olanında dolaştıklarını gördüm. Gözlerimde röntgen ışınları varmışçasına dikkatle inceledim kızı. Ama hiçbir değişiklik göremedim. Dahası, eski Evie'nin tıpatıp aynısıydı. Bacakların yalnız dizlerden aşağısı kımıldıyor, birbirine karışan gür kirpikleri kırpışıyordu, ağız aralıktı, soluk alıp veren dudaklarında gizemli bir gülümseme vardı. Hem kızdım hem de rahatladım. O durumda olan bir kız herhalde... O durumdaysa tabii. Gelgelelim sıska Doktor Jones'un davranışları tuhaftı gerçekten. Ellerini arkasında kenetlemişti. Dizlerini bükerek gövdesini yana çeviriyor, kıza da yan gözle bakıp gülüyordu. Şu haliyle doktora hiç benzemiyor, diye düşündüm. Kafasız bir ihtiyardan farkı yoktu. Kırk yaşından aşağı da değildir zaten.

Derken, neye benzerse benzesin doktor olduğunu hatırladım birden. Kızların neden doktora gittiklerini de bilirdim. Neşeli çiftin eve girişini izlerken canavar görmüş gibi bakıyordum. Kesin olan bir nokta vardı: Evie'yle konuşmak zorundaydım. Ama doktorun bekleme odasına girmek için bir bahane bulmalıydım. Babama doktora görünmek istediğimi söyler de kırık bir kol ya da ürtiker gibi açık seçik bir neden gösteremezsem burnuma yine bir bardak müshil dayardı mutlaka. Ama ilk iki müshil uygulamasının ne derece başarılı olduğu göz önüne alınırsa belki de ishali kesecek bir şey dayardı. Sol elimin şişi de inmeye başlamıştı; yumrukla piyano kırmak sık sık yaptığım *fortissimo* çılgınlıklardan biriydi sanki. Kaygı ve kederle, kendimi tepeden tırnağa gözden geçirdim, sağlığıma kusur bulamadım. Evet, hiç kuşku yoktu; turp gibiydim. Ayrıca doktorun birine komşu olduğum halde, doktorluk mesleğine şaşılacak bir saygı duyuyordum hâlâ. Testlerinden, analizlerinden çıkarabilecekleri sonuçlara karşı mantıksız bir korku duyuyordum; ola ki Dr. Ewan götürdüğüm sabah idrarına bakar bakmaz yakında baba olacağımı anlardı. Evie'yi görmek zorundaydım. Bunu sağlamak için gerekeni yapmaya da hazırdım. Gidip odam-

dan bir kitap aldım, dosdoğru aşağı inerek eczaneye daldım. Babam elindeki reçeteyi okuyordu.

"Bayan Babbacombe'a bir kitap verilecekmiş," dedim. "Şuradan geçip götürürsem..."

Hiçbir açıklama yapmasam da olacakmış. Babam beni dinlemeden, kendi kendine mırıldanıyor, el yordamıyla karıştırıcılarından birini arıyordu. Koridordan geçerek bekleme odasının kapısını araladım. Dr. Jones öyle bir sıçrayış sıçradı, Evie'den öyle bir hızla uzaklaştı ki, gören, bir yerine iğne batırıldığını sanırdı. Gözlerini dikerek bana baktı. Dudağının ucunda küçücük bir dudak boyası izi vardı. Rahatladığını belli eden bir havayla, "Demek sendin," diye mırıldandı.

Derken sokak kapısı açıldı ve devanası Bayan Dance ağır gövdesiyle yuvarlanarak, daralan soluğu elverdiğince güçlü bir sesle inleyerek içeri daldı. Küçük oğlu Duggie de kucağındaydı. Oğlanın yüzü kıpkırmızı kesilmişti, kendini oradan oraya atıyordu. Doktor Jones hemen kendini toplamış, denetimi ele almıştı.

"Sakin olun Bayan Dance! Çocuğu bana verin. Bayan Babbacombe, siz de gelin lütfen."

Muayenehanenin kapısından içeri geçtiler. Dördü –belki de beşi– birden. Ben de –elimde Bayan Sitwell'in *Pastoral Komediler*'i– kapının dibinde kalakaldım. Döndüm, baba olup olmayacağım konusunda bir şey öğrenemeden eczaneye geçtim. Babam sessiz sedasız, ağır ve kendinden son derece emin hareketlerle ilaç hazırlıyordu.

Yollarda nöbet tutmaya, bekleyip gözetlemeye başladım yine. Annem bana bir şeyler yedirebilmek için çırpınıyordu, ama canım hiç yemek istemiyordu. Derken pazar sabahı Evie'yi bir kere daha gördüm. Ewan'ların bahçesinin dibindeki duvarın arkasında, Chandler's Lane'de durmuş, somurtuyordum. Katoliklerin o sabah ayin yapabileceklerini ya da düzenleyebileceklerini düşünerek yolun sonundaki küçük

ahşap barakanın etrafında da sinsice dolanmıştım, ama orada ne ses vardı ne soluk. Yine yukarı çıkmış, papaz evinin oradan, yavşanotundan çitleriyle kulübelerin önünden geçerek, Chandler's Close'u görebileceğim bir yere gelmiştim. Evie'nin evinden çıkabileceğini düşünerek bir süre de orada beklemiştim. Sonunda huzurum kaçmış ve umudumu yitirmiş bir halde, geri dönmüş, Ewan'ların bahçe duvarının sert tuğlasına dayanıp durmuştum. Derken bir an dalgalanan bir eteğin köşeyi döndüğünü gördüm. Evie'nin mavi çiçekli beyaz pamuklu elbisesini hemen tanımıştım. Yerimden fırlayarak ona doğru koştum. Evie de yavaş yürümüyor, benim kadar hızlı ilerliyordu neredeyse. Saçları uçuşuyor, elbise bacaklarına yapışıyor, birbirini izleyen dizlerinin hareketi gözlenebiliyordu. Gidip kollarını tuttum.

"Evie... Söyle bana!"

Asık suratla, düşman bakışlarla baktı yüzüme. Özenli ve ağır bir makyaj yapmıştı. Kirpiklerini fırçalayıp üstlerine tabaka gibi dursunlar diye kara bir şey sürmüştü. Gözlerinin çevresini maviye boyamıştı. Dudaklarındaki boyanın sınırı öyle keskindi ki ağzı kırmızı kâğıttan kesilmiş gibi duruyordu.

"Kolumu bırak, küçük Olly. Seninle görüşmeyeceğim artık."

Kolunu çekip kurtulmaya çalıştı ama sımsıkı tutmuştum. Aceleyle fısıldadım.

"Bebeğin olacak mı?"

"Haaa... Derdin o muydu?"

Onu sarstım.

"Bebek diyorum... Sen..."

Elimden kurtuldu. Zehirli yılanlar gibi bakıyordu.

"Bilmek istersin, değil mi?"

"Bilmek zorundayım!"

Sinirli bir halde saçlarını savurdu ve yanımdan geçmeye çalıştı. Kolumu uzatıp yolunu kestim, kolumun altından geçmeye çalıştı. Bunu başaramayacağını anlayınca yamaca

çıkan patikaya saptı. Nereye gittiğini fark edince dönmeye çalıştıysa da, yine yolunu kestim. İster istemez tırmanmaya başladı. Ben de hemen arkasından. Çıplak kolunu tutup çektim.

"Evie!"

Başını yana çevirerek çalıların arasına tükürdü.

"Neyin var, Evie? Ne oluyorsun?"

Bana döndü, neredeyse takırdayacak kadar sertleşen kirpiklerini kırpıştırarak baktı.

"Sinek yuttum da..."

"Bak son kez soruyorum! Bebeğin *olacak* mı?"

"Hayır, olmayacak. Olsa çok umurundaydı sanki!"

"Tanrı'ya şükür!"

Hırsla taklidimi yaptı.

"Tanrı'ya şükür! Tanrı'ya şükürmüş!"

Isırganotlarına aldırmadan, dallara elleriyle vurarak, eğilip kalkarak patikadan yukarı tırmanmaya koyuldu yine. Arkasından hızlı hızlı yürüdüm. Büyük bir sevinç, büyük bir huzur yayılmıştı yüreğime. Adımlarımı hızlandırdım. Evie bazen gevşek, bazen ani ve sert hareketlerle ilerliyor, ben de bir metre geriden izliyordum. Koşar adım yürümeye, yürürken konuşmaya başladı; sözleri de hareketleri gibi ani ve sertti.

"Ölsem de umurunda değil. Kimsenin umurunda değil. Hepinizin istediği aynı. Adı batasıca bedenim. Beni isteyen yok. Yalnızca bedenimi. Adı batasıca bedenimi. Lanetlenmişim ben. Sen de lanetlenmişsin. Şu lanet olasıca gövde..."

Güneş altındaki ağaç kümesinin arasında yürüyorduk. Yeniden kavuştuğum özgürlüğün verdiği sevinçle güldüm, sevincimi onunla, herkesle paylaşmak isteğiyle onu tutup kendime çektim. Bir kolunu arkasına kıvırmıştım, göğüsleri göğsüme dayalıydı. Çenesinden tutup yüzünü kaldırdım. Öpmeye hazırlanıyordum ama surat asarak yüzünü yana çevirdi ve kedi gibi tısladı.

"Yapma, Evie. Yapma güzelim. Hadi küçük Babbacombe, gül biraz."

Karşılık vermeden üstüme yıkıldı. Elleri omuzlarımda, başı göğsümdeydi. Konuşuyor, boğuluyor, burnunu çekiyordu.

"Hiç sevmedin beni, kimse sevmedi. Ben sevilmek istiyordum. Birinin bana iyi davranmasını istiyordum... istiyordum..." Şefkat istiyordu. Ben de istiyordum, ama ondan değil. Büyük fanteziler uyandıracak, tapılacak, insanı umutsuz bir kıskançlığa düşürecek bir kız değildi o. El altında bulunan, elde edilebilen bir şeydi. Yaz yağmurunun, fırtınayla şimşeklerin geçmesini gülümseyerek bekliyordum. Biraz yatışırsa makul bir ilişki kurabilirdik yine. Bu garip ama yararlı ve kışkırtıcı yaratık, bir kızdı ne de olsa. Biraz sonra artık burnunu çekmeyeceğinden emindim. Biraz nazlanmayla birlikte o gizemli, baştan çıkarıcı gülüşün yüzünde belirmesini bekliyordum. Ne var ki, bunun yerine beni itip uzaklaştı ve başını sallayarak saçlarını savurdu. Çalıların arasından ağır adımlarla geçerek, tavşan yuvalarının üstündeki kızılağaçların oraya giderek, mendiliyle gözlerini ve burnunu sildi. Gölgeye uzanıp bir dirseğine dayanarak yapraklardan örülmüş çerçevesinin içindeki Stilbourne tablosunu bedbinlikle izlemeye koyuldu. Bir iki dakika sonra yanına gittim ve çiçeğe sokulan bir arı gibi neşeli yanında diz çöktüm. Çıplak kolunu okşadım, sinek kovar gibi itti elimi. Güldüm, Rabelais'den öğrendiğim bir çapkınlıkla eteğini kaldırdım ve kıkır kıkır gülerek çamaşırının lastiğine parmağımı geçirdim. Birden kendini çekince çamaşırı dizlerine indi. Elektrik akımı gibi bir hızla, tek bir hareketle yukarı çekti çamaşırını. Omzunun üstünden bana dik dik bakıyordu. Bembeyaz, boyalı bir ölü yüzü.

Bazı şeylerin bellekte bir yer edinebilmesi için çalışılmasına, öğrenilmesine ve yinelenmesine gerek yoktur. İnsanın gözünü dağlayarak beynine yerleşir, ondan sonra da, isten-

diğinde, bütün ayrıntılarıyla incelenebilirler. Ayrıca, doğaları gereği –evrenin bir yerinde bir iz bırakmadan düşünmeyi bile başaramayacağımıza göre– kaçınılmaz yorumlarını da beraberlerinde getirirler. Orada diz çökmüş dururken, dik dik kıza bakarken, onu değil de yalnızca ifşa edileni görürken, parçalar doğal ve kaçınılmaz olarak yerli yerine oturup birleşti.

Kurt gibi sırıtan, vücudunda yığınla şarapnel taşıyan Yüzbaşı Wilmot! Süngü taak! İyi komşu Yüzbaşı Wilmot. Top mermisinin alıp götürdüğü gençliğin hayaletini kovalayan yüzbaşı. Gençlerin hevesli öğretmeni ve onun yetenekli öğrencisi.

Adamın önünde diz çökmüş olmalıydı. Kolayca anlaşılıyordu bu. Yüzbaşı da belki bir iskemleye oturarak, onun eğdiği başının üstünden uzanıp sağ eliyle vurmuş ve belki de büyük okyanus dalgalarının temposuna uyarak, o kırmızı izleri yaratmıştı. Yorulunca da –akıntısı hiç kesilmeyen o canavar yıkıntısı çabuk yorulurdu çünkü– sol eliyle indirdiği daha zayıf darbelerle de diğer berelere sebep olmuştu.

İkimiz de hareketsiz ve sessiz dururken, onu görmeden bakışım ne kadar sürdü bilmiyorum. On sekiz yaşındaydım. O da. Çıkardığım ilk ses bir çeşit kahkaha oldu. Bütünüyle inanmazlık belirten bir gülüş. Sonra yine onu görmeye başladım; beyaz bir yüze yapıştırılmış bir ağızla iki göz; o yüzün arkasında da, bakışlarımı odaklayamadığım için bulanık görünen Stilbourne tablosu. Yaşamın acemisi olduğumdan, kendimi kaybolmuş hissettiğimden yine güldüm; ben ya da bir başkası bir boşluğa, bir hiçliğe varmıştık sanki ve burada kurallar bilinmemekle kalmıyordu yalnızca, aynı zamanda mevcut değildi. Yaşamın bir kesiti.

Evie de kıpırtısız duran kirpik tabakalarının arasından yan gözle beni izliyordu. Bir elini saçına götürdü ve güldü, ama yüz ifadesini değiştirmeye yeterli bir gülüş değildi bu. Sustu, dosdoğru gözlerimin içine baktı ve kan yüzüne hücum etti. Sıradan bir yüz kızarması, parıltı, yayılma değildi

bu; parlayan cildi gerildi, yüzü şişti sanki, felce uğramış gibiydi ve ağzı açık kalmıştı. Boğuk bir sesle, kendini savunurcasına, ama tıpkı kızarması gibi kontrol edemediği zorlayıcı bir dürtüyle konuştu.

"Acıyordum ona."

Başımı çevirip aşağıdaki kasabaya baktım. Kızılağaçların gölgesinde durduğumdan, kasaba renkleri daha parlak ve durağan görünüyordu gözüme. Bahçe duvarımıza, banyonun penceresine, eczanenin penceresine, küçük bahçemize baktım. Annemle babam çimenlikte yan yana duruyorlardı. Babam önündeki çiçek tarhına bakıyor, annem her zamanki cevvalliğiyle eğilip kalkarak çiçeklerin arasından bir şeyler topluyordu. Çok uzaktaydılar gerçi; annemle babam olduklarını yalnızca bizim bahçede bulunmalarından, bir de hareketlerinden anlamıştım. Yoksa kül rengi iki lekeden başka bir şey seçemiyordum; babam daha koyu, annem daha açık gri. Birdenbire orada olmakla burada olmayı birbirinden ayıran, farklı dünyalara ilişkin muazzam bir duyguya kapıldım; Imogen ve onlar o renkli resmin içinde, tertemizlerdi. Burada, çürüme kokan toprağın üstündeki bu nesne, toplanmış kemiklerle ve yaradılıştan gelen gaddarlıkla – hayatın kenefi.

Nesne gözlerini dikmiş hâlâ bana bakıyordu ve yüzü bembeyazdı yine. O kadar az hareket etmiş, öyle sessiz durmuştuk ki bir karatavuk toprağı gagalayarak yanımıza yaklaştı. Tek bacaklıydı ama dengesini korumak için kuyruğunu yana atarak dolaşmayı beceriyordu pekâlâ.

Evie yerinde doğruldu, kuş da uçup gitti.

"Olly..."

"Ne var?"

"Sen... sakın..."

"Sakın ne?"

Kollarını yere dayayarak toprağa baktı. Ardından gözlerini yine yüzüme dikti, altdudağını öyle ısırıyordu ki ön dişlerinde kan kırmızısı ufak izler gördüm.

"Ne istersen yaparım. Ne istersen!"

Yüreğim hopladı, etim karıncalandı. Onlar oradaydılar: kül renkli iki leke. Kız da buradaydı; hayatın adı ağza alınmayan, ama gerekli nesnesi. Köleme merakla baktım.

"Ne zamandır? Yani, ne zamandan beri sürüyor bu durum?"

"On beş yaşımdan beri..."

İnanması güçtü ama yüzündeki boyanın altında cılız bir gülüş belirmişti, beyaz yanaklarında cılız bir gülüş; ayıp, ancak hoşa gidecek bir şeyler düşünüyordu sanki.

"Arada bir tabii."

Elimi uzattımsa da sertçe geriledi.

"Olmaz! Bugün olmaz. Bugün... yapamam."

Dikkatle ayağa kalktı. Kesin konuştum.

"Öyleyse yarın. İşten çıkınca. Burada bekleyeceğim."

Silkindi, toparlandı, eski Evie oldu. Çarpık bir gülüşle gülümseyerek dişilik havasını yaymayı bile başardı. Sonra da çalıların arasından kendine yol açarak uzaklaştı.

Bitkilerle kokuların arasında, olduğum yerde kalıp, aşağıdaki kasabaya; bir yerde, bir duvarda asılı duran Stilbourne tablosuna baktım.

O akşam yemeğe oturduğumuzda annem niyetini açıkladı.

"Siz kendinize bir çay hazırlayabilirsiniz değil mi, beyler? Olly'yle sen... Belki de Olly..."

Babam başını kaldırıp baktı.

"Ne? Neden? Ne zaman?"

Annemin gözlük camları ışıldadı.

"Aman canım siz de! Hiçbir dediğimi dinlemiyorsunuz ki!"

Babam suçlu çocuklar gibi kulak kabarttı.

"Pekâlâ, canım. Dalmışım. Şimdi söyle."

"*Oğlanın* da aklı havalarda zaten! Kim bilir..."

"Evet, canım! Ne diyordun?"

Annem burnunu havaya dikerek açıkladı.

"Daha önce de söylediğim *gibi*," dedi annem ağırbaşlı bir tavırla, "Barchester'a gidiyorum. Bu cumartesi."

Babam başını kaşıyarak Barchester'ın neresi olduğunu çıkardı.

"Ah, evet."

"Bir otobüsüyle giderim. Düğün saat üçte."

"Düğün mü?"

Babam için bütün düğünler birdi.

"Kimin düğünü?"

Annem fincanını tangırtıyla masaya bıraktı. Heyheyli günlerinden birinde olduğu su götürmezdi.

"Kimin düğünü olacak canım! Papa'nın düğünü olacak değil ya! Imogen Grantley'nin tabii."

Bir süre sonra söyledikleri kulağıma girmeye başladı yine. Annem uzun bir açıklamanın sonuna geliyordu.

"Cadena'ya gidip bir çay içerim."

"Evet, en güzel yer orası herhalde."

"Sen nereden biliyorsun? Hiç gitmedin ki oraya. Çaydan sonra da sinemaya giderim belki."

"Stilbourne'da da sinema var, canım," diye ona yardımcı olmaya çalıştı babam. "Ama hangi film oynuyor, bilmiyorum."

"Senin bilmediğin çok şey var," dedi annem sertçe. "Burnunun dibinde olup biten şeyler hem de."

Babam onu yatıştırmaya çalışarak başını salladı.

"Olabilir. Belki Oliver da..."

"*O mu?*" Annem Avustralya'da bulunan iğrenç bir nesneden söz ediyordu sanki. "Kalıbımı basarım ki o bütün gün dağ bayır gezecektir!"

Bir süre üçümüz de sessizce oturduk. Annem ayakkabısının burnuyla masanın bacağına vuruyordu tak tak.

"Onun için de evimdeki erkeklere bana eşlik eder misiniz diye sormuyorum..."

Tak taklar kesildi. Annem sıkkın bir kararlılıkla sözünü bitirdi... "...çünkü sorsam da yararı olmayacağını biliyorum."

Babam da, ben de başımızı tabaklarımıza eğdik. Gelgelelim karşılık veremeyişimizin nedeni aynı değildi.

Ertesi gün çay saatinde hâlâ sinirliydi annem. Ağzını açarak gömüldüğüm sessizliği bozunca, saklayacak pek çok şeyim olduğundan, tedirgin düşüncelerim doğrudan korkuya dönüştü.

"O kız eczanede çok kaldı, canım!"

"Evet. Evet, epey kaldı."

"Umarım kulağını bükmüşsündür. Birinin ona biraz öğüt vermesi gerek."

Babam kırçıl bıyıklarını peçetesine silerek ciddi bir tavırla başını salladı. Babama akıl danışmaya gidenler olurdu sık sık. Bana kalırsa bunun nedeni Dr. Ewan'dan daha çok doktora benzemesiydi. Toplum içindeki yeri Dr. Ewan'ınki kadar yüksek de olmadığından ondan çekinmezlerdi kasabalılar. İnsanlar babamla konuşabiliyorlardı, öyle diyorlardı; babam söylenenlere nadiren karşılık verdiğinden bu doğruydu herhalde. O, herhangi bir düşünceyi özsuyunun son damlasını çıkarıncaya kadar zihninde evirip çevirdiğinden, karşısındakiler durmaksızın konuşurken büyük bir dikkatle dinlediğini sanırlardı. Bu onlara babamın bilgeliğine dair sarsılmaz bir kavrayış sağlıyordu; gerçekten de babam çaba harcamadan iyi, nazik, sistemli ve ağır olabildiğinden, aynı zamanda bilge de olabilirdi. Onunla aramdaki baba-oğul ilişkisi bu konuda bir yargıya varmamı zorlaştırıyordu.

"Peki ne istiyordu kız?"

Alaycı yanım bir an için korkuma üstün geldi ve babamın Evie'ye de müshil önerdiğini görür gibi oldum. Ne var ki, o dudaklarını büzmüş, gözlerini de demliğe dikmişti. Bekledim.

"Kız, insanları pek sevmiyor."

Hangi kız diye sorsam kayıtsızlığımı gösterebilir miyim acaba diye düşünüp taşındım ve sağduyunun sesini dinleyerek ağzımı açmadım. Annem manidar bir hareketle başını sallıyor, gözlük camlarını ışıldatıyordu.

"Hiç şaşırmadım! Hiç, ama hiç şaşırmadım!"

"Hayvan," dedi babam. "Bütün erkekler hayvanmış. Öyle diyor."

"*Eh*," dedi annem. "Öyle bir kızdan başka ne beklenir? Karşındakini nasıl bilirsin..."

Ağzımdaki çayı masa örtüsünün üstüne püskürtmesem boğulacaktım. Bu küçük kaza rahat bir soluk almama fırsat verdi. Sırtımın yumruklanması sona erince konunun değişeceğini umuyordum. Oysa annemin bu uzun süren heyheyli döneminde kolay kolay pes etmeyeceğini bilmem gerekirdi. Babamın ona boyun eğmek zorunda kalacağını da.

"Evet, anlatıyordun... Sen ne dedin peki?"

Babam bıyığını sildi, dazlak kafasını sıvazladı, gözlüğünü düzeltip gözlerini yine demliğe dikti. Annemin ayağı sallanmaya, tak tak sesler çıkarmaya başlamıştı.

"Hayır dedim."

Tak takların arkası kesilmedi. Babam da duyuyordu o sesi. Konuyu biraz daha açtı.

"Hayır, erkekler hayvan değildir dedim. *Ben* hayvan değilim – dedim. Dedim ki oğlumuz Olly..."

Tak taklar kesildi. Babam yan gözle bana bakıyordu.

"Oğlumuzun pek çok kusuru olabilir, ama o da hayvan değildir dedim."

Sonra durakladı. Annem onun gözlerinin içine bakarak sakin bir sesle sordu.

"O ne dedi peki?"

Babam bakışlarını benden tabağına çevirmişti. Açık seçik karşılık veremedi.

"Huyumu bilmez misin? Aklım bir şeye takılıyor, karşımdakiler de... Hatırlamıyorum doğrusu."

Annem masadan kalktı, çaydanlığı alıp mutfağa geçti, kapıyı da çarparak kapadı. Yine bir sessizlik oldu. Sonra babam bana dönerek usulca açıkladı.

"Hep düğün yüzünden. Düğüne gidip geldikten sonra yatışır."

Doktorun muayene saatleri sona ererken yamaçtaki ağaçların arasında bekliyordum. Evie biraz geç geldi, ama yine de, üzerinde pamuklu elbisesiyle patikadan yukarı tırmanarak geldi. Hummalı çapkınlığıma kendimi kaptırıp, onun bir gün önceki gibi boynu bükük, kaygılı ve hoşnut etmeye can atar durumda olacağını hayal etmiştim. Ama Evie aksine zafer kazanmışçasına gülümsüyordu ve yine eski havasını, eski ışıltısını yaymaya başlamıştı. Korkusuzca, güven içinde yürüyüp yanımdan geçti, çalılarla kızılağaçları geride bıraktı ve yukarılardaki tavşan yuvalarının arasına yerleşti. Geride kalmıştım. Yürürken bir ona bakıyordum, bir aşağıdaki kasabaya.

"Buraya dönsene, Evie!"

Başını sallayarak parlak saçlarının kokusunu yaydı ve güneşin altında sırtüstü uzandı. Kollarını iki yana açmış, bacaklarını dümdüz uzatmıştı. Pamuklu elbisesi de gövdesine yapışarak yeniden biçimlendi. Evie göğe bakarak gülüyordu.

"Buraya gel, Evie."

Başını iki yana salladı yine. Ortalığı çınlatan çocuksu bir gülüşle güldü. Gidip yanı başına çömeldim.

"Bana bak... neyin var senin?"

Evie pırıltılar saçarak, karmakarışık kirpiklerini kırpıştırarak, bana her türlü zulmetmeye girişti. Çenesini göğsüne indirerek öyle bir gerindi ki belden yukarısı yay gibi gerilip yükseldi. Soluğumu tuttum. Soluduğum havada süründüğü koku vardı.

"Hadi gel, ağaçların arasına gidelim, eğleniriz biraz."

Gözlerini yumarak, kendini toprağa bıraktı. Gülümsemeden öylece uzandı.

"Ya burası ya hiçbir yer."

"Ama – burası tabak gibi! Kasabadan bir bakan olsa..."

Başını kaldırıp kasabaya baktı. O çarpık gülüşüyle gülümseyerek.

"Evet, gerçekten öyle. Nasıl da bildin!"

Dil döktüm, emir verdim, yalvardım. Yerinden kımıldamadı. Öyle gülümsemeden yayılmış yatıyor, ne desem aynı karşılığı veriyordu.

"Ya burası ya hiçbir yer."

Sonunda dil dökmekten vazgeçtim, surat asarak boz renkli toprağa, kurumuş tavşan pisliği topaklarına diktim gözlerimi. Evie de kalkıp toparlandı.

"Evie... yarın..."

Ertesi gün, düğün günüydü. Neye ihtiyaç duyacağımı şimdiden biliyordum, yaramın üstüne konacak plaster gibi bir şeydi.

"Burada buluşalım, öğleden sonra."

Yan yan bakarak gülümsedi.

"Tabii, Olly. Neden olmasın?"

Yürüyüp gitti. Kabuğunun içindeki fıstık kadar mükemmel ve güven içinde.

Annemin Barchester otobüsüne yetişebilmesi için erken yediğimiz öğle yemeğinde, üçümüz masanın etrafında bir araya gelene kadar, anlamamıştım. Annem cana yakındı, heyecanlıydı, yemek yemekten fırsat buldukça konuşuyordu.

"...artık o kızı düşünerek dertlenmene de gerek yok, kocacığım. Gidiyor o!"

"Yaa?"

"Acton'da oturan teyzesine gidiyor. Bir şirkette iş vaat edilmiş. Duyduğuma göre kereste ithal eden bir şirketmiş. Çok iyi oldu, çok!"

"İyi mi oldu?"

"Onun için iyi oldu yani."

Babam, sıkkın bakışlarını tabağına çevirmiş, lokmasını çiğniyordu. Alnını kırıştırmış, başını sallıyordu.

"Demek Londra'ya gidiyor. Bilmem doğrusu. Az yol değil. Gencecik bir kız öyle uzaklarda..."

Babam lokmasını çiğnerken başını üzgün üzgün iki yana sallıyordu; gözünün önünde, kendilerini Londra Köprüsü'nden aşağı atmak için bekleyen gencecik kızlardan oluşan sonsuz bir sıra canlanmıştı sanki.

"Saçmalama, canım," dedi annem pırıl pırıl ve gülerek. "Teyzesinin yanına gidiyor."

Babam, bu kez başını öne arkaya sallayarak lokmasını otuz iki kere ya da belki de altmış dört kere çiğnedi. Annem de gülmeyi ve pırıltı saçmayı bırakıp gözlerini duvara dikmişti. Ağzını açtığında, sinir bozan, şeytanca algılarını ya da önsezilerini açıklarken kullandığı sesle konuşmuştu; bana annemin değil de, başka birinin sesi gibi gelen hissiz ve kaba bir sesle; ama şimdi memnun, hatta neşeliydi.

"Dikkatli davrandığı sürece, çok iyi vakit geçireceğine kuşkum yok!"

Bulaşıkları ben yıkadım. Anlaşılmaz bir öfkeyle. Mutfaktaki işim bitince dışarı çıktım, kuzeydeki yamaca sırtımı dönüp Stilbourne'un öbür ucuna yürüdüm. Cinselliği çağrıştıran ormana daldım, sonra vazgeçip yine tarlalara çıktım. Pentry Tepesi'nin doruğuna çıkanlar Barchester Katedrali'nin kulesinin ucunu görebilirler diye duymuştum, tepenin önce çevresini dolaştım, sonra da doruğa çıktım. Gelgelelim Barchester'la çan kulesinin bulunması gereken yerde mavimtırak bir sis tabakasından başka bir şey göremedim. Döndüm, gözlerimle üzgün üzgün yamaçla bizim ağaç kümesi arasındaki bölgeyi taradım ve tavşan yuvalarının yukarısında minik beyaz bir benek gördüm.

Hayır! *Kesinlikle* hayır!

Cockers'dan geçtim, yarış atlarının ahırlarını, Küçük Çiftlik'in ekili tarlalarını geride bıraktım ve yine tırmandım. Yamaçtaki beyaz leke hâlâ oradaydı. İdari bölgenin yarısından görünüyordu. Bayırın kenarında hantal hantal koşmaya başladım, tarihi kale duvarını, Höyükleri geçtim, Demir Kapı'yı ve Şeytan'ın İni'ni aştım. Ağaç kümesine daldığımda suratımdan ter damlıyor, saçlarım yüzüme yapışıyordu. Kilisenin saati de üçü çalıyordu.

"Evie!"

Külçe gibi yığıldım kızın yanına. Yüreğimin atışı sert topraktan yankılanıyordu. Evie bacak bacak üstüne atıp oturmuş, ellerini iki yana dayamıştı. Stilbourne ve ayaklarının altındaki bütün bölge sanki hareket halindeymiş gibi kızın arkasında sallanıyordu.

"Evie... lütfen!"

"Ya burası ya hiçbir yer."

Stilbourne'un gözlerini sırtımda hissediyordum, ama ne de olsa çok uzaktaydı o gözler. Üstelik kalın gözlük camlarının gerisinden bakarlardı. Bizse iki gizemli benektik. Bedenimi ele geçiren mantıksız bir korku ve utançtı, ama gerçekti. Evie de bunu anlamış, zafer kazanmışçasına yan yan gülüyordu. O yüzden de, bir elimi sırtına, bir elimi göğsüne dayayıp konuşmasını dudaklarımla kestiğimde biraz şaşırdı ve korktu sanırım. Karşı koymadı, ama işbirliği de yapmadı. Sonunda, ben hızlı hızlı soluk alarak yüzükoyun yatarken, hiç ses çıkarmadan, kıpkırmızı bir yüzle, utanç içinde yürüyüp gitti.

Olduğum yerde kaldım ve sonunda kolumun altından bakarak orada burada dolaşan, artık seçilmesi neredeyse imkânsız olan o garip figürü tanımaya çalıştım. Kalkıp çömelerek kızılağaçların arasında yürüdüm ve ancak Chandler's Lane'e indikten sonra dikleşti sırtım. Ön kapıyı hırsız gibi hiç gürültü etmeden açtım. Kemanımı alıp annemin şaşılacak biçimde beni teşvik ettiği gibi Çigan müziği çalsam

iyi mi olurdu acaba diye düşündüm. Önce usul usul, sonra yavaş yavaş daha yüksek sesle çalarsam, babam eve ne zaman döndüğümü anlayamazdı belki ya da belki çıktığımı bile fark etmemişti. Ama hemen emin olmak zorundaydım. O yüzden de önce eczaneye gittim ve kayıtsız bir havayla içeri girdim. Babam pencerenin önündeki tezgâhta duruyordu. Pencerenin açık üst kısmı bizim ağaç kümesine bakıyordu. Ve babam dürbününü kapının arkasına astığı deri kılıfa yerleştirme gereğini duymamıştı. Hemen yanında, tezgâhın üstünde duruyordu dürbün, eskiydi ama iş görürdü. Aklımdan basit bir hesap yaptım. On kez büyüttüğüne göre... Altı yüzü ona böl. Altmış metre.

Tezgâhın üstünde bir de kitap vardı. Onu yavaşça kapattı, döndü, yüzüme bakmadan yanımdan geçti. Beyaz laboratuvar gömleğini askıdan alıp sırtına geçirdi ve aynı yavaş hareketlerle tezgâha döndü. Reçete kutusundan bir reçete alıp, uzun uzun inceledi. Raftaki bazı şişelere, ardından yine reçeteye baktı. Sonunda kâğıdı avucunda buruşturup yumruklarını tezgâha dayadı ve başını önüne eğdi. Çıt çıkmıyordu.

Derken doğruldu, buruşturduğu reçeteyi düzelterek raftaki şişelerden birini indirdi. Ne olacağını birden anlamıştım. Harekete geçen cinsel güdü gibi, durdurulamayacak bir şeydi bu da. Bedenime yayılan titreyiş içinde, Evie, Imogen, piyano, Robert, annem ve onların yarattıkları karmaşa içinde, istencimle ateşli gözlerimin arasındaki sonuçsuz çatışma içinde hissediyordum, boğulurcasına sövüyordum.

"Lanet olsun! Lanet olsun! Lanet olsun! Ah... lanet..."

Öfke, ıstırap ve çaresizlik içinde, sıvı sızmıyor, tezgâhın, ellerimin, ayakkabılarımın üstüne dökülüyordu...

"Lanet olsun! Lanet olsun!"

Kafa yukarıda, eller kenetlenmiş, pencere önünde parlayarak uzanırken, karanlık yeraltı gölleri bölünmüş, suları akıyor, akıyor...

Babam başını esnek iplerle bağlanmış gibi soldan sağa, sağdan sola çeviriyor; bir hayvan sanki, nasıl yakalandığını anlayamıyor.

"Bilmek zorundaydım," diyor. "*Zorundaydım.*" Şişeyi yerine bırakıp önce pencereye, sonra da ellerine bakıyor; bir elini kel kafasına götürüyor. "Kızın dediklerini... Nasıl gülüyordu, nasıl gülüyordu... Histeri, diye düşündüm. Güldü de güldü... Belki de alay ediyordu."

Hiç kımıldamadım. Çektiğim acıya, yenilgiye ve kötülüğe gömülmüştüm iyice. Yer yarılsa da içine girsem, bir daha da hiç, hiç çıkmasam diye düşünüyordum. Babam gırtlağını temizledi, garip bir biçimde kararlı ve kararlı olduğu için de gergin bir sesle sürdürdü.

"Delikanlılar... düşünmüyorlar. Ben... Sen... oraları bilmezsin... Chandler's... Hastalık var oralarda... Bilmem anlatabildim mi? Gerçi insanın... mutlaka... hastalık kapmış olması... gerekmez ama... böyle sürüp giderse..."

Gözlüğünü aniden çıkararak bir cerrah dikkatiyle temizledi ve birdenbire, itiraf edilmiş kayıtsız agnostisizmine karşın, yüzyıllar boyunca kiliselere giden kuşakların sesiyle bağırmaya başladı.

"İnsan soyu... ne demeli... bütün bu kitaplar... filmler... gazeteler... bütün bu cinsellik... *yanlış, yanlış, yanlış*!"

Öylece duruyordum. Bir bok yığınıydım karşısında. Bir lağım bulabilsem de oradan geçip yine annemle babama kavuşabilsem, diz çöksem, yalvarsam, eski masum günlere dönebilir miydik? Stilbourne'un bütün hastalıklarını sağaltan ilaçları hazırlayışını izleyerek öylece durdum.

O günden sonra evden çıkmadım. Piyano olmadığından eski, ucuz kemanımı çalarak oyalanıyordum. Annemle babamın hiç değilse bir isteğini yerine getirmiş oluyordum böylece. Evie'den bucak bucak kaçıyordum; o da babamın sözünü ettiği hastalıklardan biriydi sanki. Kasabadan ayrıl-

madan önce bir tek kez gördüm onu. Keman elimde oturma odasının penceresinde duruyordum. Çigan müziğinin tutku dolu parçalarını büyük bir dikkatle çalmıştım. Şimdi de pencereden dışarı Yo-yo'nun karşıdaki evine bakarak, böyle dikkatle çalıştığımı duysa nasıl sevinirdi diye düşünüyordum. Aynı anda Evie'nin meydanın karşısındaki kaldırımda yürüdüğünü gördüm. Ağzım açık kaldı. Dillerde gezen, suçüstü yakalanan bu ahlaksız kadın hiç değişmemişti. Dudaklar aralık, burun havada, saçlar pırıl pırıl yine o gizemli gülüşüyle, dizlerini oynatmadan kayarak ilerliyor ve çevresine yine neredeyse elle tutulabilecek kadar somut bir cinsellik havası yayıyordu. Belediye Binası'nın arkasında gözden kayboluncaya kadar izledim onu. Yanlış yapmıştı o, yanlıştı, yanlıştı. Ben de öyle. Kemanıma, coşkun *oportamenti*'ye ve Çigan müziğinin dumanlı *vibrato* bölümlerine döndüm.

Evie de ortadan kayboldu; ama nedenini ancak yıllar sonra öğrendim. Ben, utançla övünç karışımı bir duyguyla, benim yüzümden gittiğini sanmıştım, ama öyle değildi. Robert'la motosikleti yüzünden de değildi. Küçük Duggie Dance ölümüne yol açan havale nöbetlerinden biriyle çırpınıyor da olsa, Bayan Dance telaşından ve üzüntüsünden çılgına dönmüş de olsa, kadının yüzünde iki tane Stilbourne'lu göz, ağzında da Stilbourne'lu bir dil vardı. Evie'nin aramızdan ayrılıp Londra Köprüsü'ne doğru yola çıkması, Dr. Jones'un ağzının kenarındaki dudak boyası izinden ötürüydü. Bu kadarı fazla olmuştu artık. Böylece, Evie çekip gitmiş, renkli Stilbourne tablosu da hareketsiz ve yavan bir resme dönüşmüştü.

Neyse ki Londra Köprüsü'nden atlayacak duruma düşmemişti Evie. Onu bir kere daha gördüm, hem de Stilbourne'da. İki yıl sonra, sonbaharda. Oxford'da üçüncü ders yılıma başlamaya hazırlanıyordum ve savaşın çok yakın olduğu hemen herkesçe bilindiğinden huzursuzluk içindeydim. Üniversitedeki üçüncü yılımı tamamlayabilece-

ğimden kuşku duyuyor ve oldukça karamsar bir durumda, ikinci bir Batı Cephesi'nin ateş yağmuru altında yürüdüğümü görür gibi oluyordum. Büyük Stilbourne Panayırı kurulmuştu; kasabanın, zaten pek cansız olan ticari hayatını büsbütün durduran ve herkesi kızdıran yıllık şenlik. Panayır çok eski, belki de Saksonlar zamanından beri sürdürülen bir gelenek olduğundan, kaldırılması ancak Parlamento'dan çıkacak bir yasayla olabilirdi. Eskiden bizim meydanla Eski Köprü arasında bir yay çizerek uzanan anacadde boyunca sıralanan bir dizi tezgâhtan oluşurken, şimdi, yalnızca eğlence satmayı amaçlayan; salıncaklardan, atlıkarıncalardan, ölüm trenleriyle, aşk tünellerinden oluşan büyük bir kargaşaydı, o yüzden Stilbourne'un öfkesi de büyüyordu. Cumartesi akşamıydı. Gökyüzü berraktı, mehtaplı ve soğuk bir geceydi; ama birbiriyle rekabet içindeki makinelerden yükselen buhar –binlerce borunun yarattığı müthiş ahenksizlik– panayırın üstünde sütunlar ve mantar biçimi bulutlar yaratıyor, savaş şimdiden başlamışçasına, havafişeklerinin ateş yağmuru o bulutlardan aşağı dökülüyordu. Nişancılık denemeleri, küçük gösteriler, tabak kırma, altı peniye üç ok atıp hedefi vurunca hediye kazanma ve buna benzer eğlenceler sunan tezgâhlar üç yüz metre uzunluğunda bir alana yayılmıştı. Çiçek tarhlarına benzeyen renkli ampulleri ısıtan jeneratörlerin uğultusuyla daha küçük tezgâhları aydınlatan karpit lambaları mekânı hareketlendirerek etrafa titreşim yayıyordu. Caddenin bir kaldırımı boş bırakılmıştı. Panayırdan, buhar bulutlarıyla ışıklardan kaçmanın tek yolu da o kaldırımdan geçmekti. İncelmiş zevklerimle geçmişe duyduğum özlemle, o çocukça eğlencelerden hiçbir haz almayacağıma emin olmak için uğramıştım panayıra. Ne var ki bu eğlencelerden adamakıllı hoşlanma tehlikesiyle karşı karşıya olduğumu fark ederek kızgınlıkla eğlenceyi bir arada buluyordum burada. Boynumda defalarca doladığım, bir ucu önden, bir ucu arkadan sarkan kaşkolum, ellerim gri kaşe

ceketimin ceplerinde, karşıdaki boş kaldırım boyunca dolaşmaya başladım. Şangırtılar, boru sesleri, gramofonlardan yükselen teneke müzikler, bağırtı ve çığlıklar, branda bezine atılan tahta topun sesi, demir levhaya çarpan merminin tangırtısı karşı tarafta daha çok duyuluyordu; sanki biraz olsun kendimi bunlardan kurtarmıştım. Kaldırım tenhaydı, çünkü saat daha erkendi, ara sokaklara ve çadırların arkalarına sığınan âşıklar ortalıkta görünmüyorlar, sarhoşlar henüz kaldırımları kusmuklarıyla kirletmiyorlardı. Sinemanın şimdi pek sönük kalan ışıklarının altında bana doğru gelen bir kız gördüm. Omuzlara dökülen o saçları, yalnızca dizden aşağısı kımıldayan bacaklarla ölçülü adımları tanımamak olanaksızdı. Onunla tekrar karşılaşmamda şaşılacak bir yan da yoktu. Çavuş Babbacombe kısa bir süre önce o güzelim tellal üniformasıyla Belediye Binası'ndan çıkmış, çanını şangırdatarak bağırmaya başlamış, ancak üçüncü "Kulak verin"i söylemesine fırsat kalmadan oracığa yığılmıştı çünkü. Kaldırımın genişliği birbirimizi görmeden geçmemize olanak vermiyordu. Buhardan sütunların yansıması içinde gülümseyerek karşımda duruyordu.

"Merhaba, Olly! Bu *korkunç* yerde ne yapıyorsun?"

"Yürüyüş, yalnızca yürüyüş. Ya sen?"

"Hafta sonu tatilinden yararlanarak geldim. Şimdi de birileriyle buluşacağım."

"Ben seni tutmayayım öyleyse."

Onu bırakmak istemiyordum ama yanından geçecekmiş gibi yaptım. Önümden çekilmedi.

"Şimdi nereye gidiyorsun?" diye sordu.

"Eve. Bu *korkunç* hengâmede durulmaz ki."

"Seninle yürüyeyim biraz."

"Sen birilerini bekliyordun hani?"

Elini saçına götürdü.

"Aman canım, insan laf olsun diye bir şey söyleyiveriyor işte..."

Sonra sustuk ve gerginlik içinde birbirimizi inceledik. Londra çok yaramıştı ona. Şurası bir iki santim incelmiş, burasına terzi elinden çıkma bir kıvrım eklenmişti. Belki de kumaş ve kesim marifetiydi. Daha önce sahip olmadığı bir parıltı ve ince zevk. Dümdüz, koyu yeşil bir tayyör ve bağcıklı deri ayakkabılar giymişti. Saçı dağınık gibi duruyordu ama denetim altında tutulan bir dağınıklıktı bu. Bir konuda ustaydım; gördüklerimi yorumlamayı bilirdim: Evie o korkunç sosyal merdivende bir iki basamak yükseğe tırmanmıştı.

"Babanın ölümüne üzüldüm."

Başını önüne eğdi.

"Sen araba aldın mı, Olly?"

Böylece, çavuşun defteri dürülmüş oldu.

"Ben mi? Yok." Sırıttım. "Kılığıma bir bak hele! Giyim kuşama çok para harcıyorum!"

Evie de biraz dişilik havası yayarak güldü.

"Gözlük ağırbaşlı bir hava vermiş sana."

Gözlüğümü iki eliyle ustalıkla çekti. Dünyam bulanıklaşıverdi birden.

"Hey! Yapma!"

"Patronuma da böyle yaparım bazen... Şimdi küçük Olly oldun yine."

"Ver gözlüğümü! Göremiyorum."

"Dur canım! Veririz..."

Güzel kokulu ve mükemmel, iyice sokularak gözlüğü gözüme taktı. Kokusunu duyunca soluğumu içime çektim hızla. Atıl gazlarla hiç ilgisi olmayan bir şeyler hatırlamıştım sanki. Evie yine geriledi.

"Bobby, Yo-yo'nun arabasını ödünç alırdı."

"Eh. Ben Bobby değilim ama, ona benzer bir halim var mı?"

"Yok. Farkındayım."

Boya fırçaları titredi. Dönüp meydana doğru yürüdü. Ben de bir adım geriden izledim.

"Hâlâ piyano çalıyor musun, Olly?"

"Arada sırada. Pek fazla boş zamanım yok artık. Sen hâlâ şarkı söylüyor musun?"

"Kim? Ben mi? Yoo, niye söyleyeyim?"

Meydana çıkmıştık. Evie önce oraları gözden geçirdi, sonra karşıma geçip bana baktı.

"Nelerle uğraşıyorsun, Olly?"

"İstesem de sana anlatamam, Evie'ciğim."

Yine de anlattım. Bir fikrim vardı, düşündükçe gerçekleştirmiş gibi haz duyardım. Kripton reaksiyona girmeyen gazlardandır. Ama insan o gazla yeterince oynarsa, şöyle bir basınç altında ve şu ısıda, yeterince yoğun olan bir kripton bulutu, bir de ikinci element ve bir kıvılcım... İnsan –deyim yerindeyse– doğal olmayan bir madde elde edebilirdi. Şimdi kripton...

Gözlerini iri iri açarak baktı.

"Vay vay vay! Küçük Olly! Gerçekten akıllısın."

Hem şaşırmış hem sevinmiştim. Londra gerçekten çok yaramıştı Evie'ye. Bir ara, götürüp bizim laboratuvarları gezdirsem diye düşündüm ama vazgeçtim. Zira oradaki statüm ima ettiğim kadar yüksek değildi. Doktorun bitişiğindeki evimizi görünce çılgınca düşüncelerime bir yenisi eklendi. Kızı bize götürüp ağırlasa mıydım acaba? Neyse ki sağduyu baskın çıktı.

"Bilmem. Sen de çok iyi görünüyorsun, Evie."

Sokak lambasının altında ondan yayılan hava etrafımızı sardı.

"Sevgilin var mı, Olly?"

Başımı iki yana sallayarak gülümsedim, sonra da parmağımı yanağıma götürdüm. Yanağımda bir sivilce çıkıyordu yanılmıyorsam. Evie'nin karşılığını duyunca şaşırdım. Ağırbaşlı bir havayla kafasını sallıyordu.

"Öyle şeyler için henüz küçük sayılırsın, değil mi?"

"Senden büyüğüm ben!"

Cebimdeki parayı yoklayarak bir an düşündüm. Evie'yi, Evie'nin ışıltısıyla gururumu okşayan hayranlığını hemen elden kaçırmak istemediğime göre, tutulacak tek bir yol vardı. Ben düşünürken, o da olduğu yerde dönerek meydanı gözden geçirmişti yine. Bakışları döndü dolaştı, yüzümde karar kıldı.

"*Birileri* olmalı!"

"Ne demek istiyorsun, Evie?"

"Buralarda yaşayan biri vardır herhalde!"

Arkamızda koskoca panayır olduğuna göre saçmalıyordu bence.

"İstersen gidip bir içki içelim..."

Çantasını açıp inceledi, ama hemen atılarak içkiler benden dedim. Üniversitede bir sonraki dönem için gereken para bankada yatıyordu nasıl olsa. Belli bir paranın iki kere harcanamayacağı yolundaki herkesçe bilinen gerçeği henüz bilmediğimden, kendimi zengin sanıyordum. Crown'a doğru yürüdük. Ona kapıyı tuttum, kanat hafif bir gümbürtüyle arkamızdan kapanarak panayırın gürültüsünü dışarıda bıraktı. Giriş salonunda yağ, yemek, tatlı ve ter kokuları, titrek ya da yanıp sönen ışıklar yoktu. Hafif, ama her yere yayılmış, saygın muşamba ve toz kokusu vardı yalnızca. Axminster halısının üstünden yürüyerek bara geçtik ve yüksek, cilalı taburelere tünedik. Barda çalışan Bayan Miniver tezgâhla kollarının arkasına çöreklenmiş, Edingburg Kalesi'nin donuk bir resmine bakıyordu. Hemen çözüldü ve bizi mesleğinin gerektirdiği biçimde selamlayıp Evie'nin viskisiyle benim biramı verdikten sonra yine çöreklendi. Etrafıma bakındım. En son neredeyse iki yıl önce, Bay De Tracy'yle birlikte gelmiştim oraya. O da önemli bir gün olmuştu benim için. Şu anda uzak bir köşede alçak bir masanın etrafındaki koltuklarda dört belediye meclisi üyesi oturuyor, bir hafta sonra yapılacak toplantıdan söz ediyorlardı. Bir başka masaya da

bir kadınla erkek yerleşmişti, ama onlar hiç konuşmadan, somurtarak içkilerine dikmişlerdi gözlerini.

"Şerefe, Olly!"

"Bung ho."

Belediye meclisi üyelerinden biri topallayarak tuvalete yöneldi.

Evet, yanağımda sivilce *çıkıyordu* gerçekten. Hiç konuşmadan onu parmağımla yokladım.

Belediye meclisi üyesi topallayarak geri döndü. Bayan Miniver'ın önünden geçerken havaların serinlediğinden söz etti asık suratla. Bayan Miniver şen bir kahkaha atarak çözüldü, ardından yine çöreklendi.

Evie bardağını kavrayıp bir dikişte bitirdi.

"Bir viski daha lütfen, Bayan Miniver."

"Dur, Evie..."

"Hayır, bırak."

Aksak belediye meclisi üyesi oturduğu koltukta öne eğilerek elini kulağına dayadı.

"Ne diyorsun, Jim? Bağır biraz."

"Başkalarıyla sözleşme yapılmasına fırsat vermemek gerek diyorum."

"Haa, evet. Doğru."

Evie ellerini yanaklarına bastırdı, saçlarını savurarak bana döndü.

"Ne eğlenirdik değil mi, Olly?"

Hiç düşünmeden güldüm. Evie sulu viskisinden bir iki yudum daha içti ve kararlı bir tavırla sürdürdü.

"Eğlenirdik ya! Güzel günlerdi. Şimdi... ben de döndüğüme göre..."

Biramı bitirip Evie'nin ipek çoraplı bacaklarına baktım. Bacaklarına diyecek yoktu. Boş bardağı uzattım, Bayan Miniver doldurdu. Bira bana yeterdi.

Evie hâlâ anlatıyordu.

"İnsanın birlikte büyüdüğü kişiler... Kızlar, oğlanlar... bir arada..."

Işıltısını bana doğru yaydı, hem cilveli hem de özlem doluydu. Güldüm ve bardağımdaki biranın yarısını yuvarladım. Benim de hatırladığım bazı şeyler vardı; o geceyi nasıl sonlandıracağımıza ilişkin duygularım belirsizdi.

"Ya Robert, Evie. Robert'ı unutma..."

Eski günlere duyduğu özlem yerini cilveye bıraktı.

"Bobby! İlk sevgilim!"

Biraz daha içtim, Bayan Dawlish'in iki kapılı arabasını düşününce az kalsın boğulacaktım.

"Aynısından, Bayan Miniver, lütfen."

"Bana da."

Evie sözünü bitirmiş, barın arkasındaki aynalara bakıyordu. İyi içiyordu doğrusu.

"Salıya."

"O ne demek, Evie?"

"Salıya dönüyorum." Yan yan bakarak gülümsedi. "O güne kadar bir terslik çıkmaz umarım." Bardağını kaparak içkiyi başına dikti. "Bir viski daha, lütfen!"

"Hadi şerefe."

"Önce eşi dostu bir aramak gerek tabii."

"Sen mi? Hangi eşi dostu?"

Çok hoş bir şey düşünmüştüm ansızın. Sırıtarak sordum.

"Freddy Wilmot nasıl?"

Uzun bir süre ses çıkarmadan, gözlerini kadehine dikerek oturdu. Sonunda onu da dipleyip bardağı yerine bıraktı.

"Patronumla İsveç'e gitmiştik. Daha yeni döndük."

Sırıtışıma biraz daha anlam kattım.

"O nasıl biri peki?"

Kıkırdamaya başladı ansızın. On saniye içinde o cilveli kadın gitmiş, haşarı bir kız gelmişti. Eski Köprü'nün Evie'si.

"Her şeyde ustadır. Ne yapsa iyi yapar. *Ne yapsa*!"

Oturduğu tabure devrilecek gibi oldu, o da tezgâha tutundu.

"Heyyy!"

"Hadi, şerefe!"

"Hadi gidip annenle babana uğrayalım."

"Saçmalama, Evie!"

"Ya da Dr. Jones'a... O da sapına kadar erkek haa! Hadi onlara uğrayalım."

"Bence doğru..."

"Stilbourne'da bu kadar çok *pub* olmasına hiç şaşmamak gerek. Yoksa... Keşke David de burada olsaydı. Bir viski daha lütfen!"

"Her şeyin ustası olan David mi?"

Evie yine kıkırdadı.

"Hele yataktaki ustalığına hiç diyecek yok. Herkes öyle diyor."

İçtiğim biraların ateşi başıma vurmuştu, görmüş geçirmişlik konusunda beni alt etmesine izin veremezdim.

"Gerçekten öyle mi peki?"

Gel gör ki ben Evie'yi hiç anlamamış, hiç tanıyamamıştım.

"Evet," dedi. "Senden çok daha usta."

Köşe masadaki konuşmalar son buldu. Sessizlik çöktü. Taburemden hafifçe kalkıp barın önünde kendimce dans ettim.

"Seninle ben hiç yatağa girmedik ki," dedim bir plastik kutu kadar doğallıktan uzak bir gülüşle. "Hiç yatmadık. Dalga geçme benimle, Evie!"

"Hiç yatmadık," dedi başını sallayarak. "Yedi buçuktan sonra hiç yataktan çıkmadık ki. Şerefe!"

Bir kahkaha daha atarak bardağımı kaldırdım ve yapabileceğim en büyük yanlışı yaptım.

"Fondip!"

Evie boş bardağını büyük bir dikkatle tezgâhın üstüne bıraktı. İçinde sinek ya da ona benzer bir şey görmüş gibi

bakıyordu. Suskun kadınla erkek birbirlerine bakarak başlarını salladılar ve hiçbir şey söylemeden kalkıp gittiler. Evie saçını düzeltmeye niyetlenircesine elini kaldırmış, sonra da vazgeçmişti. Önce bana baktı yan yan, ardından, sessizliğe gömülen salonu gözden geçirdi. Bakışları duvarları delip kasabayı inceledi. Ve yüzünde o çarpık gülüş belirdi.

"Her şey ırzıma geçtiğin gün başladı," dedi.

Kulaklarım uğulduyordu. Söyleyebileceğim bir şey yoktu. Ne söylesem, kesin ve yadsınamaz bir gerçeği ortaya koyduğumu kanıtlayamaz, "doğru" damgasını taşıyan bir söz bulamazdım. Kaldı ki aslı aranırsa, neydi yaptığım? Ya da yaptığımız? Dört belediye meclisi üyesi söz birliği etmişçesine ayaklanıp kapıya yöneldiler. Onlar geçerken Bayan Miniver bir çöreklenip bir çözülüyordu.

"Karşıdaki yamaçtaydı," dedi Evie salonu çınlatan bir sesle ayrıntıya girerek. "Ağaç kümesinin altında."

"Ben öyle bir şey yapmadım!"

"Elimden gelen bir şey yoktu," dedi Evie. "Hiç istemiyordum... Topu topu on beş yaşındaydım."

Dış kapı kapandı. Sonunda yalnız kalmıştık. Stilbourne yine dalgalanıyordu ama bu kez gülüşüp fısıldaşarak değil. Dalgalar tepemde gümbürdüyordu bu kez. Bardağı tezgâhın üstüne fırlatıp dışarı kaçtım ve Belediye Binası'nın köşesindeki sokak lambasının altında durdum. Evie kahkahalar atarak geldi. Gırtlağını sıkmamak için zor tuttum kendimi.

"Bizim Olly!"

"Beni mahvettin, biliyorsun değil mi? Tamamen bittim ben!"

"Yaa, öyle oldu."

"Kendini de mahvettin!"

Kıkır kıkır güldü.

"Deme! İkimiz de yandık ha?"

"Şimdi de karşıma geçmiş gülüyorsun. Gül bakalım gül!"

"Küçük Audrey.* Ben oyum."

Üstüme devrilecek gibi oldu. Kokusunu duydum ama ışıltısı sönmüştü. Yalnızca meydandaki sokak lambalarıyla gökteki yarımayın ışığı vuruyordu yüzüne. Ve yüzü bir ölünün yüzüydü. Gözleriyle ağzı da meyankökü gibi kapkaraydı. Kızgınlığımdan gözlük camlarım buğulandı.

"Cehennemin dibine git!"

Evie bir an suskunlaştı. Sonra da ağırbaşlı bir havayla kafasını salladı.

"İş ona gelince... Evet... Belki..."

Başını sallayarak dönüp gidiyordu. Uzaklaşacakken yine durup bana baktı.

"Olly..."

"Ne var?"

"*Özür* dilerim! Ama..."

"Biraz geç kaldın!"

Durup dururken çamaşırcı kadın oldu yine; küçük yumrukları sıkıldı, çenesi ileriye uzandı. "Eee, *sen* de çok oldun! Hiç büyümeyecek misin sen? Bu kasaba... Sen. Sen, anan, baban! Sizler başkalarından üstünsünüz değil mi? Sizin evinizde banyo var! 'Ben Oxford'a gideceğim!' Bilmezsiniz... hamamböceklerini... Neyse, salıya kadar sabır! Bir daha da dönmem. Çok zorunlu olmadıkça dönmem. Onun için anlatır anlatır gülersin artık. Anlatır anlatır gülersin..."

"Ne demek istiyorsun?"

"Anlatırsın diyorum."

"Neyi anlatacağım?"

Sözcükleri, nefretiyle birlikte soludu yüzüme.

"Babamla beni."

---

* Little Audrey. 20. yüzyıl başlarında folklorik bir figür olarak ortaya çıkan Küçük Audrey, 1947-1958 yılları arasında Paramounth Pictures'ın bir çizgi film serisinin yıldızı olmuştur. İnsanların başına gelen kötü olaylara gülmesiyle tanınır. 30'lu yıllarda adı zalimce şakalarla birlikte anılırdı. (e.n.)

Döndü ve sarsak adımlarla meydanın karşısına geçti. Ancak Bayan Dawlish'in kavisli penceresini geçtikten sonra düzeldi yürüyüşü. Öylece durdum. Utanç ve şaşkınlık içindeydim. Öfkem tepemdeydi ama, Evie'nin saf ve temiz kalmak için ömür boyu çırpındığını anlamıştım birden. Türlü doyumsuzluklara ve arzulara yol açan o nesne, nesne olmaktan çıkıp insan niteliğine bürünmüştü sanki; sanki o gerekli ve kaçınılmaz çatışma yerine başka bir şey, belki de bir ezgi yaratabilirdim... yaratabilirdik. Bu duygu öyle güçlüydü ki, öfkeme karşın, boş meydanı çınlatan bir sesle arkasından bağırdım.

"Evie!"

Ama o ağır adımlarla yürüyordu yine; panayırın gürültüsü de sesimi duymasını önlemişti herhalde. Bir an, peşinden gitmeyi, gerekirse Chandler's Close'un karanlık ağzından içeri dalmayı düşündüm. Derken babamın evinde bir ışık yandı, annemin gölgesi bir perdenin önünden geçti. Evie'nin de arkasına bakarak parmaklarını sol omzunun üstünden salladığını gördüm – ya da gördüğümü sandım. Bir an sonra da gözden kayboldu. Şaşkınlık içinde döndüm eve. Kimsenin tanımadığı bu kişiyle, o garip dil sürçmesini uzun uzun düşünecektim.

Oxford'da geçirdiğim birinci dönemin sonunda trenle Barchester'a döndüm, oradan da otobüse binip Stilbourne'a geçtim. Barchester'da –nedenini pek anlamadan– epey oyalandım. Katedralin çevresinde dalgın dalgın dolaştım, kitapçı dükkânlarına girip çıktım, ta ki saate bakıp da acele etmezsem son otobüsü de kaçıracağımı anlayıncaya kadar. Böylece koşup otobüsü yakaladım ve yol boyunca bir kitabım arkasına saklandım. Kitaba gömülerek bir şeyi uzatabilecektim sanki. O "bir şey"in Oxford'da geçirdiğim zaman olmadığı kesindi. Kimya, müzik tutkusunu bastırmıştı ve kimyanın oralarda tam günlük bir iş sayıldığını biraz şaşkınlık, biraz da öfkeyle fark etmiştim. Kimya da ilginç bir konuydu ama, eski tutkum, eski aşkım müziğe fazla zaman ayırmamı önlüyordu. Oxford'da geçirdiğim günleri uzatmak hevesinde olmadığım gibi, annemle babamı görmeye, onlara yeni gri pantolonumun modaya uygun geniş paçalarını göstermeye, birbirimizden ayrı kaldığımız süre içinde olup bitenleri anlatmaya da can atıyordum. Imogen evlenmiş, Evie Londra'ya gitmişti. Ben de görev duygusu ve değer yargıları yerli yerinde, dolayısıyla da kaygısız, aklı başında bir öğrenciydim.

Yine de, kitabıma odaklanmıştım.

Ufukta beliren eski kara
Ardından, umulmadık bir para
Genişlik olmaksızın uzunluk,
Önemden yoksun konum.
Gözyaşı dökmeden dua.

Hiç yararı yoktu, ne kadar iyi olursa olsun, onu anlayamıyordum. Ben, kişisel bir kusuru olan bir bilim adamıydım. Her ikisiyle de baş edebilecek kadar akıllı olduğumu düşünmüşsem yanılmıştım. Kitabı bıraktım, neye hazırlandığımı bilmeden kendimi hazırlayıp bekledim. Sonunda, karanlık bastığında, otobüs, arka yarısını ineklerin sağrıları gibi sallayarak, Eski Köprü'yü aştı. İki elimde iki valiz, duraktan eve kadar yürüdüm. Evde hiç ışık yoktu. Paspasın altında anahtar ararken annemin meydandan, Belediye Binası'nın oradan gelen sesini duyarak kapıda bekledim. Büyük bir sevgi ve heyecanla sarıldı boynuma. İçeri girdiğimizde, daha doğru dürüst yerleşmeden durumu anladım. Babamın siyah keman kutusu elindeydi çünkü. Birazcık anlamıştım, çünkü babam ışıkları yaktığında annemin üstünde de en şık gri elbisesi, göğsünde altın iğnesi, yanaklarında da hafif bir pembelik olduğunu gördüm. Gülüyordu, heyecanlıydı, pırıl pırıldı. Babamın keman kutusuyla duman rengi takım elbisesi olmasa da anlardım. Stilbourne Gösteri Sanatları Derneği iki üç yılda bir yeniden dirilirdi, ben de bu diriliş dönemlerinden birine rastgelmiştim. O dönemlerde olağanüstü bir canlılık gösterirdi annem. Şimdi de, kendisi piyanistliği üstlenmiş, yüksekokulun bando şefini kıstırarak trombonculuk görevini kabul ettirmiş, Bumstead Piskoposluğu'ndan bir görevliyi kontrbasın, basımevinin dizgicisini de viyolanın başına geçirip babamı da birinci ve tek keman olarak ortaya çıkarınca müzikal oyun için gerekli olan orkestrayı kuruvermişti. Bu orkestraların, bir kurulup bir dağılmalarının nedeni üyelerin yetenekli ya da yeteneksiz olmaları değildi. Enstrüman çalabilen daha çok insan olsa, onları sığdıracak yer bulamazdık. Aynı yetersizlik sahneye konan oyunların oyuncu kadrosuyla, koroyu da sınırlı tutmayı gerektiriyordu. O yüzden, *The Country Girl, Merry England, Lilac Time* ve *Chu Chin Chow* adlı oyunlar çok kısıtlı koşullarda sahneye kondu. Ayrıca çok sayıda yetenekli insanımız, geniş

bir sahnemiz, orkestra çukurumuz ve bir toplantı salonumuz olsa bile, daha da büyük bir sınırlama çıkacaktı karşımıza: Toplumsal sınıfların sınırları. Yüksekokul kendine yeten, içine kapalı bir topluluktur, onlardan kimse bize yakınlık göstermez. Kıdemli Başçavuş O'Donovan'ın bando şefi olarak orkestramıza katılmasının tek nedeni de kendisinin o kapalı toplumun dış sınırına yakın bir noktada yer almasıdır. Dahası, Stilbourne'un nüfusunun en az yarısı Chandler's Close ve Miller's Lane gibi yerlerde yaşayan kılıksız insanlar olduklarından, onlar da aramıza katılamazlar. Evie sesinin güzelliğine ve son derece çekici olmasına karşın koro üyesi olarak dahi derneğin gösterilerine davet edilmemişti. Sanat bir buluşma noktasıdır; ama her şeyin de bir sınırı vardır. Onun için de, bütün gösterilerin, çevrelerinde görünmeyen bir sınır çizgisi bulunan bir avuç insan tarafından hazırlanması zorunludur. Kimse bu çizgiden söz etmezdi, ama varlığı herkesçe bilinirdi.

Dernek toplumumuzun alt katmanlarında dolaşan bir atardamardı. Kasabamız, belediye reisinin düzenlediği küçük törenlerden başka tören bilmezdi. Konuşmasını bilen, göz önünde insanlarımız yoktu. Kendimiz tragedyaydık biz, üstelik katarsise ihtiyaç duyduğumuzu bile bilmezdik. *Dünya Haberleri*'ni izlerken geçirdiğimiz sarsıntıyla arınırdık. Gelgelelim atardamar arada bir baskıyla iltihaplanırdı; o zaman uykumuzda huzursuzca kıpırdanmaya başlardık. Ve son gösterinin ardından ölüm döşeğine yatırılan dernek gözlerini açarak yaralarını yalamaya koyuldu. Yaraları çoktu; çünkü her gösteriden sonra oyunda rol alanların çoğu birbirleriyle selamı keserler. Rol yapmak, tutkulu olmak, gösteriş yapıp etkilemek gibi hevesler, günlük hayatımızda gizlemek zorunda olduğumuz kıskançlıklarla kinleri, alçaklıkları ve öfkeyi şeytani bir kaçınılmazlıkla körüklemiş, bu duygular çiçek açmıştır. Bir operet hazırlamaya kalktık mı, yardım umabileceğimiz kişilerin yarısını ilk anda elden kaçırdık

demektir. Baş kadın ya da erkek rolünü alamayan kişilerden birkaçı bu başarısızlığı öyle ağır bir hakaret olarak görürler ki çalışmalara katılamayacaklarını bildirirler hemen. Ya da –daha da kötüsü– küçük bir rolde oynamayı asık suratla kabul eder, sonra da sabotaj eylemlerine girişirler. Perdelerimizi açtığımız ilk üç gecenin sonunda oyunculardan yarısı birbirlerine o derece darılmışlardır ki kendilerini bir daha öyle küçük düşürmemeye yemin ederler. Derneğimizin her yıl oyun hazırlamamasının nedeni budur. Yaraların kabuk tutması için belirli bir sürenin geçmesi gerekir. Düşmanlıklar unutulduğu, düşmanlar yeniden birbirini selamlamaya başladığı zaman bir sonraki yılın gösterisi için geç kalınmıştır ve atardamarın acısı da artmaya başlar yine. Bir komisyon kurulur, toplumu canlandırır, son gösterinin yol açtığı hasarı gözden geçirir, ardından, Stilbourne Gösteri Sanatları Derneği'nin bir hayır derneği, belki de Dr. Barnardo'nunki yararına şu ya da bu oyunu Belediye Binası'nda sahneye koyacağı açıklanır. Annemin yanaklarındaki pembeliği görür görmez anlamıştım. Benim Oxford'da olan biteni anlatmama gerek kalmayacaktı. Annem coşku içindeydi ve ne anlatılacaksa o anlatacaktı.

"Eee anne? Şimdi ne olacak bakalım?"

"Bence çay içelim," dedi. "Kocacığım, çaydanlığın altını yakar mısın lütfen? Amaan, bayağı yorulmuşum... Çok iyi gidiyor, Oliver. Şimdiye kadar yaptıklarımızın en iyisi sanırım."

Bir ezgiden biraz mırıldandı, sonra da güldü.

"Adı ne peki?"

"*Kupa Papazı.* Bazı bölümleri çok güzel. Seveceksin."

"Görmeye hiç niyetim yok."

"Onu daha sonra konuşuruz," dedi. "Biliyor musun, bu kez profesyonel bir rejisör getirttik. Oxford'da onun hakkında bir şeyler duymuş olabilir misin? Bay De Tracy. Bay Evelyn De Tracy. Duymuşsundur herhalde!"

"Hayır, hiç duymadım."

"*Hoş* bir adam. Her güçlüğü alt etmesini biliyor. Profesyonel denince sanırsın ki..."

"Ne güçlüğü?"

"Belediye Binası'nın salonu mesela. Bay De Tracy 'Ne yapalım çocuklar, biz de başka bir çare düşünürüz,' dedi. Hepsi bu kadar. Çay süzgecini getirmemişsin, hayatım!"

"Belediye Binası'nın salonuna ne olmuş?"

"İster inan, ister inanma, kullanamazsınız, deyip çıktı. O gün bugündür kilitli duruyor."

"İyi ama o salon olmazsa..."

"Bay De Tracy sahnenin arka kısmını elli santim öne çekti, oyuncular arkasından dolaşıyorlar."

"Ama *neden*?"

"Yaa, sorarsın tabii! Acaba çay demlenmiş midir, kocacığım? Neden biliyor musun, Oliver? Kızının yüzünden. *Onun* burnu sürtüldü tabii!"

"Yani o kadın?.."

"Evet, öyle!"

"Olamaz!"

"Öyle işte, Oliver. Şimdi anlıyorsun değil mi?"

Elbette anlıyordum. Belediye başkanının kızı Bayan Underhill sahneye konan müzikli oyunların değişmez yıldızıydı. Çok yıllar önce şan öğrenimi görmüş, bir tiyatro mevsimi boyunca profesyonel olarak sahneye çıkmıştı. O günden sonra da hep "genç kız" rolünü üstlenmişti. Öyle olması işleri basitleştirmişti bir bakıma. Hemen her kılıkta görmüştüm kadını; İran şalvarlarıyla, Çinli kostümüyle, Elizabeth çağının kabarık etekleriyle. Sesi Londra'daki Drury Lane Tiyatrosu'nu çınlatabilecek kadar güçlüydü. Bizim Belediye Binası'ndaki salonda söylemeye başladı mı insan ayakkabı kutusunda sanırdı kendini. Hatta bir gün, tepedeki ormandan Stilbourne'a inerken tiz bir do sesi duymuş, yakındaki hastanede bir hastanın sesi sanmıştım. Bu yıl göreve getirilen

komisyon Bayan Underhill'e baş kadın oyuncu rolünü vermemişse, ihtiyar babası da salonunu derneğe vermezdi tabii; azami seviyede zarar vermek için bunu açıklamayı geciktirmesi de doğaldı.

"Ne yapacaksınız peki?"

"Arka merdiveni kullanıyoruz, elbette. Dediklerine göre sıkışıklığa neden oluyormuş. Özellikle sahnenin sol girişinde," dedi annem gururla teknik ayrıntıların keyfini çıkararak. "Aslında tek bir giriş var. Sağdan girmesi gerekenler sahnenin arkasından geçip dolaşmak zorunda. Zaman zaman dekorların sallandığını görüyorsun."

"Sallanmakla kalsa yine iyi," dedi babam. "O Johnson adındaki delikanlı olduğu gibi devirecekti bu akşam."

"İyi ama nasıl oldu da?.."

Annem anlamıştı.

"E yavrum, kadın ellisini aştı! Her güzel şeyin bir sonu vardır, değil mi? Onun da gençlere fırsat tanımasının zamanı gelmişti artık."

"Ona ne rol verdiniz peki? Cadı falan mı olacak?"

"Elsie Underhill'in başrol dışında herhangi bir rolde oynayacağını düşünmüyorsun herhalde. Hoşsun yani Oliver! Elsie Underhill aramızdan ayrıldı tabii! Epey de patırtı koptu haa! Kimileri Claymore'un da bu durumun üstesinden gelemediğini söylüyor..."

"Claymore mu? Baş erkek oyuncu o mu yine?"

Norman Claymore, *Stilbourne Advertiser*'ın sahibi, yazışleri müdürü ve artık Imogen'in kocası. Bayan Underhill'in yerine kimin geçtiğini anlayınca yüreğim hop etti.

"Çok güzel bir çift oldular, yavrum. Gerçi Bay Claymore'un sesi biraz zayıf..."

"Sesi sivrisinek sesinden farksız!"

"Sanırım Ivor'a pek benzemediğini de kabul etmek zorundayız. Ama Bayan Claymore –Imogen Grantley yani– *o* gerçekten tam bir prenses gibi görünüyor!"

Bilmez miydim! Keşke Oxford'dan hiç gelmeseydim.

Babam, "Bayan Claymore'un sesi," diye başladı.

"Aman canım! Sen bir çay daha içsene hayatım."

Imogen'in şarkı söylediğini bilirdim. Kızın hünerlerinin sonu yoktu ki. Ertesi gün çok, çok uzun bir yürüyüşe çıkmaya karar verdim. Yoksa sesini duyar, yeniden tutulabilirdim.

"Merdiven çok kalabalık oluyordur herhalde."

"Orkestradakiler oradakilerin durumunu pek bilmiyorlar tabii. Sen anlatırsın artık."

Aklım hâlâ Imogen'de olduğundan dalgın dalgın başımı salladım. Derken birden uyandım.

"*Ne* dedin, anne? Ben mi? Merdivende mi?"

"İlk perdede bir sahne var... Hemen başlarda..."

"Hey! Dur bir dakika!"

"Ne söyleyeceğimi bilmiyorsun ki! Daha duymadın ki!"

"Bak anne..."

"Bir sahne var... Macaristan'da mı, Ruritania'da mı, öyle bir yerde geçiyor. Bir lokantada. Kız, adamın kılık değiştirerek gezen kral olduğunu bilmiyor. Adam da kızın Paphlagonia prensesi olduğunu bilmiyor. Çok zekice bir fikir değil mi? Bu oyun yazarları böyle şeyleri nasıl akıl ediyorlar bilmem..."

"Olmaz, anne! Bak başından söylüyorum..."

"Ve bir Çingene kemancı kızla oğlana keman çalıyor tabii. Zaten ondan sonra âşık oluyorlar birbirlerine..."

"Olmaz dedim!"

Dikkat ettim, babam ne anneme bakıyordu ne de bana. Fincanının içini inceliyordu fal bakarcasına.

"Gözünün önüne getir," diye sürdürdü annem. "Çingene keman çalıyor, kızla oğlan çok *etkileyici* bir konuşma yapıyorlar, sonra kral kemancıya bir kese altın veriyor, o da keseyi alıp sahneden çıkıyor. Derken orkestra da o Çigan müziğini çalmaya başlıyor. O zaman oğlan –kral yani– kıza sokularak şarkıya başlıyor." Heyecanına gem vuramayan

annem de büyük bir coşkuyla şarkı söylemeye başlamıştı. "Şafak söküyor, sevgili yavrum, şafak söküyor kalbimde..."

"Olmaz!"

"Yapma, Oliver," dedi annem, heyecanı sönmüştü. "Mızmızlık etme işte! Kemana tel yerine iplik takıp Smith'lerin oğlunu Çingene rolüne çıkardık. Onun yerine baban çalıyor, çocuk da yay çekerek çalarmış gibi yapıyor. Ama beceremiyor işte. Yayını müziğe uygun biçimde oynatamıyor bir türlü. O yüzden söz verdim Bay De Tracy'ye. Son temsilde dedim –yarın yani– Oliver Çingene kemancıyı oynamaktan memnun olacaktır."

Bir kurtuluş yolu bulmaya çalıştım.

"Bak anne, aylardır o kör olasıca enstrümanı çalmadım! Ayrıca, ne kadar uğraşırsam uğraşayım yarına kadar bir şey ezberleyemem."

"Bir şey ezberlemeye gerek yok, yavrum."

"Nasıl yok? Ne yapıyor bu sizin Çingene? Nota sehpasıyla partisyonunu yanında mı taşıyor?"

"Oxford'a gitmeden çaldığın Çigan müziği var ya," dedi annem. "Çok sevmiştin hatırlarsan... Üç hafta süreyle, *bütün* gün aynı şeyi çalıyordun. Çingenenin çaldığı parça o işte! Bana kalırsa çok da güzel çalıyordun."

Ağzımı açtım ve kapattım. Babama baktım suçlarcasına, ama o hâlâ fincanını inceliyordu. Anneme de suçlarcasına baktım; ama o da iyice sakinleşmiş, zafer kazanmış bir edayla gülümsüyordu.

Cumartesi sabahı, yani ertesi sabah, boyun eğerek annemle birlikte Belediye Binası'na gittim ister istemez. Batı yönündeki büyük kapılardan geçtik ve üç kişinin bizi beklediğini gördük. Imogen'le Bay Claymore sahnedeki küçük masanın başına oturmuşlardı. Neyse ki tanıştırma töreni yapılmasına fırsat kalmadı, çünkü hızlı adımlarla ilerleyen annemin peşinden giderken keman kutusunun kilidi açıldı,

içindekiler yere döküldü. Onları toplamak bütün zamanımı aldı. Sonunda oradakiler gözlerini bana çevirdiklerinde bir elimde keman, bir elimde yay hazır bekliyordum. Imogen'e baktım. Yüzünü kırıştıran o güzel gülüşüyle selamladı beni, ama bir şey söylemedi. Çünkü buzlu camda gezdirilen tırnağın çıkardığı sese benzeyen sesiyle Bay Claymore konuşuyordu.

"Evet, Evelyn, geldi. O kısa diyaloğu geçsek yeterli olur, değil mi?"

Başlangıçta bu sözlerin de oyunun bir parçası olduğunu düşündüm belli belirsiz, çünkü sol tarafımdan sahneye giren kişi kostümlüydü.

"Bay De Tracy," dedi annem. "Sizi oğlum Oliver'la tanıştırayım. Oliver, bu bay da Evelyn De Tracy."

Bay De Tracy yerlere kadar eğilerek selam verdiyse de konuşmadı. Sahneden bana bakıp gülümsemekle yetindi ve bekledi. Çok uzun ve inceydi. Kareli bir pantolon, neredeyse dizlerine kadar inen bir ceket giyiyordu. Ayrıca bir smokin yakası ve siyah bir boyunbağı takmıştı. Merak etmiştim, o kılıkta birinin Macaristan ya da Ruritania'da ne işi olabilirdi ki. Adamın oyunu sahneye koymayı üstlendikten sonra bir de rol alması büyük incelikti doğrusu.

Gelgelelim Bay Claymore sabırsızlanmaya başlamıştı ki cumartesi sabahı bu halde olması tuhaftı. Çünkü haftalık gazetesi perşembe günü verilirdi baskıya. Annem bana döndü.

"Kemanın akortlu mu, yavrum?"

Orkestrayı seyircilerden ayıran yeşil çuha perdenin önüne geçip bana piyanoyla bir la vermesini istedim. Ben kemanımı akort ederken Bay Claymore da Bay De Tracy'yle konuştu.

"Bu işi bana mı bırakırsın, Evelyn? Yoksa sen mi yapmak istersin?"

O sırada Bay De Tracy'de bir gariplik olduğunu fark ettim. Titriyordu. Uzun yüzünün ifadesi değişmiyor, dudakla-

rını hafifçe araladığı dalgın gülüşü, o sabit gülüş yüzünden hiç silinmiyor, ama uzun gövdesi titriyor; üç dört kere titredikten sonra da duruluyordu. Aynı zamanda bacakları da titriyor, dizleri iki yana gidip geliyordu.

"Sana bıraksam daha iyi olacak, Norman. Başından beri gerçek bir profesyonel gibi çalıştın!"

Bay Claymore gururlandı.

"Senin yükünü hafifletmek için, Evelyn dostum."

"Benim gibi eski profesyonellerin öğrenme isteği hiç bitmez, Norman. Yeteneğin su götürmez."

Bay Claymore hoşnutlukla gülümsedi.

"İtiraf ederim ki zaman zaman benim de aklımdan geçmemiş değildir ama... Neyse, dur bir düşüneyim."

Aşırı konveks yapıdaki çenesini beyaz eline dayayıp düşündü. Bay De Tracy baygın baygın gülümseyerek bana bakıyordu hâlâ. Gözleri kocamandı, eski bilardo toplarına benziyordu; bu toplar farklı bir renkteki küçücük gözbebekleriyle dikkat çekiyordu. Saçının çoğu dökülmüş, tepede kalan bir siyah tutam hafif yana ve arkaya taranmıştı. Gülüşü dostça ve gizemliydi.

Bay Claymore oturduğu yerde doğruldu.

"Evet, tamam. Hopla bakalım, evlat!"

Sahneye çıkıp Imogen'in bir metre uzağında durdum.

Sivrisinek sesi, "Sahne şöyle bir sahne," diye başladı. "Zengin müşterileri görüyorsun, keman çalarak yavaş yavaş sokuluyorsun. Sonunda *şurada* duruyorsun... Ben konuşmaya başlayıncaya kadar istediğin gibi gıygıylarsın. *Sonra* keman sesinin hafiflemesi gerek. Usulca çalacaksın o zaman. Ben altın kesesini fırlatıncaya kadar. Sonra da eğileceksin, *iyice* eğilecek ve geri geri giderek sahneden çıkacaksın. Anlaşıldı mı?"

Imogen portakal rengi kazakla açık yeşil etek giymişti. Pırıl pırıl parlayan nişan yüzüğünün arkasında altın nikâh yüzüğü görülüyordu.

"Ey Tanrım! Bu çocuk beni dinlemiyor ki! Olly, bak çocuğum..."

"Böyle pat diye başlamak kolay değildir," dedi Bay De Tracy yumuşak bir sesle arkamdan. "Sanırım biraz güvensiz. Ben de olsam öyle hissederdim."

"Söylediklerimi duydun mu?"

"Evet, Bay Claymore."

"Norman desen daha iyi olur, değil mi? Nereden gireceğini de bilmesi gerekir. Yardımı olur, değil mi?"

"Smith denen o sersem nereden girdiyse o da aynı yerden girecek elbette."

Bay De Tracy'nin sesi yumuşacık, dupduru bir sesti, o da malının değerini bilirmiş gibi damla damla akıtıyordu sözlerini.

"Belki... *belki* Smith'in sahnenin gerisinden, ortadan girdiğini bilmiyordur."

Bay Claymore alnını yumruklayıp gözlerini yumdu.

"Dün gece salonda değildi o zaman!"

Aşağıdan annemin sesi geldi.

"Dün gece Oxford'dan çok geç döndü. Öğretim üyelerinin mütalaaları falan. Üniversitede büyük başarı göstermiş Oliver. Öyle değil mi, Oliver?"

Bay Claymore yumruğunu masaya dayayarak gözlerini açtı.

"Bana söz verilmişti. Dün gece oyunu izleyecek, *havasına* girecekti!"

Bay De Tracy biraz titreyip duruldu.

"Elimizden geleni yapacağız, Norman, dostum."

"Evet, öyle olacak. Bak şimdi, delikanlı... 'Bense dünyada bundan daha güzel bir yer olamayacağını düşünmeye başlıyorum' dediğimde sen de keman çalmaya başlayacaksın. Anladın mı?"

"Evet, Bay Claymore."

"Sonra, 'Müzik benim söylemediklerimi, söylemeye cüret edemediklerimi söylüyor!' dediğim zaman da kemanın sesi iyice hafifleyecek."

"Olur, Bay Claymore."

Branda bezinden yapılmış dekorların arkasına geçtim. Ancak bezle sahnenin arka duvarı arasında sadece elli santimlik bir aralık vardı. Imogen o güzel sesiyle bir şeyler söylüyordu.

"Tuhaf, cinli perili bir mekân burası. Beni korkutuyor."

"Bense dünyada bundan daha güzel bir yer olamayacağını... Hayır! Bir dakika, Evelyn! Baştan alıyorum. Bense dünyada bundan daha güzel bir yer olamayacağını düşünmeye başlıyorum!"

Sahneye çıkıp çalmaya başladım, ama pek fazla çalamadım çünkü Bay Claymore ayağa kalkmış kollarını sallıyordu.

"Kes! Kes! Kes!"

Bay De Tracy de omzuma sarılmış sağ dirseğimi okşuyordu.

"Norman, dostum. Sanırım bu işi bana bırakmalısın. Ah, sakın yanlış anlama! Sesini ve gücünü bu geceye saklayabilmen için öyle diyorum. Ha?"

Bay Claymore iskemleye yığılarak acı bir kahkaha attı.

"Pekâlâ, Evelyn. Sen öyle diyorsan."

Parmaklarıyla masanın üstünde tempo tutmaya başladı. Sonunda Imogen dayanamayıp kocasının elini tuttu ve ona, duygularını anlıyorum dercesine baktı. Bay De Tracy o dupduru, yumuşak sesiyle sözcükler damlatıyordu kulağıma.

"Sevgili çocuk, kemanı çok güzel çalıyorsun, ama bu sahnede aksayan hiçbir şey olmamalı. Sence de öyle değil mi? Şimdi bak, o heybetli yürüyüşünle girersen, *şurada* geride oturan kralla prensese iki mezür çalmadan 15 santimlik mesafeyi katedip orkestra çukurunun yanına varmış olursun. Öte yandan, heybetli adımlarından bir tekini atıp du-

rayım dersen" –ve konuşurken usulca kolumu okşuyordu durmadan– "o zaman da bir Çingene kemancıdan beklediğimiz kadar alçakgönüllü, boynu bükük ve ezik görünmezsin. Öyle değil mi? Ha?"

"Evet, efendim."

"Sevgili çocuk, Evelyn de bana. Herkes öyle der. Ben de sana Oliver derim. Olur mu? Şimdi şu girişi bir iki kez deneyelim... Bak, şöyle *küçük küçük* adımlar atmalısın. Ayağını, kaldırdığın yere koyacaksın neredeyse. Böyle yürürsen –ister inan, ister inanma– sahne olduğundan çok daha büyük görünecektir seyirciye. Evet, öyle! Evet, çok güzel."

Şimdi o kadar eğilmiştim ki Bay De Tracy'nin dizlerini yakından görebiliyordum. Eklemlerin sağdan sola, soldan sağa böylesine bir rahatlıkla ve hızla gidip gelebilmesine şaştım.

"Oliver! Sevgili çocuk! Söylemene hiç gerek yok! Sen daha önce de sahneye çıkmışsın!"

"Yoo, hayır. Hiç çıkmadım."

"Okul müsamerelerinde de mi çıkmadın?"

"Denediler ama sahnedeki eşyalara çarpmadan dolaşamadığım için sonunda vazgeçtiler."

"Hanımefendi, böyle bir çocuk yetiştirdiğiniz için sizi kutlarım."

Karanlık salondan annemin kahkahası yükseldi.

"Aman, Bay De Tracy! Emin olun..."

"Doğal bir yetenek, muhteşem keman çalması bir yana... Evet, arkadaşlar, hepimiz hazır mıyız?"

Bay Claymore yine alaycı bir tavırla güldü.

"Biz nicedir hazırız, dostum!"

"Pekâlâ, Oliver, girişe hazırlan."

"Bense dünyada bundan daha güzel bir yer olamayacağını düşünmeye başlıyorum!"

Küçücük adımlarla sahnenin ortasına kadar yürüyüp çalmaya başladım. *Pianissimo*'ya geçmek için Bay

Claymore'un, "Benim söyleyemediklerimi" diye başlayan cümlesini bekliyordum ama öyle bir şey söylemedi. Konuşmayı bırakmış, ayağa kalkıp kollarını sallamaya girişmişti. Durdum.

"Olacak şey değil! Hayır, gerçekten olacak şey değil! Tanrım!"

"Ben sizin şey demenizi bekliyordum..."

"Dedim! *Bağıra bağıra* söyledim."

Bu kez Bay Claymore'un omzuna sarıldı Bay De Tracy.

"Norman, dostum... Şimdi sana *sert davranacağım*. Dayanabilirsin değil mi?"

"Tanrım! Ey Tanrım!"

"Sanatçı duyarlığı işte... Sakin ol, dostum. Hadi bakalım, şimdi biraz daha iyisin değil mi?"

"Of Tanrım..."

Uzunca bir sessizlik oldu. Bay De Tracy baş oyuncunun sırtını sıvazlıyordu. Sonunda Bay Claymore yumruğunu alnından çekip gözlerini açtı. Imogen yine yüzünü kırıştıran o güzelim gülüşüyle baktı kocasına. Bay Claymore başını Bay De Tracy'nin omzuna dayadı, sol kolunu tutup sıktı.

"Özür dilerim, Evelyn. Affedersin dostum."

"Zararı yok, dostum. Acaba, diyorum... Biraz ara mı versek, Norman?"

"Hayır, hayır."

"Emin misin?"

"Evet."

Bay Claymore başını arkaya attı, saçını düzeltip masanın başına döndü.

Imogen kocasının elini tuttu yine. Bay De Tracy gülümseyerek bana döndü.

"Sevgili çocuk, ne yapıp edip... alçalmak zorundayız. Nasıl diyeyim?.."

Elini çenesine dayadı. Sarı bilardo toplarının üstündeki benekler salonun karanlığını gözlüyordu.

"Evet, zorunlu..." Elini çenesinden çekti, kaldırıp havada bir yarım daire çizdi, bu arada başparmağıyla işaretparmağının arasındaki görünmeyen bir nesneyi çeviriyordu. "Müziğin alçalması zorunlu."

Masadan sivrisineğin vızıltısı yükseldi.

"Babası kemanına bir zımbırtı takıyordu."

Bay De Tracy kollarını iki yana açtı.

"Tüh, benim aklım neredeydi! Bir susturucu! Evet, bize bir susturucu gerekli!"

"Hayır, olamaz!" Annem karanlık salondan sesleniyordu. "Oliver'ın kemanına susturucu takılamaz. Ömrümde böyle saçma şey duymadım."

"Bakın, hanımefendi..."

"Dur, Norman, dur! Sakin ol. Bu işi bana bırak. Sen gücünü temsile saklamalısın. Sevgili hanımefendi..." Bay De Tracy dalgın dalgın gülümseyerek salona döndü. "Oğlunuzun neden susturucu kullanamayacağını sorabilir miyim?"

Annem şirret bir sesle karşılık verdi.

"Çünkü sahnede olacak. Kemana takılan susturucuyu da herkes görecek."

"Hımm... Haksız da değil, Norman, dostum."

"Fark etmezler, Evelyn, dostum... Kim fark edecek? Herkes kralla prensese bakacak. Kemancının varlığı bile fark edilmez."

"Elbette herkes Oliver'a bakacak, Bay Claymore! Herkes kemanı dinleyecek. İyi yani... Siz, sahnenin ta *gerisinde* çalınan tek bir kemanı bastırabilecek bir sesle konuşamıyorsunuz diye..."

"Tek bir keman!" diye inledi Bay Claymore. "Oğlan bando mızıka kadar gürültü yapıyor!"

"Size keman çalmayı kabul etmek inceliğini gösteren bir delikanlıya... Yoo, hayır, buna *katlanamam*."

"Sakin ol, Norman. Otur şuraya. Siz de oturun, Imogen. Hanımefendi..."

"Bu oyunda müzisyenlere yeterince saygı gösterilmiyor!"

Bay Claymore alnını yumruklayarak masaya yığıldı.

"Yoruldum... Tanrım, nasıl yoruldum!"

Hepimiz sustuk. Utancımdan başımı öne eğince Bay De Tracy'nin dizlerinin nasıl bir hızla açılıp kapandığını görerek adamın yere düşmesinden korktum. Çekingen bir havayla, tereddüt ederek söze karıştım.

"Düşündüm de, bir hile... yapabiliriz..."

Bay De Tracy –dudakları hafif aralık, benekli bilardo toplarıyla gözlerime derin derin bakarak– baygın baygın gülümsüyordu hâlâ.

"Evet? Seni dinliyorum, Oliver..."

"Sadece bir hile. Sadece... bir peni kullanırsam. En iyisi eski bir paradır. Evet, işimizi görür. Köprüye parayı yerleştiririm. Telleri önce biraz gevşetmem gerekir. La telinin üstünden, re telinin altından, sol telinin üstünden geçecek şekilde... İşte böyle. Sonra yeniden akort etmeli tabii. Mi telini pek fazla etkilemez ama bu parçada onu çok kullanmıyorum nasıl olsa. Şimdi bir dakika durun. Yeniden akort etmem gerek."

"Evet, bunu görmezler, Bay Claymore. Umarım artık memnunsunuzdur. Oliver'ın kemanını kimse duymayacaktır artık."

Bay De Tracy hayran hayran bakıyordu bana.

"Bu çocuk dâhi!" dedi. "Kesinlikle!"

"Nasıl yoruldum! Of Tanrım!"

"Evelyn, *bence* Norman'ın biraz dinlenmesi gerekir..."

"Sevgili Imogen... Güzel kızım. Şimdi önemli olan oyun! Norman, dostum, sana yine sert davranacağım. Hadi bir kere daha deneyelim şu sahneyi. Ondan sonra herkes gidip güzel bir içki içebilir. Hazır mısın, Oliver?"

"Bense dünyada bundan daha güzel bir yer olamayacağını düşünmeye başlıyorum!"

Başımı yana çevirip kulağımı tellere iyice yaklaştırınca cılız bir ses duymayı başarabildim. Öbür kulağım da Bay Claymore'un konuşmasını duyabiliyordu. İkimiz de sivrisinek gibi vızıldıyorduk şimdi. Hortlakların keman çalmasını andıran bu olguyu ilginç bulmaya başlamıştım, ama parçanın sonuna gelmeden Bay Claymore cebinden küçük bir kese çıkararak bana doğru fırlattı.

"Havada yakalaman gerekecek, sevgili çocuk." Bay De Tracy her zamanki gibi yumuşacık bir sesle konuşmuştu ama sivrisinek vızıltısının yanında güm güm ötmüştü sözleri. "Havada yakalayamazsan yerlere kadar eğilmen gerekecek."

"Peki efendim," dedim. "Şimdi oldu mu?"

"Çok iyi oldu hem de. Kusursuz!"

Annem salonun gerisinde bir yerden bağırdı. "Ben hiçbir şey duyamadım. Tek bir nota işitmedim!"

Bay Claymore ateş püsküren bakışlarla baktı karanlığa. "Bu sahne romantik bir sahne," diye seslendi. "Neredeyse benim *söylediklerimi* de duymadığınızı ileri süreceksiniz!"

Annem şen bir kahkaha attı.

"Eh, doğrusunu söylemek gerekirse..."

"Evelyn, dostum! Ne düşündüm biliyor musun? Bu çocuktan *yararlanabiliriz*! Büyük düetten önceki sahnede! Hatırladın mı?"

"Elbette dostum. Ama o sahnede Çingene kemancı kullanamayız. Çingenenin sarayda işi ne?"

Onlar geleceğimi kararlaştırırken, ben, kemanımla yayım elimde, sessizce bekledim.

"Çok iyi olurdu! Bu oyun ilk oynandığında o sahnede *en az* on iki saraylı, lordlar ve leydiler vardı."

"Evet fena fikir değil, dostum. Hiç fena fikir değil."

"Nöbetçi olabilir. Kılıcını çekip hazır olda durur. Sonra da selam vererek çıkar."

"Nerde durmasını istersin?"

"Şurada. Hayır, orada. Hayır, sahnenin gerisinde, tam ortada. Pencerenin önünde."

"*Bence* önde, sağda durması daha iyi olur. Bir dakika şuraya geçer misin, sevgili çocuk?"

"Evelyn, dostum, Ivor bu rolü oynadığında, *şöyle* bir el hareketiyle gönderiyordu saraylıları. Ama bizim tek bir nöbetçimiz olduğuna göre bir iki söz etmem gerekir sanırım, değil mi? Ne dersin?"

"Onu sonra düşünürüz, Norman. Bu arada teknik bir sorun çıkıyor karşımıza. Nöbetçi ne giyecek?"

"Zırhlı nöbetçilerden biri olsun," dedi annem. "Miğfer ona çok yakışacaktır."

"Ona hiç kuşkum yok, hanımefendi. Ama ne yazık ki o üniformaların beşini de korodakiler kullanıyorlar. Bu sahne oynanırken de, koro leydilerle birlikte merdivenlere dizilecek ve son sahneyi bekleyecek."

Bay De Tracy yine kollarını iki yana açtı, başını yana eğdi, ayrı ayrı hepimizin yüzüne bakıp çaresizlikle gülümsedi. Hafifçe omuz silkti.

"Yapılacak bir şey yok."

Rahat bir soluk alacakken annemin yerinden kalkıp hızlı adımlarla sahneye yaklaştığını duydum.

"Durun Bay De Tracy... Herhalde bir şeyler bulabiliriz."

"Bak anne..."

"Ah, hanımefendi, *keşke*..."

Bay Claymore alnına bir şaplak indirdi.

"Buldum! Bir dakika."

"Evet, Norman, dostum?"

"Bende bir kostüm vardı... Gazetede çıkan resmimi de göstermiştim sana."

"Evet, dostum, göstermiştin."

Imogen birden canlandı. "Barchester Festivali'nde sahneye koyduğumuz oyun. *Bin Yıllık Tarihimiz*. Norman'a çok yakışmıştı o kılık."

"Gördün mü? Oliver'a benim kostümümü giydiririz. Kralın muhafızı olur!"

"O ceketle çorap bir saray muhafızı için çok uygun, ama bir de şapka gerekli. Şapkayı unutma dostum."

"Bende öyle bir şapka var," diye atıldı annem. "Geniş kenarlı, siyah eski bir şapka."

"Yapma anne, bence..."

"Sen bir dakika sus Oliver. Öğleden sonra elime alırsam üstüne bir kurdele geçirir, bir de kokart takarım."

"Mükemmel. Gerçekten mükemmel!"

Bay Claymore masanın üstünde parmaklarıyla tempo tutmaya başlamıştı yine.

"Kostüm bölümündeki arkadaşa haber vermemiz gerekir mi acaba?"

"Bir de renk sorunu var, dostum. Kralın muhafız kıtasındakiler kırmızı-siyah üniforma giymezler mi?"

Bay Claymore güldü.

"Unutma ki Macar sarayındayız, değil mi? Macar kralının muhafızlarının İngiliz muhafızlarla aynı renk giysiler giymesini bekleyemezsin!"

"Sen de her şeyi düşünüyorsun, Norman. Ama sorun yine çözülmedi. Muhafıza bir baltalı kargı vermemiz gerekir. Essex temsilde bir baltalı kargı taşımıyordu, değil mi?"

"Elbette taşımıyordu, Evelyn," diye vızıldadı Bay Claymore. "Alay mı ediyorsun benimle! Benim bir kılıcım, atım ve bir sürü uşağım vardı!"

Bay De Tracy ona dalgın dalgın gülümsedi.

"Uşaklarımdan yedisi itaatkâr bir..."

"Dahası da var. Ama mesele şu ki bir baltalı kargımız yok."

Dikkat çekmeden sahneden inmeye çalıştım.

"Olly! Dur bir dakika, çocuğum. Henry Williams'ı bulalım. O tam aradığımız adam. Eve giderken ben uğrarım. Henry bize bir baltalı kargı yapar çabucak."

Annem yeşil çuha perdenin gerisinden seslendi. "*Yanılmıyorsam*, *yanılmıyorsam* tabii, kral muhafızlarının ayakkabılarında toka gibi bir şey olacaktı."

"Siz bir yerden bir resim bulursunuz, hanımefendi. Buna hiç kuşkum yok."

"Aaa tabii," dedi annem heyecanla gülerek. "Tabii bulurum. Oliver'ın Çocuk Ansiklopedisi'nde bile olacaktı!"

"Anne! Tanrım..."

"Tamam," diye vızıldadı Bay Claymore. "Sen kostümü öğleden sonra bizim evden alabilirsin, Oliver. Baltalı kargıyı da Henry hazırlar hazırlamaz ondan alırsın. Şimdi bu son sahneyi bir prova edelim bakalım."

Salona inerek kemanımı, yayımı ve bir penilik madeni paramı bıraktım. Anneme haşin ya da pis pis bakmaya çalıştım, ama içerisi karanlık olduğundan hiç fark etmedi. Döndüğümde Imogen'le Bay Claymore sahnenin ortasında karşı karşıya durmuş, birbirlerini bir duvarın üstünden gözlermiş gibi, başlarını da havaya kaldırmışlardı. Bay De Tracy elindeki uzun saplı süpürgeyi inceliyordu. Bana uzattı süpürgeyi.

"Kargını al, çocuğum. Sağda, sahnenin önünde duracaksın. Oradan bir yere gitme."

"Bana bir replik bul, Evelyn, dostum. Muhafızı savmak için bir şey söylemem gerekir. Bir şey düşünsene!"

"Sen de Ivor gibi elini sallasan yetmez mi?"

"Tamam, buldum sanırım Evelyn. Şu nasıl? 'Ama durun, Kral Hazretleri, henüz yalnız değiliz...' " Bana dönerek elini suratıma uzattı. "Bizi yalnız bırak!"

"Harika dostum! Çok dramatik. Ivor kendisi gelse bundan iyi replik yazamazdı!"

"O zaman bizi selamlaması gerekecek tabii."

"Baltalı kargıyla nasıl selam verilir acaba?"

"Öne eğip sivri ucunu yere değdirsin. Bir dene, küçük Olly! Dur çocuğum, dikkat et! Tanrım! Gözümü çıkaracaktın neredeyse!"

Dizlerinin titremesi geçince, "*Sanırım* sivri ucunu yere değdirmekten vazgeçmeliyiz," dedi Bay De Tracy. "Yan döndü mü sahnenin ortasına kadar uzanıyor mızrak. Belki... İzin ver, Oliver, çocuğum. *Şöyle* dur; sonra kral o görkemli yürüyüşüyle sana doğru gelip konuştuğunda, *şöyle* dur ve *şunu* yap. Anlaşıldı mı? Sonra da dönüp, *şuradan* çıkarsın. Biz de o heybetli yürüyüşünü bir kez daha görmüş oluruz. Bir dene bakalım."

"Bizi yalnız bırak, oğlum."

"Ah, hiç olur mu!" Annem şen bir kahkaha attı yine. "'Oğlum' der mi hiç? Kral, saray muhafızına 'oğlum' der mi?"

"Siz ne demesini isterdiniz? Rütbesini söylesin mi? Nasıl bir rütbeyi uygun bulursunuz, hanımefendi?"

"General olabilir." Annem hâlâ gülüyordu. "Kulağa hoş gelmez mi?"

"Bacak kadar çocuğa general demem ben!"

"Haklısın dostum. General olmak için biraz genç gerçekten. Oliver, sence rütben ne olabilir çocuğum? Kendini ne gibi hissediyorsun?"

"Bilmem. Bana kalsa..."

"Ben 'çavuş' derim. Çavuşa razı mısınız, hanımefendi? Siz hoşnut olun da!"

"Beni hiç düşünmeyin, Bay Claymore. Bu oyunda ben yalnızca müzikle ilgileniyorum. Ama sorduğunuza göre söyleyeyim! Bence 'Albay' rütbesi daha uygun."

"Albay! Hah! *Şu* oğlanın albaya benzer yanı var mı?"

"Ağır ol, Norman, dostum."

"Albay!"

"Binbaşıya ne dersin peki? Oliver, sen kendini binbaşı gibi hissettiğini söyleyebilir misin?"

"Binbaşı çok uygun. Oliver, sence de öyle değil mi, yavrum?"

Bay Claymore üç adımda sahnenin önüne geldi. Sıkılı yumrukları iki yanında, yüzü beyaz ve terliydi. Her yanı seğiriyordu sanki.

"Hanımefendi," diye vızıldadı. "Az önce, yalnızca müzikle ilgilendiğinizi söylemiştiniz bize. Öyleyse lütfen ilgi alanınızın dışına çıkmayın."

Annem çınlayan bir kahkaha attı.

"Ben nota *okumasını* biliyorum hiç değilse. Bazı kimseler gibi, ezgiyi dinleye dinleye öğrenmek zorunda kalmıyorum."

Sahneye çöken sessizlik korkunçtu. Bay Claymore topuklarının üstünde bir dönüş yaparak ağır adımlarla sahnenin gerisine çekildi, köşede, burnuyla boyanmış yüzey arasında on beş santim kalınca durdu. Ben de süpürgeme bakarak sıkkın sıkkın duruyordum. Imogen oturuyordu hâlâ. Yüzünde donup kalan gülüşü bir muammayı haber verir gibiydi. Sessizlik uzadıkça uzadı.

Annem birden piyanoya gidip kapağını tuşların üstüne gümleterek indirdi. Sonra da notaları toplamaya koyuldu. O loş ışıkta bile, onun da Bay Claymore gibi titrediğini gördüm.

"Hadi yürü, Oliver!"

"Nereye?"

"Nereye olacak? Eve! Hayvanat bahçesine gidecek değiliz ya!"

Bay De Tracy sahnenin ortasına yürüdü. Sonsuz, sınırsız anlayış ve sevgi ifade eden bir gülüş ve bir kol hareketiyle, annemin titreyen broşundan başlayıp Bay Claymore'un kıvırcık saçlarına varıncaya kadar, herkesi, hepimizi kucaklayıp bağrına bastı. Gelgelelim onun bir şey söylemesine fırsat kalmadan Bay Claymore önünde durduğu boyalı dekorlara vızıldamaya başladı.

"Bir daha mı! Asla! Yoo, hayır, asla! Bundan böyle, asla!"

Annem piyanonun kapağını bir kez daha gümletti.

"Emin olun duygularınızı paylaşıyorum, Bay Claymore. Bir daha mı, asla! Hadi, Oliver!"

Bay De Tracy sevecen bir gülüşle başını salladı.

"Sanatçı bunlar! Gerçek birer sanatçı! Hepsi tepeden tırnağa sanatçı! Sanatçı kaprisi yapıyorlar. Hadi kızlar, hadi çocuklar... Imogen, tatlı kızım... Olur böyle şeyler. Duygusal insanlar, sinirler gerilmiş... Bir atışma sadece! Üstünde durmaya değmez. Hadi bakalım, hadi..."

Annem piyanoya iki eliyle yapışmış yan gözle sahneye bakıyordu.

Bay Claymore hâlâ vızıldıyordu.

"Bir daha mı! Aaa yoo! Yoo asla!"

"Bak anne... Gel şu işi bitirelim..."

"Imogen, sevgili hanımefendi..."

"Benim karnım acıktı, Norman. *Lütfen* şekerim!"

"Tepeden tırnağa sanatçı."

Uzunca bir sessizlik daha oldu. Derken annem birden güldü, daha ölçülü bir gülüştü bu, sonra yine sustu ve gözlerini piyanoya dikerek bekledi.

"Uzatma anne. Ne önemi var? İsterse 'teyze' diye seslensin bana!"

Bay De Tracy duvarlardan yankılanan bir kahkaha attı. Bizi de onunla birlikte gülmeye çağırdığını anlatmak için kollarını iki yana açmıştı.

"Şimdi hepinize *zorbalık* edeceğim ama! Söyleyin bakalım! Bu oyunu kim sahneye koyuyor? Ha? Hanımefendi? Oliver? Imogen, tatlım? Norman, sabır küpü dostum! *Bütün yükü* o geniş omuzlarında taşıyamazsın biliyorsun!"

Bu kez sessizlik biraz daha kısa sürdü. Bay Claymore yüzünü yan çevirip boğuk bir sesle konuştu.

" 'Yüzbaşı.' 'Yüzbaşı' diyebilirim. 'Bizi yalnız bırak, yüzbaşı.' Öyle diyebilirim."

Bay De Tracy sararmış bilardo toplarını salona doğru çevirerek gülümsedi.

"Evet, ne diyorsunuz?"

"İşin orası beni zaten ilgilendirmez, Bay De Tracy. *Ben* yalnızca müzikle ilgilenirim. Siz kendi aranızda karar verin. Bundan sonra da ağzımı açmam."

Bay Claymore yine olduğu yerde dönmüş, yumruklarını sıkarak ağzını açmıştı, ama konuşmadı. Ağzını kapatıp öylece durdu. Bay De Tracy tatlı, uzlaştırıcı gülüşüyle gülümsüyordu hâlâ.

"Tamam. Çok güzel. Anlaştık öyleyse. Ve şimdi... gidip birer içki içebiliriz. Norman? Oliver? Hanımlar?"

"Çok teşekkür ederim, Bay De Tracy. Ne var ki ben Öyle Yerler'den hiç hoşlanmam."

Süpürgemi kapının arkasına bırakmaya hazırlanıyordum. Bir yerde oturup bir bardak bira içmek iyi olacak diye düşünürken annemin kesin, kararlı bir sesle eklediğini işittim.

"...hele oğlum hiç, ama hiç hoşlanmaz!"

*

O gün öğleden sonra Çingene kostümünü de aldım, saray muhafızı üniformasını da. Eve götürüp üstümde denedim. İkisi de biraz küçük geldi. Gerçi Bay Claymore aşağı yukarı benim boyumdaydı, ama göğsü benimkinden dar, beliyse daha kalındı. Annem pantolonun belini biraz daraltınca neredeyse üzerime oturdu. Çingene kılığıysa benim yarı boyumda olan birine göre dikilmişti. Ve benden çok daha zayıf birine göre. Bu yüzden, mor saten yelek koltuklarımda kalıp, önümde kavuşmuyordu. Kostümün bana tıpatıp uyan tek parçası gerektiğinde genişletilebilen kırmızı örgü külahtı. Onun çevresine de camdan yapılmış yaldızlı boncuklar dikildiğinden başımı eğdikçe şıngır şıngır ötüyordum. Boncukların şıngırtısı Bay Claymore'un konuşmasını da benim kemanın kısılan sesini de bastıracak diye düşündüm acı acı. Gelgelelim annem boncukların bana pek yakıştığını söyledi. Kostümleri giyip çıkardıktan sonra baltalı kargımı almak için Henry'nin tamirhanesine gittim. Henry işinin başındaydı. Sırtında takım elbise, büroda çalışıyordu.

"Merhaba Henry. Benim baltalı kargı hazır mı?"

Masasından kalktı.

"Hoş geldiniz, Bay Oliver. Bugün cumartesi biliyorsunuz. Eh, hepimiz de işsiz zenginlerden olamayız ki!"

"Yaa..."

"Bir bakalım..."

Çeşitli anahtarların asılı durduğu panodan bir anahtar seçti. Beton döşeli avluyu geçti. Ana binadaki küçük bir hangarın kapısını açtı. İki tahta takozun desteklediği baltalı kargım bir bankın üzerinde duruyordu.

"Ah *dyma vi*!" dedi Henry. "Korkunç görünen bir alet bu! Ne için kullanacaksınız?"

"Bay Claymore'u selamlamak için."

Henry bir şey demedi. Yan yana durup kargıyı inceledik. Sivri uçlu bıçak demirden yapılmış ve yaldızlanmıştı. Onun altında püsküller vardı. Daha aşağıdaki tahta sap da kırmızı boyayla boyanmıştı. Elimi uzattım.

"Dokunmayın!" dedi Henry. "Kurumamıştır daha. Oyun kaçta başlıyor? Yedi buçuk muydu?"

"Ne yapacağız? Sen o saate kadar açık kalmazsın sanırım."

"Sadece benzin pompasını kilit altına alıyorum. Kargınızı açıkta bir yere bırakırım, siz kendiniz alabilirsiniz. Takozlardan birini siz tutun, birini de ben tutayım..."

Büyük bir dikkatle bir dizi hareket yaparak mızrağı dışarı çıkardık ve Bayan Dawlish'in iki kapılı küçük arabasının durduğu açık bölmeye bıraktık.

"Evet, bu kadar," dedi Henry. "Son dakikada almaya çalışın, Bay Oliver."

"Ancak on sularında gerekecek sanırım. En erken dokuz buçukta. Son sahnede kullanılıyor."

"Eh, o saatte kurumuş olabilir. Söz veremem yine de! Ama kurumuş olabilir. Pantolonunuza boya mı sürülmüş?"

"Hayır, sanmıyorum."

"Vay vay! Üstünüzdeki Oxford pantolonu denen şeylerden değil mi, Bay Oliver?"

"Evet. Bol paça."

"Pabuçların tozunu silmek derdinden kurtuldunuz demektir. Bu modaların bazıları insanın işini epey kolaylaştırıyor canım. Pekâlâ, Bay Oliver... Unutmayın, kargıyı ne kadar geç alırsanız o kadar iyi."

"Teşekkürler."

Eve döndüm. Annem şapkamı hazırlamaya uğraşıyordu. Bastırmaya çalıştığı sevinçli bir heyecan içindeydi hâlâ. Bay Claymore'la takışmak keyfini kaçıracağına artırmıştı sanki.

"Gel yavrum, şunu bir dene bakayım."

Şapkayı başıma geçirdim. Tepemde krep gibi durdu.

"Başının büyüklüğü babana çekmiş," diye söylendi annem keyifle. "İçindeki şeridi çıkarmak gerekecek."

"Ben nerede soyunup giyineceğim?"

"Burada tabii. Başka nerede olacaktı?"

"Ben sanıyordum ki..."

"Belediye Binası'na yakın oturmamız büyük şans. Smith'lerin oğlu *uzun* bir yol tepiyordu zavallı. Sırılsıklam geliyordu oyuna! Wertwhistle'lar bayan oyuncuların giyinip soyunmaları için bekleme odalarını verdiler. Geçen haftaya kadar Belediye Binası'nın salonunu kullanabileceğimizi umuyorduk ama... Yağmur yeniden başlamasa bari! Doğru dürüst bir tiyatro salonumuzun olmayışı çok yazık!"

"Bu kılıkta *sokağa* mı çıkacağım yani?"

"Aman Oliver, büyütme işte."

"Çingene kılığında. Sonra da saray muhafızı üniformasıyla."

"Şu şapkayı bir kere daha dene bakayım. Bastırma... İçindeki şeridi çıkardım. Tüh! Olmayacak. Arka dikişi sökmek gerek. Saçını kestirebilir misin?"

"Hayır, kestiremem."

"Neden güçlük çıkarıyorsun bilmem. Haa, aklıma gelmişken... Kasap boynuna takman için beyaz yağlı kâğıttan muhteşem bir fırfır yaptı sana. Bay Danford çok nazik."

"O kılıkta sokakta gezemem."

"Evimin iki erkeği hep terslik çıkarırlar zaten. Baban da... Neyse şimdi bırakalım. Bay Harvey'yi düşünsene bir kere. Ta Bumstead Piskoposluğu'ndan buraya geliyor. Hem o koca kontrbası o küçücük arabasına yükleyerek. Adam yarın sabah kilisede vaaz verecek bir de. Ayıp, Oliver, kendinden utan! Bay Harvey gençken üç tekerlekli bir bisikletle taşırdı kontrbasını. Ormandan çıkıp yokuş aşağı gelişini izlerken soluğum kesilirdi bazen. Eski Köprü'yü aştığını görünce de rahat bir soluk alırdım. Yine de, *ne zaman* Stilbourne'da müzikli bir gösteri tasarladık desek mutlaka bisikletine atlayıp ormanın içinden çıkar gelir. Gerçi saman arabası üstüne devrildikten sonra bir iki yıl aramıza *katılmadı* ama. Yaşlı Sparrow hep sarhoş gezerdi zaten. Oğlunun hemen yabayı kapıp samanları kaldırmaya başlamış olması *büyük* şans, kontrbası görünce de samanın altına gömülen kişinin kimliğini anlamış tabii."

"Bak, anne..."

"Ne yazık ki bu dikişi tepeye kadar sökmek gerekecek. Bu kafanın içi hep beyinle doludur umarım, yavrum. Bazı insanların başlarına böyle şeyler *geliyor* işte. Sen de biraz öylesindir ya! Piyanonun içine düştüğün günü hatırlıyor musun? Artık yaşlandı gerçi. Açıkça söylemek gerekirse kulağı da pek duymuyor artık. Yazık doğrusu. Perşembe akşamı nota sehpasındaki notaları birbirine karıştırmış. Yanlış bir parça çaldı. Neyse ki bizim çaldığımız parça da vals temposundaydı, onunki de..."

"Müzikallerde hemen bütün parçalar vals temposunda..."

"O yüzden pek fark edilmedi. Bir 'um pam pam'la ikinci bir 'um pam pam' arasında pek fark yok çünkü. Oysa biz

dört numarayı çalarken o yedi numarayı çalıyordu ve yedi numara dörtten daha uzun. Herkes bitirdi, bu hâlâ 'um pam pam'larda. Tahmin edebileceğin gibi, seyirciler kasıtlı olarak öyle yaptığımızı sandılar tabii. O yüzden de Bay Claymore şarkısını bitirdikten sonra alkış alamadı. Ne kızdı ama!"

"Evet, tahmin edebiliyorum."

"Sen Bay Claymore'a aldırma, Oliver! Oyunu sahneye koyan Bay De Tracy. O ne derse onu yap."

"Bay De Tracy'nin rolü nedir?"

"O oynamıyor ki!"

"Öyleyse niye o kılıkta geziyor?"

"Profesyonel o! Londralı. Oxford'da bir dönem geçirmen zevklerini tam olarak inceltmemiş, değil mi?"

"Şapka bitti mi, anne?"

"Biraz sabret, yavrum!"

"Eee sıkıldım ama!"

"Sen de Bay Claymore'a benzeme. Kapıdan çıkarken ne dediğini duydun mu?" Bay Claymore'u taklit ederek burnunu havaya kaldırınca gözlük camları parıldadı. "Evelyn, dostum, bütün öğleden sonrayı dinlenerek geçireceğim! Hah!" Yine gözlük camlarını parıldatarak şapkanın üstünden bana baktı. "Ama... Bak bilmiş ol, Bay De Tracy çok akıllı, çok sezgili bir adam. Onun ne mal olduğunu çoktan anladı! Onu... daha doğrusu o aileyi hizaya getirmek için tutulacak tek bir yol olduğunu biliyor, ha bire pohpohluyor. Nasıl pohpohluyordu fark ettin mi?"

"Evet."

"Onun gözünde bizler acemi amatörlerden başka bir şey değiliz tabii. Yine de hiç surat asmıyor, herkese nazik davranıyor... En çok da orkestranın değerini biliyor. Gazeteciye söylediğini kulağımla duydum. Yazınızda orkestraya ayrı bir yer ayırmalısınız, dedi. Bizim gibi çalan bir topluluğa ilk kez rastlamış. Ama dümende Claymore olduğuna göre gazetede çıkacak yazının nasıl olacağını da tahmin edebilirsin. Her

zamanki gibi, '...yönetimindeki orkestra da üstüne düşeni yaptı,' diyecektir. Bu kez adımızı doğru bassalar bari!"

"Şimdi oldu galiba, değil mi?"

"Arkaya bir parça lastik diksem iyi olacak. Büsbütün sökülmesin. Şapkanın başından düşmesini istemezsin, değil mi? Doğrusunu söylemek gerekirse, ben Claymore denen o adama yakınmak için bir neden yaratmamaya *kararlıyım*. O kavga etmek istese de ben katılmayacağım! Tek başına kavga edebilirse etsin. Ayrıca Bay De Tracy'nin bizlerden iyi bir izlenimle ayrılmasını isterim."

"O adamın dizleri biraz tuhaf değil mi?"

"Dizleri mi? Haa, anladım! Ben küçük bir kızken 'süvari dizi' derdik öylelerine. Lord Cromer binicilik enstitüsünü açtığında sen çok küçüktün. Herhalde hatırlamazsın. Bay De Tracy süvari alayında mıydı acaba?"

"Pek sanmam."

"Eminim süvari olarak pek seçkin görünürdü."

Neşeyle sıçrayıp kalktı ve şapkamı kendi başında prova etti. Ardından ben denedim.

"Arkası pek sağlam oturmuyor, anne. Yukarı kayacak gibi."

"Üff! Ne yapsak? Bir elinle tepeden bastırabilir misin?"

"O an..."

"Oliver!"

"O adı batasıca mızrakla selam vermek zorundayım!"

"Pekâlâ, bir şapka lastiği dikerim, çenenin altından geçirirsin. Çocukken bahriyeli şapkanı da öyle takardın. Ne yakışırdı o şapka sana! Şeridinde HMS Lion* yazardı. Weymouth'a yaz tatiline gittiğimizde sokaktaki denizcilere sokulup, 'Ben de bahriyeliyim!' demiştin."

"Of annee!"

"Çaydanlığın altını yakar mısın, Oliver? Bu akşam kahvaltı gibi bir şeyler yiyelim diyorum. Oyundan sonra acıka-

* Kraliyet Donanması'nın bir kruvazörü. (e.n)

cak olursanız mutfakta bir şeyler atıştırırsınız. Gerçi oyundan sonra kahveyle pasta da ikram edecekler, ama kimse bir şey yiyemiyor orada! Herkes fazlasıyla heyecanlı olacak. Tamamdır, yavrum! Kemanını al da biraz çalış."

"Çalışmama gerek yok."

"Oliver! Bay Claymore'un yakınabileceği bir şey olmasın demiştik hani?"

"Peki, peki!"

"O parayı da çıkar oradan!"

"Bay Claymore..."

"Oyunda demiyorum, şapşal!" dedi annem yine gülerek. "Şimdilik diyorum. Parayı tellerin altında bırakmamalıydın. Kemanına zarar verir belki."

"Bırakmadım ki!"

"Keman kutusuna koy en iyisi."

"Cebime koyarım."

"Bir yerinde bulunsun da nerede olursa olsun! Çingene kostümünün bir yerinde yani."

"Ben Henry'nin tamirhanesine gideceğim. Bakalım mızrağın boyası kurudu mu?"

"Gecikme ama!"

Gidip kargımı yokladım. Boyada hafif bir yapışkanlık vardı hâlâ ve olduğu yerde bıraktım. Henry –Henry olduğundan– henüz bürosundan ayrılmamıştı. Yanına giderek durumu anlattım ama bir çare düşünemedi. Henry'yi her aksaklığı giderebilen biri olarak düşünmeye alıştığımdan biraz şaşırdım. Ağır adımlarla eve döndüm. Annem lastikli şapkamla çayımı hazırlamıştı. Babam da oradaydı. Sıkkın bir havayla çörek yiyordu. Annem hiçbir şey yemiyordu ama çenesi de durmuyordu. Hayat doluydu, yürümüyor, havada uçuyordu.

Babamı kendime çok yakın buldum birden.

"Eee, baba," dedim, "işler nasıl gidiyor?"

Kafasını yavaş yavaş döndürdü, ağırbaşlı bir havayla yüzüme baktı. Sonra yine çöreğine eğildi.

"Çocuğa *karşılık* ver bari!"

"Bach," dedi babam. "Handel. Ben müzik diye ona derim!"

"*Kupa Papazı*'nın da çok güzel bölümleri var," diye karşı çıktı annem. "O kadarını sen kendin de kabul ettin!"

Babam yüzünde düşünceli bir ifadeyle baktı.

"Etmişimdir. İlk duyduğumda etmişimdir."

Ben Çingene kılığına girerken annem başımda durdu, makyajımı yaparken de öğüt verdi. Bıyığı yapıştırmak epey güç oldu. Sonra o ikisi orkestradaki yerlerini almak üzere evden çıktılar. Belediye Binası'nın çevresindeki sokaklar görülmeye değerdi. Kabarık, en olmayacak krinolinli eteklerle dolaşan kadınlar, başlarına miğferler, tüyler takmış muhafızlar, bir iki köy delikanlısı, saray muhafızları meydanın bir yanından öbürüne koşuyor, Belediye Binası'nın arkasındaki merdivenlerin altına sığınıyorlardı. Onları görünce kendi kılığımın pek fazla göze batmayacağını düşündüm ve keman kutusunu kolumun altına kıstırıp meydana çıktım. Gelgelelim merdivenin başına yaklaşınca yukarı çıkmanın kolay olmadığını gördüm. Basamaklar miğferler ve krinolinlerle doluydu. Seyircilerin henüz gelmiş olamayacağını düşünerek yapının ön kapısını, caddeye bakan ana kapıyı denemeye karar verdim. Belediye Binası'nın altındaki çarşıdan geçip anacaddeye baktım. Bakar bakmaz da yüreğim önce tokalı ayakkabılarımın hizasına indi, sonra da ağzıma geldi.

Belediye Binası'nın ana kapısında upuzun bir kuyruk vardı. Gösteriyi birilerinin izleyeceğini biliyordum ama soyut bir bilgiydi bu. Oysa şimdi gördüklerim somut, kanlı canlı kişilerdi. Hepsini de tanıyordum ve içten içe verdiğim bir kararın gücüyle, günlük hayatta bile, sokakta rastladığımda, yanlarından geçerken yüzümün kızarmaması, ayaklarımın birbirine dolanmaması için hareketlerime çok dikkat ederdim. Genelde, en kötü olasılıkla "göze batmayan" biri, en iyimser günlerimde de "görünmez adam" olduğumu

umar, zaman zaman buna inanmayı başarırdım. Şimdiyse kuyruk olup bekleyen bu gerçek insanların karşısında –kuramsal olarak değil, gerçekten– gösteri yapacak, kısık sesli kemanımla kulaklarını tırmalayacaktım. Durumun dehşeti kafama dank edince kollarım bile titremeye başlamıştı. Belediye Binası'nın gölgesine, sütunların geçici korumasına sığındım. Kuyruk sessizce ilerleyerek içeri giriyordu. Yukarıdan, Başçavuş O'Donovan'ın trombonunun sesi geldi birden. Uvertür çalınıyor, oyun başlıyordu. Arka merdivene koştum ama basamaklar hâlâ doluydu. Bir de yeni sorun çıkmıştı karşıma. Keman kutusunu nereye bırakabileceğimi bilmiyordum. Koşa koşa eve gittim. Oturma odası gözüme çok sakin ve çekici göründü, kutuyu oraya bıraktım. Bir elimde keman, bir elimde yay, Belediye Binası'na döndüm. Uvertürün sonuna geldiklerini fark edince merdivenden yukarı çıkmaya çalıştım. Basamaklar bana ve kemanıma hiç saygı duymayan hırslı, sinirli insanlarla doluydu. Birinci sahanlığa kendi çabamla ulaştım. İkincisine sahneye çıkma sıraları gelen bir grup oyuncuyla birlikte sürüklendim, o sürüklenişle kendimi sahnenin hemen arkasında buldum. Parayı tellerin arasına yerleştirmediğimi ancak orada hatırlayıp yeniden aşağı inmeye çalıştım. Bu girişim öfkeli fısıltılarla sürdürülen tartışmalara yol açtı, bütün tartışmalarda yenik düştüm. Kaba güce başvursam kendime rahatça yol açabilirdim ama karşıma çıkanların bazıları incecik kızlardı. Ayrıca da kemanım kucağımdaydı. Aklımı başıma toplayarak zekâmı kullandım. Karşıma çıkıp suratıma tıslayan her makyajlı yüze bir penilik bir para aradığımı bildirdim. O kişide bir peni bulunur muydu acaba? Anlaşıldığına göre bütün bu kalabalık içinde tek bir penisi olan yoktu. Dahası, kimileri açıkça yüzüme gülecek kadar duygusuz davrandılar. O kargaşada bıyığım da düştü. Kalabalık, yere eğilip bıyığı aramama olanak vermiyordu. Son umudum da –seyircilerin beni tanımayacakları umudu– yıkılmıştı. Pes edip kadere

boyun eğdim ve Bay Claymore'un repliğini beklemek üzere sahnenin arkasında durdum. Sessiz bir baskı hissediliyordu orada; merdivende bekleyen oyuncuların değil, göremediğim seyircilerin yaptıkları baskı. Titremeye başladım. Keman tutan ellerim buz kesti, o sabah provada söylenenlerin hepsini unuttum.

"Bense dünyada bundan daha güzel bir yer olamayacağını düşünmeye başlıyorum!"

Boyalı fonun arkasından büyük bir adım atıp sahnede durdum. Sahne ışıkları gözlerimi kör etmişti.

Parlak ışıkların karşısında göz kırparak dururken seyircilerden önce biri, ardından ikincisi, sonra da en az yarısı el çırpmaya başladı. Bu alkışın içinde şaşkınlık ve huşu belirten bir tezahürat da vardı. Beni tanıdıkları, eczacının oğlu olduğumu bildikleri anlaşılıyordu. Benden hoşnut oldukları da anlaşılıyordu. Yıldırım hızıyla sokaktaki yüzlerin beni fark ettiğini, davranışlarımı onayladığını ya da en azından bağışladığını anladım. Korku, daha doğrusu panik yok oldu, onun yerini bir güven duygusu aldı. Tepeden tırnağa müzisyen, keman konusunda diploması olmasa da diplomalılar kadar iyi çalan biri olarak yayı çektim. Parmaklarım ısınmış ve canlanmıştı, kolum gevşek ve esnekti. Hiç kuşkum yoktu artık. Bayan Underhill'in sesi gibi çınlatıyordum salonu. Parça sona erince –birlikte çalınan son üç olağanüstü notanın etkileyici biçimde yankılanacağını baştan biliyordum– seyirciler saniye geçmeden alkışa başladılar ve çılgınca alkışladılar. Yeni edindiğim güven duygusu da yarı yolda bırakmadı beni. Işıklara alışmıştım. Piyanoda oturan annemin başını sallayarak güldüğünü, el çırptığını görebiliyordum. Büyük bir ağırbaşlılıkla selam verdim. Doğrulurken burnumun dibinden bir para kesesi uçtu ve gidip sahnenin arka duvarına çarptı. Tekrar eğilerek selam verdim ve geri geri giderek sahneden çıktım. Seyirciler oturdukları yerde tepinmeye başlamışlardı.

"Bis! Bis!"

Yeniden sahneye çıkmanın aşırılığa kaçmak olacağını anlayacak kadar alçakgönüllüydüm. Ne de olsa bu sahne Bay Claymore'un sahnesiydi. Onu kötü duruma düşürmek istemezdim. Terim soğuyordu. Basamakları dolduranların arasından geçerken herkese incelikle gülümsedim. Ne de olsa üstün ve önemli bir kişiydim artık. Saray muhafızı rolüne çıkmama çok vardı daha. Az önce aldığım alkıştan sonra o rol pek sönük kalacaktı zaten. Neyse ki ne kadar kolay olacağını düşünerek avunuyordum. Rol yapmak yok, keman çalmak yok. Kostümü giyip pencerenin önünde durdum mu tamam. Sokağa çıkınca havanın şaşılacak kadar ılık olduğunu fark ettim. Her şeyin normal olmasının ve kazandığım zaferin tadını çıkararak bir süre orada oyalandım.

Bay De Tracy de bir iki metre ötedeki bir sütuna yaslanmış duruyordu. Hâlâ tatlı tatlı gülümsüyordu.

"Nereye böyle çocuğum?"

"Üzerimi değiştirmem gerek. Siz salonda değil miydiniz, efendim?"

"*Burada* durursam... kendimi tam olarak müziğe verebilirim diye düşündüm. Herhangi bir aksaklık çıktı mı?"

"İyi ki sordunuz... Para kesesini havada yakalayamadım. Haa, bıyığım da düştü."

Bay De Tracy tatlı bir koku yayan soluğunu yüzüme üfleyerek gülümsedi.

"Çok hoş doğrusu!"

Ceplerini yokladı, çıkardığı şişeyi ışığa tutup baktı. Boş olduğunu görünce cebine yerleştirdi yine.

"Seninle ikimiz bir kaçamak yapsak diyorum. Gidip bir kadeh içki içsek... Ne dersin, Oliver?"

"Benim üstümde tiyatro kostümü var!"

"Benim de öyle. Sana sevgili çocuk demek saçmalığını bırakabilir miyim?"

"Kemanımı duydunuz mu?"

"Duymaz olur muyum! Yanılmıyorsam yanına bir peni almayı unutmuşsun."

"Çok üzgünüm!"

Dizleri titredi.

"Kahrolasıca rakibinin hoşuna gitmemiştir herhalde."

"Kim dediniz?"

"Yakışıklı jönümüzü söylüyorum."

Yutkunarak yüzüne baktım. Gülümseyerek karşılık verdi ve cinin anısını suratıma üfledi yine. Soluğum kesildi ama –ne tuhaf– yüzüm kızarmadı.

"Nasıl anladınız?"

"Erkekçe adımlar atan ayakların burunlarını içe çevirerek duruşun... Sahibini gören köpek yavrusu gibi bakışın... Çok tatlı, çok!"

"Ben..."

"Korkma, kimseye söylemem."

"O bilmiyor..."

Uzun kolunu omzuma attı. Garip bir güven duygusu yayıldı yüreğime.

"Onun bilmediği pek çok şey var, değil mi? Ancak senin bu hastalıktan kurtulmanın da zamanı geldi."

"Ben yaşadıkça..."

Omzumu ovuşturdu.

"Şok tedavisi iyi gelir."

"Zaten iyiyim. Emin olun."

"On sterlin para ve gidiş dönüş tren bileti. Aslında yakınmaya hakkım yok belki. Ama insan yine de yakınıyor. Üstelik kaçıp kurtulma isteği öylesine güçlü ki, sonuna geldiğinde on sterlinin büyük bir bölümünü... Neyse... Hadi anıtmezara gidelim."

"Anıtmezar da neresi?"

Gözlerini karşıdaki Crown'a diktiğini gördüm: Tedirgin oldum.

"Bakın... Üstümü değişmeden gidemem. Unutmayın ki ben bu kasabada oturuyorum!"

"O bahtsızlığını unutturmak için bir cin ısmarlarım sana, avunmanın tek yolu bu, Oliver. Bay Claymore'un son sahnesine daha çok zaman var."

"Siz ona 'Norman' diyordunuz hani?"

Başını salladı. Usulca.

"Evet, öyle diyordum değil mi?"

"Üstelik sizin salonda, ön sırada oturmanız gerekmiyor muydu, efendim?"

"Salondayım zaten," diye fısıldadı. "Salonda olduğumu sen de biliyorsun. Öyle değil mi, Oliver? Gerekirse tanıklık edebilirsin."

Keyifle güldüm.

"Ederim elbette."

"Bana 'Evelyn' demeni istiyorum."

"Norman gibi mi?"

"Norman gibi *değil*, evlat. Arkadaşlarım gibi."

"Heyt bee!"

Crown'a girmeden önce kolumu tuttu ve başını yana eğerek Belediye Binası'na baktı.

"Hiç ses gelmediğine göre Bay Claymore şarkı söylüyor olsa gerek."

Kıkır kıkır güldüm. Çok sevmiştim adamı.

"Evet! Evet! Tanrım!"

"Ben böyle toplulukları çok gördüm. Çok oyun yönettim. Günahlarımın cezası olarak... Onun için... bu insanları iyi tanırım. Hele *o kızı*..."

"Nasıl tanıyabilirsiniz?"

"Bay Shaw'un 'İçimdeki kadın' dediği varlığın yardımıyla. Benim içimde epey kadın var, Oliver. Onun için hemen anlarım."

"Güzel bir kadın o!"

Bay De Tracy gülümsedi, ama her sözü eşekarısının iğnesi kadar sivriydi.

"O kafasız, duyarsız, kendini beğenmiş kadının biri. Yüzü düzgün, hep gülümsemeyi bilecek kadar da aklı var.

Neden? Sen ondan üç kez... Neyse... Ona tutkun olduğunu hiç bilmemeli. Kendini beğenmişliği büsbütün artar yoksa. İkisi de küstah. On sterline katlanılmaz bunlara. Yüz sterline, bin sterline de katlanılmaz..."

Ağzımı açtımsa da söyleyecek bir söz bulamadım. Bay De Tracy kolunu omzumdan çekerek sırtını dikleştirdi.

"Hadi, içeri girelim."

Yaylı kapıyı itip içeriye baktı.

"Sen bana şu koltuğu getirirsen, kendin de *şuraya* yerleşirsen, palmiye saksısıyla şöminenin arasında çok rahat ederiz sanıyorum."

Barın kapısından girip gözden kayboldu. O etkileyici binanın içindeki eşyaların yerlerini değiştirmek kolay iş değildi. Önce çekingen davrandım, ama arkasından, bir şeylerin değişmesi gerektiğini sezmişçesine, istediği koltuğu getirdim. Bay De Tracy saydam bir sıvıyla dolu iki kadehle döndü tezgâhtan.

"Güzel yerleştirmişsin. Annen görseydi... Hayır. Kabalık ettim. Özür dilerim, Oliver, ne var ki..." Aradığı sözcüğü bir yerde görmeyi umarcasına çevresine bakındı. "*İşkence ettim* ben." Kadehlerden birini bana verdi, kendisi de marangoz mezürü gibi katlanarak koltuğa gömüldü. "Sanat uğruna yaptığımı da ileri süremem. On sterlinin hatırı için. Ve bu gülünç beceriksizlik gösterisine katılanlar arasında insan diyebileceğim *ilk* kişi sensin... Anneni onların arasına katmıyorum tabii."

"Annem sizi öve öve bitiremiyor."

"Eksik olmasın. Göğsüm kabardı doğrusu. Baban ne diyor peki?"

"Babam pek konuşmaz. Hiçbir zaman."

"Baban için için öfkelenerek ustalıkla keman çalan iriyarı beyefendiydi, değil mi?"

"Evet."

"Stanislavski yöntemini uyguluyor. Öfkeli küçümsemeyi onun kadar iyi yansıtan oyuncu görmedim. Tek söz etmiyor.

Gözleri hep notada. Her nota kusursuzca çalınıyor. Ve her dakika öfkesinden ateş püskürüyor. Neden çalıyor peki?"

"Annem çalmasını istediği için."

İçkimden bir yudum aldım. Az kalsın tıkanacaktım.

"Ağır ol, Oliver. Yavaş yavaş iç. Çok büyük bir kurtarıcı olduğunu göreceksin. Off of! Korkarım ben de çok *içtim* bu akşam."

"Kurtarıcı mı? Neden kurtaracak peki?"

"Neden kaçmak istiyorsan, neden kurtulmak istiyorsan ondan."

Dünyamı sınırlandıran kasvetli duvarları düşünerek bir süre sessizce oturdum. Derken sözcükler gırtlağıma dizildi birden.

"Haklısınız. Tam da öyle... Her şey... *yanlış*. Her şey. Ne hakikat diye bir şey var ne de dürüstlük. Tanrım! Hayat böyle olamaz. Sözgelimi... Demek istiyorum ki, dışarıda, göğe bakmanız yeter... Oysa Stilbourne'dakiler göğü bir *çatı* olarak görüyorlar. Bir şey... bedenlerimizi, söyleyemediğimiz şeyleri, ağzımıza almaya cesaret edemediğimiz şeyleri, tanışmayı göze alamadığımız insanları saklamanın bir yolu... ve müzik adını verdikleri *tımbırtıyı*... Bu bir yalan, yalan! Üstelik yakışıksız!"

"Çok ünlü bir müzikal. Gişe rekorları kırdı."

İçkimden kocaman bir yudum aldım.

"Bilir misiniz, Evelyn... Küçükken *kendimi* suçlardım. Terslik bende derdim... Bir ölçüde o da doğru belki."

"Çok tatlısın. Çok."

"Her şey öyle karışık ki. Bilir misiniz? Daha birkaç ay önce... şu karşıdaki yamaçta bir kızla seviştim. Neredeyse herkesin gözü önünde. *Niye olmasın* peki? Buradakilerin... yaptıkları herhangi bir şey daha... daha..."

Her an ağlamaya başlayabileceğimi hissederek cümlemi yarım bıraktım.

"Sizi gören oldu mu, Oliver?"

"Babam."

Bay De Tracy'nin dizleri bir iki kere açılıp kapandı.

"Tıpkı kimya gibi, Evelyn... Onu ya bir *şey* olarak kabul edersin... ya da bir *şey* olarak..."

"Nedir kimya gibi olan?"

"Hayat."

"Hayat rezil bir fars, Oliver, sahneye koyan da beceriksizin biri. Demin sözünü ettiğin kız... Güzel miydi?"

"Çok!"

Kadehinin üstünden bana baktı. Bilardo topları kımıltısız, bardağın arkasında kalan dudaklarının uçları kıvrık, geniş çeneli yüzü hafifçe nemliydi.

"Kıskandım."

"Elinizin altında o kadar aktris varken siz ona bakmazdınız, Evelyn. Chandler's Close'da oturan kasabalı bir kızdı o... Yine de bilmem neden..."

Sustum, ne söylemek istediğimi hatırlamaya çalıştım. Evie'yle, Stilbourne'la, babamın dürbünüyle, gökyüzüyle ilgili bir şeydi anlatmak istediğim. Evelyn'e anlatması kolay olacak bir şey. Ona her şey kolayca anlatılabilirdi zaten. Gözlerimi kısarak bakıp sevgiyle gülümsedim. Çevresinde bir sis bulutu oluşmuştu. O da bulutun tam ortasında, çok berrak ve sevimliydi. Gözbebeklerinin neden leke gibi durduğunu şimdi fark etmiştim. Etraflarındaki irisler, benekler ve kristaller halinde göz kürelerinin sarısı tarafından istila edildiğinden, gözbebekleriyle irisler arasındaki sınır pek seçilemiyordu.

"Ben hakikati istiyorum, Evelyn. Ama nereye bakarsam bakayım, bulamıyorum."

Bay De Tracy ürpererek uzun uzun soluk aldı.

"Hakikat mi, Oliver? Eh..."

"Hayat... şey... olmalı."

"Kavrayış ve sezgiyle dolu."

Elini göğüs cebine atarak küçük bir cüzdan çıkardı. Gözünü benden ayırmadan bir deste resim çekip en üsttekini uzattı. Sis bulutu büyümüş, elimdeki resimden başka bir şey göremez olmuştum. Belki de ben kaşlarımı çatıp bütün dikkatimi fotoğrafa verdiğimden onun dışında kalan hiçbir şeye dikkat etmiyordum. Bay De Tracy resimlerin hepsini diğer avucuma bırakmıştı ama ben gözlerimi ilk fotoğraftan ayıramıyordum. Fotoğraftaki kişinin Bay De Tracy olduğu kesindi. Resimde daha gençti; ancak yandan görünen burnuyla çenesini tanımamak olanaksızdı. Uzun, zayıf gövdesini de. Başındaki siyah peruk kulaklarının altına kadar iniyor, ince boynunun bir bölümü açıkta kalıyordu. Çıplak sağ kolu öne ve yukarı, sol kolu arkaya ve aşağı uzanmıştı, birlikte bir diyagonal oluşturuyorlardı. Beyaz tütüyle birlikte üzerindeki balerin kostümü bedenini sarıyor, dizleri birbirini destekliyor, cılız bacakları ve kocaman ayaklarındaki bale pabuçları görülüyordu. Kadın makyajı erkekliğini vurgulamıştı olsa olsa. Kahkahalarla gülmeye başladım.

"Bu da ne?"

"Bir noktayı anlatmaya çalışıyordum, Oliver. Anlayana. Geri ver, lütfen."

Ne var ki ben elimdeki desteyi gözden geçirmeye başlamıştım. Bütün resimlerde balerin kılığıyla görülüyordu. Bazılarında tıknaz bir delikanlı onu destekliyordu; her resimde birbirlerinin gözlerinin içine bakıyorlardı derin derin. Gülmekten katılacaktım.

"Resimlerimi geri ver, Oliver."

"Nedir kuzum bunlar?"

"Hiç. Bir komedi. Geri ver lütfen..."

"Ömrümde böyle şey görmedim..."

"Ver dedim, Oliver. Sonra da yavaş yavaş toparlan."

"Birer içki daha içelim..."

"Unutma, saray muhafızı olacaksın."

"Saray muhafızının canı cehenneme!"

"Olmaz!"

Başımı kaldırıp bakınca Bay De Tracy'nin ne kadar uzaklaştığını görerek şaşırdım. Yine aynı yerde oturuyordu ama çok, çok uzaklara gitmişti.

"Sanırım..."

"Anneni düş kırıklığına uğratmamalıyız."

Birden hatırladım.

"Sen bana bir şey söyleyecektin, Evelyn. Ne söyleyecektin?"

"Ne yazık ki aklımdan çıktı."

"Hakikatle... dürüstlükle ilgili bir şeydi."

"Hiç hatırlamıyorum."

"Ben bu kasabadan söz ediyordum... her şeyden..."

"Senin gidip üstünü değiştirmenin zamanı geldi."

"Geldi mi dersin?"

"Oyalanma hadi!"

"Hah, aklıma geldi." Düşününce gülmeye başladım yine. "Beni çektiğim sevdadan kurtaracaktın!"

Yüzü sis bulutunun arasından çıktı.

"Evet, kurtaracaktım. Pekâlâ. Gitmeden önce bir armağan vereyim sana. Selam verip sahneden çıktıktan *sonra* onların 'Büyük Düet'lerini dinle."

"Öyle mi? Sonra?"

"O kadar. Dinle sadece!"

"Peki. Sonra da gelir anlatırım."

"Ben burada olmayacağım?"

"Nasıl? Salona mı gireceksin yoksa?"

"Hayır... Kaçacağım."

Çok yakına gelmişti ansızın. Kolunu havayla kaldırmış, parmağıyla kol saatinin camını tıklatıyordu. Saati görünce birden korkuya kapılarak sokağa koştum. Eve gidip saray muhafızı kılığına girdim, sonra sessizce meydanın karşısına geçerek Henry'nin tamirhanesine uğradım. Baltalı kargı kurumuştu ama çok ağırdı. Omzuma vurup arka merdi-

vene dayandımsa da yukarı çıkaramadım. Öyle taşınınca ucu tavana çarpıyordu çünkü. O yüzden karşımdakine saldırmaya hazırlanırmış gibi tutarak ilerledim. Gelgelelim oyuncular basamaklara dizilmişlerdi yine. Ben sahneye giriyorum diye düşünürken, girişte sert bir güreş maçı yapılıyordu adeta. Kargımın kırmızı sapının üstünden bana –sessizce– söven boyalı yüzler görüyordum. Yarı çıplak göğüsler, kızıl dudaklar, parlak giysiler ve inanılmaz bir kol bacak karmaşası. Kargıma sımsıkı sarılmıştım yine de. İşi bitirip Evelyn'in yanına dönmeye can atıyordum. Birinci sahanlıktan geçtim; ancak ikincisine gelince durum bütün açıklığıyla ortaya çıktı. Kargıyı döndürüp kapıdan içeri sokmak olanaksızdı.

Kargıyı aşağı götürmek yukarı çıkarmaktan da zor oldu. Çünkü bütün oyuncular *Kupa Papazı*'nın sahnelendiği o büyülü dörtgene biraz daha yaklaşmayı seve seve kabul ettikleri halde, bir adım gerilemeleri, soğuk geceye biraz daha yaklaşarak bir basamak aşağı inmeleri istendiğinde acımasızca karşı çıkıyorlardı. Sonunda sokağa inip Belediye Binası'nın önünde durdum. Kargıyı sütunlardan birine dayayarak Crown'a koştum, ama Evelyn bıraktığım yerde değildi. Başımı ve şapkamı bardan içeri uzatıp sordum.

"Bay De Tracy'nin nerede olduğunu biliyor musunuz, Bayan Miniver?"

"Dışarı çıktı."

"Dönecek mi?"

"Hele dönmesin! İçkilerin parasını vermedi henüz. Tiyatrocu değil mi! Ne mal olduklarını bilirim *ben*."

"Nereye gitti?"

"Birahanelerden birine gitmiştir belki de. Hiç şaşmam."

"Onu bulmak zorundayım!"

"Bulup da ne yapacaksın, küçük Oliver? Onun gibi kart bir..."

"Oyunda bir terslik çıktı!"

"Haa, anladım. Seyislerin gittiği Koşan At'a bak öyleyse. İçkilerin parasını istediğimi de söyle."

"Tamam!"

"Çünkü o son otobüse atlar da para vermeden çekip giderse..."

"Tamam!"

Caddeye çıkıp Eski Köprü'ye doğru koştum. Koşan At hemen hemen boştu ama Bay De Tracy'nin keyfi yerindeydi sanırım. Sırtını ve bir dirseğini bara dayamış duruyordu. Ben paldır küldür içeri girince dönüp baktı. Bakmasıyla dizlerinden yukarısının titremeye başlaması da bir oldu.

"Evelyn! Ne yapacağım, Evelyn?"

Belinden aşağısı pelte gibi titrerken solgun yüzünün ifadesini hiç değiştirmeden, gülümseyerek durabilmesi şaşılacak şeydi.

"Evelyn! Kargım! Kargımı üst kat sahanlığından içeri sokamıyorum. O daracık aralıkta dönmüyor!"

Titremesi bütün vücuduna, yumuşak sesi de salona yayıldı.

"Mızrağını o daracık aralıkta döndürüp ikinci kat sahanlığından içeri sokamıyormuş! Duyunca kulaklarına inanamayacaklar!"

"Ne yapayım, Evelyn?"

"Arkadan sokamıyorsan önden sokacaksın herhalde. Öyle değil mi?"

Bunu söylerken öyle bir titreme nöbetine tutuldu ki tepesine yapıştırdığı bir tutam saç bile yerinden kurtularak boynuz gibi havaya dikildi.

"Görürler ama!"

Sallanıp titremekten başka bir şey yapamıyordu. Dirseği tezgâhtan aşağı kaydı, eliyle tutup yine yerine yerleştirdi. Koşan At'tan çıkarak anacaddede paldır küldür koşmaya başladım. Kargıyı dayadığım sütundan aldım ve Belediye Binası'nın ön kapısından içeri girdim. Kargımı karanlık sa-

lonun kapılarından pek fazla gürültü etmeden sokmayı başardım. Ayaklarımın ucuna basarak, seyircilerin solundaki geçitten orkestrayı sahneden ayıran yeşil çuha perdenin önüne yürüdüm. Akıllılık edip perdenin alt ucunu kargımın keskin kısmıyla kaldırdım, sonra da sapını içeri uzattım. Uzatır uzatmaz da hafif bir dirençle karşılaştım, ama bir güm sesinin ardından direnç de yok oldu! Bunun üzerine kargıyı önden iterek, yeşil çuha perdenin altına kafamı soktum. O perdenin arkasında ölgün bir ışık yanıyor, devrilmiş portatif sandalye ve birçok yeri mavi kalemle işaretlenmiş bir *Kupa Papazı* metni duruyordu. Önce dizlerimin üstünde doğruldum. Sahnenin bu tarafında, duvarla fon arasındaki geçit çok dardı. Geçidin ucunda da belediye reisinin kilit vurduğu salon kapısı vardı. O tarafa bakınca kargımın karşılaştığı direncin niçin büsbütün ortadan kalkmadığını ve ilk gümden sonra kargımın adeta hafiften canlandığını, onu sımsıkı tutup itmeme rağmen sarsılıp sallandığını anladım. Karanlık geçidin diğer ucunda, sırtı kilitli kapıya dayalı bir delikanlı duruyordu. Başını ve omuzlarını kapıya dayamıştı ve kargının, iki eliyle kavradığı sivri ucu göğsünden ancak dört beş santim uzaktaydı. Kargımı ondan uzaklaştırmaya çalıştığımda hiç anlayışlı davranmadı; bir yandan onunla boğuşuyor, bir yandan da ağzında bir şeyler geveliyordu.

"Ama," dedi Bay Claymore'un sivrisinek vızıltısını andıran sesi, "ama durun, Kral Hazretleri. Yalnız değiliz!"

Geç kalmıştım sonuçta. Kargımı sertçe çekip delikanlıdan uzaklaştırırken, ne yazık ki o da aynı zamanda onu bırakmaya karar vermişti. Sahneye sırtüstü devrilmediğime, benden önce kargının yalnız elli altmış santimlik bir bölümünün kazara sahne ışıklarına kavuşmasına şükrettim. Bu nedenle iki fon perdesi arasında döndüm, bir adım ilerleyerek dimdik durdum. Imogen tam karşımdaydı ama Bay Claymore ortalıkta görünmüyordu. Derken onu da gördüm. Ayakkabılarıma iliştirilen tokaları incelemek isterce-

sine iki kat olmuştu önümde. Imogen'in kolu ileri uzandı, gözleri öfkeyle parladı.

"Bizi yalnız bırakın!"

Suçlarcasına uzanan o koldan, o öfkeli bakışlardan öyle ürkmüştüm ki sahneden sıvıştım. Kulaklarım yanıyordu. Seyircilerin tepkisini bile duymadım. Kargımı sahne duvarına dayadım. Selam vermeyi unuttuğumu fark edince kendime lanet ettim.

Büyük Düet'in müziği başladı.

Normal koşullarda Imogen'in kusursuzluğunu düşündüğümde olduğu gibi yüreğimin yağının erimediğini fark ettim. Evelyn hâlâ yanımda duruyordu sanki. Sanki eli hâlâ omzumdaydı. Terim kurudu. Benim erişebildiğim, sakini olduğum bir ülkeye kayıtsızca dalıvermişti Imogen. Müziği oluşturan notaların, hatta bütün seslerin gözle görülebilen, renkli nesneler oldukları o ülkede sarsan adımlarla, beceriksizce ilerliyordu. Doğru dürüst şarkı söyleyememesi değildi sorun. Doğru dürüst şarkı söyleyememesine hiç aldırmadan müzikalde boy göstermeye kalkışmasıydı. Öylesine detone oluyordu ki, ezgi bir dizi kireçtaşı tepesinin aşındırdığı bir dağ dizisi gibi keskin iniş çıkışlarla uzayıp gidiyordu. Evelyn'in omzumda olmayan kolunu hissederek Büyük Düet'e kulak verdim. Kraliçe arının sesine katılan sivrisinek vızıltısını; Claymore'un sesini duydum.

Kafasız, duyarsız, kendini beğenmiş bir kadın.

Ortak bilgisizlikleriyle kendini beğenmişliklerinden ötürü birbirlerine çok yakışan bir çift olmuşlardı; sadece birbirinden kabul gören iki kişi. Adeta bir gözetleme deliğinden içlerine bakıyordum. Ruhuma çirkin bir avuntu sağlıyordu bu. Dinledim, dinledikçe büsbütün kurtuldum. Meddücezirle boğuşurcasına merdivenlerden aşağı indim ve büyük bir gönül borcu duyduğum adamı aramaya çıktım. Ama artık Koşan At'ta ya da anacadde boyunca sıralanan dört *pub*'dan birinde değildi. Perde kapanırken salonda olmak

için dönmüş olabileceğini düşünerek ben de Belediye Binası'na yöneldim.

Ama yanılmışım, zira meydandaydı. Onu çok uzaktan gördüm, çünkü sokak lambalarından birinin hemen yanında duruyordu. Demir parmaklıkların sivri uçlu tepelerine iki eliyle asılmıştı. İnce uzun bacaklarını kıvırmıştı ve sanki sadece onlar canlıymış gibi titreyip hâlâ hareket ediyordu bu bacaklar. Demir çubuklara dayadığı yüzü hiç değişmemişti, hâlâ solgundu, hafif gülümsemesini koruyordu hâlâ. Bacakları kendi kendilerine kısa yürüyüşlere çıkıyor, derken birini geride bıraktıklarını fark etmişçesine, dönüp geliyorlardı.

Oxford'da geçirdiğim aylar içinde başkalarını da bu durumda gördüğümden, hemen anladım. Perde kapanırken salonda bulunamayacağı kesindi. Yapılacak bir tek şey kalıyordu.

"Hadi yürü, Evelyn."

Beni ne gördü ne de tanıdı. Omuzlarından tutup kaldırdım. Bütün gücü ellerinde toplanmıştı anlaşılan ve o elleri tepeleri mızrak başına benzeyen parmaklıklardan ayırmak için epey zorlandım. Biraz iterek, biraz sırtlayarak anacaddeden aşağı taşıdım. Barchester'a giden son otobüs bomboş bekliyordu durakta.

Belki de kılığımızdan ötürü biletçi kuşkulu bakışlarla baktı.

"Hasta mı bu adam?"

"Hasta falan değil," dedim gülerek. "Bay De Tracy hasta falan değil. Öyle değil mi, Evelyn?"

Evelyn karşılık vermedi. Onu otobüse bindirdim. Çok uysal davranıyordu artık. Kapının hemen yanındaki uzun koltuğa özenle ve şefkatle yerleştirdim.

"İşte bu kadar!"

Suya bırakılan bir nesneymiş gibi ya da belki hep öyle yaptığı için alışkanlık haline geldiğinden ve şu anda kaçınılmaz olduğundan, Evelyn her iki elini de sağ yanağına da-

yadı, dizlerini çenesine çekti ve oturduğu yerde sağa doğru doksan derecelik bir dönüş yaptı. Yüzü, gülüşü, bilardo topları hiç değişmeden tortop yattı orada, sanki dünyaya hangi açıdan baktığı hiç önemli değilmiş gibi. Motor çalıştığında, otobüsün hareketiyle bedeni titredi, sanki bu olağandışı Stilbourne manzarası bir dizi özel gösterinin sonuydu.

Biletçi hâlâ kuşkuluydu.

"Bilemiyorum doğrusu..."

"Bir şeyi yok. Barchester'a gidinceye kadar bir şeyi kalmaz..."

Biletçi zili çalarken Evelyn'in Barchester'a gitmek istediğini farz ettiğim, ama bundan emin olmadığım geldi aklıma. Otobüsün peşinden koşarak bağırmaya başladım.

"Evelyn! Hey Evelyn! Barchester'a gidiyorsun..."

Gel gör ki otobüs beni geride bırakmış, Eski Köprü'nün tümseğinin üstünden hoplayıp tepedeki ormana çıkan yola sapmıştı. Geri dönerken eve uğrayıp para alsam da Bayan Miniver'a içki paralarını versem diye düşündüm. Ancak Koşan At'ın ışıklarının sönmüş olduğunu görünce, Bayan Miniver'ın ertesi güne kadar bekleyebileceğine karar verdim. İçki parası benim bütçem için yıkım olursa, Evelyn'i bir daha gördüğümde ya da mektubu geldiğinde verdiğim parayı geri isteyebilirdim nasıl olsa. Böyle düşünerek Belediye Binası'nın arka merdivenlerine yürüdüm ve basamakların bomboş olduğunu gördüm. Yukarı çıktım, sahne de bomboştu, ancak perdenin gerisinden alçak sesler geliyordu. Gözümü perdenin yırtıklarından birine dayayarak salona baktım. Oyuncular, müzisyenler, teknisyenler ve onların dostları salona yayılmış kahve içiyorlardı. Birbiriyle hiç ilgisi yokmuş gibi görünen birkaç grup oluşturmuşlardı. Derneğin en az üç yıl süreyle faaliyette bulunmayacağını anlayarak rahat bir soluk aldım. Sonra da tebrikleri kabul etmek üzere perdeyi aralayıp aşağı atladım.

STILBOURNE yazıyordu, ama ilk kez görüyordum bu yazıyı. "Stilbourne" eskiden, hep sağa sola eğilen, kimi zaman da tam ters yönü gösteren tabelaların üstüne boyaları çatlamış, silik kara harflerle yazılırdı. Tabelalar boylu çalıların, mürver, karadiken ya da akçaağaç dallarının arkasında gizli kalır, gereksiz bilgilerini çalıların oluşturduğu çitlere ve hendek kazma makinelerine sunarlardı. Bu tabelalar, dar yollarda asla gelmeyecek posta arabalarını bekleyerek çürürlerdi.

Bu STILBOURNE yazısı yarım mil uzaktan görülebiliyordu oysa. Otoyoldaki mavi tabelaya beyaz harflerle yazılmıştı; Stilbourne'un da başka yerlerden bir farkı olmadığını hemen fark ettim. Uzaydaki uydular Omnium'dan Barchester'a matematiksel ilerlemeleri sırasında Stilbourne'un da fotoğrafını çekmiş olmalıydı; küçük bir ırmağın kıyısında kurulmuş bir kasaba. Tepeden geçen bir helikopter sabanla çift süren çiftçiyi ve atlarını ne kadar şaşırtırsa, otoyol da bizim kasabayı aynı ölçüde şaşırtmıştı herhalde. Ellerim benden komut beklemeden çevirdiler direksiyonu ve farkında olmadan yokuş aşağı bütün o gençlik yıllarıma doğru kayarcasına ilerlerken buldum kendimi. Evet, Eski Köprü yerli yerinde duruyordu hâlâ. Kambur, kül rengi ve bunca güzellik gibi, hiç de ekonomik değil. Köprüyü genişletmeye, kamburunu düzeltmeye yeltenen olmamıştı. Yükselip alçaldım ve arabamı küçük meydana çıkan kavisli rampada durdurdum. Duygulanıp duygulan-

madığımı anlamak için kalbimi yokladım; taş gibiydi. Ölülerle, yıkıntılarla karşılaşırsam kalbim sızlar ya da kırılır diye düşünerek oraya hiç dönmemeye karar vermiştim. O korkunun yerini hafif bir merak almıştı oysa. İhtiyatlıydım belki de ve nostalji dayanılmayacak kadar şiddetli ve hassas hale gelirse hemen kaçmaya hazırdım, ama arabamın pencerelerinin gerisinden kartpostal gibi görünüyordu kasaba. Çeliğin, kauçuğun, deriyle camın savunmasına sığınarak kayıtsızca geçebilirdim Stilbourne'dan.

Anacadde olduğu gibi duruyordu diyemem. Sağ yanında, Eski Köprü'den meydana kadar uzanan bölümünde betondan, kalın camdan, kromdan yeni yapılar yükseliyordu. Bu Henry'nin işiydi kuşkusuz. Cadde boyunca sıralanan tabelalardaki Williams'ın Tamirhanesi, Williams'ın Galerisi, Williams Tarım Makineleri gibi yazılar ve şimdi ırmağın kıyısına yayılmış parkta gördüklerim, Henry'nin kasabayı getirmiş olduğu değişikliklerin örnekleriydi; canlı turuncu ya da mavi harman dövme makineleri ve biçerdöverler, traktörler ve çalı biçme makinelerinden adamın refah düzeyinin ne kadar yükseldiği belliydi. Irmağın kıyısında, zamanla o suları yutması tasarlanan dev boyutlu beton borular yatıyordu. Irmak kurutulunca Henry de olduğu yerde çark ederek otoyolun üstünde yer almış olacaktı. Arabayı çalıştırıp benzin pompalarının çevresindeki beton düzlüğe çıktım. Mark ve Sophy'nin "Petrol Leydi" demeye karar verdikleri, pompanın başındaki kız bana doğru geldi. Tombul ve sarışındı, beyaz iş tulumunun göğsünde "Williams Benzin İstasyonu" yazılıydı.

"Bay Williams buralarda mı acaba?"

Genç Bay Williams'ın Londra'da olduğunu, ancak yaşlı Bay Williams'ın büroda bulunabileceğini söyledi kız. Ben de arabadan indim. Ayaklarım betona değer değmez de, nereye gideceğini, nerede saklanacağını bilmeyen ergenlik çağındaki bir delikanlı oldum yine. Bu ziyaretin hata olduğunu hemen

anlamıştım; ama derinin, çeliğin ve camın sağladığı emniyete sığınmama zaman kalmadan arkamda sesini duydum.

"Bay Oliver!"

Sıkıca kavradı elimi, uzun zaman bırakmadı. Sertçe sallamıyor, usulca indirip kaldırıyordu. El sıkışırken, genel olarak her şeyin ne kadar acıklı olduğuna dair bir duygu alışverişi içindeydik sanki. İnce yüzünün pek az değiştiğini fark decek zamanım oldu –belki de kışın Mısır ya da Marakeş'e gittiğinden güneşten esmerleşmişti– ama öyle hüzünlüydü ki, kahverengi hüzünlü gözlerinden her an yaşlar boşanacak gibiydi. Yalnız saçları değişmişti. Kar beyazıydı artık.

"Sevgili Henry! İşi çok büyütmüşsün."

"Elimizden geleni yapıyoruz."

"Ya galerindeki o arabalar! En iyi markaları satıyorsun anlaşılan."

"Eh işte... Sizinkini değiştirmeyi düşünüyorsanız..."

Gelgelelim omzumun üstünden arabamı görmüştü. Elimi bıraktı.

"Vay, gerek yokmuş!"

Henry'nin konuşmasının akışında ve hecelerle oynayışında her zaman tarif edilmez biçimde işitilebilen şeyin teyidi işte yine oradaydı; onun neredeyse bir parodiyi andıran Galliliği, bir dağın kenarına erişmeye çalışan bir dere gibiydi.

"Böyle üstün özellikleri olan bir arabanız varken gerek olmaz tabii..."

Ayaklarım ergenlik çağını biraz olsun geride bırakmıştı. Hayatımda ilk kez Henry'yi etkilediğimi fark ediyordum. Tavrı, kişiliğinin çok derinlere gizlenmiş bir özelliğini; bütün bunların, asfaltın, camın, betonun, makinelerin hoşa gitmeyen, ancak kaçınılmaz olarak kabul edilen atılımların gerçekleşmesini sağlayan özelliğini ortaya koyuyor, acımasız tanrıyı göz önüne seriyordu. Tutumu biraz değişmişti. Benim ne olduğunu tam olarak bilmediği başarıma saygı gösteriyordu; ben de, ayaklarım artık tamamen kontrol al-

tında olduğundan, bu saygıyı kabul ediyordum. Toplumsal duyargalarımızın titreşimlerini hiçe sayarak, beni dolaştırma teklifini kabul ettim. Yapının en eski bölümünde, nedenini o anda anlayamadığım halde gözüme hiç yabancı gelmeyen bir şeyin önünde durdum. Büyük mağazanın birkaç yerinde bodur palmiyeler, saksı bitkileri ve yumuşak bir ışık saçan lambalar vardı şimdi. Tam ortada, dönen bir platform görülüyordu. Platformun üstünde de antika bir otomobil; pirinçten yapılmış radyatörü pırıl pırıl, farları pırıl pırıl, ince çubuklu tekerleklerine yeni lastikler takılmış, tentesi arkaya katlanmış, iki kapılı bir spor araba. Zengin bir dul gibi vakarla dönüyordu durduğu yerde. Önce arkasını gösteriyordu bana, sonra yanını, ardından da radyatör kapağıyla onun altındaki plakayı.

Bir çığlık attım.

"Yo-yo!"

"Artık kullanamayacağını anlayınca bize satmayı kabul etti. Tahmin edeceğiniz gibi, fiyat konusunda çekişmeyi hiç düşünmedik."

"Bayan Dawlish öldü mü?"

"Aşağı yukarı üç yıl önce. Seveceği bir yere gömüldü. Org müziğini duyabileceği bir yere. İyi kalpli, sevgili hanımefendi."

Onu dinlerken bir kulağım başka yerdeydi. Arabayı dikkatle inceliyordum güya, ama sadece görünüşte. Kendimi incelemekle meşguldüm. Palmiyelere, saksı bitkilerine daha uygun bir rahatlık içinde birdenbire gelişip dal budak saran bu duygular, heyecanlar...

"Kilisenin güney kesiminde, yan kanadına yakın bir yerde yatıyor. Anısını yaşatacak bir şey... bir anıt yapılmasını uygun bulduk. Oradan geçerken görmemek imkânsız."

"Demek Yo-yo öldü!"

"Siz çocukluğunuzdan beri ona tapardınız, değil mi? Hiç unutmuyorum! Mezarını ziyaret etmek istersiniz sanırım."

Arabaya sırtımı dönerek Henry'ye baktım. Her zamanki gibi, gözlerindeki dürüstlüğe rağmen bakışlarına nüfuz etmek olanaksızdı. İçinden geçenleri hiçbir zaman bilemezdi insan. Kapalı kutuydu o. Her şey bir yana, yeniden çocukluk çağına dönmüşüm gibi, yüzümün kızardığını fark ettim. Henry bir yetişkinin buyruğunun gücünü hissettirmişti bana.

"Evet," diye mırıldandım. "İsterim tabii."

İtaatkâr ayaklarımla oradan uzaklaşıp kavisli anacaddeden meydana çıktım. Yeni boyanmış bina çoktu burada. Belediye Binası'nın sütunları yıkanmış, balkonu parlak beyaz yağlıboyayla boyanmıştı. Meydanın ortasında, Belediye Binası'yla kilisenin arasında kalan çimenlik Henry'nin yeni, gürültücü makinelerinden biriyle biçiliyordu. O yüzden de yeşil otların yarısı sıkıdüzene girmişken öbür yarısında hâlâ başkaldıran minik papatyalar görülüyordu. Çimenliği çevreleyen zincirler hurdacıyı boylamıştı; alçak demir direkler de. Evlerin önlerindeki demir parmaklıklar da kaldırılmıştı, ama taşlarda izleri görülüyordu hâlâ. Çok iyi tanıdığım, kimi sağa, kimi sola kaykılan, kimi çökmüş olan evlerin hemen hepsi Londra'nın Chelsea semtindeki evlere öykünülerek açık maviye, evlerden birinin kapısı da canlı bir sarıya boyanmıştı. Eleştirel bir tavırla, ancak pek fazla duygulanmadan, Stilbourne'u, konuk bekleyen bunak kocakarılar gibi süsleyip püslemişler diye düşündüm. Evlerle çimenliğin arasında, burunları hep ortaya dönük duran, o nedenle de yalaktan su içen inekleri anımsatan pırıl pırıl otomobiller park edilmişti. Babamın evi doktorunkine yaslanmıştı. Birilerinin yaşadığı bir konut değil de, tuhaf taşra mimarisinin tipik bir örneğiydi sanki; fotojenik ve steril. Hâlâ yatak odamın penceresinde sallanan kreton perdenin benimle hiç ilgisi yoktu. Değişmeyen tek yapı kiliseydi. Duvarları da koyu griydi hâlâ. Biri içeride org çalıyordu. Henry'nin çim biçme makinesinin gürültüsüne o ses de eklenince kiliseye ge-

liş nedenimi hatırladım. Yandaki mezarlığın kapısını açtım, mezarların arasındaki biçilmiş otların üstünden yürüdüm. Henry'nin anıtını bulmak hiç zor olmadı. Beyaz mermerden yapılmıştı çünkü, hiçbir masraftan kaçınılmamıştı.

İlk bakışta insanda bıraktığı izlenim, nüfuz ve itibardı yalnızca. Dikdörtgen biçimi lahtin içi beyaz mermer kırıklarıyla doldurulmuş, o kırıkların ortasına, içinde *ölmezotu* bitkisi bulunan bir cam vazo yerleştirilmişti. Mezarın başına en az bir ton ağırlığında, dörtgen bir mermer dikilmişti ve bu görkeme incelik katan, o mermerin harp biçiminde yontulmuş olmasıydı. Hem de gerçek bir harpa o kadar benziyordu ki, bakan, mermer tellerin kilisede çalınan orgun eşliğinde titreştiklerine inanabilirdi.

Ne yapmam gerektiğini düşünerek çevreme bakındım. Bu durumda söylenmesi gereken uygun sözcükleri bilmek gerekirdi. Dua mı etmem gerekirdi acaba? Ölüye nasıl saygı gösterirdi insan? Biçilmiş otlara, mermer kırıklarına, org sesine nasıl saygı gösterilir? Doğrusunu söylemek gerekirse ben hayatta olduğum için memnundum, memnun olduğum için de biraz utanıyordum. Daha mütevazı bir mezar taşının üstüne oturup bacaklarımı iki yana açtım ve gözlerimi harpın altındaki yazıya diktim. Bütün dikkatimi orada yazılı ada yöneltmek, bu konularda benden daha bilgili bir kişinin gerçekleştirebileceği saygı sunma töreninin yerini tutacaktı sanki.

CLARA CECILIA DAWLISH
1890-1960

Yetmiş yıl. Ne eksik ne fazla. Çağımızın ortalama ömür uzunluğu. Doğum ve ölüm tarihleriyle adı nasıl okursam okuyayım, yazılı olanların dışında bir anlam çıkartamıyordum. Bakışlarımı mermer kırıklarına eğdim, hiç yakışık al-

masa da bana düğün pastalarını anımsatan *ölmezotu* bitkilerini inceledim. Henry'nin diktiği anıtın gerçekten vefa ifadesi olduğunu ancak daha yakın çevremi incelediğimde, neredeyse iki ayağımın arasına bakınca anladım. Orada da iki sözcük okunuyordu. Mezarın ayakucuna tamamen alçakgönüllü bir özgüvenle yerleştirilmiş bir yazı; neyin nereye yakıştığını, kimin neye layık olduğunu çok iyi bilirdi Henry. Önümde beyaz mermer, yosun tutmuş mezar taşının üstünde otururken anıların dalgınlığı çöktü üstüme. Oradaki yazı Henry'nin sözü değildi aslında. Sık sık kullandığı halde Yo-yo'nun sözü de değildi. Babasının sözüydü o. Güneşte oturmuş, yüzümde ironik bir gülüşle geçmişi kurcalarken adamı hatırladığımı fark ettim.

İhtiyar Dawlish. Çocukların, yaşadıkları çevrenin bir parçası gibi kabul ettikleri garip adamlardandı Bay Dawlish. Stilbourne'daki tek garip adam da o değildi. Tekerlekli koltukta gezen eciş bücüş bir geri zekâlı da vardı. Atların su içtikleri yalak gibi, belediyenin önündeki sütunlara dayalı duran, üstündeki yazıları kimsenin okuyamadığı eski taş gibi bir nesne olduğundan, ona acımak aklıma gelmezdi. Birkaç etekliği üst üste giyen, başındaki geniş kenarlı şapkası hep kuru yapraklarla dolu olduğundan sıska ve geçkin bir Ophelia'ya benzeyen garip kadın vardı bir de. Yo-yo'nun babası ihtiyar Bay Dawlish görünüş bakımından bunlar kadar garip değildi gerçi. Ama dikkat çeken bir adamdı. Başarıya ulaşamamış bir müzisyendi, beste yaptığı söylenirdi; gerçekte, müzik aletleri ve nota satan bir dükkân işletir, bir de kasabanın piyanolarını akort ederdi. Ve kasabamızın çapraşık akrabalık ağının sonucu olarak, miras yoluyla hem işlettiği dükkâna, hem de babamın evinin karşısındaki evlerden birine sahip olmuştu. Biraz para da miras kalmıştı ona. Parasıyla mülkü bir araya gelince kasabanın saygıdeğer kişilerinden biri olmuştu. Yo-yo onun yerini alacak yaşa ge-

linceye kadar kilise törenlerinde org çalan da oydu. Ancak günün büyük bir bölümünde dükkânını suratsız bir kıza bırakarak sokaklarda ve dar yollarda dolaşır, daha doğrusu fırdolayı döner dururdu. Her zaman siyahlı beyazlı kumlu bir takım giyen ufak tefek bir adamdı. Uzun beyaz saçları, hırçın bakışlı güzel yüzüne düşer, çevresinde uçuşurdu. Başı hep havaya kalkık, hep biraz yana dönüktü. Her an, insan soyunu çaputlara ve paçavralara indirgeyen büyük ve mutlak bir gerçeği düşünürdü sanki. Sokaklara fırtına hızıyla dalıp çıkarken –Beethoven gibi kafasının içindeki bir fırtınaya kapılmışçasına yanaştığı– bağırdığı, daha doğrusu karga sesiyle öttüğü duyulurdu arada bir.

"Aaah... Ah!"

Müzik yeteneğinden hiç nasibini almadığını fark edince, hiç değilse, BÜYÜK BESTECİLERİN HAYATLARI kitabından bir sahneyi büyük bir ustalıkla oynamaya ya da Delacroix'nın fırçasından çıkma bir "romantik müzisyen" portresi çizmeye karar vermişti. Daha sonra öğrendiğime göre, Çağdaş Kadın'a, Wagner'e ve Sterndale Bennett'a inanır, ancak Bay G. B. Shaw'a ya da genç Bay Holst'a ise hiç inanmazmış. Mülk sahibi olması, sokaklarda fırtına gibi dolaşmasını bağışlatır; üstelik Stilbourne'lular ona baktıkça sanatla gereğince ilişkili olduklarını hissederlerdi. Adamı ilk fark ettiğimde çok küçüktüm. Dadım beni bebek arabasına bindirmiş, Eski Köprü'yle meydan arasında gezdirmeye çıkarmıştı. İlginç bir gezintiydi, çünkü köşede çok eski bir bebek arabasıyla bir Yoksul Adam duruyordu. Ve o arabanın içindeki, bir bebekten çok daha ilginç bir nesneydi. Ağzı çiçek gibi açılan, alt ucu dar, yeşil bir boru. Yoksul adam bir eliyle borunun altındaki kutunun kolunu çeviriyor, öbür eliyle kasketini gelen geçene uzatıyordu. Yaklaşınca borudan çok tatlı bir ses çıktığını işittim: *Dongidi donk di dong di dong!* Bir kahkaha patlattım ve adamın çevresinde zıplayan çocukların arasına karışabilmek için serbest kalma isteğiyle

yaygara kopardım. İsteğim gerçekleşemeyecek bir şeydi elbette, çünkü halka açık bir yerdeydik ve o çocuklar pis ve pejmürde giysiler içindeydi. Gelgelelim benim fazla mızmızlanmama zaman kalmadan heyecan verici olaylara bir yenisi eklendi. Bay Dawlish kiliseden dışarı fırlamış, elinde baston, ona sanatçı havası veren beyaz saçları uçuşarak, fırtına gibi meydanın karşısına koşuyordu. Arabanın çevresinde zıplayan çocuklara yöneldi. Yoksul Adam dadıma uzattığı kasketi geri çekip bu yeni müşteriye döndü. Öfkeli bir karga gibi gaklayan Bay Dawlish bastonunu gramofonun üstüne indirince her yana siyah parçalar uçuştu. Zıplayan çocuklar çığlıklar atarak gülüştüler, sonra el çırparak zıplamaya devam ettiler. Arabam iyice yavaşlamışken birden hızlandı. Dadım, kaldırımın kıyısına yaklaşmamaya özen göstererek, çabucak oradan uzaklaştı. Ben bu eğlenceli sahneyi birkaç saniye daha izleyebilmek için oturduğum yerde dönmüş arkaya bakıyordum elbette. O birkaç saniye içinde, sessiz, güneşli sokağın birden kalabalıklaştığını gördüm. Nalburdan Moore fırlamıştı dışarı, Çeyiz Mağazası'ndan Bayan Dimble, şekerciden Bayan Patrick, birahanelerin birinden üç erkek, nalbant dükkânından elinde dumanı tüten bir at nalıyla fırlayan nalbantın kendisi. Yeni gelenler, ortasında ak saçların uçuştuğu bir küme oluşturdular. *Di dong di dong* kesilmişti artık; yalnızca öfkeli karganın sesiyle çocukların cıvıltıları duyuluyordu.

Denebilir ki, üç yaşında bir çocuk bu insanları nasıl tanır, işlerini ve adlarını nasıl bilebilir. Oysa çocuğun retinası öyle kusursuz bir kayıt cihazıdır ki, ilgisini çeken, heyecan doğuran her şeyin silinmez bir fotoğrafını çeker. Bu insanların kim olduklarını, nerelerden çıktıklarını bilmezdim o gün. Ancak aynı insanları daha sonra yüzlerce kez gördüm, yüzlerini kafamdaki resimlerle karşılaştırdım. Üstelik o resim hâlâ kafamda. Gerektiğinde, bulunduğu çekmeceden çıkarıp bakıyor ve izlenimlerimi iki sınıfa ayırıyorum.

Bunların birincisi başta, bilgisizce algılanan şeyler. İkincisi zamanla, deneyimlerle edindiğim, bana, o gün ayağımdaki ayakkabıların beyaz patikler, nalbantın elindeki at nalının soğuması beklenen bir nal, Bay Dawlish'in de önyargılarını ve gerçekleşmeyen ihtiraslarının acısını şiddetle dışa vuran, hevesi kursağında kalmış bir adam olduğunu söyleyen bilgi.

Yo-yo'nun da eski resimleri var kafamda. Tuhaf giysileriyle, yaylana yaylana yürüyerek meydanın karşısındaki evinden kiliseye giden bu hanımefendinin görüntüsüne alışkındım. Ondan biraz müzik öğrenmem de kaçınılmaz bir şeydi.

"Biraz müzik" deyişimin nedeni var. Babam müzisyenlik mesleğinin tehlikeli olduğuna, beni bohem hayatın karanlıklarına sürükleyeceğine, sonunda, belki de sokaklarda gramofon çalarak para toplamak zorunda kalacağıma inanırdı.

Yo-yo'yu sık sık görürdüm, ama ancak altı yaşımda tanıştık. Annemle birlikte meydanın karşısına geçtik, Yo-yo'nun –babasının dükkânından yüz elli metre ötedeki– evine gittik. Orada tek başına oturur, müzik dersleri verirdi. Annem büyük bir dikkatle giyindi o gün. Başına şapka, eline eldiven, sırtına da yakası elmacık kemiklerine kadar çıkan bir palto giydi. Ön kapıyı açtı, beni çıkardı, demir bahçe kapısını açtı, yine beni önden çıkardı. Arnavutkaldırımını aştık. Çimenliğe girebilmemiz için eğilip zincirlerden birinin kancasını çıkardı, sonra yine yerine taktı. Boş çimenliğe girince gecenin ortasında uçsuz bucaksız bir çayırın ortasında kaldığımı sandım. Ağustos ayının son günleriydi çünkü ve meydanın çevresindeki gaz lambaları ortadaki çimenliği aydınlatmaya yetmiyordu. Çimenliğin ucuna geldiğimizde annem yine zincirlerden birini indirdi, biz geçtikten sonra da yerine taktı. Bir kez daha arnavutkaldırımını aştık, Yo-yo'nun demir bahçe kapısından geçtik. Annem ön kapının yanındaki çıngırağı çaldı. Sol elimde, içi kadife kaplı kutusuna yerleştirdiğim çeyrek porsiyon kemanı taşıyordum.

Kapı açıldığında o kutuyu incelemekteydim. Bu yüzden Yo-yo'nun ayakkabılarından başka bir yanını göremedim önce. Utangaçtım, başımı kaldıramıyordum. İçeri girdikten sonra da pek fazla bir şey göremedim çünkü içerisi karanlıktı. Yo-yo'nun ayakkabıları biraz kabaydı, ama dikkat çekici bir özellikleri yoktu. Büyükler başımın üstünde bir yerde çene çalarlarken onları inceledim. Gözlerim girişteki odanın ölçülü kasvetine alışıp cesaretim de artınca başımı yukarı kaldırdım yavaş yavaş. Ve ömrümde ilk kez Yo-yo'yu yakından gördüm. Gri, dümdüz bir etek, belinde bir deri kemer, onun üstünde yakası ve manşetleri sımsıkı kapalı siyah beyaz çizgili bir gömlek. Gömleğin önünde, siyah ve kahverengi yarı değerli bir taştan, büyük ve çirkin bir broşla tutturulmuş kahverengi boyunbağı.

Karanlık koridorun ortasında, sağ tarafta koyu kahverengi bir kapı, kapının yanında da koyu kahverengi bir kanepe görülüyordu. Kepimi, eldivenlerimi, kaşkolumu ve paltomu oraya bıraktıktan sonra, üçümüz birlikte kahverengi kapıdan geçip içinde kahverengi olmayan bir karanlığa daldık. Odada yalnızca iki aydınlık nokta, iki renkli göz vardı. Biri aşağılardaki donuk bir kırmızı, öbürü yüksekteki bir mavi tomurcuk. Yo-yo'nun yüzü o mavi tomurcuğa yaklaştı, odaya, karanlığı aydınlatan, ancak ortadan kaldırmayan bir parlaklık yayıldı. Yo-yo'nun yüzünde de herhangi bir pembelik ya da beyazlık yoktu. Sarıydı suratı. O sarı surat çıkık elmacık kemiklerine, kirpiksiz gözlerine ve kaşsız alnına eklenince Avrupalıdan çok Çinliye benziyordu. Cinsiyeti de kadın değil, belirsizdi sanki. O yaşta, insanları kadın ve erkek diye ayırırken giyeceklerine göre karar verirdim. Yo-yo'nun kadına benzeyen tek yanı da etekliğiydi. Geriye taranıp topuz yaptığı seyrek saçlarına bile kadın saçı denemezdi, çünkü topuzu öyle yassıydı ki benim durduğum yerden varlığı zor fark ediliyordu. Ağzımı açmadan onu incelerken arkamdaki kapının usulca kapandığını duydum. Karanlık-

ta parlayan büyük pencereye bakınca da arnavutkaldırımından yürüyen annemin ayak seslerini işittim. Yo-yo'ya döndüm. O, duvardaki bir rafta bir şeyler karıştırıyordu. Bunun üzerine odayı incelemeye koyuldum. Tıslayan gaz lambasının ışığının ulaşamadığı köşelerde, karanlık pusuda bekliyordu hâlâ. Ama yıllar geçtikçe, gün ışığının bile o sarı muslin perdelerden ancak içeri sızabileceğini öğrenecektim. Perde olmasa bile gün ışığı odanın yarısına kadar nüfuz edebilirdi ancak. Koskocaman bir kuyruklu piyano ışığın yolunu kesiyordu çünkü. Aynı piyano, fildişi dişleriyle fırsat bulsam sizi paralarım dercesine vahşice sırıtıyordu perdelere. O günden sonra başka hiçbir yerde görmediğim bir özelliği de org pedallarıyla donanmış olmasıydı. Önünde de orgcuların oturdukları uzun, cilalı sıralardan biri vardı. Kapağının üstünde neredeyse tavana değecek bir yığın oluşturan notalar, kopuk keman telleri, bir keman, kitaplar, toz, tanımlanması zor garip nesneler ve sonradan Brahms olduğunu öğrendiğim sakallı bir beyefendinin sallanan büstü vardı. Piyanonun gerisindeki karanlıkta, şöminenin, hemen hemen Yo-yo kadar bol duman salan ateşi görülüyordu. Ben odayı incelerken Yo-yo raftaki on, on iki pipodan birini seçip doldurmuştu. Piyanonun önündeki sıraya oturmuş, piposunu yakmıştı; zaten toz zerreleriyle dolu olan ve küf kokan havaya duman halkaları üflemeye koyulmuştu. Başımı çevirip rafa baktım. Ardından rafın üstünde duran, kep ve cüppe giymiş bir hanımefendinin büyük ve kahverengi fotoğrafıyla; başımın üstünden sert bakışlarla odayı gözleyen bir erkeğin büyük ve kahverengi fotoğrafına baktım. Sonra bakışlarımı yeniden Yo-yo'ya çevirdim, çünkü piposunu tüttürürken kesik kesik konuşmaya başlamıştı.

"Pipo... gibisi... yok."

Bunu söyler söylemez pipoyu bırakıp bir sigara yaktı. Sonra da kemanımla yayımı kutudan çıkardı ve yağlı ellerimle nerelerine dokunmamam gerektiğini gösterdi. Ardın-

dan, keman çalarken nasıl durmam gerektiğini göstermek için üstüme eğildi. Bu arada sigaranın dumanı gözüne kaçtığından gözleri yaşardı, genzi tıkandı.

Müzisyen kendine eziyet etmeye yanaşmazsa ona eziyet edilmesi zorunludur ve keman çalmak için girilmesi gereken pozisyondan daha büyük bir eziyet yoktur. Sol kol bükük, hep kıvrık duracak; dirsek gövdenin ortasından kıvrılmış; bilek tam şöyle duracak ki küçük parmak dört telin üstünden de rahatça geçebilsin. Bu eziyeti haklı çıkaran tek şey de kemandan yükselen ideal sestir. Ne var ki bir yerde böyle çarpılmış bir iskelet bulunsa, bu adam bir judo uzmanının eline düşmüş bir kurban, birazdan tutulup fırlatılacak diye düşünür insan. Benim ya da Yo-yo'nun kemanından böyle bir ideal ses yükselmeden, öğretmenim küçük gövdemi bir nevi giysi mankeniymiş gibi epey hırpaladı: Erkekçe, sert hareketlerle, mantıklı sarsmalar, çekmeler ve itmelerle eklemlerimi çekip kıvırdı; ardından, son anda akıl etmişçesine, bu giysi mankenine akortsuz kemanı da yerleştirdi.

Müzik denen judo uzmanının ustalığıyla tepe üstü fırlatılma pozisyonuna girmemle çıkmam bir oldu. Kemanım da –Bristol Arcade'den aldığımızda gözüme pırıl pırıl görünen o küçük şey– mezarına yerleştirildi. Yo-yo da sırtına bir erkek ceketi, başına bir şapka geçirip benim kendi ambalajıma sarınmamı bekledi. Sonra demir parmaklıklardan, kapılardan, zincirlerin arasından geçirip babamın evine götürdü beni. Annemle ikisi, bundan böyle tek başıma gidip gelebilecek kadar cesur olduğuma karar verdiler. Yo-yo gitmeden önce nasıl çalışmam gerektiğini de söyledi. Her gün judocu konumuna girecektim; sol kol kıvrık, çene aşağıda, omuz yukarıda, henüz sesi duyulmayan kemanım o ikisinin arasında.

Cuma günü, zincirlerin altlarından geçip çimenlerde koşar adım ilerleyerek o kasvetli antreye girdim ve bana söyleneni yerine getirip müzik odasının kapısını tıklattım. Yo-yo

iriyarı bir kızı dışarı çıkardı, onun yerine beni aldı. Bu kez, bir süre judoculuk yaptıktan sonra kemanımı da akort etti ve yayı tellerin üstünde testere gibi dolaştırmama izin verdi. Karşılığında o da kendi kemanını alarak notaları sıraladı. Kimi zaman parmaklarını yanlış yerlere basıyor, o zaman ben de suratımı buruşturup gülüyordum. Yo-yo gülmem bitene kadar bana eteği kadar ciddi bir tavırla tepeden baktı. Onun çaldığı notaların aynılarını çalmamı istedi.

"Daha geriden, Oliver! Daha aşağıdan! Falsolu ses çıktığını duymuyor mu kulağın? *Dinlemelisin*!"

Bazen parmaklarımı tutup kendisi bastırıyordu uygun yerlere. Bir süre sonra gözümden bir damla yaş süzüldü ve kemanın cilalı tahtasına damladı.

"Neyin var, çocuk? Hasta mısın?"

Hızla gerileyerek iki metre uzaktan baktı bana. Sonra da sıkkın bir fısıltıyla sordu.

"*Gitmek* istiyorsun, değil mi?"

Evet, gitmek istiyordum. Ağzımı açmadan başımı salladım. Yo-yo hemen harekete geçti. Kemanı kaldırdı, loş bir köşeye uzanıp bir mumla bir şamdan aldı, mumu yakarak önüme düştü.

"Gel bakalım."

Antreye çıktık ama paltomla kaşkolumu almamı beklemediği gibi sokak kapısını da açmadı. Tersine, koridorda ilerleyerek karanlık ve köşeli bir merdivene yöneldi, burada mum ışığında ilerlerken korkudan altına kaçırabilirdi insan. Uzun bir koridora çıktık, iki yanda da kapılar vardı; bazılarının açık kapısından çıplak döşemeleriyle parıldayan pencere camları görünüyordu. Koridorun ucunda tek bir basamak ve camlı bir kapı vardı. Yo-yo o kapıyı açtı.

"Hadi gir."

Mumu elime tutuşturdu, kapıyı da üstüme kapadı. Korku içinde bir iki adım ilerledim ve kahverengi seramik bir tuvalet çıktı karşıma. Tuvaletin yanında, metrelerce yüksek-

likteki tavana ulaşan demir bir çubuk, onun ucunda da bir kulp görülüyordu. Yo-yo'nun erkek adımlarıyla yürüyerek koridordan merdivene yöneldiğini duydum. Duvara dayanarak elimden geldiğince bütün dikkatimi mumun alevine yoğunlaştırdım. Şimdi anlaşılmıştı. Ben onun dediğini yanlış anlamıştım, o da benimkini. Ne var ki anlaşmazlığı ortadan kaldırmak elimde değildi artık. Durumun gerektirdiğini yapmak zorundaydım. Duvara dayanarak olduğum yerde durdum. O uzak, karanlık köşenin soğuğundan derim ve saçım buz tuttu. Mum küçüldü.

Sonunda hırçın bir sesle bağırdığını işittim.

"Oliver!"

Bir sıçrayışta kulpu yakalayıp çektim. Bir iki saniye süreyle hiçbir şey olmadı. Ardından, çatı arasında bir yerden bir tangırtı, bir gurultu, bir çağlayan sesi geldi. Görülmeyen borular vınladı, gürledi, köpürdü. Kendimi kapıdan dışarı atıp paldır küldür aşağı indim ve koşarak koridordan geçtim. Yo-yo az önce kapıdan giren iriyarı bir oğlanla antrede duruyordu. Elimdeki mumu aldı.

"Bugünlük bu kadar, Oliver. Notaları çalış. Salı günü görüşürüz." Gelen oğlan hiç utanmadan kulak kabartırken Yo-yo durduğu yerde eğilerek öğüt verdi. "Ve bundan böyle, gelmeden önce *gitmeyi* unutma."

Amatör müzisyenlik mesleğine başlamış oldum böylece. Salı cuma, cuma salı. Annem pek az sayıdaki ahbaplarımızla konuşurken yeni başarımdan söz etmeden duramıyordu.

"Oliver çok büyük ilerleme kaydetti," derdi. "Bayan Dawlish'e de *tapıyor*. Öyle değil mi, yavrum?"

Utangaç bir tavırla kabul ederdim. Bizim toplumumuzda, bütün iyi aile çocuklarının analarıyla babaları yavrularının Bayan Dawlish'e taptıklarına inanırlardı. Hayatımızda, sırtlarını dayayabilecekleri bir kayaydı bu; olağan, ancak

somut ve gerçek bir kaya. Bir gün kendi başıma otururken, otuz dakika eşittir altmış kere otuz eşittir bin sekiz yüz saniye diye hesap yaptığımı fark edince bunu kendi edepsizliğimin kanıtı olarak gördüm. Dersten önceki saat çok çabuk geçiyordu ama gitmeden önce "gitmeyi" de unutmuyordum artık.

Yo-yo'yu iyi tanıyordum şimdi. Yo-yo gibi zıplayarak kiliseye gidişini, sonra yine Yo-yo gibi zıplayarak evine dönüşünü izliyordum. Kilisede olmadığı zaman, hemen her yarım saatte bir, kız ya da oğlan öğrencilerinden biri müzik odasının bahçeye bakan kavisli penceresinin yanındaki sokak kapısından içeri girerdi. Yo-yo gerçekten çok çalışıyordu. Benim bir rastlantı sonucu fark ettiğim, ettikten sonra elimden geldiğince yararlandığım alışkanlığı da bu garip özelliğindendi belki. Öğrenci açık seçik bir yanlış yaptığında, Yo-yo sinirlenerek doğrusunu gösterirdi. Gelgelelim öğrenci göz yumulabilecek hataların şaşırtıcı biçimde geniş sınırları içinde kalmayı başarırsa, o zaman Yo-yo'nun gözkapakları sarkar, başı arkaya kayar ve oturduğu org sırasının üstünde uyuyakalırdı. Sigarası yarı açık duran ağzında, bilinçsizce koruduğu dengesi bozulur gibi oluncaya ya da ona tapan öğrencisi kulak tırmalayan bir yanlış yapıp da sarsılarak uyanıncaya kadar, hafifçe öne arkaya sallanarak uyurdu. Kulak tırmalayan yanlışları duyar duymaz uyanması bizi doğru çalmaya zorlayabilirdi ama, hiçbir şey beni her gün, düzenli bir tempoyla çalışmaya zorlayamıyor, o çeyrek porsiyon kemana duyduğum nefret bir türlü geçmiyordu. Bu yüzden, aradan geçen aylar boyunca birkaç kriz dönemi atlattık. O dönemde Yo-yo benim tasasız çocukluğumu gerçek bir müzisyen olarak geçirdiği kendi gençliğinde çektiği sıkıntılarla karşılaştırarak yüzümü kızartırdı. Bir gün notaları doğru yazamadığım için ders saati bitmeden eve yolladı beni.

"Ders saatlerinin dışında hiç çalışmayacaksan," dedi eteğiyle aynı ciddiyette, "ben sana bir şey öğretemem. Bak iyi

dinle. Oliver! Ben gençken babam koca fügleri kopya ettirirdi bana. Her ses için de ayrı renk kalem kullanmamı isterdi. Bir bölümü yanlış yazsam... Çat! Cetvel parmaklarımın üstüne inerdi hemen."

Evden çıktım, aslında derste geçmesi gereken yarım saati doldurmak için elindeki uzun sırıkla meydandaki gaz lambalarını yakan adamı izledim. Zaman geçtikçe, Dawlish'lerin aile hayatına dair duyduklarım enikonu karanlık bir tablo oluşturmaya başlamıştı. Çat! Cetvel parmakların üstüne iniyor. Pat! Rulo yapılmış bir tomar nota orgun başında oturan kızın kafasında patlıyor. Cız! Yayın ucu kaburga kemiklerinde. Kusursuzluk peşinde koşan, eli hep havada beklediği anlaşılan, sokaklarda fırtına hızıyla gezip dolaşan Bay Dawlish gözümün önünden gitmiyordu. Bizim evle öğretmenin evi arasındaki çeşitli demir engelleri aşarken korkuya kapılırdım zaman zaman. Ya Bayan Dawlish benim beceriksizliklerimle ve yaramazlıklarımla –yani edepsizlik ve ahlaksızlığımla– baş edemeyeceğine karar verir de babasını yardıma çağırırsa? Neyse ki korktuğum başıma gelmedi.

Salı cuma düzeni, birinci aşama keman sınavına girdiğim günden sonra değişti. Bir müzik aleti çalmayı öğrenenler bir dizi sınava girerlerdi; yoksa kimin nasıl çaldığını kimse bilemezdi. Bu sınavlarda başarılı olanlara, çerçevelenip duvara asılabilecek ya da daha sonraki hayat kavgasında cephane olarak kullanılabilecek bir sertifika verilir, daha doğrusu anne babalarına parayla satılırdı. Birinci aşama sınavı bir dönüm noktası oldu. Dahası, şimdi geriye baktığımda, her şeyin o gün başladığını görüyorum.

Bir kere, ömrümde ilk kez o gün bindim otomobile. Bindiğim bu otomobil otobüs kadar büyüktü. Yo-yo'nun evinin önündeki demir parmaklıkların yanında duruyordu. Biz çocuklar hemen başına toplandık. Karakış sona ermiş, güneş yüzünü göstermişti. Heyecanlıydık, gevezelik edip duruyorduk. Otomobilin yanında bir adam duruyordu; onu

o gün yalnızca bir yetişkin diye düşünmüş olsam da, çocuk gözünün retinasına güvenebilir, gözümün o gün çektiği resmi çıkarıp inceleyebilirim. Orta boylu zayıf bir genç adamdı; yüzü ince ve esmer, gözleri gliserin damlatılmışçasına parlak ve dolu dolu. Parlak lacivert bir takım giymişti; sesinizle bir şey söylerken yüzünüzle başka bir şey söylemenin yöntemini ondan öğrendim. Elindeki kâğıt parçasına bakıyordu. Adresin doğru olduğunu, ama tekrar tekrar çalmasına rağmen kapının açılmadığını söyledi. Bayan Dawlish'i görmesi gerekiyordu; içimizden biri Bayan Dawlish olabilir miydi acaba? Yüzü hüzünlü, sorduğu soru bir şakaydı. Bir anda gönlümüzü kazanmıştı. Yaptığı şakaya hiç uygun düşmeyen yüzüne baktık, Yo-yo'yu gözümüzün önüne getirdik ve bizim biz, Yo-yo'nunsa Yo-yo olmasını öyle gülünç bulduk ki gülmekten yerlere yatacaktık neredeyse. Gelgelelim bu eğlenceli konuşmanın uzamasına zaman kalmadan evlerin demir parmaklıklarının önündeki arnavutkaldırımında yaylana yaylana yürüyen biri belirdi. Yo-yo aramıza katılmıştı. Genç adam lacivert kasketini başına geçirdi, elini kasketin siperine dayayarak selam verdi. Yo-yo da onun iki metre uzağında –ayaklar bitişik, eller bel hizasında, dirsekler geride– durarak papazın yanından ayrılamadığı için geciktiğini açıkladı. Genç adam otomobilin kapısını açtı, öğretmenimiz de binmemizi söyledi. Biz yerleştikten sonra kendisi de beceriksizce binerek sürücü koltuğunun yanındaki koltuğa oturdu. Yola koyulduk. Arabanın arkasındaki çocukların sesi çıkmıyor, öndeki büyükler de hiç konuşmuyorlardı. Neyse ki Stilbourne'un bir kilometre dışında küçük kızlardan birinin bulantısı tuttu da o sorunla ilgilenilirken buzlar da çözüldü. Dog Roses'dan Queen Anne's Lane'e doğru yol alırken, önden gelen ilginç konuşmaları dinleyerek eğlendik. Genç adamın ses tonunda hoş iniş çıkışlar oluyordu; Stilbourne'da hiç duyulmayan, hareketli yüzüne çok uygun düşen bir ses. Bir müzik aletiymişçesine,

tınısı her an değişiyordu. Evet bayan, Galli'ydi, Cardiff'li, evet. Biraz şarkı söylerdi, tenordu evet. Arkadaşlarıyla bir araya geldiler mi bir şeyler söylerlerdi mutlaka. Şimdi düşünüyorum da, o kadar kısa sürede adamla ilgili bir sürü şey öğrenmemiz tuhaftı. Yoksul olduğunu öğrendik, çalışkan olduğunu, kendini geliştirmek istediğini, müziği çok sevdiğini ve birinci sınıf otomobil tamircisi olduğunu. Alışılmadık bir konuşkanlık gösteren Yo-yo'dan da hep bildiğimiz, ama hiç düşünmediğimiz bir gerçeği; Stilbourne'da araba tamircisi olmadığını, yalnızca bir bisikletçi dükkânıyla bir nalbant dükkânı bulunduğunu, Barchester'a gitmek için bir otomobil kiralamak zorunda kaldığımızı öğrendik. Çünkü dönerken dört otobüsüyle dönebilecektik ama, Barchester'da pazarın kurulduğu günlerin dışında, oraya giden ilk otobüs ikide kalkardı Stilbourne'dan. Genç adam da nota okuyabilmek istiyordu; sizin gibi bayan, diyordu. Keşke ben sizin bildiklerinizin yarısını bilseydim, bayan, diyordu; Barchester Şehir Korosu'na girebilmeyi umuyordu. Koro katedralde *St. Paul*'u seslendirecekti yakında. Derken büyük bir coşkuyla söylemeye başladı: *"Bizler, İsa adına gelen elçileriiiz!"*

Yo-yo başını eğdi, yan yan bakıp gülümsedi ve keçi derisi eldivenlerini birbirine çarptı.

"Şaştım, Bay..."

"Henry deyin, bayan."

"Çok iyi bir tenor sesiniz var!"

"Sağ olun, bayan," dedi Henry. "Sizin gibi gerçek bir müzisyenin böyle söylemesi çok önemli benim için. Barchester'dakilere de anlatacağım. O zaman beni koroya almak *zorunda* kalacaklar. Ahh, müzik olmasaydı hayat neye benzerdi!"

"Ah evet!" dedi Yo-yo. "Müzik!"

Onun ağzından çıkan "Ah" Bay Dawlish'in karga sesine benzeyen ünlemlerinden biri değil, çok daha yumuşak bir

sesti. Müzik dedikten sonra da arabada değil de, kilisede olduğumuz izlenimini veren bir cümleyle bitirdi.

"Cennet müziktir. Babam hep böyle der."

Henry'nin başındaki kasket öne arkaya sallandı hızla.

"Dai Evans için anlattıkları fıkrayı bilir misiniz, bayan? Ölüp de cennete gittiğinde koroya almışlar onu da. Koroda elli bin tane soprano, elli bin tane alto, elli bin tane bas varmış, ama tek tenor Dai Evans'mış. 'Aleluya Korosu'yla başlamışlar. Derken şef değneğini vurarak bunları susturmuş. 'Bir dakika,' demiş. 'Tenor sesi çok baskın çıkıyor, Dai. Biraz daha alçak söyle lütfen.' "

Henry'nin ilk sorduğu soru bizi nasıl etkilemişse bu fıkra da Yo-yo'yu öyle etkilemişti. Sarsıla sarsıla güldü, karga gibi gakladı, keçi derisi eldivenli elini kaldırıp topuzunu ensesine bastırdı. Onun gülmesi bitince bir baktım Henry'nin omuzları sarsılmaya başlamış bu kez. Kendini tutmaya çalışıyor ama köh köh öksürüyor.

Öksürmesi bitince, "Özür dilerim bayan," dedi. "Gıcık tuttu sanırım. Şimdi bakın ne diyeceğim... Bugün benim izin günüm. Otobüse vereceğiniz parayı bana verirseniz... Benzin masrafını karşılamak için yani... Barchester'daki işiniz bitince çocuklarla sizi yine Stilbourne'a götürürüm."

Arkada oturan çocukların sessizliği bu cümleyle son buldu. Hepimiz Bayan Dawlish'in öneriyi kabul etmesi için bağırıp çağırdık. O da gülerek boyun eğdi. Barchester'ın banliyölerinden geçip Golden Ball'da o günkü sınav için kiralanan salona girdik.

İlk müzik sınavı Yo-yo'yla aramdaki ilişkiyi çok değiştirecekti. Sonunda sıra bana gelip de küçük gülünç Bach parçamı çalmaya giriştiğimde –da didi *da*, da didii *da*– çıkardığım korkunç seslerden dehşete kapılarak hüngür hüngür ağlamaya başladım. Ardından parmaklarımı sesler çok sert de çıksa falsolu çalmamı önleyen parlak yerlere bastırarak, burnumu çeke çeke notaları çaldım. Ulurcasına ağlayarak,

dalgın bir kendinden eminlikle sesler arasındaki perde farklarını ayırt ettim. Oradan bir an önce kurtulmaya can attığımdan, kimi zaman adamın çalmasını beklemeden bir notanın adını söyleyiverdim.

"Ağlayacak bir şey yok," dedi adam. "Bu arada şunu da söyleyeyim... Sanırım kusursuz bir kulağın var."

Burnumu çekerek sınav salonundan çıktım. Gözyaşlarım dindiğinde yeniden yola çıkmaya hazırdık.

Dönüşte Henry daha çok otomobillerden söz etti.

"Siz de küçük bir araba alsanız iyi olurdu, bayan. Hanımlar genellikle küçük araba kullanıyor."

Yolculuğun heyecanına daldığımızdan –ben de sınavda heyecan yaratan tek öğrenci olmaktan belli belirsiz bir gurur duymaya başladığımdan– genç adamın sözü nereye getirdiğini ancak Eski Köprü'yü geçip anacaddeden meydana giderken fark ettim.

"Rica ederim, bayan! Angarya olur mu hiç! Ben bakarım. Ucuza düşürebileceğimiz bir şey bulursam size haber veririm. Araba kullanmayı da üç günde öğretebilirim size. Ne demek, bayan! Seve seve yaparım!"

Araba müzik odasının kavisli penceresinin önünde durdu. Henry hemen atlayıp Yo-yo'nun kapısını açmaya koştu. Yo-yo bizleri gözden geçirdi.

"Millie, senin evin epey uzak... İçeri gel, önce bir bardak sütle biraz bisküvi yer, ondan sonra gidersin. Siz de, Bay..."

"Bana Henry deyin lütfen."

"Siz de bize çok nazik davrandınız. Barchester'a dönmeden bir çayımı için."

Ben meydanın ortasındaki çimenliğe dalmış, babamın evine yönelmiştim. Arkama bakmadığımdan Henry'nin bu öneriyi kabul edip etmediğini söyleyemem. Ancak annemle babama sınavda ağlayan tek öğrenci olduğumu haber verince –sertifika alamamak pahasına da olsa– müzik sınavlarına girmemin sinirlerimi fazlasıyla gerdiğine karar verdiler. Bun-

dan böyle yalnızca kendi zevkim için öğrenecektim müziği. Gerçi bu da alışılmadık bir şeydi ama, müziği büsbütün bırakmam hiç düşünülemeyeceğine göre, başka çare yoktu. Bu kararın sonucu, Yo-yo'nun evine giderken kapıldığım gerginliğin azalması oldu. Ne var ki o da, belirli bir sonuca ulaşamayacak dersleri ciddiye alamazdı. Bunu kimse bekleyemezdi. Daha sık ve daha uzun uykular çekmeye başladı. Uyumadığı zaman da konuşuyordu bazen; on dakika süreyle çene çaldığı oluyordu. Ben hep başımı sallayarak söylediklerini kabul eder, onaylardım. Nedense, ona hiç karşı çıkmıyor, daha doğrusu *çıkamıyordum*. Bu aşırı saygılı uysallığım zamanla bir deli gömleği haline geldi benim için.

Yazın ortasında Henry Williams bir kere daha göründü. Yüksek tenteli iki kapılı bir arabayla gelip demir parmaklıkların önüne yanaştı ve Yo-yo'yu da yanına alarak yola koyuldu. Aradan bir hafta ve birkaç şoförlük dersi geçtikten sonra –akşam göğünün açık mavisi gül rengi çatıların üzerine çökerken, biçilmiş çimlerin etrafındaki zincirlerin üstünden atlayarak– elimde kemanım, derse gittiğimde iki kapılı araba arnavutkaldırımında duruyor, Henry de kuzu kuzu yanında bekliyordu. Bay Dawlish ön kapıdan dışarı fırladı, ak saçlarını uçurarak demir kapıyı hışımla açtı.

"Parayı sokağa atmaktan başka bir şey değil!"

Keman kutusu elimde, başımı kaldırıp baktım. Bay Dawlish on metre gittikten sonra döndü ve müzik odasının kavisli penceresini insan sayarmış gibi seslendi.

"Müzik var ya! Müzik yetmiyor mu sana?"

Yo-yo evinden çıktı.

"Sen içeri gir ve çalışmaya başla, Oliver."

Bir süre sonra, hızlı hızlı soluyarak yanıma geldi.

Annemin akıl almaz sezgileri olmasaydı, Yo-yo, ihtiyar Dawlish ve Henry'yle ilgili konularda çok zaman tahmin yürütmek zorunda kalacaktım. Ne var ki meydanın çevresinde oturan bütün kadınlar gibi, annem de detektifliği mes-

lek edinmişti kendine. Onlar, yani kadınlar, her evin önünde yükselen demir parmaklıkları, kilitlerle, sürgülerle donanmış kapıları yeterli bulmaz, pencerelere de en keskin bakışın bile delip geçemeyeceği perdeler asarlardı. Sonra da bu perdelerin gerisine geçer, bugünkü anlayışımla radar dalgası diyebileceğim birtakım dalgalar yayarak kimin ne işle uğraştığını anlarlardı. Ancak burada garip bir noktaya da işaret etmek gerekir. Yayılan dalgalar bir dereceye kadar perdeleri delip her kadına, karşıdaki aileyi iyi kötü görmek olanağını verirken, her kadın aynı kalınlıktaki bir başka perdenin kendisini koruduğuna inanırdı. Erkekler daha özgür olmakla birlikte daha beceriksizdiler, sezgileri de kördü. Yine de, içerideki istihbarat uzmanlarına değerli bilgiler sağlayabilirlerdi. Bu yüzden, evlerde yenen her yemek bir çapraz sorgu seansına benzer, sorulan sorulara verilen yanıtlar, belirli bir tablonun oluşmasına olanak sağlayabilirdi. Benim kısa boylu, zayıf anacığım da muslin perdelerimizin gerisinde yarım saat dikilerek yeni bir şapkanın, bir karşılaşmanın, bir hareketin, hatta bir yüz ifadesinin ne anlama gelebileceğini kestirmeye çalışırdı.

"Hah, Eliot'ların kızı gidiyor. Annesi hâlâ hastanede olduğuna göre Thomas denen o delikanlıyla köprüde buluşacak."

Annemin radarının dışında bir gizli silahı da vardı. Ben. Ben haftada iki kere Yo-yo'nun evine girmekle kalmıyor, daha geniş bir alanda da etkili olabiliyordum. Zaman zaman kasabalılardan birinin evine bir şişe ilaç ya da bir kutu hap götürmem çok doğaldı. Döndüğümde annemin benden sızdırılabilecek herhangi bir bilgiyi ne büyük merakla beklediğini hiç anlamamışım. Gezegenler arası görev yapan bir keşif robotu gibiydim. Robotlar yaptıkları görev konusunda ne kadar bilgisizse, ben de aynı ölçüde bilgisizdim. Hiç unutmam, Henry'nin Yo-yo'ya sürücülük dersleri vermeye başladığı günlerde, onunkinin bitişiğin-

deki eve –Wertwhistle, Wertwhistle ve Wertwhistle, Hukuk Danışmanları (hukuk danışmanı da ne demekse)– bir ilaç paketi götürdüm. Ön kapıdan girince bomboş bir koridorda buldum kendimi. Ne yana gitmem gerektiğini düşünürken kapılardan birinin ardından boğuk bir kükreme duyuldu.

"Girin!"

Kapıyı açtığımda tozlu kâğıtlarla dolu bir masanın gerisinde yüzü damarlı, yaşlı bir beyefendi gördüm.

"Evet? Ne istiyorsun? Evleniyor musun? Vasiyetnameni mi hazırlamak istiyorsun?"

Paketi uzattım.

"Kör olasıca oğlumun olacak. Yoo, gitme! Ben alırım. Sen de şunu al bakalım."

Cebinden iki peni çıkarıp masanın üstüne bıraktı. Ne var ki ben Yoksul Çocuk olmadığımı bilirdim, başımı iki yana sallayarak dışarı kaçtım. Annem iki peniyi almadığıma sevindi, ödül olarak üç peni verdi bana. Onu hoşnut ettiğimi bilmenin gururuyla Bay Wertwhistle'ın çok ayıp bir söz ettiğini açıkladım. O da, öyle yapacağını biliyordum, nedenini de biliyorum dercesine başını salladı. Bir de meydanın Yo-yo'nun oturduğu tarafının ucundaki büyük evde oturan iki hanım vardı. Onları saran giz perdesini hiçbir radar delemiyordu. Kadınların ölümlerinden on-on beş yıl kadar sonra annemden bilgi almaya çalıştım, ama fazla bir şey söylemedi.

"Çok tuhaf davranırlardı. Çok, çok tuhaf."

O eve de gitmiştim bir kere. Kadınların genci yolumu beklemişçesine eşikte belirdi hemen. Çıktığı kapıyı da hemen kapattı.

"Annene söyle, Oliver," dedi buz gibi bir tavırla. "Bu ev on bir numara değil, yedi numara."

Bu haberin yollanmasıyla –hangi nedenle bilinmez– ödeşmiş oluyorlardı herhalde. Bir de Evans ailesinin Noellerde bana her zaman hediye verdiğini hüzünle hatırlıyo-

rum. Ayrıca kristal piramidin titreşimlerine uygun hareket ederlerdi.

Bunlar açıklandıktan sonra, annemin Yo-yo'yla ilgilenmesinde şaşılacak bir yan kalmamıştır sanırım. Ona köşeli merdiveni, üst kattaki boş koridorla boş odaları anlatmıştım. Sofraya oturduğumuz zaman babamın arada bir anlamsız homurtularla noktalamaya çalıştığı bir monoloğa başlardı bazen.

"O koskoca evde tek başına oturması..."

Koskoca ev mi? Sık sık rüyama giren bir şeyin doğrulandığını görüyordum. Yo-yo karanlık bir boşlukta yaşıyordu; o evdeki tek canlı sırıtan piyanoydu. Bay Dawlish belki evi beğenmediğinden, belki müzik dersi alan çocukları dinlemekten hoşlanmadığından, belki de kızının özgürce yaşaması gerektiğine inandığından dükkânının üstünde yaşardı.

"Evin bir bölümünü kiraya vermesi gerekir," dedi annem. "Bence bir kadının tek başına oturması doğru değil. Ayrıca kiracılarından alacağı para..."

"Yapma canım," dedi babam. "Dawlish'in malı mülkü az değil. Hiç az değil. O çok iyi durumda."

Bir gün biz yemek yerken Henry arabayla kapıya dayandı. Annem korna sesini duyunca hemen masadan kalkıp perdelerin arasından dışarı baktı.

"Yine direksiyon dersi," dedi. "Bu hafta üçüncü oluyor bu."

Babam kırçıl bıyıklarını silerek ağır ağır çorbasına eğildi.

"Dünya kadar ders parası verecek demektir."

Annem, "Saçmalama," diye söylendi ters ters. "Para falan almıyor adam."

"Öyle mi?" dedi babam. "Öyleyse çok iyiliksever bir çocuk. Herkes onun gibi olsa..."

"İyiliksever mi?" diye bağırdı annem radarı olmayan kişilere karşı beslediği bir tür hararetli küçümsemeyle. "Hıh! İyiliksevermiş! Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez."

Bundan kısa bir süre sonra Yo-yo'yu ilk kez tek başına gördüm arabada. Çay saatiydi. Henry'yle o kapıda durmuşlar, ardından Henry otobüsle Barchester'a dönmek üzere yola koyulmuştu. Yo-yo arabayı kapıda bırakıp eve girdi. Biz perdelerin arkasında bekliyorduk. Meydana bakan pencerelerin perdelerinin titreştiğini, kimilerinin hafifçe aralandığını görüyorduk. Derken Yo-yo yine çıktı, arabaya binip elini kolunu oynattı. Araba durduğu yerde titremeye başladı. Az sonra arkasında yoğun bir duman bulutu oluştu, motorun sesi de çığlık halini aldı. Araba birden atılarak iki metre yol aldıktan sonra ruhunu teslim etmiş gibi durdu. Yo-yo evine girdi yine. Ertesi sabah Henry parlak lacivert elbisesiyle arnavutkaldırımının üstünde yatıyor, lacivert kasketi de radyatör kapağında asılı duruyordu. Ondan sonraki ders günü Yo-yo'yu on kere altmış saniye beklemek zorunda kaldım. Sonunda arabasını sokağın taşlarında hoplatarak geldi. Odaya erkeksi bir haşinlikle ve büyük bir heyecanla zıplayarak girdi.

"Çayır çimen dolaştım," dedi. "Neredeyse Devizes'a kadar gittim. Tek başıma! Düşünebiliyor musun? Aslında hiç zor değil, Oliver!"

Ellerini sallayıp duruyordu. Henry'nin gösterdiği inceliği anlata anlata bitiremedi.

"İşini gücünü bırakıp benimle uğraştı! Biliyor musun Oliver, bir kuruş almadı! Benim cebimden para çıkmadı ki diyor..."

Hem onunla aynı kanıda olduğumu göstermek hem de yeni öğrendiğim ve çok hoşuma giden bir sözü kullanmak için, kaz gelecek yerden tavuk esirgenmeyeceğini söyledim. Taş kesildi sanki. Bir süre hiç sesi çıkmadı. Ardından, gitgide artan bir hırsla beni sorguya çekmeye başladı ve sonunda iyice öfkelendi. Ne suç işlediğimi, nasıl bir yanlış yaptığımı anlayamıyordum. Eve döndüğümde durum daha da kötüye gitti çünkü orada konuşulanları duyunca annem Yo-yo'dan

beter öfkelendi. O ikisinin öfkesine yıllarca akıl erdiremedim ve olay benim için gezegenler arası yolculuğun beklenmedik tehlikelerinden biri olarak kaldı.

Yo-yo'nun yüzünde sonraları gitgide daha belirginleşen bir özelliği ilk o zaman fark ettim. Anatomi bilen biri, bunu ağzın çevresindeki sfinkter kaslarının olağanüstü güçlenmesi diye tanımlardı belki. Yo-yo birine sert davrandığı, bir şeyi kınadığı zaman dudakları önce iyice büzülür, sonra ağzının içine doğru dönerdi. Dudakların çevresinde iki üç santim uzunluğunda kırışıklıklar belirirdi. Bu kırışıklıklar yıldan yıla derinleşti, sonunda, öfkelenmediği zamanlarda bile yüzünden silinmez oldu. Öfkelendiği zaman ağzının çevresi oluk oluk oluyordu artık. Ağzı da bomba çukuruna dönüyordu.

Yo-yo araba kullanmasını öğrendikten kısa bir süre sonra babası yine fırtına hızıyla aramızdan ayrıldı ve kilisenin mezarlığına gömüldü. Hâlâ aklımdadır, ölüm haberini aldıktan kısa bir süre sonra meydanı geçip Yo-yo'nun evine gittim ve evi de boş buldum. Karanlık antreden korktuğum için öğretmenimi müzik odasında beklemeye karar verdim. Orada da koca koca gölgeler, ürkünç karaltılar ve sırıtan o piyano vardı. Şöminedeki ateş kızılımtırak bir ışık yaydığından arkadaş bulmuş gibi o yana gittim. Sönmeye yüz tutan bir kor parçasının soğurken çıkardığı çıtırtı tüylerimi diken diken etmeye yetti; antrede ışık olsaydı kaçıp gidecektim. Ama olduğum yerde kalarak bekledim. Zamanla gözlerim karanlığa alıştı, karaltıları seçebilecek hale geldim. Şöminenin rafındaki bir karaltıyı hepsinden iyi görebiliyordum. Beethoven'in büstüydü. Bronz saç telleri uçuşuyor, dudakları sımsıkı, derin bakışları öfkeyle piyanonun kuyruğuna dikilmiş. Yo-yo'yla babasının türünden olduğu belliydi; suçlarcasına bakıyordu bana. Ben bunları düşünürken otomobilin farları pencereyi yaladı. Yo-yo antreye girdi, bir an durakladıktan sonra müzik odasının kapısını açtı ve gaz lambasını yakmaya hazır-

landı. Onu görünce ben de rahat bir soluk alarak iki adım öne çıktım. Bu arada keman kutusu da piyanoya çarptı. Yo-yo bir çığlık atarak olduğu yerde döndü. Gaz lambasının ışığının altında durmuş bana bakıyordu; gözleri öyle iri açılmıştı ki gözkapakları yoktu sanki. Elini göğsüne dayayarak piyanonun önündeki sıraya çöktü.

"Ben çağırmadıkça, bu odaya asla girmemelisin, Oliver."

Oldukça alçakgönüllü bir tavırla özür diledim ama odanın aydınlandığına, yalnızlıktan kurtulduğuma öyle sevinmiştim ki öfkesine pek aldırmadım ve hemen dersimize başladık. Aynı hafta içinde Henry Williams da Stilbourne'a taşındı. Taşınma olayının kendisini hatırlamıyorum; ancak Henry'yi doğal çevrenin bir parçası olarak kabul ettiğimiz bir döneme girdik. Kavisli anacaddenin Belediye Binası'nın orada meydana ulaştığı noktada, Yo-yo'nun evinden dar bir yolla ayrılan bir nalbant dükkânı vardı. O dar yola girip birkaç metre yürüdünüz mü demircinin arkasındaki avluya açılan bir kapı, avlunun dibinde de üstünde bir samanlık bulunan eski bir inek ahırı görülürdü. Henry güvercinmiş gibi o samanlıkta kalıyordu. Bazen demirciye yardım ediyor, bazen Dr. Ewan'ın arabasını yıkayıp ayak pompasıyla lastikleri şişiriyordu. Belediye Binası'nın altında pazar kuruldu mu, Henry pazarcı tezgâhlarının arasında dolaşır, hep el altında bulunarak isteyene yardım ederdi. Yo-yo arabayı o avluya park ediyordu. Daha doğrusu, dar yolda manevra yapamadığından, arabayı park edip çıkaran Henry oluyordu. Arabayı yıkayan, bakımını yapan da oydu. Saray mücevherlerini temizlermişçesine temizliyordu hem de. Pırıl pırıl parlıyordu küçük araba. Ben, yarı bilinçli, Henry'yi Yo-yo'nun malı olarak düşünüyordum. Adama öyle davranıyordu çünkü. Henry arabayı yıkarken, Yo-yo avluda, paslı demir yığınlarıyla ısırganların arasında durup bağır çağır konuşur, iki metre öteden kaba saba laflar eder; ama aynı zamanda araba sanki canlı bir varlıkmış da, kendisi

onu okşuyormuş gibi şakalar yapardı. Henry sessizce çalışır, o konuştukça başını sallardı. Sonunda Yo-yo dönüp, yaylana yaylana yürüyerek evine girerdi.

Annemin kadına alaycı bir acımayla bakmasına akıl erdiremiyordum. Bayan Dawlish arabasına tapıyormuş! Neden tapmasın? Benim de öyle bir arabam olsaydı ben de tapardım. Öte yandan –buna akıl erdirmek büsbütün olanaksızdı– Henry'den hiç hoşlanmıyordu annem. Bense çok hoşlanıyordum ve zamanla bunu da kusurlarımdan biri olarak görmeye başladım. Bana her zaman çok nazik davranıyor, onu işini yaparken izlediğim zamanlarda o yumuşak, ezgili sesiyle çene çalıyordu. Öksürük şurubu almak için eczaneye geldiğinde karşılaşırsak hep "Bay Oliver" diyordu.

Nalbant dükkânının arkasındaki avlu bir hafta içinde büyük bir değişikliğe uğradı. Orada burada yeni, parlak aletler, yağ ve benzin varilleri görülüyordu şimdi. Henry'nin bu yeni başarısını heyecanla anneme anlatmaya çalıştığımda sözümü bitirmeme fırsat vermedi.

"Sus!" dedi. "Sabrımı tüketme."

Babası ölmüştü ama araba sahibi olmak Yo-yo'yu daha dost canlısı bir insan haline getirmişti sanki. Piyanonun önündeki sıranın üstünde uyuklarken ağzı bebeklerin ağzı gibi gevşeyip, hareket ediyordu. Hatta zamanla geliştirdiği bir şakayı dersten derse paylaşma alışkanlığı edinmiştik. Kummer adında bir yabancının hazırladığı bir keman egzersizleri kitabı almıştım. O akşam derse geç kalmamla, kapağında Kummer yazan bu yeşil ciltli kitap bir araya gelince, bu şaka ortaya çıktı.

"Sana 'Kummer'* diyeceğim," dedi Yo-yo, "çünkü gelmiyorsun."

---

* Yo-yo'nun yaptığı şaka, İngilizce "gelen kimse" anlamına gelen "comer" sözcüğüyle ses benzerliğine dayanıyor. (e.n.)

Piyanonun önündeki sırada oturarak sarsıla sarsıla gülüp, karga gibi öttü. Ondan sonra, bana başka bir isimle hitap etmez oldu ve birlikte çok güldük. Papaz bir gün bizi parmaklığın orada, kavisli pencerenin önünde gülerken bulduğunda, şakamızı onunla da paylaştı.

"Ona Kummer diyorum, çünkü..."

Ancak bu mutluluk döneminin sonlarına doğru, bir gün beni hayatı boyunca şaşırtmadığı ölçüde şaşırttı. On yaşına gelmiş, bölgedeki ortaokula başlamıştım; artık yarım porsiyonluk bir keman taşımaya başlamıştım. Aslı aranırsa onu da çeyrek porsiyonluktan daha iyi çalamıyordum. Bir gün ders için Yo-yo'nun ön kapısına gittiğimde, demirci o günlük işini bitirip dükkânını kapadığı ve *pub*'lardan birine girdiği halde, arkadaki avludan Henry'nin çıkardığı tank! tank! sesleri geliyordu. Müzik odasının kapısını tıklattım. Yo-yo beni bekliyormuş, yumuşacık bir sesle yanıt verdi hemen.

"İçeri gel, Kummer."

İçeri girdim ve gömleğinin ön tarafıyla burun buruna geldim. Adına ne denirse, gömleğin ortasındaki bandın ve oraya dikilmiş sedef düğmelerin hizasındaydı gözlerim. Sedef düğmeler başlı başına bir değişiklikti, çünkü gömleğin önünde kahverengi boyunbağını görmeye alışmıştım. Ama hepsi bu kadar da değildi. Bandın iki yanında kenarları işlemeli, beyaz muslin fırfırlar da vardı. Ellerini kaldırdıkça her iki manşetten de daha fazla muslin işleme çıkıyordu. Gözlerim boyuna kadar çıkan süslü bandı takip ederken, kahverengi taşlı broşun da eskiden boyunbağının düğümünün bulunduğu yerden fışkıran fırfırların ortasına yuvalandığını gördüm. Şaşkınlıktan öğretmenimin yüzüne baktım. Yumuşamıştı yüzü; gizemli bir ışıltı saçıyordu. Genç denemese bile, gençliğin ya da genç kızlığın anısını taşıyan bir yüzdü. Sıkıca bağlanan saçlar da kabarıp bulutumsu bir havaya bürünmüşlerdi sanki. Gözleri... Ne var ki gözleri inanmaz bakışlarla baktığımı çok çabuk fark etmişlerdi. Dudakları

büzülünce ağzının kenarındaki kırışıklıklar ortaya çıktı, yanakları çukurlaştı. Ömrümde ilk ve son kez, iki yanağının üstünde pespembe iki nokta belirdiğini gördüm. Ben bakarken o pembelik bütün yüzüne yayıldı. Boynundan alnına kadar kıpkırmızı kesilmişti şimdi. Kemanımı akort edebilmem için piyanoya oturdu, sonra da çalışmam için bir parça göstererek –yüzünü benden uzağa çevirip– odadan kaçtı. Döndüğünde yüzü her zamanki gibi solgun ve sarıydı. Fırfırlar da yok olmuştu. O gün çok sertti, yaptığım yanlışları çok ağır bir dille eleştirdi. Fırfırları bir daha görmedim.

Bundan kısa bir süre sonra durum büsbütün değişti. Anacaddedeki şekerci dükkânından şeker almış eve dönüyordum, Henry'nin yerinde olup olmadığını görmek için avluya girdim. Annem adamın ayağının altında dolaşmamı uygun görmediğinden her zaman belli belirsiz bir korkuyla girerdim avluya. Orada geçirdiğim dakikalarda yasak meyvelerin tadını bulurdum her zaman ki bu da durumu daha cazip kılıyordu. Bazen, araba yıkıyorsa orada durduğum süre boyunca konuşurdu ve bana, örneğin karterin ne olduğunu ya da neden lastiklerin üzerinde dişler olduğunu anlatırdı. O gün yalnız değildi Henry. Yanında uzun boylu, sarışın bir kadın vardı; genzinde et varmış gibi bir sesle konuşan, solgun yüzlü, düşüncesiz bir kadın. Kucağındaki bebekle, samanlığın kapısına dayanan merdivenin altında duruyordu. Tartışıyordu adamla.

"Yapamam diyorum sana! Böyle olmaz, Henry! Doğru dürüst basamakları olan bir merdiven istiyorum!"

Henry o ezgili sesiyle karşılık verirken şekerlerimi alıp kaçtım. Kadınla bebek, Henry'nin daha önce hiç görmediğimiz karısıyla çocuğuydu. Herkesinkine benzeyen bir evde oturmayıp Çingeneler gibi samanlıkta barındıklarından çok kıskanmıştım onları. Ancak Yo-yo'yu nasıl etkilediklerini, öğretmenimin düştüğü –ya da itilerek yuvarlandığı– utanç ve düş kırıklığı uçurumunun derinliğini bilemem.

Annem, ona acıdığını göstermek için başını iki yana sallarken bir yandan da gülerek, "Zavallıcık!" diyordu. "Hiç akla gelir miydi? Söyleseler inanır mıydı?"

"Neye inanır mıydı, anne?"

Gelgelelim annem karşılık vermeden gülüyor, başını iki yana sallayıp duruyordu. O günler herkes için heyecanlı günlerdi. Kaynağını bilmediğim halde ben de paylaşıyordum aynı heyecanı; belki de bir şey ancak doruk noktasına vardığında tadını çıkardığımız yolundaki, bilincinde olmadığımız ilkeye dayanıyordu bu. Ama heyecan yeni bir gelişmeyle daha da arttığında, tadını tek başıma çıkardığımı fark ettim. Mary Williams bebeği Jacky'yle çıkıp geldikten bir iki hafta sonra Williams ailesi Yo-yo'nun evine taşındı. Buna herkesten çok ben sevindim belki. Ev, içindeki kötü ruhlardan arınmıştı. Henry'nin orada oturduğunu bildiğimden üst kattaki uzun koridorla boş odalar rüyalarıma girmiyordu artık. Şimdi, Mary'nin kansızlığı için yazılan şurubu götürdüğümde, sağa dönüp müzik odasına girmiyor; sola, uzun ve bakımsız bir bahçeye bakan mutfakla kilerin yanındaki avluya yöneliyordum. Jacky'nin bebek arabası taş döşeli bahçede durur, mutfaktan Mary'nin yıkadığı bulaşıkların tıkırtısı duyulurdu. Annem benim duyduğum huzurla mutluluğu paylaşmıyordu. Henry'den söz ederken anlaşılmaz bir öfkeyle konuşuyordu. Yo-yo'dan söz ederken de sabrı tükenmişçesine. Ben nasıl bir tutum benimsemem gerektiğini kestiremiyordum. Yo-yo ortalıkta görünmediği bir gün annem gibi konuşmayı denedim. Ve Henry'nin tutumumu hiç hoş karşılamadığını gördüm. Bisikletimin gidonuna baktırmak için nalbant dükkânının arkasındaki avluya girmiştim. Yo-yo'dan söz ederken, kendimi, Henry'yle ailesini, yani bizi duvarın bir yanında, Yo-yo'yu da duvarın öbür yanında, Stilbourne'un garip kişileri arasında görürmüş gibi konuştum. Henry makineyağı lekeleriyle kaplı yüzünü kaldırıp her zamanki gibi gliserinde yüzen gözleriyle baktı.

"Yapma," dedi. "Bayan Dawlish iyi kalpli, değerli bir hanımefendidir."

Yüzüm kızardı, ses çıkarmadan durdum.

O arada babam ilkel bir radyo, daha sonra da bir gramofon edindi. Müziğin ne olduğunu, nasıl enstrüman çalınabileceğini o zaman anlamaya başladım. Kreisler, Paderewski, Cortot, Casals. Kalın plaklardan çıkan hışırtıya, radyonun kulaklıklarından sürekli olarak yükselen parazitle araya giren mors alfabesi tıkırtılarına karşın, müzik dinliyordum artık. Gelgelelim bu yeni mutluluğu Yo-yo'yla paylaşmaya kalkıştığım gün bana da, babama da büyük bir öfkeyle saldırdı.

"Baban bunu *neden* yapmış, Oliver? Onun müziği *sevdiğini* sanıyordum! O pis, o aşağılık, bayağı aletleri dinlemek..."

Hafif bir utanç içinde, başımı sallayarak, gülümseyerek, suyuna gitmeye çalışarak dinledim. Bir an önce susmasını diliyordum. O arada müzik odasının kapısı tıklatıldı. Öğretmenim dışarı çıktıktan sonra bağırdığını işittim.

"Ders verirken rahatsız *edilmemeliyim*, Mary! Pekâlâ, akşam yemeği için biftekle böbreği ısıtabilirsin."

Aslında hepimiz değişiyorduk. Yo-yo her gün biraz daha erkeksi bir hava ediniyor, şişmanlıyor, yürürken eskisi kadar yaylanmıyordu. Henry'yle Mary'ye kaba davranıyordu. Onları malı gibi görüyordu sanki. Ne var ki sırası gelince de "Ailem" diyordu onlara. Henry de değişmişti. Daha oturaklı bir adam olmuştu şimdi. Parlak lacivert takımının ve siperli kasketinin yerine, kasabadaki öbür işadamları gibi palto ve fötr şapka giyiyordu bazen. Ben de ketum, sinsi ve sinik bir çocuk olmaya başlamıştım. O günlerde kendimi neden suçlu hissettiğimi, neden namussuz biri gibi gördüğümü ancak yıllar sonra geriye dönüp baktığımda anladım. Mary Williams'a gelince... O da günden güne daha silik, daha solgun, daha ekşi suratlı ve hım hım sesli biri oluyordu. Bir gün,

kansızlığını tedavi etmesi beklenen şurubu götürdüğümde arka avludan girdim. Yo-yo orada duruyor, Mary de ellerini beline dayamış kilerin kapısında dikiliyordu. İkisi de yüksek sesle konuşuyorlardı. Derken Mary ortalığı çınlatan tiz bir sesle bağırmaya başladı.

"Ben mutfağımı isterim, Cis Teyze!"

Beni gördüler o arada. Şişe elimde kapıda duruyordum. İkisi de sustular. Duyulan tek ses bebek arabasında oturan Jacky'nin bağırtısı ve elinden fırlattığı çıngırağın sesiydi.

Şurubu tek söz etmeden bırakıp sessizce çıktım.

Bir gün de ben arabanın arkasındaki daracık sırada, Henry'le Yo-yo önde, kilisede piyano çalıp şarkı söylemek üzere Calne'e giderken o ikisi çekişmeye başladılar. Arabanın tentesi kapalıydı, o yüzden her şeyin mırıl mırıl söylendiği o uzun konuşmayı yarı yarıya duymuştum. Sonunda Henry iyice hırslandı.

"Hayır. Cis Teyze, yanılıyorsunuz! Sizin düşündüğünüz gibi değil!"

Yo-yo bir şeyler söyledi mırıl mırıl.

Henry yine bağırdı. "Sizin müziğiniz var ya! Hep öyle demiyor musunuz?"

"Bağırma, Kummer arkada..."

Oturduğu yerde dönerek bana seslendi.

"Öyle değil mi, Kummer?"

"Ne dediniz, Bayan Dawlish?"

"Konuştuklarımızı duymadın mı?"

"Ne diyorsunuz, Bayan Dawlish? Duyamıyorum. Rüzgârın uğultusu sesinizi bastırıyor."

Sinsi bir çocuktum ama benim de müziğim vardı artık. Çünkü müziğin sağladığı, duygusal açıdan onaylanma ve çoğalma hissini keşfetmiştim; bir varsayım olarak değil, gerçek bir deneyim olarak; kemana hâlâ katlansam da, piyanoya âşık olmuştum ve evdeki ucuz duvar piyanosunu canını çıkarırcasına çalıyordum. Yo-yo'dan çok daha fazla

müzik dinlemiş durumdaydım şimdiden. Onun müzik dünyasının sınırlarını kavramıştım. Yo-yo'nun önemli günler için seçtikleri St. Paul Süiti, Messiah ve Elijah'ın hatalı ve çok da canlı olmayan icralarıyla, biraz Stanford ve her Noelde Stainer'in Crucifixion'ıydı. Bir de Heller, Kummer ve Matthay'ın basit parçalarıyla, pazar günleri eski ve modern ilahiler. Haftada iki kere, boşa harcanan yarım saat boyunca gösterdiğim güler yüzlü uysallıkla seslendiremediğim düşüncelerim ve çözümleyemediğim duygularım arasındaki çelişkiye katlanıyordum yine de. Katlanmak zorunda olduğum için.

Annem, "Bayan Dawlish olmasa Oliver ne yapar bilmiyorum," diyordu oysa. "Öğretmenine *çok* düşkün!"

Bir sonraki derste, gülüşümün, uysallığımın ardına gizlenerek öğretmenimin hiç dinlemediği Stravinsky'ye yönelik ironik eleştirisine kulak verirken kafam karışırdı düşündükçe.

"Demek *düşkünlük* dedikleri şey böyle bir duygu..."

Epey şişmanlamıştı Bayan Dawlish. Zaman zaman topuzu gevşiyor, saçı dağılıyordu. Ağzının bir tarafına iki altın diş taktırmıştı, anlamsızca güldüğünde pırıl pırıl parlıyordu o iki diş. Bebek arabasında da Jacky'nin küçük kız kardeşi oturuyordu artık.

"Gel de küçük yeğenimi gör! Bak küçük Di'ye! Nasılmış benim küçüğüm? Aman da aman! Bu Kummer, Di, ona Kummer diyorum, çünkü..."

Ne var ki dehşet verici bir zamanda, karanlık müzik odasına gelmesini beklerken merdivenlerde hiç de erkekçe olmayan bir sesle, gülünç denebilecek ciddi bir yakarışla bağırdığını işittim.

"Tek isteğim bana ihtiyaç duymanız!"

Keman derslerim yarıda kesiliyordu sık sık. O eski evde her gün kopan kavgalardan, kavgalardan da uzun süren barışma fasıllarından ötürü değil. Bunlar çalışmalarımızı yarıda

kesmiyor, olsa olsa geciktiriyordu. Sorun, dışarıdan gelen ve kimi zaman ritmik olarak tekrarlanan, kimi zaman da aniden duyulan gürültüydü. Kaynağı da avluyla bir zamanlar nalbant dükkânı, şimdiyse Henry'nin –olabildiğince az para harcayarak– bakım ve tamir atölyesi haline getirdiği yapı. Dunlop reklamları, beyaz badanalı duvarlardan kurumaya bırakılmış ahtapotlar gibi sarkan eski iç lastikler, yağ varilleri, yağ bidonları, bir kompresör, bir iş tezgâhı ve Henry'nin mekanik ameliyatları için gerekli olan gizemli araç gereç hep oradaydı. Ve her yanda, içten yanmalı motorlara eşlik eden yağlı karanın pırıltısı görünürdü.

Bir gün, hatırlıyorum, derste dışarıdan gelen gürültülerle başa çıkma konusundaki göreli yeteneğimi göstermekle meşguldüm. Yo-yo piyanonun önündeki sırada oturuyordu. Küt burunlu pabuçları org pedallarının üstünde duruyor, tüvit etekliğiyle ceketi gaz lambasının ışığında kıllı bir yaratık gibi görünüyordu. Dinlerken göğsü tamamen öne eğildi, başı sarktı, gözkapakları kapandı. Uyuyakalmasına sevinerek, kapalı gözleriyle büzülüp kapanan dudaklarına çalmayı sürdürdüm.

Derken odada top patlamasını andıran gürültüler duyuldu. Mermiler çevremde patlıyordu sanki. Yo-yo uyandı, topçu erini orada bulmayı umarcasına, ateş püsküren gözlerle notaya baktı.

Gürültüyü bastırmaya çalışarak, "Henry!" diye bağırdım. "Bu saatte hâlâ çalışıyor."

"Ben de bu saatte hâlâ çalışıyorum!"

Ayaklarını pedallardan çekti, yerinden fırlayıp kapıyı açtı.

"Mary! Mary!"

Gürültülerin sürüp gittiği bir duraklamanın ardından yine Yo-yo'nun sesi.

"Mary! Bu korkunç gürültü kesilmezse nasıl ders yaparım ben? Buna hemen son vermeli!"

Mary'nin vızıldayarak karşılık verdiğini duydum, ama ne dediğini anlayamadım. Yo-yo'nun koroları bastırmaya alışık olan sesi top ateşinin arasında bile duyuluyordu kolayca.

"Hemen git ve söyle!" Ardından *appassionata* – "Buna katlanamam!" Çarpılan iki kapıyla noktalanan kısa bir düet yaptılar antrede. Sonra da Mary vızıldayarak bebeğin banyosunu bitirmeye gitti. Yo-yo ise son bir *fortissimo* çığlıkla evden dışarı fırladı. "Katlanamam diyorum!"

Olduğum yerde bekledim. Altmışa kadar saydım. Ardından yüz yirmiye kadar. Üç yüzde Stilbourne'un akşam sessizliği çöktü ortalığa. Altı yüz saniye. Yo-yo, topuzu dağılmış, yüzü terli, hızlı hızlı soluyarak döndü odaya. Top ateşi yeniden başladığından bağıra çağıra açıkladı.

"Doktorun arabasıymış. Doktorun acilen bir hastaya gitmesi gerekiyormuş. Henry kendi arabasını birine kiralamış. Benimki de arıza çıkardı. Gitmen gerekecek, Kummer. Bu gürültüde ders yapamam."

Ben de top ateşi altında eve döndüm.

Henry giderek daha çok geç saatlere kadar çalışır oldu. Gürültü kaçınılmaz olmaya başlamıştı. Yo-yo'nun öğrencileri de genellikle akşam saatlerinde geldiklerinden o ikisinin çatışması da kaçınılmaz olmuştu. Kavgalarla bölünen, mekanik gürültülerle inleyip öfkeyle titreyen bir evde yapıyordum derslerimi. Yo-yo'nun alnındaki çizgilerin derin kırışıklıklar haline geldiğini fark etmeye başladım. Erkekçe sertliğinde bile yorgunluk seziliyor, büyük bir bitkinlik içinde uyukluyordu. Derken, bir dersten öbürüne, gürültü kesiliverdi. Mary de, "Cis Teyzeciğim," diye dil dökmeye başladı yine.

Nedenini çay masasında öğrendim. Çok zaman olduğu gibi, annem düşünceli sessizliğimizi damdan düşer gibi bir sözle bozdu. Bu da bize verecek haberleri olduğu anlamına gelirdi her zaman.

"Demek sonunda istediğini elde etmiş."

Başımı kaldırıp baktım.

"Kim?"

"Henry Williams. O adama öyle kızıyorum ki..."

Babam da fincanının üstünden baktı.

"Nedir Henry Williams'ın elde ettiği."

"Ne olacak, istediği her şey. Kadının babasından kalan dükkânı –ve bitişiğindeki küçük evi– alıp tamirhane yapacakmış!"

Bu konuda biraz düşündüm. Top ateşi kesilmişti. Bunun sonucu olarak da, tam otuz çarpı altmış çarpı altmış.

"Yo-yo'nun hoşuna gidecektir herhalde."

Annem sinirli bir havayla fincanları şangırdattı.

"Sen ne dediğini bilmiyorsun. Kadının parasını kullanarak kadının mülkünü istediği biçime sokacak. Son kuruşuna kadar soyacaktır zavallıyı!"

Babam gözlüğünün kalın camlarının ardından bakarak kırçıl bıyıklarını sıvazladı.

"Genç Williams çok çalışıyor. Aldığı parayı ödeyecektir."

Annem alaycı bir kahkaha attı. Biraz da babamla alay ediyordu sanki.

"Hah! Duy da inanma!"

"Yapma, canım. O kadın da çocuk değil ya. Sözleşme falan yapmışlardır herhalde."

"Maytap mı geçiyorsun benimle?" diye kestirip attı annem; çocukça bir ifade kullanmış, ifadenin dolaylılığı dikkatinden kaçmıştı. "Maytap mı geçiyorsun? Wertwhistle'ın hep sarhoş olduğunu biliyorsun..."

"Bilemem doğrusu..."

Annem şaşılacak kadar öfkelenmişti.

"Ben bilirim!"

İkimizi de sindirmişti. Babam eczaneye geçerken kendisini izleyen karısının öfkesinin nedenini de anlamıştı belki.

Böylece anacaddede, meydanla Eski Köprü'nün arasında seyredilecek yeni bir şey çıkmıştı. Bay Dawlish'in yaşadığı, fırtına gibi gezip dolaştığı yerlerde beton bir düzlük vardı şimdi. Bir tamir atölyesi, arabaların içorganlarının incelendiği garip bir çukur vardı. Henry'nin el pompasıyla benzin çektiği uzun, ince bir yapı vardı. Yirminci yüzyılın en kayda değer ve önemli buluşlarından biri olan yazıyı da ilk kez orada gördüm BEDAVA HAVA. Bisikletimin lastiklerini o pompayla şişirirken bu buluşun sağlayacağı ekonomik yararlardan habersizdim. Masumiyetimi anlayarak, bedava havasından yararlanmama hiçbir gün karşı çıkmayan Henry de her türlü cömertliği göze alabilecek kadar kalkınmıştı zaten. Zaman zaman takım elbiseyle geliyordu işe ve küçük büroda çalışıyordu. Artık Henry değil, Bay Williams olmuştu ayrıca. Yeni yerine yerleştikten kısa bir süre sonra beton düzlüğe Harvester marka bir biçerdöver yerleştirdi –bölgemizde görülenlerin ilki– ve bu yeni tarım aletini kuşkucu çiftçilere kiralamaya başladı. Kuşkucu çiftçilerin kuşkuları silindi. Tamirhanenin arkasına, bir zamanlar ırmağın kıyısına kadar uzanan geniş bir bahçe olan alana da beton döküldü.

Yo-yo'nun bu ticari faaliyet konusundaki düşüncesini ta başında, tamirhanenin badanası bile kirlenmeden anlamıştım. Küçük çimenliğimizin etrafında dolaşıp duruyor, düşünüyor, bir şeyler diliyordum. Sebzelerin tarafındaki meyve ağaçlarının arasına girmiş, bana her zaman en gizli yer gibi gelen bir noktada, tuğla duvarın bir köşesine bakarak duruyordum. Sanki bir karar vermek için buraya, beni tuğlaların arasındaki örümcekler dışında hiçbir şeyin etkilemeyeceği –sadece insanlardan uzak durmakla kalmayıp, üzerimdeki baskılardan da uzak olabileceğim– bu özel yere gelmek zorunda kalmıştım. Biraz muğlak bir aydınlanma yaşamıştım. Bütün duygularım birbirine karışmıştı. Ünlü piyanistleri futbolculardan çok daha iyi tanıyordum. Bu noktada piyanoyu

ciddi olarak çalmak, Myra Hess ve Solomon'un çaldığı gibi doğru düzgün çalmak istememin altında yatan, mevkinin gereksiz olduğu yolundaki hislerimle mücadele edebilirdim. Parmaklarımın, onlar için imkânsız olduğunu düşündüğüm müziğe erişebildiklerini fark etmenin memnuniyetini şimdiden biliyordum. Ancak, gelecek yıl Oxford'dan burs alabilmek için çalışmaya başlamam gerekiyordu. Fizik ve kimya, gerçek ve ciddi şeylerdi. Annemle babam fizik ve kimya aracılığıyla, dünyayı avucumun içine alabileceğimi ima ediyorlardı. Soluğumu kesen bir niyetle tuğla duvarın köşesinden, Yo-Yo'nun müzik odasına gittim. Bir sohbet başlattım. Gelecekte benimseyeceğim meslek konusunda konuştum. Benim için önemli olan herhangi bir şeyden söz ederken takındığım şakacı tavırla –Yo-yo görüşlerime karşı çıkacak olursa, bu tavır yüz seksen derecelik bir dönüş yaparak zaten şaka etmiştim dememe olanak veriyordu– müziği meslek olarak seçmeyi düşündüğümü söyledim. Piyanist olabilirdim belki.

Tuhaftı ama gülmedi. Başını arkaya attı, sigarasının dumanını ciğerlerine çektikten sonra izmariti tablaya bastırdı. Gözleri piyanonun tuşlarına dikilmişti.

"Baban razı olmaz," dedi.

Elbette. Tuğlanın köşesinden uzakta, soğuk gün ışığında, babamın rızası zorunluydu elbette.

"Bilmem, Bayan Dawlish..."

Bir süre sessiz kaldı.

"Annen ne düşünüyor bu konuda?"

Düzenli bir aylık getirmeyen, emekliliği olmayan müzisyenliğin korkunçluğu birdenbire kafama dank etti.

"Bakın, Bayan Dawlish... Zaten ben de ciddi olarak düşünmüş değildim. Öyle aklıma gelmişti... Emin olun..."

Ellerini kucağında kenetledi. Ağzını açtığında daha önce hiç duymadığım garip bir buruklukla konuştu.

"Müzisyen olma, Kummer, çocuğum. Para kazanmak istiyorsan benzin istasyonu aç, tamirhane aç! Bana gelince...

Ben geberip gidinceye kadar müzikle uğraşmak zorundayım!"

Her zamanki uysallığımla başımı salladım. Oturduğu yerde sallanarak uyuklamaya başladı. Ağzı, bir şey çiğnermiş gibi oynuyordu. Derken yanakları içine çöktü, dudakları büzüldü ve irkilerek uyandı.

"O koskoca oğlan hâlâ kız kardeşinin odasında yatıyor! Ayıp! Ama gel de bunu anasına anlat! Neyi anlatabiliyorsun ki? Ne bekliyorlar bilmem!"

Kişisel bir ürperti duydum. Her zaman benim ötemdeki bir noktaya bakan genç adamın sararmış fotoğrafına, sonra da cüppeli, kepli genç kızın kahverengi fotoğrafına bakarak sessizce bekledim. Ne var ki Yo-yo da ayaklarımı görmüştü. Bakışları yavaş yavaş yukarı kaydı, sonunda yüzüme ulaştı. Birdenbire beni tanıdı.

"Ah, bizim Kummer gelmiş! Ee, ne bekliyorsun? Çalmaya başlasana!"

Mary'nin şurubunu bir sonraki götürüşümde, müzik odasının önünden geçip avluya çıkabileceğimden umudumu kesmeden, ayaklarımın ucuna basarak koridordan geçtim, avluya açılan kapıyı araladım ve kendimi bir aile kasırgasının ortasında buldum. Mary kilerin kapısına ve Yo-yo'nun karşısına dikilmişti. Henry'nin –üstündeki paltodan ötürü olduğundan geniş görünen– sırtı bana dönüktü.

Yo-yo bağırmaya başladı.

"Onu bu evde istemiyorum!"

Henry sakindi, ortamı yatıştırmak için ellerini havaya kaldırmıştı.

"Bakın Cis Teyze, Mary'nin başı ağrıyor..."

"Benim başım hiç ağrımıyor mu sanıyorsun?"

"Jacky *benim* oğlum! Çocuğumu nasıl istersem öyle yetiştiririm! Sizi hiç ilgilendirmez!"

"Yapma, Mary, Cis Teyze'yle böyle konuşma."

"En iyisi sizin bu evden çıkıp gitmeniz. Hepiniz gidin!"

O arada varlığımı fark ettiler. Sonunda döşeme taşlarının üzerinde ayaklarımı sürüyerek ilerledim ve şurup şişesini uzattım. Mary bir eliyle alnına düşen saçı arkaya atarken öbür eliyle ilacını aldı.

"Eyvallah."

Alev alev yanan ergen bacaklarımın olanak verdiği hızla kaçtım.

Evden gidecekleri falan yoktu tabii. Bir hafta sonra Yo-yo'yla Mary'nin arasındaki ilişki sakarin kadar tatlıydı yine. Ondan sonra bir kavga, ardından bir kavga daha koptu. Yine kimse evden gitmedi. Bilmem kendi rüyalarımın bir parçası mıydı, yoksa piyanonun önündeki sırada uyuklarken mi sayıklamıştı ama, inlediğini duydum gibime geliyor.

"Ah Henry. Sevgili Henry, ben ne olacağım?"

Müzisyenlik mesleği konusunda karara varıldı, ben de pek ayak diremedim. Ama profesyonel müzisyen olamayacaksam hiç değilse piyano sınavını verebilirim diye düşündüm. Cesaretimi toplayıp Yo-yo'ya bundan söz ettiğimde önce biraz düşündü, sonra da altın dişlerini ışıldatarak güldü.

"Dikkatli ol, Kummer... çok dikkatli ol!"

"Çok istiyorum, Bayan Dawlish."

Sarsıla sarsıla güldü.

"Sinirlerin bozulmasın yine?"

"ARCM* sınavına girmek istiyorum."

"Baban ne diyor?"

"Okuldaki derslerimi aksatmadığım sürece olabilirmiş."

"Ta baştan başlamamız gerekecek. Sen piyanoyu kendi kendine öğrendin. Öyle değil mi?"

"Evet, Bayan Dawlish."

Yüzünü tuşlara döndü, piyanonun üstündeki yığından sayfa uçları kıvrılmış, tozlu bir nota çıkarıp sayfalarını göz-

* Associate of the Royal College of Music. (e.n.)

den geçirdi ve nota rahlesine yerleştirip çalmaya başladı. Bitirince de bir sigara yaktı.

"Dinledin değil mi? Üstleneceğim işin büyüklüğünü anlıyorsun şimdi."

Ağzımdan çıkan mırıltıları huşu olarak kabul etmesini diliyordum, ama aslında çok şaşırmıştım. Chopin'den tek bölümlük bir parçaydı çaldığı. Aynı parçayı bir gece önce Cortot'dan dinlemiştim.

"Çok çalışırım."

"Çalışmak zorunda kalacaksın. Teori sınavı da yaparlar. Kulak sınavı da. Kulağını nicedir denemedik. En son denediğimizde boyun *şu* kadardı. Arkanı dön de bakalım, Kummer."

Piyanoya sırtımı vererek sararmış muslin perdelere döndüm. Kolaydan başladı, gitgide daha karmaşık akorlar çalmaya koyuldu. Parmaklarının bastığı tuşları gözümle görüyordum sanki. Benim için yaptığım iş iri harflerle yazılmış bir yazıyı okumak kadar kolaydı. Bitirince ona döndüm.

Çok tuhaf bir söz etti.

"Baban seninle ne kadar övünüyordur kim bilir."

Nasıl karşılık vereceğimi bilemedim. Sonunda yine o konuştu.

"Babam kulak testi için sürekli zahmete girerdi. Şöyle... bir akorun... bir notasını... bilemesem... Çat! Cetvel parmaklarımın üstüne inerdi."

Duvara bakıyordu. Ben de gözlerimi o noktaya çevirdim. Yıllardır cüppeli genç kızın yanında asılı duran, müzik odasını gözetim altında tutan genç adamın sepya fotoğrafına baktım. Ve öylesine sarsıldım ki Yo-yo'nun söylediklerini duymaz oldum. Kaşsız kirpiksiz yüzü, çıkık elmacıkkemiklerini tanıyıvermiştim birden. Duvardaki genç adam –benim o günkü yaşımdan pek büyük olmayan delikanlı– ihtiyar Bay Dawlish'ti. Bakışları daha o yaşta mutlak bir gerçeğe dikilmiş, saçları o yaşta uçuşmaya başlamıştı.

"Sabahları çok soğuk olurdu bazen. Ama babam işini bilirdi. 'Çal kızım,' derdi. 'Çaldıkça ısınırsın?' Haklıydı belki. Cennet müziktir gerçekten. Öyle değil mi, Kummer?"

"Evet, Bayan Dawlish."

Benim için huzur ve mutluluk dönemi başladı böylece. Stilbourne'u örten gök sonsuzluğa yükselmişti birden. Müzik, müzik, müzik. Müzik ayıplanacak, şüpheli bir şey değil, yasal bir uğraştı artık. Herkes doğuştan piyanist olduğumu söylüyordu. Eski evde kopan kavgaları ders saatini boşa geçirme fırsatı olarak görmüyordum şimdi. Dersim kesintiye uğradığı için kızıyordum. Yo-yo "ailesiyle" çekişmeye başladı mı sabırsızlıkla bekler, yarım saatlik hakkımdan azıyla yetinmek zorunda kalacağımdan korkardım. Derken avludan öfkeli sesi gelirdi.

"Ne duruyorsunuz öyleyse? Gidin hadi, gidin!"

Aralarındaki çılgınca ilişki sürüp gidiyordu. Henry hep dengeyi korumaya çalışıyor, kadınların ikisine de anlayış gösteriyor, ikisinin de hışmına uğruyordu. Sonunda Yo-yo koca göğüsleri inip kalkarak müzik odasına döner, ben de yarım saatten geri kalan zamanın bir saniyesini boş geçirmemeye çalışırdım. Ne var ki müziğin sonu düşündüğümden de yakınmış. Evimizdeki eski piyanoyu uzun bir süre aşırı bir sevgiyle tangırdatmışım. Bir zamanlar başarımı öven kimya ve fizik öğretmenlerim yakınmaya başlayınca annemle babam duruma hemen el koydular.

"Yarın piyano dersin olduğunu biliyorum ama unutma ki yarın kimya dersin de var, çocuğum."

"Ama baba... Sen de keman dersi alıyordun..."

"Müziğin *Materia Medica** ile arama girmesine asla fırsat vermezdim. Oxford'a gitmek istemiyor musun, oğlum?"

"İstiyorum elbette!"

---

* (Lat.) İlaç bilimi; tedavi amacıyla kullanılan maddelerin sağaltıcı özelliklerine dair derlenmiş bilgi. (e.n.)

"Bu son aylar çok önemli, canım," dedi annem yakarırcasına. "Biz yalnız senin iyiliğini düşünüyoruz, yavrum."

Yıllar yılı aşılanan, profesyonel müzisyen olmanın ayıplandığı düşüncesi, karşılık vermemi önlüyordu. Babam, aklımdan geçenleri anlamış gibi sevecenlikle bakıyordu masanın karşısından. Sert davransaydı katlanabilirdim. Ama o, ikimizin de önünde aynı çelik zorunluluk yükselirmişçesine, anlayışla ve duygudaşlıkla yaklaşıyordu.

"Müziği bir hobi olarak görmek zorundasın. Benim yaptığım gibi. Zaten radyoyla gramofon öylesine yayıldı ki profesyonel müzisyenlerin çoğu işsiz kalacaklar yakında. Tanrım, anlamıyor musun Oliver? Sana tanınan fırsatları iyi değerlendirebilsen, *doktor* bile olabilirsin."

Ondan sonra ARCM sınavına hazırlanmaktan vazgeçtiğimi Yo-yo'ya bildirmek gibi güç bir görevi yerine getirdim; ama o fazla bir şey söylemedi, bunu bekliyormuş gibi başını sallamakla yetindi. Sonra da derslerde zaman öldürmeye başladık yine. Şimdi her zamankinden de çok zaman öldürüyorduk, çünkü kavgalar kritik bir noktaya ulaşmıştı. Henry, sırtında kruvaze kahverengi takım, cebinde çifte dolmakalemle, sakin, ancak kararlı bir tavırla evden çıkarken bir yangın bırakıyordu arkasında.

"Yani bana *hiçbir* borcun yok, öyle mi?"

"Aldığımızın karşılığını her zaman verdik!"

Hâlâ gitmiyorlardı.

"Onu bu evde istemiyorum, o korkunç, *korkunç* çocuğu... Eziyet ediyordu o..."

Son dersime gidip döndüm, huzursuzluk içinde geçen bir yazın ardından Oxford yolculuğunun heyecanı başladı. Yo-yo'yu Oxford'a gitmeden önceki akşam düşündüm ancak. O da evin önündeki demir parmaklıklara dayanan kapalı kamyondan ötürüydü.

"Yo-yo'nun evinde ne oluyor, anne?"

Annem küçümseyen bir havayla başını salladı.

"Gittiler."

"Kim gitti?"

"Williams'lar. Başka kim olacaktı? Papa mı?" Tükürmeye hazırlanırmış gibi bir ses çıkardı. "Günün birinde, ondan alabilecekleri bir şey kalmayınca gideceklerini biliyordum zaten. Yeni yapılan küçük evlerden birini kiraladılar şimdilik. Henry Williams daha sonra istediği gibi bir ev yaptıracakmış kendine. Ben o adama hiç güvenmedim zaten. Hiç."

Annemin Henry'yle herhangi bir alışverişi olduğunu hatırlamıyordum. Nasıl oluyordu da bu kadar kesin bir yargıya varabiliyordu acaba. Evin kapısının açılmasını ve adamların birkaç parça mobilyayı, halıları, kilimleri, kap kacağı ve yatakları dışarı taşımalarını izledim.

"Hepsi ucuz, elden düşme şeyler. Zorunlu olmadıkça bir kuruş harcamazdı o adam."

Sonunda kamyon çekip gitti, annem de dikişine döndü. Yo-yo'nun kapısından içeri –elinde notaları– küçük bir öğrenci girdi.

"Bu akşam öğrencileri gittikten sonra bir uğrayıp hoşça kal desen iyi olur," dedi annem. "Bunu ona borçlusun."

"Hayır, anne! Yapamam!"

"Saçmalama," dedi annem sakin bir tavırla. "Taparcasına sevdiğin öğretmenin!"

Bunun üzerine, o akşam sodyum lambalarının sapsarı parıltısı meydanın etrafında titrerken, saçlarından briyantin damlayan ve kasabadan uzaklaşmaya can atan genç bir adam olarak, çimenliği geçip eski eve gittim. Kavisli pencere karanlıktı. Yo-yo'nun ya sokakta ya da yatmış olmasını diledim. Oxford'un şimdilik ancak düşleyebildiğim ışıkları, konserlerle oyunlar, kitaplar, kimyadan geri kalan zamanda dostluk edebileceğim kişiler beni öyle çekiyordu ki başka bir şey düşünemiyordum artık. Kapıyı çalmadan dönmeye niyetlendim ama arkamı dönüp bizim eve bakınca oturma

odamızdaki perdenin bir köşesinin kaldırılmış olduğunu gördüm, o aydınlık üçgenin gerisinde annemin gözünü hissettim. Derin derin iç geçirerek zincirin üzerinden atladım. Ön kapıyı açtım; üst kattaki koridorla odaların yine bomboş ve karanlık olduğu düşüncesi buz gibi çöktü üzerime. Giriş bile eskisi gibi tekinsizdi; artık on sekiz yaşında olmama rağmen rahat kaçabilmek için sokak kapısını aralık bıraktım. Meydandaki sokak lambasının ışığı yere bir pencerenin gölgesini düşürmüştü ve gölge müzik odasının kapısına dikey olarak yansımıştı. Göğsüm daralarak –belki de elimde çeyrek porsiyonluk kemanın hayaletiyle– oda kapısını tıklatmak üzere öbür elimi uzattım. Ve geri çektim.

Kahverengi cilalı tahtanın arkasından gelen sesler de bir kulak testi olabilirdi. Gelgelelim karganın orada, solda, şöminenin donuk kırmızı gözünün önündeki halının üstünde ne işi vardı? Kaldı ki beceriksizce çalınan bir enstrümandan yükseldiği duygusunu uyandıran o garip, boğuk sesleri hangi karga ekleyebilirdi gaklamalarına? Sol elim sarkık, sağ elim havada, taş kesilmişçesine kıpırtısızca durarak uzayan, çoğalan gaklamaları, hıçkırıkları, boğulma seslerini dinledim ve bu kulak testi arada hiçbir engel yokmuş gibi açık seçik görebildiğim tabloyu çizmemi sağladı. Yerde yatıyordu Yo-yo, karanlıkta, ölgün ateşin karşısında, öfkeli bakışlarla bakan büstün altında büzülmüş yatıyor ve hiçbir öğretmenin yardımı olmadan, yüreğindeki duyguları ağlayarak boşaltmayı öğreniyordu.

Briyantine karşın diken diken olan saçlarımla sessizce kaçtım oradan. Ön kapıyı hırsız dikkatiyle kapattım. Çimenliği hızla aştım ve anneme görünmeden odama çıkmaya çalıştım. O hâlâ dikiş dikiyordu, ama kulaklarını tıkamamıştı.

"Konuşmanız pek uzun sürmedi, ha Oliver?"

Elimden geldiğince babamı taklit etmeye çalışarak homurdandım.

"Oturma odasına gel de anlat."

İnleyerek ve oldukça garip ama uygunsuz bir davranışta bulunurken suçüstü yakalanmışçasına kızararak oturma odasına girdim.

"Eee, neler söyledi öğretmenin?"

"Evde değildi."

"Saçmalama. Evden çıkmadı ki?"

"Yoktu diyorum. Belki de yatmıştır."

Annem gözlüğünün üstünden bakarak hafifçe gülümsedi.

"Belki."

Sonunda kurtuldum diye düşünerek ayrıldım Stilbourne'dan. Ama kasabayla herhangi bir biçimde bağlantım sürdüğü sürece, uzaktan bile olsa, hepimizin birbirimiz üzerinde bir nevi çekim kuvvetine sahip olmaya devam edeceğimizi bilmem gerekirdi oysa. Annemin postaladığı ilk *Stilbourne Advertiser* nüshası benim artık üniversite öğrencisi olduğumu duyurmakla kalmıyor, Yo-yo'nun geçirdiği kazayı da haber veriyordu. Okuyunca (kasabamızın tanınmış simalarından) Bayan C. C. Dawlish'in, Cold Harbour Lane ile King's Path arasındaki kavşakta geçirdiği kazadan haberdar oldum. Hafif yaralarla kurtulmuş, ancak büyük bir şok geçirmişti. Bu bana pek önemli görünmemişti, ama nelere yol açtığını Paskalya tatilinde kasabaya dönünce öğrendim. Tatilde kırlarda olabildiğince uzun yürüyüşler yaparak oyalanıyordum. Eski Köprü'yü aşmış, vadinin diğer tarafındaki tepeye yürümüş, meydandan mümkün olduğunca uzaklaşmıştım. Yurtdışında bir yerde fazla para harcamadan nasıl uzun bir tatil yapabileceğimi düşünüyordum. Ona çarpmama ramak kalmasına şaşmamalı. İki kapılı arabası yolda enlemesine duruyordu. Otların örttüğü banketi aşmış, ön tekerlekleri çamurlu hendeğe girmişti. Yo-yo da arabanın yanında durmuş dalgın dalgın ormanı gözlüyordu. Görünmeden yanından geçmem olanaksızdı.

"Merhaba, Bayan Dawlish! Sorun mu çıktı?"

Önce gözlerini çevirdi, sonra da başını. Ağzı sımsıkı kapalıydı. Çevresindeki oluklar da ağzına ulaşıyordu.

"Bir şeyiniz yok, değil mi Bayan Dawlish?"

Yüzü birden gevşedi ve aydınlandı.

"Ah! Bizim Kummer gelmiş!"

"Size yardım edebilir miyim?"

"Yardım mı?"

Yüzü yine kararıp kasıldı, oluklar geri geldi. Başını ciddiyetle, ağır ağır iki yana sallamaya başladı.

"Yo yoo, yooo!"

"Arabayı itebilirim..."

"Yoo, hayır."

Bir süt kamyonu ormandan çıkıp şıngırdayarak geldi.

"İsterseniz..."

"Yoo hayır."

Hâlâ başını sallıyordu. Çözümü bulunamayan bir sorunla karşı karşıya gelmişçesine kaşlarını çatmış, başını iki yana sallayarak "Hayır" diyordu ha bire.

"Öyleyse isterseniz..."

Karanlık birden aydınlandı. Hem ürkütücü hem garip bir durumdu. Öylesine bir hızla değişti ki şaşıp kaldım... Bir an ses çıkaran, hemen sonra sessizliğe gömülen tüpü zayıf radyolar gibiydi. Bakışları yüzüme odaklandı, altın dişlerini göstererek sırıttı.

"Bizim Kummer! Ormanda kız mı arıyordun?"

Evie Babbacombe olayını hatırladım, yüzüm kızardı. Yürüyüşe çıkarken elime aldığım sopayı kılıç gibi tutarak geriledim.

"Ben..."

"Piyano nasıl gidiyor, çocuğum?"

"Pek çalamıyorum."

"Yapılacak daha iyi işlerin var ha?"

Alnımın terlediğini fark ettim.

"Şu ara daha çok fizik ve kimyayla uğraşıyorum. Bakın, Bayan Dawlish, ben yayan gideceğim Stilbourne'a. Ne yazık ki biraz uzun sürecek. Belki birinin arabasına binebilirim... Henry'yi getireyim mi buraya?"

Başını arkaya atarak güldü.

"Biliyor musun, Kummer? Arabamın bakımını kendi elleriyle yapıyor. Yağını, içindeki şeyleri kendi değiştiriyor, ben ne olduklarını bile bilmiyorum. Kendi temizliyor... Yıkıyor, cilalıyor. Sırtına bir tulum geçirip çırak gibi geçiyor başına..."

"Size Henry'yi yollarım, Bayan Dawlish. Benim burada kalmamı istemediğinize emin misiniz? Başınıza bir şey gelmez değil mi? Burada..."

"Burada, ormanda demek istiyorsun."

Bir kahkaha daha attı. Ardından yine yüzü karardı, ağzı büzüldü, kirpikleri oynamaz oldu.

"Bana kimse bir şey yapmaz. Benim gibi yaşlı bir kadınla kim ilgilenir? Korkulacak bir şey yok."

"Mümkün olduğunca hızlı gideceğim."

Patika boyunca hızla yürüdüm ve en kısa yoldan Stilbourne'a döndüm. Dönemece vardığımda, ona şu ya da bu konuda güvence verir gibi dönüp el salladım, ama beni görmedi. Yolun kıyısında durmuş, sabit bakışlarını ormana dikmişti. Yolda uzun bir viraja geldim ve yüz metre ötede Henry'nin çekici aracının yaklaşmakta olduğunu gördüm. Dönüp Yo-yo'ya bağırdım ve işaret ettim; ona Henry'nin geldiğini çalışmayan bir semafor gibi haber vermeye çalışıyordum. Henry'nin kamyonuna bağırarak işaret ettim, ama o da beni görmeden geçip gitti. Sırtında kahverengi kruvaze elbise, başında fötr şapka, hüzünlü bakışlarla yola bakarak geçti. Çekicinin Yo-yo'nun yanında durmasını bekledim, sonra da yoluma gittim.

*

Akşam yemeğinde o günkü yürüyüşümle ilgili sorular soran annem beni merakla dinledi. Yo-yo'yla karşılaşmamı anlatırken acı acı gülümseyerek başını salladı. Babam da gözlüğünün üstünden ona baktı.

"Günden güne kötülüyor."

Bir ona baktım, bir öbürüne.

"Kötülüyor mu? Nasıl? Ne oldu ki?"

Annem elini sallamakla soruma karşılık vermiş gibi oldu.

"İstediklerini elde ettikten sonra olacakları biliyordum zaten."

"Öyle deme," diye ağır ağır söylendi babam tabağına biraz daha *cottage pie** alırken. "Deme öyle. Herhangi bir kayba uğramış değil. Kat kat geri almıştır parasını. Williams'ın hakkını yemeyelim. Girdiği her işte başarılı olan biri."

"Tanıdığım bazı kişilere hiç benzemiyor," dedi annem iğneleyici bir tavırla. "O işini bitirdiğinde kasabanın yarısını satın almış olacak!"

Ben, dolaylı bir yolla ilk kimya sınavımın sonucundan söz ettiğini sandığımdan hiç sesimi çıkarmadım. Babam da çıkarmadı. Şimdi yayın yapan tek istasyon annemdi ama o buna alışıktı nasıl olsa.

"Yeterince akıllı olsa bile, ki hiç sanmıyorum, Jack Williams üniversiteye falan gitmeyecektir. Biraz daha büyüyünce hemen babasının işinde çalışmaya başlar. Görürsünüz. Oğlunu üniversiteye gönderecek parası yok değil. Ama göndermeyecek. Zavallı Bayan Dawlish de çalışır çabalar..."

Babam bu kadarına dayanamadı.

"Çalışıp çabalamasına gerek yok," dedi sert bir sesle. "Henry'nin işine yatırdığı paranın kazancıyla bir... İstese gidip Bournemouth'da bile oturabilir."

Sıkılmaya başlamıştım.

---

* Patates püresi ve kıyılmış etle yapılan bir İngiliz yemeği. (e.n.)

"Neyse ki bugün şansı yolunda gitti. O da az şey değil. Yalnız o süt kamyonu neden durmadı bilmem."

"Şans mı?" diye sordu babam. "Şans mı?"

Önce birbirlerine baktılar, sonra da bana.

"Bayan Dawlish orada saatlerce kalabilirdi. Benim eve gelmem bir saat sürdü. Henry'nin ormandan geçeceği tutmasaydı... Ne var? Ne oluyor?"

Birbirlerine bakıyorlardı yine. Annemin yüzünde alaycı bir kuşku vardı.

"Oliver, yavrum," dedi. "Sen gerçekten *çok*... Ama kaç aydır kasabada değildin tabii. Herkes biliyor artık... süt kamyonunun şoförü bile. Yol kavşağından yüz metre kadar uzaktaydı değil mi? Araba yani..."

"Kavşakta telefon kulübesi var," diye açıkladı babam kısaca. "Henry'ye telefon etmiştir."

İskemlemi geriye ittim.

"Doğru! Telefon kulübesi vardı!"

"Şansla hiç ilgisi yok."

"Bana söyleyebilirdi hiç değilse. Kalkıp yardım etmeye çalıştım..."

Annem bir kahkaha attı; derken kahkahası yavaş yavaş yatıştı.

"Zavallıcık!" dedi. "Tek isteği adamın ona biraz ilgi göstermesi."

Kafamda kıyamet kopuyordu. Parçalar –eski ve yeni parçalar– bir araya geldi, biçimlendi. Durumu çok geç –o bölgede oturanların hepsinden sonra– anlamıştım. Ağzım açıldı ve açık kaldı. Söyleyecek söz bulamıyordum çünkü. Annemle babam taş kesilen yüzümde bir şey görmüş olmalıydı ki babam uzanıp beceriksizce kolumu tuttu.

"Onu ne kadar sevdiğini unutmuştuk, Oliver... İşin doğrusu şu, evlat... O telefon kulübeleri... Hep onlara yakın bir yerde kaza yapıyor..."

Bizim hane halkı duygularını pek belli etmediğinden babamın bu hareketi öyle garip geldi ki yüzümü buruşturarak ayağa kalktım.

"İyi ama... yeterince parası olduğuna göre..." diye mırıldandım.

"Aaah," dedi annem gizemli bir edayla. "Para her şey değildir, Oliver. Günün birinde sen de anlayacaksın bunu."

Şaşkınlığımı sırtlayıp çıktım. O duygu ve düşünce karmaşası içinde, annemin son söylediği sözle daha önce ileri sürdüğü bir sav arasında çelişki bulunduğunu fark ettim. Ve ömrümde ilk kez onun yalnızca annem olmadığını. O da bir kadındı. Bu radikal zihinsel değişim beni duygulandırdığı kadar aklımı da karıştırmıştı. Antrede, eldivenler elimde, kaşkolun bir ucu önden bir ucu arkadan sarkarak dururken; aşağılanma, öfke ve bir nevi sahne korkusu beni yiyip bitirirken, hepimizin birbirimizi çok iyi tanıdığını, birbirimize yem olduğumuzu düşündüm. Hepimiz giyiniktik, ama hepimiz giysilerimizden utanıyorduk. Annemin sezgilerinden kaçmak için ön kapıyı açtım. Ben çıkarken, o bastırmaya çalıştığı bir kahkahayla soruyordu.

"Bütün telefon kulübelerini tüketince ne yapacak acaba?"

Ondan sonra, annem *Stilbourne Advertiser*'ı gönderdikçe dikkatle okuyordum. Bir törende org çalan kişinin Bayan C. C. Dawlish olduğundan haberdar olmakla kalmadım, bir başka sayfada da Bayan C. C. Dawlish'e beş sterlin trafik cezası kesildiğini, daha sonra da on sterlin ceza kesildiğini öğrendim. Tatillerde kasabaya gittikçe bazen görüyordum onu. Elimden geldiğince uzaktan görüyordum. Yo-yo gibi yaylanarak yürümüyordu artık. Tamirhaneden evine giderken, o eski, esnek yürüyüşünün ancak hayaleti kalmıştı geriye. Yüzü iyice kararmıştı; ağzının çevresindeki kırışıklıklar hiç düzelmiyor, gözlerini kırpmıyordu.

Annem onu gördükçe, "Zavallıcık," diye mırıldanıyordu ister istemez. Sanırım artık onunla ilgilenmekten vazgeçmişti. Yo-yo da çoktan ölen, şapkasında kuru yapraklarla dolaşan geçkin Ophelia'nın sınıfına girmişti: Stilbourne'un, herkesçe bilinen ve kabul edilen kaçıklarından biri. Sonunda, postalanan gazetelerin birinde Bayan C. C. Dawlish'in tehlikeli bir biçimde araba kullanmaktan mahkemeye düştüğünü okudum. Bu kez kendine değil, başka birine zarar vermişti. Yargıç, Bayan Dawlish'in açıklamasını anlıyordu ama zamanla herkesin yaşlandığını belirtmiş ve Bayan Dawlish'in kendi iyiliğini düşündüğünü söyleyerek sürücü ehliyetinin beş yıl süreyle elinden alınmasına karar vermişti.

Yatakhanedeki odamın penceresi önünde, üniversite kilisesinin kulesi altında okumuştum o yazıyı. Bıyık altından güldüğümü hatırlıyorum. Yo-yo telefon kulübelerini tüketmiş miydi acaba? Bu bir sonraki adımı mıydı? Eğer öyleyse zekâsına fazla güvenmişti. Bundan böyle ilgi çekmeyi hiç başaramayacak diye düşündüm saf saf. Ben biyolog değil, kimyacıydım çünkü. Ne kadar yanıldığımı Oxford'daki son seneme başlamadan kısa bir süre önce anladım.

Güz sıcak geçmişti, o yıl pastırma yazı bile görmüştük. Gülhatmiler oldukları yerde sararıp kurumuştu. Ön kapımızın her iki yanında, uçlarında kırmızı ya da sarı son bir alaz kalmış koyu kahverengi çubuklar şeklinde duruyorlardı. Meydandaki çimenlik bile kökler kadar kahverengiydi ve yapraklar üstlerine basacak olursanız kopuyordu. Annem mutfakta gidip gelerek akşam yemeği hazırlıyordu, ama evde başka ses yoktu. Babam eczanedeki işini bitirmediğinden oturma odamızda yalnızdım. Yo-yo'nun kilisede org çaldığını işitebiliyordum – gönüllü kusursuz sıkıcılık. Oturma odamızdaki kreton perdelerle porselen bibloların arasında durarak onu dinledim, dışarısını gözledim. Bir süre sonra org sesi kesildi, Yo-yo da kiliseden çıkıp meydanın karşısındaki evine girdi. Sevinmiştim, o evine kapandığına

göre o akşam yüz yüze gelmemize olanak yoktu. Meydan bana kalmıştı; korkmadan sokağa çıkabilirdim.

Derken Yo-yo'nun kapısı açıldı. Her zamanki gibi dimdik yürüyerek dışarı çıktı. Yassı kadife şapkası seyrelen saçlarının tepesine tutturulmuştu. Kapıyı çekti, eldivenlerini –hiç bakmadan– giydi. Yüzü sakindi, gülümsüyordu. Sola dönerek Henry'nin tamirhanesine yöneldi. Ne sağa bakıyordu ne sola. Sokak o kadar ıssızdı ki yürüdükçe ayakkabılarından çıkan tak tak seslerini duyabiliyordum. Belediye Binası'nı geçip gözden kayboluncaya kadar arkasından baktım.

Acelemden ayaklarım dolaşıyor, yürürken kayıyor, düşecek gibi oluyordum ama oturma odasının kapısını çarparak kapattım; kayarcasına mutfağı geçtim, kileri geçtim, bahçeye çıkıp meyve ağaçlarının arasından geçtim, arkadaki tuğla duvarın önünde durdum. Gözümü dikebileceğim, gözümü dikip kafamdaki görüntüyü silebileceğim bir şeyler arıyordum. İçimdeki fırtına dışarıdan da bastırmıştı sanki. Tuğlaların arasındaki örümcek ağları bunun bir parçasıydı; biraz bendim, biraz da oydu ve sesimi başka biri kullanıyordu ama duyuyordum.

"Yoo, yoo. Yooo, hayır. Hayır, hayır. Yoo, hayır."

Görüntüyü yaşadığım sürece silemeyecektim kafamdan. Biliyordum, beynime dağlanmıştı. Yo-yo, koca memeleri, şiş göbeği, sarkık kalçasıyla yürüyor, yürüyordu. Yüzünde o sakin gülüşü, başında şapkası, ayağında alçak ökçeli pabuçları, elinde eldivenleri vardı ama üstünde başka hiç, hiçbir şey yoktu.

Ondan sonra Yo-yo ortadan kayboldu. Evi olduğu gibi duruyor, iki kapılı arabası yine Henry'nin benzin istasyonunda bekliyor, yine yıkanıyor, cilalanıyordu. Adını ağza almıyordu kimse. Kasabalıların hep birlikte sırtlarını çevirdikleri, yok saydıkları vakalardan biriydi artık. Bile isteye –hiç de utanmadan– soru sorup kurcalamasaydım, ona ne

olduğuna dair kesin bir bilgiye hiçbir zaman ulaşamayacaktım. Annemle babamın yıllık Oxford ziyaretlerinin sonuncusuydu. Çaydan sonra, törenle tren saati arasındaki sıkıcı saatlerdi. Onları gördüğüme memnun olsam da, sonunda, her birimizin bundan sonra ne söyleyeceğini bilemediği o suskunluk anı her zamanki gibi gelip çatmıştı. Yılların açtığı uçurumun gerisinden bakıyorduk artık birbirimize, değişik dünyalarda yaşıyorduk. Ancak acı veren sessizliğin utancı beni bu konuyu açmaya sevk edebilirdi.

"Aklıma gelmişken, Yo-yo nasıl, anne? Geçen gelişimde hiç göremedim onu."

Yine yoğun bir sessizlik çöktü. Babam piposunu doldurarak kendini meşgul etmeye karar verdi ve kalın gözlük camlarını piposuna dikti.

"Hastaydı," diye hassasiyetle açıkladı annem. "...biliyorsun. Kasabadan ayrılmak zorunda kaldı."

Hızla birbirlerine baktılar.

"Sıkıntılı günlerdi," dedi babam ceplerini yoklayarak kibrit ararken. "Yazık oldu."

Annem dantelli mendiliyle dudaklarını sildi.

"Zavallıcık," dedi.

Sessizlik büsbütün uzadı ve derinleşti. Konu kapanmıştı.

*

Yine de, çok yıllar sonra bir kere daha gördüm Yo-yo'yu. Savaş çıktı ve bitti. Barış yıllarının kaçıncısıydı bilmem, karımla çocuklarımı alıp kasabaya gittim. Annemi, evde tek başına yaşayacağına gelip bizimle oturmaya razı etmeye çalışacaktım. Gelgelelim öyle çok ağladı, öyle gerginleşti ki karım da, ben de pes ettik sonunda. Çocukların onu o durumda görmelerini istemiyordum, yatıştırmaya çalıştım.

"Kedilerden ötürü," dedi annem gözlerini silerken. "Bilirsin, kedileri hiç sevmem. Hiç dayanamam."

"Peki, sinirlenme."

"Sinirlenmemek elde değil. Birinin ona söylemesi gerek. Öyle çok kedisi var ki... Gecenin yarısını sokakta geçiriyor. 'Gel pisi pisi, gel anneciğine! Gel bak süt vereceğim!' Gözüme uyku girmiyor..."

"Bu kadar çok kedisi olan kim, anne?"

"Kim olacak, Bayan Dawlish," dedi annem öfkeyle. "O kadına katlanamıyorum artık."

"Yo-yo mu?"

"Gidip onunla konuşman gerek, Oliver. Buna katlanmak zorunda değilim!"

"Yo-yo! Döndü mü o? Ben sanıyordum ki..."

"Elbette döndü. Çoktan döndü. Git onunla konuş Oliver."

"Ama biz birazdan yola çıkacaktık."

Ağlamaya başladı yine.

"Önce onunla konuşmalısın. Babanın kemikleri bile soğumadan... Her yanda kediler! Ya buraya girerlerse?"

Omzunu okşadım beceriksizce. Tıpkı babama benzediğimi fark edince de hemen elimi çektim.

"Peki anne, şimdi gider bakarım."

"Sen zaten öteden beri..."

"Biliyorum, ben ona tapardım."

Meydana çıkıp cesaretimi toplamaya çalıştım. Oğlum Mark kız kardeşini makineli tüfek ateşine tutuyor, o da hiç aldırış etmeden elindeki papatyaları sağa sola saçıyordu. Beni görünce ikisi de koşarak geldiler. Ellerinden tuttum, karşıya geçip kavisli pencerenin yanındaki kapının önünde durduk. Kapı açıktı. İçeri girip bir süre antrede durduk. Sonunda müzik odasının kapısını tıklattım, ama karşılık alamadım. Avluya açılan kapı da aralıktı. Dışarı çıktık. Çok da iyi oldu. Zaten havasız olan eve kedilerin, kanaryaların ve muhabbetkuşlarının kokusu da eklenince içerisi dayanılmaz bir hal almıştı. Biz çıkarken hain suratlı bir erkek kedi de yanımızdan geçerek içeri girdi. İki saniye sonra da

tıslayıp bağırdığını, bir başka kediyle kavgaya başladığını duydum.

Yo-yo bahçenin ucuna ulaşan patikadan yukarı geliyordu. Gövdesi patikadan daha genişti sanki. Eni boyundan fazlaydı. Başında kadife şapkası vardı yine ve boyunbağı çok genişti. Bizden iki üç metre uzakta durup üçümüzü de inceledi.

"Merhaba, Bayan Dawlish. Beni hatırladınız mı?"

"Bizim Kummer gelmiş. Bu çocuklar senin mi?"

"Evet. Bu Mark, bu da Sophy. Nasılsınız Bayan Dawlish?"

"Gel içeri girelim."

Önümüze düştü. Peşinden gittik. Çocuklar bacaklarıma yapışmışlardı. Oraya gitmekle iyi etmediğimi düşünmeye başlamıştım. Yo-yo küçük bir aynanın önünde kendi esrik görüntüsüne dalmış olan ve onu görmezden gelen bir muhabbetkuşuna bakıyordu. Onunla konuşmak adına garip sesler çıkarıyordu.

"Miik, miik, miik!"

"Mark! Tanrı aşkına, çocuğum! Burada olmaz... Sen en iyisi eve dön."

Mark koşarak çıktı. Yo-yo arkasından bakıyordu.

"Onun oğlu da savaşta çok kahramanlık göstermiş. İnsanların ne yapacakları hiç belli olmuyor."

"Haklısınız."

"Sen ne yaptın, Kummer?"

"Ben savaş yıllarını barış içinde geçirdim. Zehirli gaz hazırlamak zorundaydık elbette. Neyse ki hiç kullanılmadı."

Muhabbetkuşuna döndü yine.

"Miik, miik!"

"Hayvanları çok sevmeye başlamışsınız, görüyorum."

"Her zaman severdim. Senin kızının yaşındayken bile. Biliyor musun Kummer? Veterinerlik oyunu oynayabileyim diye erkekmişim gibi davranırdım. Ama müzik çalışmalarım

evde hayvan besleyip onlarla ilgilenmeme fırsat vermiyordu. Sonra da... o korkunç oğlandan ötürü evde hayvan barındıramaz oldum."

Pek az ömrü kaldığını fark edince çok şaşırdım. Ama o herhangi bir şey söylememe fırsat vermedi. Gözlerinde küstahça bir ifade vardı.

"Uzun bir süre hastaydım," dedi. "Ciddi bir hastalık. Biliyordun değil mi?"

Çeyrek porsiyonluk kemanıyla gelen küçük bir çocuk olmuştum yine. Ses çıkarmadan başımı salladım. Tabaka gibi duran yanakları birden yayıldı, altın dişleri parıldadı ve bir kahkaha patlattı.

"Ama şimdi iyiyim... çok daha iyiyim."

Kızımın yanağını avucumda hissettim. Yo-yo gülmeyi kesti, eğildi, merdivenin altındaki karanlıkta ışıl ışıl yanan bir çift vahşi gözle sert bir sesle konuştu.

"Seni yaramaz seni!"

Erkek kedi merdivenin altından çıkıp yanımızdan hızla geçti ve ön kapıdan sokağa fırladı. Yo-yo doğruldu.

"İnanabiliyor musun?" dedi. "Çocuk gibi uğraştırıyor insanı. Sokaktan içeri alacağım diye gece yarılarına kadar bekliyorum."

"Siz de Isaac Newton'ın kedileri için yaptığını yapsanız. O, kedilerinin girebilmesi için iki delik açtırmıştı kapısına. Büyük kedi için büyük delik, küçük kedi için küçük delik."

Şaka yaptığımı ancak birkaç saniye sonra anladı. Anlayınca da kasıklarını tutarak gülmeye başladı.

"O zaman kediyi içeri alacağım diye uyanık kalmanıza gerek kalmaz."

Gülmesi kesildi.

"Henry yapar," dedi. "Güzel bir delik açabilir. Ona söylerim. Gelir yapar. Ya da adamlarından birini getirir."

Başımı sallayarak kapıya yöneldim.

"Ben yavaş yavaş..."

"Biliyor musun, arabamı kendisi parlatıyor hâlâ. Sırtına tulumu çekip pırıl pırıl yapıyor. Ondan başka kimse el sürmüyor arabama." Anlamlı bir bakışla başını salladı. "Günahlarının cezası. O kadın... O da bir ceza. Henry anlıyor. Henry her zaman anlamıştır, değil mi?"

"Evet. Evet, o hep anlar."

"Onun dışındaki insanlara gelince..." Önce müzik odasının kapısına, ardından Sophy'ye baktı. "Kızın müzik çalışmaya başladı mı?"

"Henüz değil. Ama müziği çok seviyor. Öyle değil mi, Sophy?"

Kızım taş yüzlü şişman kadından kaçmak istercesine pantolonuma gömdü yüzünü. Saçını okşadım, başının ve boynunun kırılganlığını hissettim ve yüreğim büyük bir sevgiyle, koruma isteğiyle ve şefkatle doldu. Yo-yo'nun hüzünlü yalnızlığını asla tatmamalıydı o. Tam bir kadın olmalı, evlenip çocuklar doğurmalıydı.

"Babana 'Kummer' diye hitap ederdim, çünkü hep geç gelirdi."

Huzursuzca kıpırdandım.

"Biz artık gidelim. Bayan Dawlish..."

"Güle güle o halde, Kummer."

"Benimle yıllarca uğraştınız... Size teşekkür etmek isterim."

"Önemi yok. Herhangi bir anlamı da yok... Değil mi?"

Avluya çıkacak gibi dönmüşken durup bana baktı.

"Biliyor musun, Kummer? Yanan bir evden ya bir çocuğu ya da bir muhabbetkuşunu kurtarabilirsin deseler muhabbetkuşunu kurtarırım."

"Ben..."

"Güle güle. Bir daha karşılaşacağımızı sanmam."

İki basamağı indi, düz pabuçlarının avluda çıkardığı sesleri dinledim.

Bir daha hiç karşılaşmadık.

Bir ton ağırlığındaki mermer, bir harp, mermer kırıkları, *ölmezotu* bitkisi, mezarın çevresindeki beyaz mermer duvar, kiliseden gelen org sesi...

CLARA CECILIA DAWLISH
1890-1960

...ve org fırtınasının ortasında, hemen hemen ayaklarımın arasında, daha küçük harflerle yazılmış iki sözcük:

Cennet müziktir.

Öyle bir yerde umursamazlıkla gülebildiğim için dehşete kapılarak toparlandım; sanki uzun bir parmak uzanıp sırtıma dokunmuştu; sanki ürpertilerimin kaynaklandığı sinirlerin kökleri topraktaydı. O da oradaydı, iki metre ötemde; hiç kullanılmayan o korkunç, o acınacak beden; Çinli yüzü ve sararmış fırfırlarıyla. Sanki adlandırılamayan şeyler önümde yükselip güneşi karartıyorlarmış gibi, bu da, öncesinde tiksinme, dehşet, çocuksuluk ve atavizm dışında hiçbir şeyin varlığını sürdürmediği bir tür psişik kulak testiydi. Kendi sesimi duydum – bağıra bağıra dürüst olmaya çalışıyordu sanki.

"Seni hiç sevmedim! Hiçbir zaman!"

Sonra da mezarlığın dışında buldum kendimi. Meydanın ortasındaki çimenlikte duruyor, ancak oraya nasıl geldiğimi bilmiyordum. Koskoca, orta yaşlı bir erkek, kendini yine o boş odaların ortasındaki uzun koridorda bulmuş gibi kaçmıştı mezarlıktan.

Wilson'ların şimdi kapısında İŞ VE İŞÇİ BULMA BÜROSU yazısı okunan evlerinden bir genç kızın çın çın öten kahkahası yükseldi. Bir dondurma kamyonu, varlığını vibrafonla duyurarak babamın evinin önünden geçti. Belediye

Binası'nın sütunlarının ötesinde televizyon dünyasından tanıdığımız on iki kişinin birbirinin aynı on iki birli kâğıt dağıttığını gördüm. Diken diken olan tüylerim çok yavaş yatıştı. Kendi aydınlık, güvenli hayatımın korumasına sığınarak neyin nasıl olduğunu açıkladım sessizce.

Korkuyordum senden. Onun için de nefret ediyordum. Bu kadar basit. Öldüğünü duyunca sevindim.

Eve doğru yürüdüm. Ön kapı açık bırakılmakla kalmamış, menteşelerinden sökülüp duvara dayanmıştı. Kanadın alt yarısında, yaylı kapakla kapanan dört köşe bir delik vardı. Hamallar ön kapıdan avluya gidip gelirken yerde tozlu ayak izlerini bırakmışlardı. Müzik odasına gittim, kapıyı tıklatmak üzere elimi kaldırırken aklım başıma geldi. Kapıyı öyle bir hızla açtım ki kanat arkadaki duvara çarpıp geri geldi. O tangırtıyla birlikte muslin perdelerin gerisinden –daha doğrusu bir zamanlar muslin perdelerin bulunduğu pencerenin önünden– kâğıt hışırtısına benzeyen bir ses geldi. Ellerim havada, kıpırtısızca durdum. Zavallı yaratık tüyleri tarazlanan kanatlarıyla camı örten örümcek ağlarının arasında debeleniyordu. Camı açmaya koştum ama sakatlanan hayvan yere düştü ve düştüğü yerde kaldı. Piyanonun varlığı hâlâ hissediliyordu. Görünmese bile o boş odayı dolduruyordu. Org pedalları da döşeme tahtaları yepyeni kalan kare biçimindeki boşluğun az yukarısındaydı. Gözlerim soluk fotoğrafları duvardaki açık renkli yerlere yerleştirdi. Müzik odasında yeterince kalmıştım.

Üst kattaki koridoru düşünerek bir süre antrede durdum. Ama hayır, günah çıkarıp kefaretini ödemenin de bir sınırı vardı. İki basamağı hızla indim, avludan geçip bahçeye çıktım ve güneşin sıcak eli sırtımda gezinince şükrettim.

Henry'nin adamları defne ve sarısalkım ağaçlarıyla işyeri arasındaki uzun duvarı yıkmaya başlamışlardı. Şimdi

antika değeri taşıdığından, söktükleri tuğlaları birer birer istiflemişlerdi. Ne var ki bazı yerlerde duvar kendiliğinden yıkılmış, oralardaki kiremit tozuyla sarı çimento kümeleri çiçeklerle yaban otlarını ezmişti. Bahçenin, hiç gitmediğim ucunu merak ediyordum. Sinirotlarıyla hindibaların örttüğü kumlu patikaya doğru yürüdüm. Patikanın ucundaki defne çalılarını aralayınca ırmağın sularıyla karşılaştım. Bahçenin bu ucu ırmak kıyısına ulaşıyor, rıhtıma taş basamaklarla iniliyor, orada unutmabeni çiçekleri, henüz açmamış şebboylar ve ırmağın akıp giden sığ suları görülüyordu. Suyun üzerindeki en üst basamakta sırtı iğ biçimli çubuklardan oluşan ahşap bir sandalye vardı. Çubukların arasına örümcekler ağ örmüş, kuşlar üstünü pisletmiş, tahtanın cilası çatlamıştı, ama koltuk onun nasıl yaşadığını sessizce anlatmakta diretircesine ayakta duruyordu. Bütün yaz, belki güz aylarında bile, her akşam burada, tatarcıklarla karasağanların arasında... Koltuğun karşısına düşen duvarda içi tuğlalarla örülmüş bir girinti vardı. Girintinin üstündeki duvar da iyice kararmıştı. Gidip bakınca orada yakılan ateşin sıradan bir ateş olmadığını anladım. İki, belki de üç kışın yağışından sonra bile, şurada burada birtakım parçalar, cilt sırtları, cilt köşeleri, hatta cilt kapakları görülüyordu. Okuyup şifreyi çözmem için... Breitkopf Und Hartel, Augener, MacMillan, Boosey ve Hawkes, bir de *Musical Times*'ın neredeyse tutuşmaz yığınları...

Henry yapmış olamazdı. O notalar iyi para ederdi. Bir yerde bir metal parıltısı, ardından çelik bir uç gördüm, kuşkularım kesinlik kazandı. Kimi yerleri eriyip külçe haline gelmişti ama metronomun tik taklarını ayarlayan ağırlık kolayca tanınabilirdi. Henry ihtiyar Bay Dawlish'in cilalı kutu içinde sakladığı metronomu, o değerli antikayı ateşe atmazdı. Yerden bana bakan donuk gözü fark edince, Beethoven'in büstünü çekiçle kırıp alçı parçaları haline de getirmezdi diye

düşündüm. O donuk köşeli ahşap, bir fotoğraf çerçevesinin köşesi olabilirdi pekâlâ.

Onun koltuğuna oturdum, dirseklerimi dizlerime dayayarak yüzümü avuçlarımın arasına aldım. Duyguların neyle, kiminle ilintili olduklarını bilmediğim gibi ne olduklarını da bilmiyordum.

"Demek her yeri gezdiniz..."

Henry yıkık duvarın gerisinde duruyordu; yüzü esmer, gözleri doldu dolacak, saçlar bembeyaz, üstü başı tiril tiril ve sakin. Yerimden kalkıp hantal hareketlerle oradaki kırık tuğla yığınına tırmanmaya çalıştım.

"Yardım edeyim mi?"

"Ben çıkarım, sağ ol."

Tarım makinelerinin arasından geçtik yan yana. Başlarımız eğik, ellerimiz arkada kenetliydi. Yaslı akrabalar gibi, ağır adımlarla ilerliyorduk.

"İyi düşünmüşsün, Henry," dedim. "Mezarına yazdırdığın o yazıyı söylüyorum."

Bir şey söylemedi. Ona yan yan baktım.

"Çabuk duygulanır, geç akıllanırım. Ben öyleyim işte."

Durup birbirimizin yüzüne baktık.

"Başka bir şey de denebilirdi, Henry. *Denebilirdi* ki..."

Sakin ve mutlu olduğu, yüzünün gevşeyip güldüğü yegâne zamanda onu götürüp bir yere kapattılar, iyileşip yeniden mutsuz oluncaya kadar da bırakmadılar. Böyle denebilirdi mesela.

Ama hayır, aslında hiçbir şey denemezdi.

"Önemi yok."

Benzin pompasının önüne kadar sessizce yürüdük. Aldığım benzinin parasını ödemek için cüzdanımı çıkarıp pompayı işleten kadını aradım. Kadın ortaya çıkmıştı ama Henry elini sallayarak onu savdı.

"İzin verin, efendim. Rica ederim, ne demek. Onur duyarım. Onca yıl sonra karşılaşmışız."

Paramı alıp bozdurmaya gitti. Durup aşınmış beton düzlüğe baktım, okunmayan yazıları gördüm. Oradan gelip geçen, geçip giden ayakları gördüm. Benimkiler de o ayakların arasındaydı. Bacağımı uzatıp ayakkabımın ucuyla betona vururken bir yandan da –tık tık tık– dinledim ve o görünmeyen ayaklara kendi sesimi, kendi bedenimi, geleceği belirleme gücünü verebilsem, gözden çıkarmayacağım hiçbir şey olmazdı diye düşündüm. *Hiçbir şey*. Hemen ardından, hayır dedim; tıpkı Henry gibi, ben de ancak akla yakın bir bedel öderdim.

"Dokuz peni de şöyle, etti üç sterlin. Teşekkür ederim, efendim."

Gözlerine baktım, kendi yüzümü gördüm.

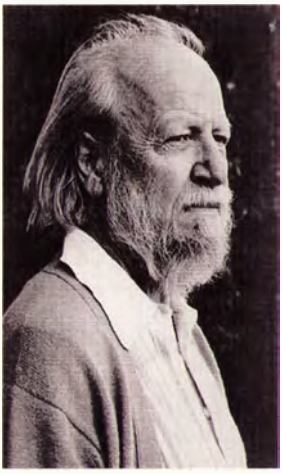
"Hoşça kal, Henry."

Hiçbir şey söylemeden elini kaldırdı. Üstün kalitedeki arabama binerek yola koyuldum. Eski Köprü'yü aşıp sonunda otoyola çıktım. Tereddütsüz, bütün dikkatimi yola vermiştim.

Modern Klasikler Dizisi - 54

Golding, kendi yaşamından izler taşıyan *Piramit*'te bizi II. Dünya Savaşı öncesinde İngiliz taşrasının "sınıf takıntılı" ve boğucu ortamına götürür. İnsanların katı bir toplumsal hiyerarşiye göre konumlandığı, herkesin kendi yerini bildiği bu kasabada birbirine hiç temas etmeyen hayatlar sürülür. Anlatının henüz yetişkin dünyasındaki ilişkileri kavrayamamış bir gözlemcinin, genç ve toy Oliver'ın bakış açısından aktarılması ise ironiktir. *Piramit*, 1920'lerden 1940'lara uzanan yeniyetmelikten yetişkinliğe geçiş sürecine tanıklık ettiğimiz Oliver'ın çocukluğuna ve gençliğine ait trajik olduğu kadar da komik üç hikâyeden oluşur.

Romanın başında sosyal merdivende yükselmek üzere ilk adımı atarak Oxford Üniversitesi'ne başlamaya hazırlanan Oliver, hem alt-orta sınıftan gelen anne babasının "sınırlı" dünyalarına hem de kasabanın daha yüksek sınıftan sakinlerine karşı öfke doludur. Toplumsal tabakalaşma ve sınıf bilincine dayanan bu "piramit" benzeri yapı, Oliver'ın kişisel olarak aşması gereken bir engeldir.

WILLIAM GOLDING (1911-1993): "Bugünün dünyasında insanlık durumunu aydınlatan" romanlarıyla 1983'te Nobel Edebiyat Ödülü'ne değer görülen Golding, Cornwall'da dünyaya geldi. Marlborough Grammar School'da ve Oxford'daki Brasenose College'da eğitim gördü. 1940'ta İngiliz Kraliyet Deniz Kuvvetleri'ne katıldı. Alman savaş gemisi *Bismarck*'ın batırıldığı harekâtta bulundu. İlk romanı *Lord of the Flies* (*Sineklerin Tanrısı*) birkaç yayıncı tarafından reddedildikten sonra 1954'te yayımlandı. Büyük ilgi gören roman 35 dile çevrildi. *Rites of Passage* (1980) adlı romanıyla Booker Ödülü'nü kazanan yazarın diğer önemli yapıtları arasında *The Inheritors* (1955; Vârisler), *Pincher Martin* (1956; *Ceberut Martin*), *Free Fall* (1959; *Serbest Düşüş*), *The Spire* (1964; *Kule*), *The Pyramid* (1966; *Piramit*)ve *Darkness Visible* (1979; *Görünür Karanlık*) sayılabilir.

9 789754 584486

18 TL